

Природа України • Визначники

Зоя Ключко

Совки України

Величезному Віктору Микарвічу
Траді на згадку про спільні експедиції
в українські степи 15.08.2007

Природа України
серія визначників

З.Ключко

Зоя Ключко

Совки України

Видавництво
РАЄВСЬКОГО

Київ • 2006

ББК 28.691.89 (2 Ук.)
УДК 595.786 (477)

Довідкове видання

Ключко З. Совки України. — Київ : Видавництво Раєвського, 2006. — 248 с., 53 іл., 570 карт, 24 кольор. табл.

Книга являє собою ілюстрований посібник для визначення совок фауни України, що включає 570 видів з описами та зображеннями. Призначений для школярів-натуралістів, студентів біологічного профілю як посібник для практичних занять, а також для широкого кола шанувальників природи.

Серія визначників «Природа України»
керівник проекту Володимир Раєвський

Совки України

Автор:

Зоя Ключко
Інститут зоології ім. І. Шмальгаузена
Національної академії наук України

Фотографії та кольорові таблиці
Володимира Раєвського

Wildlife of Ukraine Field Guide Series
Project Manager Volodymyr Rayevsky

The Noctuids of Ukraine

The Author:

Zoya Kljuchko
Schmalhausen Institute of Zoology,
National Academy of Sciences of Ukraine

Photography & color plates
by Volodymyr Rayevsky

Фотографії (кольорові таблиці, текстові ілюстрації, виконані на основі власних натурних та лабораторних зйомок), обкладинка та дизайн серії Володимира Раєвського

© ВИДАВНИЦТВО РАЄВСЬКОГО, КИЇВ 2006
Україна, 01034 Київ-34, А/С 108
тел. +380 44 2351001, E-mail: rsp@i.com.ua

© RAYEVSKY SCIENTIFIC PUBLISHERS, KYIV 2006
P. O. Box 108, UA-01034 Kyiv, Ukraine
phone +380 44 2351001, E-mail: rsp@i.com.ua

Свідоцтво ДК №1989 від 25.10.2004 р. про внесення до Державного реєстру видавців України.

© Ключко З., текст, 2006

© Раєвський В., фотографії та дизайн, 2006

© Kljuchko Z., text, 2006

© Rayevsky V., photography & design, 2006

ISBN 966-7016-39-0

Підписано до друку 15.12.06. Ум. друк. арк. 7,75. Обл.-вид. арк. 10,0. Друк: ТОВ «Триада», Київ-53, Артема, 25
Палітурні роботи: ЗАО «Книга», Київ-53, Артема, 25. Свідоцтво ДК№2325 від 25.10.05 про внесення до
Державного реєстру виготовників друкованої продукції. Зам. №7-43

Передмова

стор. 5

Видові нариси
та карти
ареалів совок

стор. 37

Будова тіла
совок

стор. 7

Кольорові
таблиці

стор. 187

Життєвий
цикл совок

стор. 15

Нарис історії
досліджень
совок України

стор. 211

Природні
вороги совок

стор. 23

Перелік совок
фауни України

стор. 217

Господарське
значення та
охорона совок

стор. 24

Бібліографія

стор. 224

Поширення
совок

стор. 31

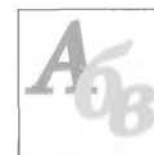
Покажчик
наукових
назв совок

стор. 237

Як користу-
ватись
визначником

стор. 34

Покажчик
українських
назв совок

стор. 244

Родина совок, або нічниць (Noctuidae) — найбільша серед метеликів. Зараз у світі нараховують понад 25 тисяч, в Європі — понад 1300, в Україні — 673 види совок (245 родів з 28 підродин та 32 триб і 9 підтриб).

Голова метелика дещо нагадує голову сови (фото 3), до того ж більшість видів мають нічну активність (звідси походить друга українська назва родини — нічниці). Деякі совки активні майже цілодобово, а невелика кількість видів веде денний спосіб життя (фото 1, 2). Метелики таких совок живляться на квітках різних рослин: соняшнику, конюшині, люцерні, деякі — на квітках чебреця, левкоя тощо. Більшість видів совок активні в сутінках і вночі, тоді їх приваблює світло електричних ламп, їх легше відловити поблизу ліхтарів та інших світильників (особливо тих, що в ультрафіолетовій частині спектра випромінюють більше). Вдень метеликів можна

Автор висловлює щиру подяку за надання колекційних матеріалів для фотозйомок: завідувачу Зоологічного музею Київського національного університету імені Тараса Шевченка Жанні Розорі та куратору лепідоптерологічної колекції Ігорю Костюку, також Олексію Бідзилі за допомогу в роботі з колекціями цього музею.

Особливу подяку висловлюю науковим співробітникам Зоологічного інституту Російської Академії наук (Санкт-Петербург, Росія) Сергію Синьову, Олександрю Львовському та Олексію Матову за надання можливості працювати з фондovими колекціями цього інституту, постійну підтримку та цінні консультації.

Автор також вдячна науковим працівникам Зоологічного музею університету м. Гельсінкі (Фінляндія) Каурі Мікколі та Яаакко Кулбергу за надання можливості працювати з колекціями цього музею.

Щиро вдячна Юрію Будашкіну (Карадазький природний заповідник), Ростиславу Герасимову, Ігорю Плющу (Київ) та Павлу Шешураку (Ніжин) за цінні відомості щодо деяких видів совок, а також Сергію Симутнику (Київ) за консультації з ентомофагів совок.

Фото 1. Совка гамма (*Autographa gamma*)

іноді побачити на стінах будівель, огорожах, корі дерев тощо. Совки розповсюджені на всіх континентах крім Антарктиди. У високих широтах поблизу полярного кола та у високогір'ях багато совок мають денну активність, в помірних широтах вони активні переважно в сутінках і вночі.

Метелики деяких совок дуже рухливі і здатні долати великі відстані, до них належать такі мігранти, як совка гамма (*Autographa gamma* L.), совка смугаста жовта (*Mythimna vitellina* Hbn.), совка соняшникова (*Schinia scutosa* Den. & Schiff.), совка бавовникова (*Helicoverpa armigera* (Hbn.)), карадринна (*Spodoptera exigua* Hbn.), совка с-чорне (*Xestia c-nigrum* L.), тощо. Влітку та на початку осені їх можна зустріти дуже далеко від місць виплоду гусені, зокрема у альпійській та субальпійській зонах, на гірських перевалах, у тундрі, на ланах сільськогосподарських культур, тощо. Тут вони живляться на квітках, паруються та відкладають яйця. Проте гусінь, яка відродилася з цих кладок, звичайно не витримує зимівлі і гине. Навесні та на початку літа таких метеликів дуже мало або ж вони зовсім відсутні, але поступово їх чисельність зростає за рахунок нових мігрантів. Після вибуху на Чорнобильській АЕС (26 квітня 1986 р.) було спіймано з 29.04 по 2.05.1986 р. на світлові пастки, встановлені на півдні Фінляндії, три метелики совки агатової (*Phlogophora meticulosa* L.), що мали на собі радіоактивні речовини, характерні саме для цієї аварії. Так було доведено, що агатова совка, яка не живе у Фінляндії, може мігрувати туди з України та сусідніх територій (Mikkola, Albrecht, 1986).

Фото 2. Деякі совки активні вдень та в сутінках (совка гамма *Autographa gamma*)

Будова тіла совок

Метелики родини совок належать до комах ряду лускокрилих, однією з найголовніших ознак яких є вкритість майже всього тіла та крил волосоподібними або пластинчастими лусочками, які ще називають «пилком». Тіло совок, як і інших комах, має три відділи: голова, груди та черевце (фото 3). Голова округла, лоб опуклий (фото 4, рис. 1), у деяких видів із конусоподібним, шипоподібним чи іншої форми виступом. Лобові вирости характерні для багатьох підгризаючих совок. Зокрема у метеликів з родів *Euxoa* Hbn., *Agrotis* Ochs. лобові вирости невеликі, округлі, у деяких мають форму шипів, конусоподібні або із дещо вдавненою верхиною. Такі метелики здебільшого мешкають у посушливих регіонах. М. О. Рябов (1973) та деякі

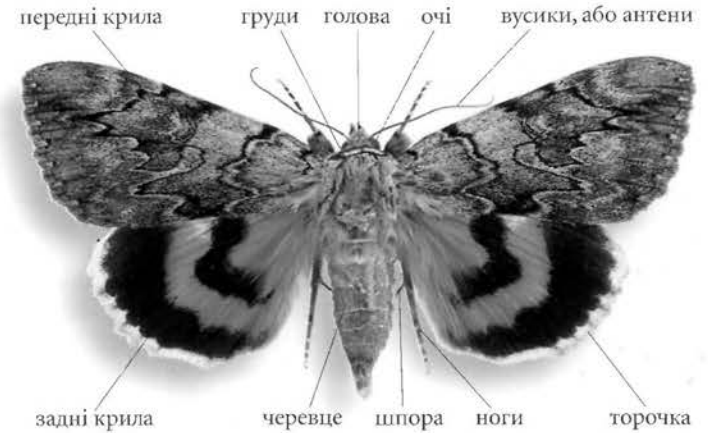

Фото 3. Будова тіла метелика на прикладі стрічкарки вербової (*Catocala electa*)

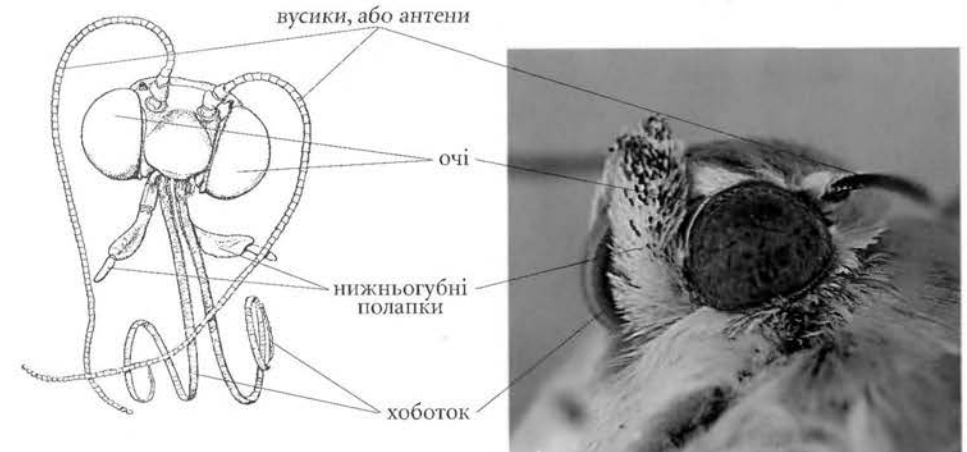

Рис. 1. Будова голови метелика *Catocala nymphegona* Esp. та її придатків (за М. Я. Кузнецовим)

Фото 4. Голова совки: великі фасеткові очі; губні полапки, рясно вкриті лусочками, прикривають щільно скручений у спіраль хоботок

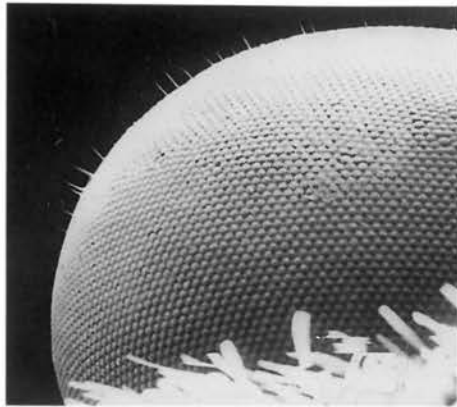

Фото 5. Око совки складається з 10–30 тис. фасеток, СЕМ (скануючий електронний мікроскоп), $\times 100$

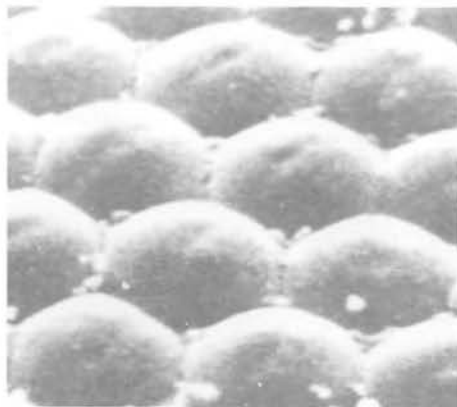

Фото 6. Око совки: прості вічка, або фасетки, при значному збільшенні, СЕМ, $\times 450$

інші дослідники вважали, що такі вирости на голові разом із шипами на гомілках передніх ніг полегшують процес виходу імаго із сухого твердого ґрунту.

Очі фасеткові, порівняно великі, округлої форми (фото 4, 5, 6). У гаденін (*Hadeninae*) та частини пантеїн (*Pantheinae*) очі вкриті короткими волосками. У каптурниць (*Cucullinae*), металовидок (*Plusiinae*) та деяких видів з інших підродин очі оточені довгими волосками або війками. У *Anarta myrtilli* L. маленькі очі мають ниркоподібну форму. Хоча більшість совок активні у присмеркові та нічні години зорові сприйняття відіграють важливу роль в їх житті. Навколишній світ ці метелики сприймають зовсім своєрідно, вони чутливі до ультрафіолетових променів, яких не бачать люди.

Вусики здебільшого щетинкоподібні (фото 1, 3, 4), у самців часто вкриті численними щетинками та війками (фото 7). Вусики самок несуть поодинокі війки або й зовсім голі. Деякі совки (переважно самці, рідше самиці) мають пилчасті, гребінчасті, двогребінчасті чи пластинчасті вусики (рис. 2).

Фото 7. Вусики самців деяких совок вкриті численними щетинками і війками, чутливими до запахів та інших подразників, СЕМ, $\times 300$

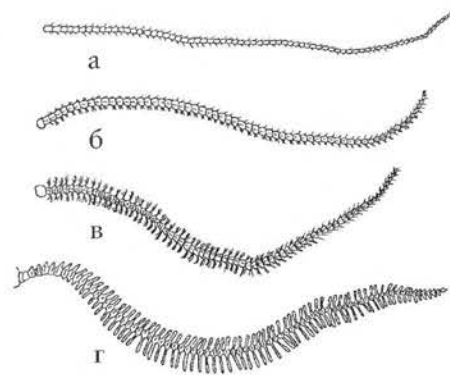

Рис. 2. Вусики совок: а — ниткоподібні, б — пилчасті, в — опушені війками, г — двогребінчасті (за В. С. Кононенко)

Фото 8. Совка гамма (*Autographa gamma*), яка годиться на квітах (видно розгорнутий хоботок)

Тому на відміну від денних метеликів совок часто відносять до групи так званих різновусих лускокрилих. Пилчасті вусики несуть на кожному членнику конусоподібний бічний виріст, який за довжиною не перевищує товщини членника. Ці вирости найбільші в середній частині вусика. Бічні вирости гребінчастих вусиків за формою нагадують зубці гребінця і довші за товщину членника. Ще довші бічні вирости перистих вусиків. Звичайно довжина бічних виростів зменшується до вершини вусика. Зрідка у совок бачимо пластинчасті вусики, у яких кожен членник знизу ложкоподібно розширений (наприклад, у роді *Allophyes* Tams). У частини вусаток (*Herminia tarsipennalis* Tr., *Zanclognatha lunalis* Scop., *Pechipogo plumigeralis* Hbn. тощо) на віддалі приблизно 1/3 від основи стрижень вусиків потовщений.

Між парою нижньогубних полапків (фото 4) знаходиться орган живлення метеликів — хоботок (рис. 1). Звичайно хоботок у совок добре розвинений, у стані спокою він спіральньо скручений (фото 4), під час живлення витягнутий (фото 1, 2, 8), завдовжки досягає основи або середини черевця. У метеликів родів *Hadena* Schg. та *Cucullia* Schg. хоботок досягає кінця черевця чи навіть довший за тіло комахи. На поверхні хоботка знаходяться так звані «смакові конуси» різного розміру та форми. У *Scoliopteryx* Germ., *Calyptra* Ochs. та деяких інших совок, метелики яких живляться соком плодів, хоботки міцні, сплюснені, на вершині загострені й озброєні зубчиками. Види, метелики яких не живляться, мають короткий хоботок, не згорнутий спіральньо (*Diloba* Bsd., *Panthea* Hbn., *Calymna* Hbn. тощо). У сутінках та вночі чимало совок можна знайти на принадах зі зброженої меляси, меду, яблук, пива, на поранених деревах тощо. Такі види як *Prodotis stolidus* F., *Agrotis ipsilon* Hufn. приваблює запах свіжого гною та падла.

Нижньогубні полапки (фото 4) складаються з трьох членників, вони більш-менш прямі або серпоподібно зігнуті. Найдовші полапки у *Polypogon tentacularia* L., у якої вони довші від половини довжини тіла.

Груди, що складаються з трьох зрослих хітинових сегментів, добре розвинуті; вони несуть три пари ніг, по одній парі на кожному сегменті. Передньогруди мають патагії (чи комірці) — два опуклі порожнисті всередині додатки, що причленовані спереду з обох боків передньоспинки.

Фото 9. Довгі волосоподібні лусочки падагій у совки гамми (*Autographa gamma*) утворюють високий комірець, $\times 7$

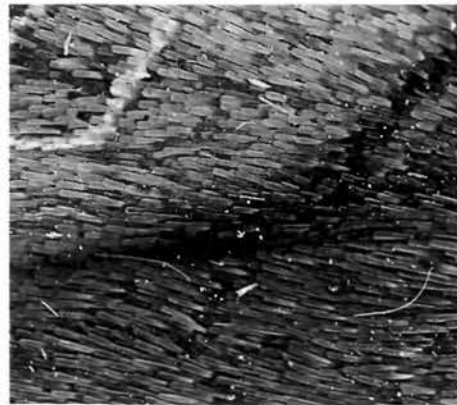

Фото 10. Різнокольорові лусочки, як мозаїку, формують візерунки крил метеликів, $\times 15$

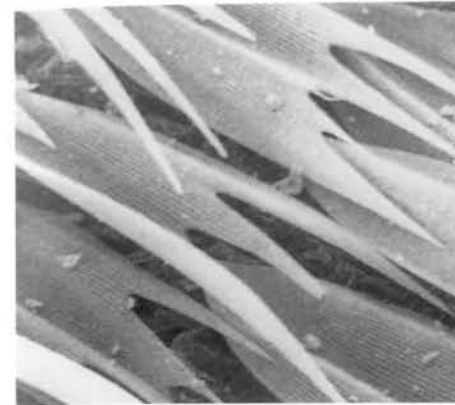

Фото 11. Лусочки, які забезпечують пігментне забарвлення, SEM, $\times 190$

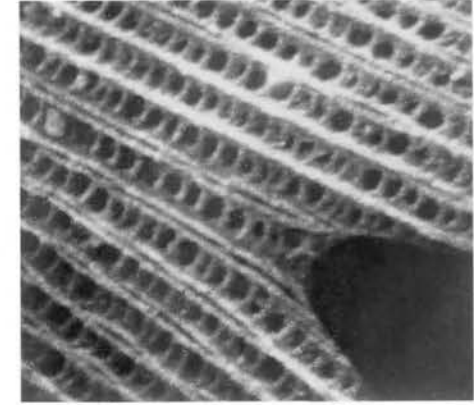

Фото 12. Фрагмент лусочки, яка забезпечує пігментне забарвлення, SEM, $\times 1200$

Зверху падагії вкриті довгими лусочками й волосками, утворюючи щось на кшталт коміреця чи віяла (фото 9). У *Cucullia* Schr. довгі волоски падагій утворюють високий каптур, звідси й походить назва роду. Середньогруди розвинуті краще від інших сегментів грудей, що залежить від переважного розвитку першої пари крил та відповідної мускулатури. Задньогруди розвинуті порівняно менше.

Види, які поширені в Україні, різні за розмірами: розмах передніх крил коливається від 12–14 мм (деякі *Hypenodes* Dbld., *Schrankia* Hbn., *Eublemma* Hbn.) до 106 мм (*Catocala* Schr.).

Забарвлення тіла і крил, візерунки крил утворюються лусочками (фото 10). У більшості совок забарвлення зумовлене органічними пігментами, які містяться у лусочках (фото 10, 11, 12, 13).

Більшість совок з підродини металовидок (*Plusiinae*) та деякі види каптурниць (*Cucullia* Schr.) мають на передніх крилах металеві відблиски, лінії або плями (фото 1, 15, 16). Характерне для металовидок та каптурниць «металева» забарвлення має оптичну природу і зумовлене специфічною ґратчастою структурою лусочок (фото 14). Ґратчаста структура відбиває під певним кутом лише промені світла певної довжини хвилі (дифракція світла), утворюючи таким чином так зване оптичне забарвлення.

Забарвлення крил совок здебільшого неяскраве, на передніх крилах з характерним рисунком, що включає ниркоподібну і круглу плями, у деяких ще й додаткову та клиновидну плями, також кілька поперечних смуг (фото 17). У частини видів рисунок передніх крил редукований.

Крила совок звичайно трикутні, з більш-менш рівними переднім (костальним), зовнішнім та внутрішнім (анальним) краями. У *Scoliopteryx* Germ., *Arytrura* John зовнішній край передніх крил зубчастий, у *Laspeyria* Germ. з глибокою серпоподібною вирізкою перед вершиною. У *Calyptra* Ochs. внутрішній край передніх крил посередині має великий трикутний виступ і маленький виступ поблизу від заднього кута, у *Zekelita* Wlk. — невеликий трикутний виступ перед ним. У каптурниць (*Cucullia* Schr.) передні крила вузькі та дуже видовжені, політ метеликів стрімкий, це характерні

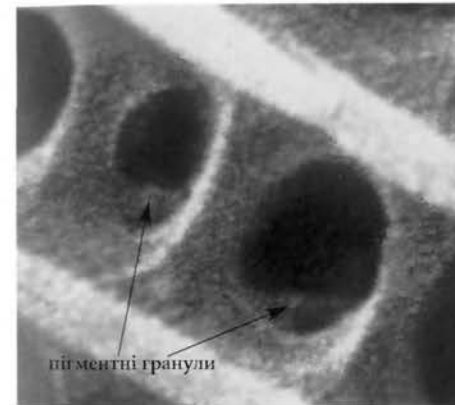

Фото 13. Фрагмент лусочки, яка забезпечує пігментне забарвлення, SEM, $\times 14000$

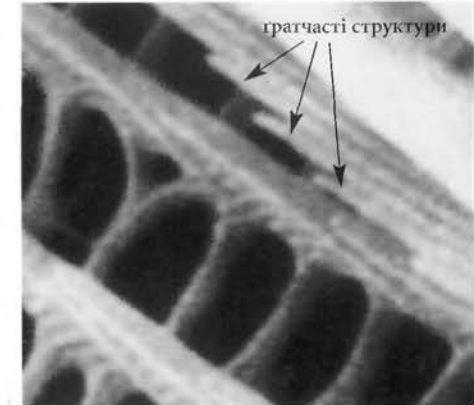

Фото 14. Фрагмент лусочки, яка забезпечує оптичне забарвлення, SEM, $\times 14000$

Фото 15. «Металева» пляма у вигляді грецької літери у на крилі совки гамми (*Autographa gamma*), завдяки якій метелик і отримав назву, $\times 12$

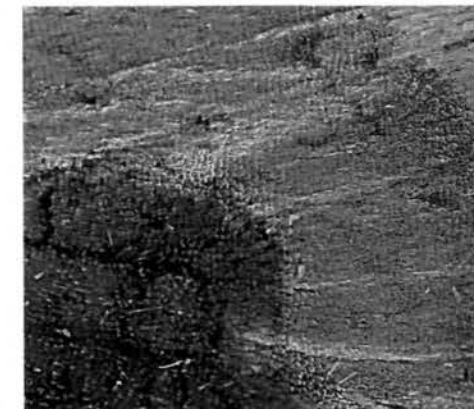

Фото 16. Забарвлення крил металовидки стенохризис (*Diachrysis stenochrysis*) зумовлене особливою структурою поверхні лусочок, $\times 10$

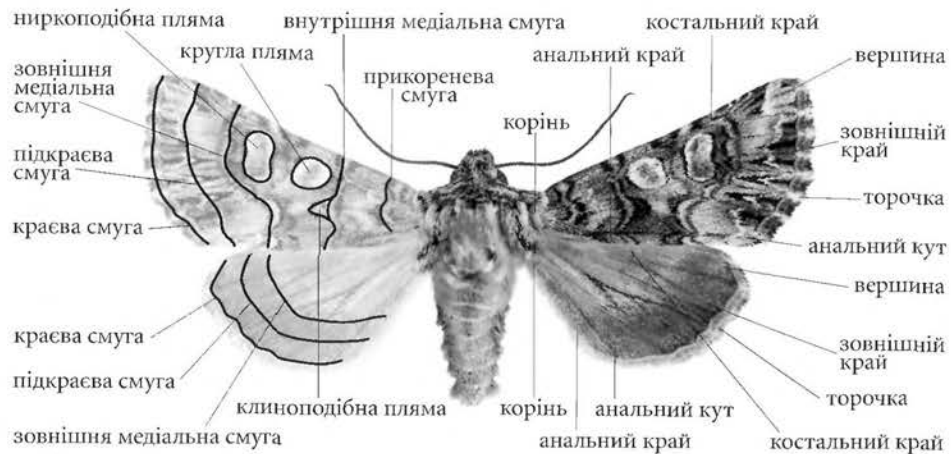

Фото 17. Будова крил совок та елементи візерунка крил на прикладі совки смілкової (*Hadena silenes*) (за М. Я. Кузнецовим та Б. М. Шванвичем)

мешканці степових та лучних ценозів. Навпаки, в лісах та парках зустрічаються ніжні струнки метелики з підродин *Herminiinae* та *Hypeninae*, що характеризуються повільним польотом.

Задні крила менші від передніх, здебільшого одноманітно білуватого, сіруватого чи жовтуватого кольору з дещо затемненим зовнішнім краєм; в стані спокою передні крила повністю прикривають задні. Яскраво забарвлені задні крила стрічкарок *Catocala* Schr. (фото 3, 18) та деяких інших совок. Ці метелики, відкриваючи крила, демонструють яскраві червоні або жовті плями мовби «спалахують», що можливо відстрашує ворогів. Досить складний рисунок задніх крил спостерігаємо у тих видів, передні крила яких у стані спокою не зовсім закривають задні (*Arytrura* John, *Laspeyria* Germ., *Callistege* Hbn., *Drasteria* Hbn.).

Фото 18. У стані спокою задні яскраві крила стрічкарки малої *Catocala promissa* прикриті передніми, що мають маскувальне забарвлення

Жилкування крил у совок досить одноманітне. На передньому крилі у більшості видів є додаткова, або радіальна комірка, утворена гілкою радіальної жилки та медіальною жилкою. Така комірка відсутня у родів *Eublemma* Hbn., *Rivula* Gn. Важливою ознакою жилкування задніх крил є наявність чи відсутність медіальної жилки M2. За цією та деякими іншими ознаками сучасні лепідоптерологи навіть пропонують розглядати совок як дві родини, саме Erebidae з розвинутою другою медіальною жилкою на задніх крилах та власне Noctuidae, у яких така жилка відсутня.

Забарвлення й рисунок крил совок досить постійні, вони є надійними критеріями для визначення багатьох видів, зрідка родів чи вищих таксономічних угруповань. У більшості видів самці та самиці мають однакове забарвлення, статевий диморфізм у забарвленні й рисунку крил виявлений у *Drasteria caucasica* Kol., *Callistege mi* Cl., *Bomolocha crassalis* F. та деяких інших. Самиця *Ulochlaena hirta* Hbn. безкрила.

Характерною ознакою совок є здебільшого єдина схема рисунка, яка найповніше розвинута в підродинах *Catocalinae* та *Hadeninae*. Цей рисунок являє собою систему поперечних смуг та плям (фото 17). На передніх крилах розрізняють такі поперечні смуги: прикореневу (базальну), здебільшого неповну; вона доходить не до внутрішнього (анального) краю крила, а до кубітальної жилки; дві (внутрішню і зовнішню) медіальні; підкраєву; краєву (термінальну). Найкраще розвинуті смуги медіальної системи у стрічкарок, кожна із смуг часто складається з чітких подвійних ліній. Лінії, що обмежують смуги, переважно хвилясті чи зубчасті, у деяких видів майже прями. Проміжки між смугами заповнені затемненнями (умбрами): при основі крила інфрабазальна, між прикореневою і внутрішньою медіальною смугою — прикоренева (базальна), між внутрішньою і зовнішньою медіальними смугами — медіальна (серединна тінь), між зовнішньою медіальною і підкраєвою — підкраєва, між підкраєвою і краєвою — краєва, або термінальна умбра. Поміж смугами медіальної системи розвинуті три характерні для крилового малюнку совок плями: кругла пляма у базальній частині дискальної комірки, ниркоподібна пляма на поперечній жилці, у деяких видів також клиноподібна пляма вздовж кубітальної жилки. Від кореня крила вздовж цієї жилки іноді відходить невеликий штрих.

Форма круглої плями не завжди відповідає її назві, у багатьох совок вона стиснута з боків і нагадує овал, або має неправильну форму; у деяких видів від неї відходить виріст, який досягає ниркоподібної плями. Зазвичай кругла пляма всередині забарвлена темніше, утворює щось на зразок неправильної форми ядра, петлі або цифри 8, зовні пляма обведена тонкою чорною або чорно-бурою (чи іншого відтінку) лінією. Остання може бути не суцільною, тоді кругла пляма ніби відкрита до костального краю або до кубітальної жилки. Обвідна лінія може бути редукована, як кажуть, «розмита», тоді забарвлення круглої плями ніби зливається з фоном суміжної частини крила.

Ниркоподібна пляма за формою найчастіше нагадує нирку чи біб, вона також може бути значною мірою редукована («розмита»). Простір між круглою та ниркоподібною плямами може мати темне забарвлення.

Клиновидна пляма зазвичай має округло-клиновидну форму, іноді майже округла або нагадує штрих. Часто вона відсутня.

Рисунок нижньої сторони переднього крила звичайно розмитий, простіший за такий верхньої сторони.

Переднє та заднє крила скріплені в єдину несучу поверхню особливими щетинками, — однією міцною і довгою у самця, трьома (рідше двома) тонкими і коротшими щетинками у самиці. Цей апарат має назву вуздечки, або френулуи і саме в його будові проявляється статевий диморфізм у совок. Він допомагає визначити стать метелика, якщо це неможливо за

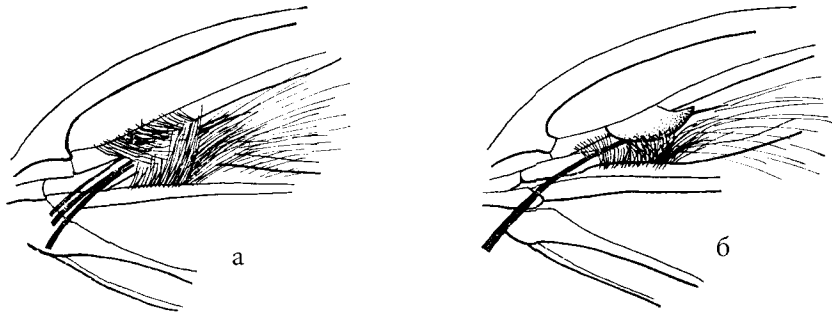

Рис. 3. Апарат, що зчеплює переднє та заднє крила у совок: а — самиця, б — самець (за Я. Обенбергером)

будовою вусиків або за останніми сегментами черевця. Ці щетинки добре видно з нижнього боку крила ближче до основи (рис. 3).

У задньогрудях та почасті в першому-другому сегментах черевця у совок та у деяких інших родин метеликів розвинений слуховий апарат, який зокрема сприймає низькочастотні ультразвуки летючих мишей.

На черевці у багатьох совок розвинуті жмутки пов'язаних з пахучими залозами волосоподібних лусочок, так званих андроконіальних. Самці розгортають такі волосяні пензлики або щіточки на дуже короткий час (1–2 секунди) перед копуляцією. Андроконіальні структури можуть знаходитися у деяких видів на грудях та ногах (рис. 4), у самиць пахуча залоза здебільшого розвинута між восьмим та дев'ятим сегментами черевця.

Зрідка статевий диморфізм можна виявити у будові вусиків. Зокрема у самців *Allophyes* Tams та деяких інших видів вусики пластинчасті, самці деяких совок мають пилчасті, гребінчасті чи двогребінчасті вусики. Зрідка такі ж вусики мають і самиці. У совок родів *Polypogon* Schr., *Macrochilo* Hbn., деяких *Zanclognatha* Led. вусики самців на відстані приблизно 1/4-1/3 від основи мають 3–4 потовщених членики з кількома шишоподібними щетинками.

Серед совок існують види, метелики яких зовні дуже схожі, зокрема *Amphipoea fucosa* Frr., *A. oculea* L. та *A. lucens* Frr., *Hydraecia micacea* Esp. та *H. ultima* Holst, *Oligia strigilis* L. та *O. versicolor* Vkh., тощо, точно визначити їх можливо лише за структурами генітальних апаратів самців і самиць.

З цією метою треба попередньо виготовити відповідні препарати з останніх (6–10-го) сегментів черевця, в яких розміщені статеві органи. У зв'язку із статевою функцією склерити останніх сегментів черевця у самців перетворені на частини генітального апарата. У самок дев'ятий сегмент на кінці черевця утворює парні анальні сосочки чи лопати, між якими знаходиться анальний отвір, під ним — яйцекладний статевий отвір.

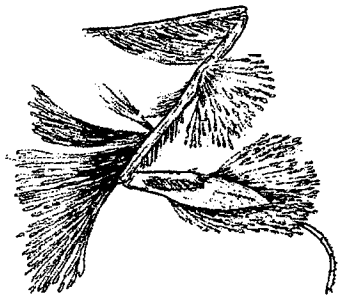

Рис. 4. Жмутки андроконіальних лусочок на передніх ногах самця совки *Zanclognatha lunalis* (за В. С. Кононенко)

Життєві цикли совок досить різноманітні. Тривалість життя метеликів здебільшого сягає двох-трьох тижнів. У перші одну-три доби після відродження з лялечки метелики живляться нектаром квітів чи іншими речовинами, досягаючи статевої зрілості на третю-п'яту добу. Метелики деяких видів (*Noctua pronuba* L., *N. fimbriata* Schr., *N. orbona* Hufn., *Euxoa agricola* Bsd., *Scoliopteryx libatrix* L. та інших) після короткого періоду живлення на 4–9 тижнів впадають у стан літньої діапаузи, лише після цього вони паруються та відкладають яйця. Таким чином тривалість їх життя збільшується до двох-трьох місяців. Метелики *Eupsilia transversa* Hufn., деяких *Agrochola* Hbn., *Lithophane* Hbn., *Conistra* Hbn. тощо, можуть зимувати, тому тривалість їх життя становить 7–8 місяців. Найменша тривалість життя характерна для афагів, метелики яких не живляться, — вони живуть від трьох до десяти діб, при зниженій температурі до 15 діб. Деякі види, зокрема совка гамма, карадріна, трихоплюзія ні тощо, здатні до масових міграцій на великі відстані. Міграції метеликів сприяють постійному поповненню місцевих популяцій в екстремальних умовах високогір'їв або за несприятливої зими.

Плодючість совок досить висока, у досліджених видів вона коливається від 20 до 100–150 яєць на одну самицю, а в деяких навіть до 250–800 яєць (*Panthea coenobita* Esp., *Colocasia coryli* L., *Catocala fraxini* L., *Lygephila pastinum* Tr., *Calymma communimacula* Den. & Schiff. та інші). У озимій, капустяній, сірої зернової, гамми, совки іпсилон та деяких інших здатних до масових розмножень совок плодючість ще вища (до 1000–2500 яєць на одну самицю).

Самиці совок відкладають яйця переважно на ті рослини, якими має живитися молода гусінь. Самиці деяких видів прикріплюють яйця до субстрату з допомогою липких виділень, які продукують додаткові залози статевого апарату. Інші види відкладають яйця врозсип, не прикріплюючи їх до рослин. Озима та деякі інші совки відкладають яйця на ґрунт, сухі рослинні рештки та нижній бік листків низькорослих бур'янів. Зернові совки відкладають яйця за колоскові лусочки та на зав'язь злаків. *Calymma communimacula* Den. & Schiff. та близькі до неї види відкладають яйця серед колоній червчиків на гілках та стовбурах. З особливостями відкладання яєць пов'язані довжина та ступінь склеротизації анальних сосочків у самок.

Яйця совок переважно округлі, рідше витягнуті, еліпсоподібні, деякі мають форму зрізаного конуса або плескати (фото 19, 20, 21). Найбільші яйця у великих метеликів підродино стрічкарок *Catocalinae*, зокрема в роді *Catocala* Schr. (діаметром 1,0–1,7, заввишки 0,6–1,1 мм). Найдрібніші яйця (діаметром 0,45–0,5 мм, заввишки 0,2–0,25 мм) у маленьких метеликів підродин *Hypenodinae*, *Acontiinae*, деяких совок середнього розміру (*Autographa gamma* L., *Amphipoea lucens* Frr. тощо). Забарвлення яєць різноманітне: від водянистого чи білого до різних відтінків жовтого, зеленого, червоного, коричневого, часто з плямою іншого кольору на вершині чи бічною смужкою. Зовнішня оболонка яйця ребриста або має комірчасту структуру. Мікропілярна зона (так звана мікропілярна розетка, фото 22) знаходиться на вершині яйця, у центрі її розміщено один або кілька отворів

Фото. 19. Найпоширеніша форма яєць совок — округла, СЕМ, $\times 50$

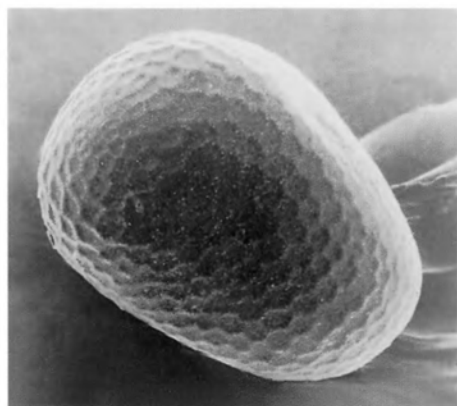

Фото. 20. Овальні та грушеподібні яйця совок, що мають незначну скульптуровку, СЕМ, $\times 100$

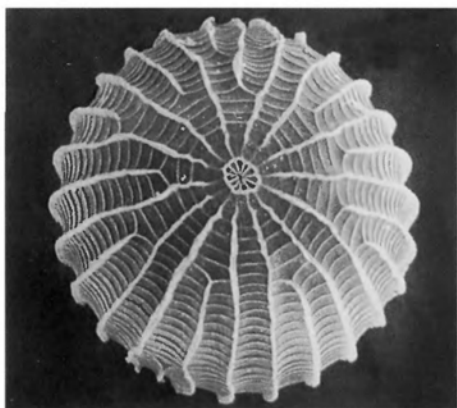

Фото. 21. Яйця совки гамма (*Autographa gamma*) мають складну ребристу структуру, СЕМ, $\times 60$

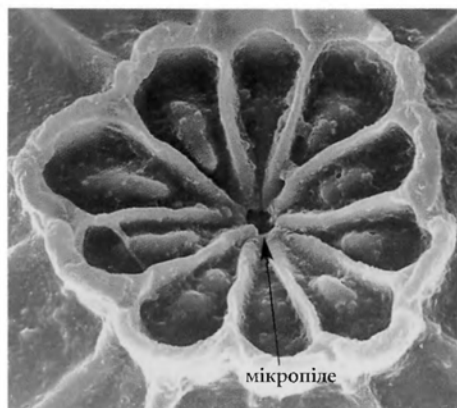

Фото. 22. На вершині яйця знаходиться мікропілярна розетка з мікропіле, СЕМ, $\times 650$

(мікропіле), через які яйце запліднюється. З розвитком зародка забарвлення яєць міняється. Тривалість ембріонального розвитку залежить від температури та відносної вологості повітря. Влітку в Україні розвиток яєць у більшості видів совок триває 5–8 діб, при підвищеній температурі повітря — 2–3 доби. При цьому слід враховувати, що температура повітря понад 30 градусів та відносна вологість менша за 30% призводять до висихання відкладених яєць. Для частини осінніх та пізньолітніх видів совок характерна зимова діапауза на стадії яйця.

Більшість гусениць совок мають видовжене, майже циліндричне тіло (фото 23). У гусені металовидок (*Plusiinae*), частини каптурниць (*Cucullinae*) та *Nadeninae* тіло конусоподібне, звужене до переднього кінця (фото 24).

У гусені совок розвинуті голова, три грудних та десять черевних сегментів (фото 23, 25). На грудних сегментах є три пари грудних ніжок, на черевці — три (фото 26), чотири (фото 27) або п'ять (фото 28) пар черевних ніжок. Перша пара або й дві перші пари черевних ніжок можуть бути

Фото 23. Гусениця совки корової (*Lithophane* sp.)

Фото 24. Гусениця совки садової чорнуватої (*Melanchra persicariae*)

Фото 25. Гусениця каптурниці дивинової (*Cucullia verbasci*) на кормовій рослині — чорній дивині (*Verbascum nigrum*)

Фото 26. Гусениця аконтії світлоплямистої (*Acronicta lucida*) має три пари черевних ніжок

Фото 27. Гусениця совки лутигової великої (*Trachea atriplicis*) у позі загрози (має чотири пари черевних ніжок)

Фото 29. Гусениця стрільчатки шавлевої (*Acronicta rumicis*)

Фото 30. Гусениця стрічкарки звичайної (*Catocala nupta*) майже непомітна на посполій гілці

Фото 28. Гусениця совки пірамідальної (*Amphipyra pyramidea*)

значно коротші від ніжок на п'ятому-шостому сегментах або повністю редуковані. Шкіра гусені здебільшого гладенька, у підгризаючих совок під родини Noctuidae, *Charanyca trigrammica* Hufn. та деяких інших вкрита плоскими чи конічними гранулами або дрібними шипиками (частина металовидок (Plusiinae) та геліотин (Heliiothinae). На поверхні тіла кленової стрільчатки *Acronicta aceris* L. розвинуті довгі руді волоски, пучки довгих волосків є на поверхні тіла й інших видів під родини стрільчаток (Acronictinae) (фото 29).

Ротовий апарат гусені гризучий, складається з верхніх і нижніх щелеп та нижньої губи. На останній знаходиться прядильний сосочок з отвором прядильної залози. В ній утворюється шовкова нитка, що йде на побудову коконів. Прядильна залоза деяких совок продукує речовину, якою гусінь змащує внутрішню поверхню земляних коконів перед заляльковуванням.

Забарвлення гусені здебільшого зеленувате (фото 23, 24, 28), бурувате чи різних відтінків сірого (фото 27, 30), у деяких більш яскраве, з домішкою рожевого, жовтого, фіалкового тощо (фото 26). Рисунок складається з поздовжніх смуг та різної форми плям. Звичайно забарвлення гусені узгоджене із забарвленням кормової рослини. Порівняйте, наприклад, забарвлення гусені совки пірамідальної (*Amphipyra pyramidea* L., фото 28) із таким у каптурниці дивинової (*Cucullia verbasci* L., фото 25). Перша живиться листям багатьох дерев та кущів, друга — квітками та зав'язями дивини (*Verbascum*). Забарвлення та форма тіла багатьох гусениць допомагає їм залишатися непомітними для ворогів (фото 30).

Гусінь різних видів совок має від чотирьох (*Nycteola* Hbn., *Earias* Hbn.) до п'яти (більшість Plusiinae, Heliiothinae, Noctuidae), шести (*Catocala* Schr., *Lygephila* Billb., *Scoliopteryx* Germ. тощо) віків та відповідну кількість линянь.

Здебільшого гусениці совок — фітофаги, тобто живляться різними рослинами. Порівняно небагато совок споживають лишайники та водорості (*Laspeyria flexula* Den. & Schiff., *Cryphia* Hbn.), гусінь поодиноких видів живе на папороті (*Callopietria juvenina* Stoll) або на хвойних (*Panolis flammea* Den. & Schiff., *Lithophane lapidea* Hbn.). Найчастіше гусінь поїдає листя, бруньки, квітки та недозріле насіння покритонасінних рослин. Вона живиться

переважно в сутінках або вночі, а вдень перебуває під листям та різними рослинними рештками. Значну групу складають так звані стеблові совки, гусінь яких живиться всередині стебел рослин, зокрема всередині зернових злаків, очерету, лопуха, осоту, будяка тощо. Окрему групу складають підгризаючі совки, їх гусінь підгризає стовбурці кормових рослин поблизу кореневої шийки, живиться в сутінках, а вдень ховається у поверхневому шарі ґрунту. До підгризаючих совок належать такі першорядні шкідники зернових злаків та інших культур як озима совка, оклична совка, совка іпсилон, що неодноразово розмножувалися в масовій кількості на ланах України. Майже щороку значних збитків завдає також капустяна совка. В минулому сторіччі зареєстровано також масові розмноження совки с-чорне, південної стеблової, дрокової та деяких інших. В Україні зареєстровано 148 шкідливих видів совок, тобто близько 22% від загального видового складу. Проте першорядних шкідників порівняно небагато (12–14 видів). Однак за умов масового розмноження та несвоєчасного проведення необхідних заходів боротьби вони іноді завдають значної шкоди сільському і лісовому господарству. Близько 78% видів совок не мають жодного економічного значення як шкідники.

Серед совок переважають поліфаги, тобто гусінь таких видів може житись на кількох видах рослин з двох чи більшої кількості ботанічних родин. Зокрема озима совка може житись майже на 150 видах рослин з 36 родин, карадринна — на 180 видах 50 родин, совка гамма — майже на 390 видах 60 родин, капустяна совка — на 70 видах 22 родин і т. п. Проте багатодна гусінь віддає перевагу певним групам рослин, наприклад, молода гусінь озимої совки живиться переважно листками бур'янів родин лободових, березкових, айстрових, лише з третього віку вона переходить на злакові, овочеві, баштанні та інші культури. Молода гусінь совки гамми живиться переважно на бур'янах родин айстрових, капустяних та губоцвітих, з них вона переходить на льон, цукровий буряк, бобові тощо.

Види з обмеженою кормовою спеціалізацією менш численні, в Україні їх близько 40% від загального видового складу. Гусінь таких совок живиться рослинами певної родини: злакових, жовтецевих, розових, осокових, сумарових тощо або взагалі лише рослинами, що належать до одного ботанічного роду чи виду. Так, гусінь сірих каптурниць (*Cucullia* Schr.) живе на деяких видах полину, частина стрічкарок (*Catocala dilecta* Hbn., *C. conversa* Esp., *C. nymphagoga* Esp., *C. disjuncta* Geyer, *C. diversa* Geyer) живиться листям дубів, совки родів *Archanara* Wlk., *Arenostola* Hmps., *Chilodes* H.-S., *Rhizedra* Warr., *Senta* Stph. та деяких інших — в стеблах очерету, *Oxytrippia orbiculosa* Esp. — в листі та кореневищі півників тощо.

Явище канібалізму, або факультативної зоофагії, спостерігаємо зокрема у гусені совки войовничої (*Eupsilia transversa* Hufn.), совки плоскотілої темної (*Conistra ligula* Esp.), совки грушової (*Cosmia trapezina* L.), совки ранньої рудуватої (*Orthosia miniosa* Den. & Schiff.), бавовникової (*Helicoverpa armigera* Hbn.) тощо.

Мірмекофілія мало поширена у совок, відома совка плоскотіла жовтувата (*Conistra rubiginea* Den. & Schiff.) живиться листям верб, тополь, осики, малини та трав'янистих рослин поблизу мурашників, в яких гусінь заляльковується.

Фото 31. Амброзієва совка *Tarachidia candefacta*

Хижа каліма червцева (*Calymma communimacula* Den. & Schiff.) живиться личинками, самицями та яйцями червців, в ХХ сторіччі кримську популяцію її пробували акліматизувати у Закавказзі та Середній Азії з метою використання як біологічного засобу боротьби з турською, мегринською та іншими несправжньоощитівками.

Відома успішна акліматизація північноамериканського виду — амброзієвої совки *Tarachidia candefacta* (Hübner, [1831]) (фото 31). З метою біологічної боротьби із амброзією полиноволистяною, листям якої живиться гусінь амброзієвої совки, популяцію цього виду у 1967–1968 рр. було успішно інтродуковано з південної Канади до Краснодарського та Ставропольського країв Росії (тодішнього СРСР). Природні умови даного регіону виявились сприятливими для амброзієвої совки. Вона заляльковується в ґрунті, там же зимує лялечка. За вегетаційний період розвивається кілька поколінь. Плодючість метеликів сягає до 300–500 яєць на одну самицю. Поширення амброзієвої совки відбувалося досить швидко, вже 1994–1995 рр. метеликів відловлено на Кримському півострові, 1999 року — на півдні Донецької обл., 2002 року — у Луганській обл., у червні-липні 2005 р. — у Запорізькій, Херсонській та Одеській областях. На сьогодні амброзієва совка стала

досить звичайним компонентом фауни на теренах степової зони України. Додамо, що досі ніхто не бачив у тих краях, щоб її гусінь живилась листям поширеної там же амброзії чи іншої рослини (Ключко, Будашкин, Герасимов, 2004).

Совку короткокрилу буру *Calophasia lunula* Hufn. з тією ж метою було інтродуковано у зворотному напрямку — з Європи до Північної Америки — як фітофага бур'янів з роду льонків (*Linum*). Також завезено до Північної Америки совку злакову бурувато-руду (*Leucaramea*

Фото 32. Кокон, який сплела гусениця совки пірамідальної (*Amphyryra pyramidea*) серед листя тополі

Фото 33. Лялечка совки пірамідальної (*Amphyryra pyramidea*) (кокон розрізано)

Фото 34. Метелик совки пірамідальної (*Amphipyra pyramidea*) щойно по виходу з лялечки

Фото 35. По виходу з лялечки метелик совки деякий час нерухомо сидить, розправляючи крила

Фото 36. Через 1–2 години метелик вже готовий до польоту, крила займають характерне для совок та інших різновусих метеликів положення

orphiogramma Esp.), картопляну совку (*Hydraecia ticacea* Esp.), трав'яну совку (*Cerapteryx graminis* L.).

Закінчивши живлення, гусінь останнього віку плете серед листя овальний шовковинний кокон (фото 32), в підродині Chloephorinae кокони схожі на човник. Гусінь, що живе в поверхневому шарі ґрунту на глибині 5–7 см, тілом видавлює там земляну комірку або овальне заглиблення, де й заляльковується. Лялечка вкритого типу, видовжена, веретеноподібна (фото 33). Покриви тіла склеротизовані, з ними спаяні чохлики вусиків, ротових органів, ніг та крил, чітко виділяються голова, груди і черевце. На 10-му сегменті черевця знаходиться анальний отвір, закінчується сегмент різної форми виступом або кремас-тром. На останньому розвинуті 2–4 або більше довгих відростків, різна кількість гачкуватих щетинок та гострих шипиків. Лялечки мають червонувато- чи бурувато-коричневе або чорне чи зеленкувате забарвлення. Період розвитку лялечки залежить від температури та вологості повітря і коливається від 5 до 11 діб у совки гамми, до кількох місяців у видів, що зимують на стадії лялечки.

Найчастіше метелики відроджуються з лялечок увечері чи рано вранці, особливо перед дощем чи після нього. Тривалість виходу з лялечки та розправлення крил (фото 34, 35, 36) становить 1–2 години.

Більшість видів совок в Україні протягом року дають лише одне покоління. Такий тип розвитку характерний для багатьох споживачів листя дерев і кущів, особливо у весняний період. Частина совок дають два, рідше три покоління протягом вегетаційного періоду.

Природні вороги совок

На різних стадіях розвитку совок їх чисельність обмежують паразитичні й хижі тварини, також збудники грибних, бактеріальних і вірусних хвороб. Найдокладніше вивчено паразитів і хвороби шкідливих совок: озимої, окличної, капустяної, соснової, зернових звичайної та сірої, гамми, карадрини, горохової тощо. У періоди масових розмножень названих та деяких інших совок різко зростає їх ураженість паразитами, зокрема гусінь та лялечки совки озимої можуть бути уражені на 20–50%. Збільшення чисельності совок призводить до розвитку епізоотій грибних, вірусних та інших хвороб. Так, масове розмноження совки с-чорне в Україні, що почалося восени 1977 р. було зведено нанівець грибною епізоотією, — *Tarichium inexpectatum* Jacz. призвів до загибелі у Донецькій області близько 30% лялечок, інші види грибів — 10% (Ключко, Коваль, 1981).

В яйцях, гусені (фото 37) та лялечках совок паразитують понад 100 видів перетинчастокрилих комах з родин Ichneumonidae, Braconidae, Chalcidae, Scelionidae, Trichogrammatidae, Pteromalidae, Eulophidae, Elachertidae, Encyrtidae. У гусені, зрідка й в лялечках совок зареєстровано понад 70 видів мух тахінів (фото 38), також окремі види мух з родин Bombyliidae, Sarcophagidae, Calliphoridae.

Значну роль у регуляції чисельності совок відіграють хижі комахи — деякі жуки-туруни родини Carabidae, перетинчастокрилі — оси та мурашки (фото 39), клопи-хижняки родини Reduviidae тощо.

Багато гусені совок поїдають птахи, особливо в період вигодовлі

Фото 37. Тіло зараженої гусениці совки перетворилось у «лантуху» із сотнями личинок паразитичного ізлця-енциртіди, X2

Фото 38. Муха-тахіна, личинки якої паразитують на гусеницях совок, X7

Фото 39. Велику кількість гусениць совок знищують мурашки, X6

пташенят. За спостереженнями в Канівському заповіднику для вигодівлі пташенят велика синиця використовувала гусінь стрічкарки малинової, шпаки — гусінь та лялечок стрічкарки звичайної тощо. Восени, коли кількість комах у природі різко зменшується, перелітні та зимуючі птахи поїдають багато гусені підгризаючих совок, зокрема озимої, окличної та інших.

Серед найбільш небезпечних ворогів метеликів совок слід назвати рукокрилих: підковоноса малого, нічницю велику, широковуха європейського, вечірницю руду, кажана пізнього. Вони починають літати увечері одночасно з совками, яких спиритно ловлять в польоті. Летючі миші поїдають лише черевце та груди метелика, а крила вільно падають донизу. Якщо Ви ловите метеликів на світло поблизу якоїсь стоячої водойми, то на ранок на поверхні води звичайно плавають різнобарвні крильця нічних комах — залишки нічної трапези летючих мишей. Поведінковою реакцією на наближення летючої миші вважають здатність метеликів до хаотичних змін напрямку польоту, частоти помахів крил, різкого падіння тощо.

Господарське значення та охорона совок

Причиною зменшення чисельності метеликів, зокрема совок, найчастіше є зникнення природних місць перебування видів або деградація природних біотопів, пов'язана з антропогенним впливом, зокрема застосування пестицидів, розорювання цілинних ділянок степу та луків, знищення природної рослинності на гірських схилах, надмірне випасання худоби на гірських, зокрема на альпійських та субальпійських луках, осушування боліт та інші меліоративні роботи. Заходи охорони полягають насамперед у збереженні природних біотопів, створенні нових природних заповідників та ентомологічних заказників, обмеженні викошування трави та випасання худоби, забороні суцільних хімічних обробок лісів та парків.

Актуальність проблеми охорони метеликів, зокрема рідкісних видів совок, постійно зростає, особливо в умовах постійного збільшення антропогенного впливу на природні екосистеми. З метою охорони цих метеликів у першу чергу потрібно зберігати цілісні природні комплекси, які порівняно мало спотворені господарською діяльністю людини.

Доцільно також зробити ревізію переліку рідкісних та зникаючих на теренах України видів совок для внесення до нової редакції Червоної книги України. До речі, в існуючу Червону книгу України (1994) занесено 14 видів: *Catocala fraxini* L., *C. disjuncta* Geyer, *C. dilecta* Hbn., *C. diversa* Geyer, *C. spona* L., *Cucullia magnifica* Fr., *C. splendida* Stoll, *C. argentina* F., *C. argentea* Hufn., *Divaena (Noctua) haywardi* Tams, *Stauropora celsia* L., *Euchalcia variabilis* Pill., *Periphanes treitschkei* Friv., *P. delphinii* L. Останній вид віднесено до I категорії, хоча сокирка совка по всій Україні досить звичайна. Решта перелічених видів за статусом належать до II-III категорій, їх чисельність у природі низька та дуже низька, тобто зустрічаються поодинокі метелики (і не щороку).

На наступних сторінках надано узагальнюючу таблицю з переліком совок України, де позначено види, які нагально потребують охорони (29 видів), види, які занесено до Червоної книги України (лише 14), а також стисла інформація про поширення кожного виду на території України.

- Види, що потребують охорони в Україні (збереження природних біотопів, створення нових заповідників та заказників у місцях поширення, повна заборона або досконала дозвольна система для колекційного збирання)
- Види, занесені до «Червоної книги України»
- * Шкідники культурних рослин
- * Небезпечні шкідники культурних рослин, які дають спалахи масового розмноження в Україні

- Звичайні види, зустрічаються всюди, зокрема на сільськогосподарських та в населених пунктах.
- Звичайні види, але зустрічаються спорадично.
- Види, що зустрічаються дуже локально та в невеликій кількості, зниклі в багатьох місцях у зв'язку із господарською діяльністю людини.
- Види, що наводились з території України, але останнім часом не зустрічаються, або відомі поодинокі знахідки.
- ? Види, поширення яких потребує уточнення.

1. <i>Idia calvaria</i>	●
2. <i>Simplicia rectalis</i>	○
3. <i>Trisateles emortualis</i>	○
4. <i>Paracolax tristalis</i>	●
5. <i>Macrochilo cribrumalis</i>	●
6. <i>Herminia tarsipennalis</i>	●
7. <i>Herminia grisealis</i>	●
8. <i>Polypogon tentacularia</i>	●
9. <i>Pechipogo strigilata</i>	●
10. <i>Pechipogo plumigeralis</i>	●
11. <i>Zanclognatha lunalis</i>	●
12. <i>Rivula sericealis</i>	●
13. <i>Parascotia fuliginaria</i>	●
14. <i>Colobochoyla salicalis</i>	●
15. <i>Hypenodes humidalis</i>	●
16. <i>Schrankia costaestrigalis</i>	●
17. <i>Schrankia taenialis</i>	●
18. <i>Schrankia balnearum bosporella</i>	●
19. <i>Zekelita antiqualis</i>	●
20. <i>Hypena proboscidalis</i>	●
21. <i>Hypena rostralis</i>	*
22. <i>Hypena obesalis</i>	●
23. <i>Hypena opulenta</i>	●
24. <i>Hypena crassalis</i>	●
25. <i>Phytemetra viridaria</i>	○
26. <i>Scoliopteryx libatrix</i>	●
27. <i>Calyptra thalictri</i>	○
28. <i>Catocala spona</i>	● ● ○
29. <i>Catocala dilecta</i>	● ● ●
30. <i>Catocala fraxini</i>	● ● ○
31. <i>Catocala nupta</i>	●
32. <i>Catocala neonympha</i>	○
33. <i>Catocala elocata</i>	●
34. <i>Catocala deducta</i>	○
35. <i>Catocala puerpera</i>	●
36. <i>Catocala promissa</i>	○
37. <i>Catocala electa</i>	○
38. <i>Catocala pacta</i>	● ○
39. <i>Catocala conversa</i>	● ●
40. <i>Catocala nymphagoga</i>	● ●
41. <i>Catocala hymenaea</i>	○
42. <i>Catocala fulminea</i>	○

43. <i>Catocala disjuncta</i>	● ●
44. <i>Catocala diversa</i>	● ●
45. <i>Minucia lunaris</i>	●
46. <i>Ophiusa tirhaca</i>	○
47. <i>Dysgonia algira</i>	●
48. <i>Prodotis stolidia</i>	●
49. <i>Drasteria cailino</i>	●
50. <i>Drasteria saisani</i>	●
51. <i>Drasteria caucasica</i>	●
52. <i>Lygephila lusoria</i>	●
53. <i>Lygephila lubrica</i>	●
54. <i>Lygephila ludicra</i>	●
55. <i>Lygephila pastinum</i>	●
56. <i>Lygephila viciae</i>	○
57. <i>Lygephila craccae</i>	○
58. <i>Apopestes spectrum</i>	●
59. <i>Autophila asiatica</i>	●
60. <i>Exophila rectangularis</i>	●
61. <i>Catephia alchymista</i>	○
62. <i>Aedia funesta</i>	●
63. <i>Tyta luctuosa</i>	*
64. <i>Callistege mi</i>	○
65. <i>Euclidia glyphica</i>	*
66. <i>Gonospileia triquetra</i>	○
67. <i>Laspeyria flexula</i>	●
68. <i>Arytrura musculus</i>	●
69. <i>Eutelia adularix</i>	○
70. <i>Eutelia adoratrix</i>	● ●
71. <i>Nycteola revayana</i>	○
72. <i>Nycteola degenerana</i>	●
73. <i>Nycteola asiatica</i>	○
74. <i>Earias clorana</i>	*
75. <i>Earias vernana</i>	*
76. <i>Bena bicolorana</i>	●
77. <i>Pseudoips prasinana</i>	*
78. <i>Panthea coenobita</i>	●
79. <i>Trichosea ludifica</i>	●
80. <i>Colocasia coryli</i>	*
81. <i>Diloba caeruleocephala</i>	*
82. <i>Oxicesta geographica</i>	○
83. <i>Eogena contaminei</i>	●
84. <i>Moma alpium</i>	○

85. <i>Acronicta alni</i>	●
86. <i>Acronicta cuspis</i>	●
87. <i>Acronicta tridens</i>	✱
88. <i>Acronicta aceris</i>	✱
89. <i>Acronicta leporina</i>	○
90. <i>Acronicta megacephala</i>	●
91. <i>Acronicta strigosa</i>	✱
92. <i>Acronicta menyathidus</i>	●
93. <i>Acronicta auricomana</i>	●
94. <i>Acronicta euphorbiae</i>	○
95. <i>Acronicta rumicis</i>	✱
96. <i>Craniophora ligustri</i>	○
97. <i>Craniophora pontica</i>	●
98. <i>Simyra nervosa</i>	✱
99. <i>Simyra albovenosa</i>	○
100. <i>Simyra dentinosa</i>	●
101. <i>Cryphia receptricula</i>	●
102. <i>Cryphia fraudatricula</i>	○
103. <i>Cryphia algae</i>	●
104. <i>Cryphia rectilinea</i>	●
105. <i>Cryphia raptricula</i>	○
106. <i>Cryphia orthogramma</i>	●
107. <i>Cryphia muralis</i>	●
108. <i>Emmelia trabealis</i>	●
109. <i>Acontia lucida</i>	●
110. <i>Acontia titania</i>	●
111. <i>Phyllophila oblitterata</i>	○
112. <i>Protodeltote pygarga</i>	○
113. <i>Deltote deceptoria</i>	○
114. <i>Deltote uncula</i>	○
115. <i>Deltote bankiana</i>	○
116. <i>Pseudeustrotia candidula</i>	●
117. <i>Odice arcuinna</i>	●
118. <i>Calymma communimacula</i>	●
119. <i>Eublemma minutata</i>	●
120. <i>Eublemma ostrina</i>	●
121. <i>Eublemma panonica</i>	●
122. <i>Eublemma rosea</i>	●
123. <i>Eublemma amoena</i>	○
124. <i>Eublemma purpurina</i>	○
125. <i>Eublemma polygramma</i>	●
126. <i>Euchalcia variabilis</i>	● ● ●
127. <i>Euchalcia modestoides</i>	● ● ●
128. <i>Euchalcia consona</i>	● ● ●
129. <i>Polychryisia moneta</i>	● ● ●
130. <i>Lamprotes c-aureum</i>	● ● ●
131. <i>Panchryisia aurea</i>	●
132. <i>Diachryisia chrysitis</i>	●
133. <i>Diachryisia stenochrysis</i>	●

134. <i>Diachryisia zosini</i>	●
135. <i>Diachryisia chryson</i>	●
136. <i>Macdunnoughia confusa</i>	✱
137. <i>Plusia festucae</i>	✱
138. <i>Plusia putnami gracilis</i>	●
139. <i>Autographa gamma</i>	✱
140. <i>Autographa macrogamma</i>	●
141. <i>Autographa mandarina</i>	●
142. <i>Autographa pulchrina</i>	●
143. <i>Autographa buraetica</i>	●
144. <i>Autographa jota</i>	●
145. <i>Autographa bractea</i>	●
146. <i>Autographa excelsa</i>	●
147. <i>Plusidia cheiranthi</i>	●
148. <i>Cornutiplusia circumflexa</i>	✱
149. <i>Syngrapha interrogationis</i>	●
150. <i>Trichoplusia ni</i>	✱
151. <i>Chrysoideixis chalcites</i>	✱
152. <i>Abrostola tripartita</i>	●
153. <i>Abrostola asclepiadis</i>	●
154. <i>Abrostola triplasia</i>	●
155. <i>Cucullia argentina</i>	● ● ●
156. <i>Cucullia magnifica</i>	● ● ●
157. <i>Cucullia splendida</i>	● ● ●
158. <i>Cucullia scopariae</i>	●
159. <i>Cucullia fraudatrix</i>	○
160. <i>Cucullia absinthii</i>	○
161. <i>Cucullia argentea</i>	● ● ●
162. <i>Cucullia spectabilisoides</i>	○
163. <i>Cucullia artemisiae</i>	○
164. <i>Cucullia lactea</i>	●
165. <i>Cucullia xeranthemi</i>	●
166. <i>Cucullia lactucae</i>	○
167. <i>Cucullia fraterna</i>	●
168. <i>Cucullia lucifuga</i>	●
169. <i>Cucullia umbratica</i>	●
170. <i>Cucullia biornata</i>	●
171. <i>Cucullia balsamitae</i>	●
172. <i>Cucullia campanulae</i>	●
173. <i>Cucullia chamomillae</i>	●
174. <i>Cucullia santonicii</i>	●
175. <i>Cucullia gnaphalii</i>	●
176. <i>Cucullia tanacetii</i>	○
177. <i>Cucullia dracunculi</i>	●
178. <i>Cucullia asteris</i>	●
179. <i>Cucullia blattariae</i>	●
180. <i>Cucullia scrophulariae</i>	●
181. <i>Cucullia thapsiphaga</i>	●
182. <i>Cucullia lychnitis</i>	●

183. <i>Cucullia verbasci</i>	○
184. <i>Cucullia prenanthis</i>	●
185. <i>Calophasia lumula</i>	●
186. <i>Calophasia opalina</i>	●
187. <i>Omphalophana antirrhinii</i>	●
188. <i>Oncocnemis confusa</i>	?
189. <i>Calliergis ramosa</i>	?
190. <i>Epimecia ustula</i>	○
191. <i>Lamprosticta culta</i>	○
192. <i>Asteroscopus sphinx</i>	●
193. <i>Brachionycha nubeculosa</i>	●
194. <i>Pyrois cinnamomea</i>	○
195. <i>Amphipyra pyramidea</i>	✱
196. <i>Amphipyra berbera</i>	●
197. <i>Amphipyra perflua</i>	●
198. <i>Amphipyra livida</i>	●
199. <i>Amphipyra tragopoginis</i>	✱
200. <i>Amphipyra tetra</i>	●
201. <i>Schinia cardui</i>	● ●
202. <i>Schinia cognata</i>	● ●
203. <i>Schinia scutosa</i>	✱
204. <i>Pyrocleptra cora</i>	?
205. <i>Heliothis viriplaca</i>	✱
206. <i>Heliothis maritima</i>	✱
207. <i>Heliothis ononis</i>	●
208. <i>Heliothis peltigera</i>	✱
209. <i>Heliothis nubigera</i>	✱
210. <i>Helicoverpa armigera</i>	✱
211. <i>Pyrrhia umbra</i>	✱
212. <i>Pyrrhia purpurina</i>	●
213. <i>Periphanes delphinii</i>	● ● ●
214. <i>Periphanes treitschkei</i>	● ● ●
215. <i>Chazaria incarnata</i>	●
216. <i>Aedophron rhodites</i>	● ●
217. <i>Apaustis rupicola</i>	●
218. <i>Panemeria tenebrata</i>	●
219. <i>Aegle kaekeritziana</i>	●
220. <i>Elaphria venustula</i>	●
221. <i>Haemerosia renalis</i>	●
222. <i>Acosmetia caliginosa</i>	●
223. <i>Caradrina morpheus</i>	●
224. <i>Caradrina albina</i>	✱
225. <i>Caradrina terrea</i>	●
226. <i>Caradrina aspersa</i>	●
227. <i>Caradrina kadenii</i>	●
228. <i>Caradrina selini</i>	○
229. <i>Caradrina clavipalpis</i>	●
230. <i>Caradrina wulfschlegeli schwingschussi</i>	●

231. <i>Hoplodrina octogenaria</i>	●
232. <i>Hoplodrina blanda</i>	●
233. <i>Hoplodrina superstes</i>	●
234. <i>Hoplodrina respersa</i>	○
235. <i>Hoplodrina ambigua</i>	●
236. <i>Atypha pulmonaris</i>	●
237. <i>Spodoptera exigua</i>	✱
238. <i>Spodoptera littoralis</i>	●
239. <i>Chilodes maritima</i>	○
240. <i>Athetis gluteosa</i>	○
241. <i>Athetis furvula</i>	○
242. <i>Athetis pallustris</i>	●
243. <i>Athetis lepigone</i>	○
244. <i>Dypterygia scabriuscula</i>	●
245. <i>Rusina tristis</i>	●
246. <i>Mormo maura</i>	○
247. <i>Polyphaenis viridis</i>	●
248. <i>Thalposthila matura</i>	●
249. <i>Oxytrippa orbiculosa</i>	●
250. <i>Trachea atriplicis</i>	✱
251. <i>Euplexia lucipara</i>	●
252. <i>Phlogophora meticulosa</i>	✱
253. <i>Hyppa rectilinea</i>	●
254. <i>Xylomoia strix</i>	● ●
255. <i>Xylomoia graminea</i>	●
256. <i>Auchmis detersa</i>	●
257. <i>Callopietria juventina</i>	●
258. <i>Eucarta amethystina</i>	●
259. <i>Eucarta virgo</i>	●
260. <i>Ipimorpha retusa</i>	●
261. <i>Ipimorpha subtusa</i>	●
262. <i>Enargia paleacea</i>	●
263. <i>Enargia abluta</i>	●
264. <i>Parastichtis suspecta</i>	●
265. <i>Apterogenum ypsilon</i>	●
266. <i>Mycteroplus puniceago</i>	●
267. <i>Dicycla oo</i>	○
268. <i>Cosmia diffinis</i>	●
269. <i>Cosmia affinis</i>	○
270. <i>Cosmia pyralina</i>	✱
271. <i>Cosmia trapezina</i>	✱
272. <i>Mesogona acetosellae</i>	●
273. <i>Mesogona oxalina</i>	●
274. <i>Actinotia polyodon</i>	●
275. <i>Actinotia radiosa</i>	●
276. <i>Chloantha hyperici</i>	●
277. <i>Atethmia ambusta</i>	✱
278. <i>Atethmia centrago</i>	●

279. <i>Xanthia togata</i>	○
280. <i>Xanthia aurago</i>	●
281. <i>Xanthia sulphurago</i>	●
282. <i>Xanthia icteritia</i>	●
283. <i>Xanthia gilvago</i>	○
284. <i>Xanthia ocellaris</i>	○
285. <i>Xanthia citrigo</i>	○
286. <i>Xanthia cypreago</i>	●
287. <i>Agrochola lychnidis</i>	*
288. <i>Agrochola circellaris</i>	●
289. <i>Agrochola lota</i>	○
290. <i>Agrochola macilentia</i>	○
291. <i>Agrochola nitida</i>	○
292. <i>Agrochola helvola</i>	○
293. <i>Agrochola humilis</i>	●
294. <i>Agrochola litura</i>	○
295. <i>Agrochola laevis</i>	○
296. <i>Spudaea pontica</i>	●
297. <i>Eupsilia transversa</i>	*
298. <i>Jodia croceago</i>	●
299. <i>Conistra vaccinii</i>	*
300. <i>Conistra ligula</i>	●
301. <i>Conistra rubiginosa</i>	●
302. <i>Conistra veronicae</i>	●
303. <i>Conistra rubiginea</i>	●
304. <i>Conistra erythrocephala</i>	○
305. <i>Orbona fragariae</i>	○
306. <i>Episema glaucina</i>	●
307. <i>Episema lederi</i>	●
308. <i>Episema korsakovi</i>	●
309. <i>Cleoceris scoriacea</i>	●
310. <i>Ulochlaena hirta</i>	○
311. <i>Dasytoplia templi</i>	●
312. <i>Brachylomia viminalis</i>	●
313. <i>Aporophyla lutulenta</i>	●
314. <i>Aporophyla nigra</i>	●
315. <i>Aporophyla canescens</i>	●
316. <i>Lithomoia solidaginis</i>	●
317. <i>Lithophane semibrunnea</i>	●
318. <i>Lithophane socia</i>	*
319. <i>Lithophane ornitopus</i>	*
320. <i>Lithophane furcifera</i>	●
321. <i>Scotochrosta pulla</i>	●
322. <i>Xylena vetusta</i>	*
323. <i>Xylena exsoleta</i>	*
324. <i>Xylocampa areola</i>	○
325. <i>Meganephria bimaculosa</i>	●
326. <i>Allophyes oxyacanthae</i>	●
327. <i>Rileyiana fovea</i>	●

328. <i>Valeria oleagina</i>	○
329. <i>Dichonia aprilina</i>	○
330. <i>Dichonia convergens</i>	○
331. <i>Dichonia aeruginea</i>	●
332. <i>Dryobotodes eremita</i>	●
333. <i>Dryobotodes carbonis</i>	●
334. <i>Antitype chi</i>	○
335. <i>Ammonoconia caecimacula</i>	○
336. <i>Polymixis polymita</i>	●
337. <i>Polymixis rufocincta</i>	●
338. <i>Polymixis flavicincta</i>	○
339. <i>Polymixis latesco</i>	?
340. <i>Crypsedra gemmea</i>	○
341. <i>Blepharita amica</i>	●
342. <i>Mniotype satura</i>	○
343. <i>Mniotype adusta</i>	○
344. <i>Mniotype bathensis</i>	○
345. <i>Apamea monoglypha</i>	*
346. <i>Apamea syriaca</i>	●
347. <i>Apamea lithoxyla</i>	○
348. <i>Apamea sublustris</i>	●
349. <i>Apamea crenata</i>	○
350. <i>Apamea epomidion</i>	●
351. <i>Apamea lateritia</i>	*
352. <i>Apamea furva</i>	●
353. <i>Apamea platinea</i>	●
354. <i>Apamea oblonga</i>	○
355. <i>Apamea remissa</i>	○
356. <i>Apamea unanimitis</i>	○
357. <i>Apamea leucodon</i>	●
358. <i>Apamea anceps</i>	*
359. <i>Apamea sordens</i>	*
360. <i>Apamea ferrago</i>	●
361. <i>Apamea scolopacina</i>	●
362. <i>Leucapamea ophiogramma</i>	●
363. <i>Eremobina pabulatricula</i>	●
364. <i>Oligia strigilis</i>	●
365. <i>Oligia latruncula</i>	●
366. <i>Oligia fasciuncula</i>	○
367. <i>Mesoligia furuncula</i>	●
368. <i>Mesoligia literosa</i>	○
369. <i>Mesapamea didyma</i>	*
370. <i>Photedes captiuncula</i>	○
371. <i>Eremobia ochroleuca</i>	○
372. <i>Luperina testacea</i>	○
373. <i>Luperina taurica</i>	●
374. <i>Luperina rubella</i>	○
375. <i>Luperina zollikoferi</i>	○
376. <i>Rhizedra lutosa</i>	●

377. <i>Sidemia spilogramma</i>	●
378. <i>Amphipoea fucosa</i>	*
379. <i>Hydraecia micacea</i>	*
380. <i>Hydraecia petasitis</i>	●
381. <i>Hydraecia osseola</i>	●
382. <i>Gortyna flavago</i>	*
383. <i>Gortyna borelii</i>	●
384. <i>Gortyna cervago</i>	●
385. <i>Calamia tridens</i>	○
386. <i>Staurophora celsia</i>	○
387. <i>Celaena haworthii</i>	●
388. <i>Helotropha leucostigma</i>	*
389. <i>Nonagria typhae</i>	○
390. <i>Phragmatiphila nexa</i>	●
391. <i>Archanara geminipuncta</i>	●
392. <i>Archanara neurica</i>	●
393. <i>Archanara dissoluta</i>	●
394. <i>Archanara sparganii</i>	●
395. <i>Archanara algae</i>	●
396. <i>Sedina buettneri</i>	●
397. <i>Arenostola phragmitidis</i>	●
398. <i>Chortodes fluxa</i>	●
399. <i>Chortodes pygmina</i>	●
400. <i>Oria muscosa</i>	*
401. <i>Charanyca trigrammica</i>	○
402. <i>Anarta odontites</i>	●
403. <i>Anarta dianthi</i>	●
404. <i>Anarta trifolii</i>	*
405. <i>Anarta stigmosa</i>	●
406. <i>Anarta myrtilli</i>	●
407. <i>Cardeppia hartigi</i>	●
408. <i>Lacanobia w-latinum</i>	*
409. <i>Lacanobia aliena</i>	○
410. <i>Lacanobia splendens</i>	*
411. <i>Lacanobia praedita</i>	●
412. <i>Lacanobia blenna</i>	○
413. <i>Lacanobia oleracea</i>	*
414. <i>Lacanobia thalassina</i>	*
415. <i>Lacanobia contigua</i>	*
416. <i>Lacanobia suasa</i>	*
417. <i>Hada plebeja</i>	○
418. <i>Hecatera dysodea</i>	*
419. <i>Hecatera bicolorata</i>	○
420. <i>Hecatera cappa</i>	●
421. <i>Hadena capsicola</i>	●
422. <i>Hadena magnolii</i>	●
423. <i>Hadena compta</i>	●
424. <i>Hadena albimacula</i>	●
425. <i>Hadena confusa</i>	●

426. <i>Hadena persimilis</i>	●	●
427. <i>Hadena filigrana</i>	●	●
428. <i>Hadena drenowskii lapidea</i>	●	●
429. <i>Hadena scythia</i>	●	●
430. <i>Hadena tephroleuca asiatica</i>	●	●
431. <i>Hadena irregularis</i>	○	●
432. <i>Hadena perplexa</i>	●	●
433. <i>Hadena syriaca podolica</i>	●	●
434. <i>Hadena silenes</i>	●	●
435. <i>Enterpia laudeti</i>	●	●
436. <i>Sideridis rivularis</i>	○	●
437. <i>Sideridis lampra</i>	○	●
438. <i>Sideridis turbida</i>	○	●
439. <i>Sideridis egena</i>	○	●
440. <i>Sideridis reticulata</i>	○	●
441. <i>Sideridis implexa</i>	○	●
442. <i>Conisania leineri</i>	○	●
443. <i>Conisania luteago</i>	○	●
444. <i>Conisania literata</i>	○	●
445. <i>Saragossa porosa</i>	○	●
446. <i>Saragossa siccanorum</i>	○	●
447. <i>Melanchra persicariae</i>	○	*
448. <i>Ceramica pisi</i>	○	*
449. <i>Mamestra brassicae</i>	○	*
450. <i>Polia bombycina</i>	○	●
451. <i>Polia hepatica</i>	○	●
452. <i>Polia nebulosa</i>	○	●
453. <i>Polia serratilinea</i>	○	●
454. <i>Leucania obsoleta</i>	○	●
455. <i>Leucania comma</i>	○	●
456. <i>Leucania punctosa</i>	○	●
457. <i>Leucania loreyi</i>	○	*
458. <i>Mythimna turca</i>	○	●
459. <i>Mythimna conigera</i>	○	*
460. <i>Mythimna ferrago</i>	○	●
461. <i>Mythimna albipuncta</i>	○	●
462. <i>Mythimna vitellina</i>	○	*
463. <i>Mythimna pudorina</i>	○	●
464. <i>Mythimna straminea</i>	○	●
465. <i>Mythimna impura</i>	○	●
466. <i>Mythimna pallens</i>	○	*
467. <i>Mythimna l-album</i>	○	●
468. <i>Mythimna alopecuri</i>	○	●
469. <i>Mythimna unipuncta</i>	○	*
470. <i>Senta flammea</i>	○	●
471. <i>Orthosia incerta</i>	○	*
472. <i>Orthosia gothica</i>	○	*
473. <i>Orthosia cruda</i>	○	*
474. <i>Orthosia miniosa</i>	○	●

475. <i>Orthosia opima</i>	○
476. <i>Orthosia populeti</i>	○
477. <i>Orthosia cerasi</i>	*
478. <i>Orthosia gracilis</i>	*
479. <i>Panolis flammea</i>	*
480. <i>Egira conspicillaris</i>	?
481. <i>Anorthoa munda</i>	●
482. <i>Perigrapha i-cinctum</i>	●
483. <i>Hyssia cavernosa</i>	●
484. <i>Cerapteryx graminis</i>	*
485. <i>Tholera cespitis</i>	○
486. <i>Tholera decimalis</i>	*
487. <i>Pachetra sagittigera</i>	●
488. <i>Lasionycta imbecilla</i>	●
489. <i>Euxoa temera</i>	*
490. <i>Euxoa conspicua</i>	*
491. <i>Euxoa cursoria</i>	*
492. <i>Euxoa birivia</i>	●
493. <i>Euxoa distinguenda</i>	*
494. <i>Euxoa obelisca</i>	*
495. <i>Euxoa tritici</i>	*
496. <i>Euxoa nigricans</i>	*
497. <i>Euxoa cos crimaea</i>	●
498. <i>Euxoa aquilina</i>	*
499. <i>Euxoa hastifera</i>	●
500. <i>Euxoa christophi</i>	●
501. <i>Euxoa recussa</i>	*
502. <i>Euxoa foeda</i>	●
503. <i>Agrotis cinerea</i>	○
504. <i>Agrotis segetum</i>	*
505. <i>Agrotis clavis</i>	*
506. <i>Agrotis puta</i>	*
507. <i>Agrotis vestigialis</i>	*
508. <i>Agrotis desertorum</i>	●
509. <i>Agrotis trux</i>	●
510. <i>Agrotis exclamationis</i>	*
511. <i>Agrotis ipsilon</i>	*
512. <i>Agrotis bigranma</i>	*
513. <i>Agrotis obesa</i>	*
514. <i>Actebia praecox</i>	*
515. <i>Dichagyris vallesiaca crimea</i>	●
516. <i>Dichagyris squalorum</i>	●
517. <i>Dichagyris candelsequa</i>	●
518. <i>Dichagyris signifera</i>	●
519. <i>Dichagyris forcipula</i>	●
520. <i>Dichagyris orientis pseudosignifera</i>	●
521. <i>Dichagyris flammatra</i>	*
522. <i>Dichagyris musiva</i>	●

523. <i>Axylia putris</i>	*
524. <i>Ochropleura plecta</i>	*
525. <i>Standfussiana lucerneae</i>	●
526. <i>Rhyacia arenacea</i>	○
527. <i>Rhyacia lucipeta</i>	●
528. <i>Chersotis rectangulara</i>	●
529. <i>Chersotis alpestris</i>	●
530. <i>Chersotis multangula</i>	●
531. <i>Chersotis elegans</i>	●
532. <i>Chersotis cuprea</i>	●
533. <i>Chersotis fimbriola</i>	●
534. <i>Noctua pronuba</i>	*
535. <i>Noctua fimbriata</i>	*
536. <i>Noctua orbona</i>	*
537. <i>Noctua interposita</i>	●
538. <i>Noctua comes</i>	*
539. <i>Noctua janthina</i>	○
540. <i>Divaena haywardi</i>	● ●
541. <i>Cryptocala chardinyi</i>	●
542. <i>Epilecta linogrisea</i>	●
543. <i>Spaelotis ravidia</i>	*
544. <i>Opigena polygona</i>	●
545. <i>Graphiphora augur</i>	*
546. <i>Eugraphe sigma</i>	●
547. <i>Paradiarsia punicea</i>	●
548. <i>Lycophotia porphyrea</i>	●
549. <i>Peridroma saucia</i>	*
550. <i>Diarsia dahlii</i>	●
551. <i>Diarsia brunnea</i>	●
552. <i>Diarsia mendica</i>	●
553. <i>Diarsia rubi</i>	●
554. <i>Diarsia florida</i>	?
555. <i>Netrocerocora quadrangula</i>	●
556. <i>Eugnorisma depuncta</i>	●
557. <i>Xestia c-nigrum</i>	*
558. <i>Xestia ditrapezium</i>	*
559. <i>Xestia triangulum</i>	○
560. <i>Xestia ashworthii</i>	●
561. <i>Xestia baja</i>	*
562. <i>Xestia stigmatica</i>	○
563. <i>Xestia trifida</i>	●
564. <i>Xestia xanthographa</i>	●
565. <i>Xestia cohaesa</i>	?
566. <i>Eurois occulta</i>	*
567. <i>Anaplectoides prasina</i>	*
568. <i>Cerastis rubricosa</i>	○
569. <i>Cerastis leucographa</i>	○
570. <i>Naenia typica</i>	*

Поширення совок

За складом та багатством фауни (зокрема метеликів) суходіл Землі поділено на чотири зоогеографічних царства: Палеогея, Арктогея, Неогея, Нотогея. В свою чергу в царстві Арктогея розрізняють підцарства Палеарктичне та Неарктичне, а в Палеарктичному підцарстві — три області: Європейсько-Сибірську, Древнього Середзем'я, Східноазіатську (рис. 5). Україна розташована у межах Європейсько-Сибірської області, для якої характерний чіткий зональний поділ. Лише Південний берег Криму належить до області Древнього Середзем'я.

Рис. 5. Зоогеографічне районування суходолу Землі (Антарктичний регіон не показано)

Для зручності у цій книзі поширення совок в Україні прив'язується до фізико-географічних регіонів та ландшафтів. Територію України поділяють на три фізико-географічні зони: Полісся (зона мішаних лісів), Лісостеп та Степ, на заході — Українські Карпати, на півдні — Кримські гори (рис. 6).

Українські Карпати (фото 40) займають територію Закарпатської області та значну частину Львівської, Івано-Франківської та Чернівецької областей, простягаються на 280 км з північного заходу на південний схід, ширина їх досягає 100 км, площа власне гірської системи становить 24 тис. кв. км (разом із Передкарпаттям та Закарпатською низиною — 37 тис. кв. км). Найвища вершина Українських Карпат — гора Говерла (2061 м), середня висота хребтів становить 1500 м. Вертикальна (висотна) зональність виявляється в розподілі ґрунтів та рослинності.

Полісся, або зона мішаних лісів (фото 41), пролягла із заходу на північний схід на 900 км, площа становить близько 111 500 кв. км (приблизно

Рис. 6. Фізико-географічне районування території України

20% території України). У межах Полісся знаходиться майже вся територія Волинської, Рівненської, Житомирської, північні райони Хмельницької, Київської, Чернігівської та Сумської областей. Площа лісів становить близько 30%, луків, пасовищ та сінокосів — 18%, сільськогосподарських угідь — понад 35%. В лісах переважають сосна та дуб.

Лісостеп, або *лісостепова зона* (фото 42) пролягла від передгір'їв Карпат на південному заході до західних відгалужень Середньоросійської височини на північному сході майже на 1000 км; ширина зони досягає 350 км, площа становить 202 тис. кв. км (34% території України). В межах Лісостепу знаходяться Тернопільська, Хмельницька (частина), Вінницька, Черкаська, Полтавська та Харківська області, південні райони Львівської, Івано-Франківської, Чернівецької, Волинської, Рівненської, Житомирської, Київської та Чернігівської, більша частина Сумської, та північна частина Одеської і Кіровоградської областей. Природні лісові масиви тут не збереглися, сучасна площа лісів становить від 10% в долині р. Ворскли до 1% на півдні Лісостепу, площа сільськогосподарських угідь — до 35%.

Степ, або *степова зона* (фото 43) лежить у межах Одеської, Миколаївської, Херсонської, Дніпропетровської, Запорізької, Донецької, Луганської, південних районів Кіровоградської та Харківської областей та рівнинної частини Кримського півострова. Із заходу на схід степи пролягають майже на 1000 км, маючи ширину від 100 до 300 км. Площа степів становить в Україні 240 тис. кв. км (близько 40% території України); площа

Фото 40. Українські Карпати

Фото 41. Полісся (зона мішаних лісів)

сільськогосподарських угідь — до 45%. Природні степи збереглися лише в кількох заповідниках, найбільший з них Чорноморський біосферний заповідник.

Кримські гори (фото 44) розташовані на півдні Кримського півострова. Вони простяглися на 150 км уздовж Чорного моря із заходу на схід у вигляді трьох паралельних пасм — Головного, Внутрішнього та Зовнішнього. Найвищою вершиною Головного пасма є гора Роман-Кош (1545 м).

Фото 42. Лісостеп (лісостепова зона)

Фото 43. Степ (степова зона)

Фото 44. Кримські гори

Загалом у світовій фауні нараховують понад 25 000 відомих науці видів совок, у Палеарктиці — близько 10 000, в Європі понад 1300, в Україні — 673.

Види, поширені по всьому світі, називаються космополітами. До космополітів належать декілька видів совок, які шкодять сільськогосподарським культурам, вони розселилися по всьому світі з допомогою людини, але їх поширення обмежене наявністю (чи відсутністю) пошкоджуваних культур та кліматичними умовами. До космополітів належать бавовникова совка *Helicoverpa armigera* Hbn., совка іпсилон *Agrotis ipsilon* Hufn. тощо.

Види, що мешкають тільки на обмеженій, часто невеликій території, називають ендеміками. Серед совок в Україні ендемічних видів немає, відомі кілька ендемічних підвидів.

Як користуватись визначником

Класифікація совок і досі залишається недостатньо розробленою, відсутня єдина загальноприйнята система. Можливо, причиною такого стану є надто велика чисельність групи та недостатня вивченість тропічних та деяких інших регіонів. Вже в останні 25 років запропоновано різними дослідниками принаймні шість систем, в яких совок поділяють на 18–30 підродин.

Найбільш пізня класифікація групи, що стала за основу списку видів фауни совок Європи, розроблена М. Фібігером та Г. Хакером (Fibiger, Hacker, 2005). Згідно цієї класифікації совки розділено на три родини: Nolidae, Erebidae, Noctuidae (на сторінці 217 подано список совок фауни України за новою системою).

У літературі існують багато визначників метеликів, у тому числі родини совок, з таблицями для визначення. Ідентифікація совок досить складна, що пов'язано з великою кількістю видів, які часто утворюють складні комплекси видів-двійників, визначення яких потребує певних навичок у виготовленні препаратів та вивчення морфологічних особливостей структур статевих апаратів самців та самиць, наявності відповідної літератури з чіткими малюнками або фотографіями. Зазначимо, що подібні таблиці для визначення совок європейської фауни розроблено для небагатьох родів, що їх було піддано ревізії наприкінці ХХ та на початку ХХІ сторіччя.

Головною практичною метою цього ілюстрованого посібника є надання можливості як учневі школи та натуралістові-початківцю, так і студентів та досвідченому фахівцеві-біологу точно визначати совку України шляхом порівняння із ілюстраціями, наведеними у кольорових таблицях (стор. 187). Цей визначник дозволить дізнатися назву метелика, якого ви

спостерігаєте в природі або тримаєте в руках, до якої родини, підродини, роду, виду та підвиду він належить, звідки цей вид було описано, як він поширений у світі та в Україні та які місця він населяє, про час льоту метеликів та число поколінь протягом року, їхню мінливість, кормові рослини, якими живиться його гусінь.

Як видно із заголовка кожного видового нариса, кожний вид совки (як і всякої тварини) має дві назви: наукову та народну. Усталені народні назви мають далеко не всі види метеликів, чимало видів метеликів взагалі не мають народних назв. Для таких видів українські назви пропонуються тут уперше.

Наукова назва завжди пишеться латинською мовою і вживається у тексті, писаному будь-якою мовою; вона є міжнародною назвою виду, уживаною в усьому світі. Повна наукова назва стрічкарки блакитної — *Catocala fraxini* Linnaeus, 1758. Вона складається з двох назв — родової, яка завжди пишеться з великої літери, та видової, яка є власне назвою виду і завжди пишеться з малої літери. Така назва називається біноменом, а система таких двоїстих назв дістала назву біноміальної номенклатури. До біномена додаються ім'я автора, який вперше описав вид та дав йому назву, а також рік, якого цей опис та назву було вперше опубліковано. Вид *fraxini* у роді *Catocala* був описаний видатним шведським ученим Карлом Ліннеєм 1758 року у 10-му виданні його славетної книги «Система природи». Інколи до біномена додається ще одна назва — назва підвиду. Це означає, що метелики цього виду, які водяться в Україні, відрізняються від тих, за якими було описано вид (скажімо, із Швеції). Підвидові надається назва, що складається із трьох слів (триномен). Так, совка подільська з України часто називається *Hadena syriaca podolica* (Kremky, 1937) (описана із Середнього Придністров'я України), тоді як метелики, описані із Туреччини Остгелдером, мають називатися *Hadena syriaca syriaca* Osthelder, 1933; підвид, який має назву, однакову із видовою, називається номінативним підвидом. Номінативний підвид завжди зустрічається у місцевості, з якої було описано вид (типова місцевість або типове знаходище), але може мати й набагато більше поширення, якщо метелики не відзначаються особливою географічною мінливістю. Тому в Україні можуть зустрічатися (і часто зустрічаються) номінативні підвиди видів, описаних із далеких країв. Саме тому для кожного виду в цій книжці вказується місце, з якого він був описаний.

Якщо описаний та названий вид або підвид згодом переводяться до іншого роду, прізвище автора і дата при назві беруться у круглі дужки. Так, стрічкарка блакитна була описана Ліннеєм у 1758 році під початковою назвою *Noctua fraxini* Linnaeus, 1758; згодом цей вид було переведено до роду *Catocala*, і його назву почали писати так: *Catocala fraxini* (Linnaeus, 1758). У минулому інколи траплялося так, що автор або дата опублікування в самій публікації, де встановлювався новий таксон, не вказувалися, і їх доводилося визначати за сторонніми доказовими джерелами (архівні матеріали, інші публікації тощо). Встановлені таким чином прізвище автора та/або дата беруться в квадратні дужки: *Idia calvaria* ([Denis & Schiffermüller], 1775); *Catocala elocata* (Esper, [1787] тощо (див. Міжнародний кодекс зоологічної номенклатури, 2003).

Як бачимо, наукова назва несе відомості не лише про те, як називається даний метелик, але й про те, до якого роду він належить, тобто подає відомості про положення виду в системі класифікації, побудованій за ієрархічним принципом. Рід, своєю чергою, належить до триби, підродини та родини. Наша стрічка блакитна, прикладом, належить до підродини стрічкарок — *Catocalinae*. Поділ підродин на триби у цій книзі для зручності не наводиться. Родина, представником якої є стрічкарка блакитна, належить до надродини совкоподібних (*Noctuoidea*), надродина — до ряду лускокрилих (*Lepidoptera*), ряд — до класу комах (*Insecta*), клас — до типу членистоногих (*Arthropoda*), тип — до царства тварин (*Animalia*).

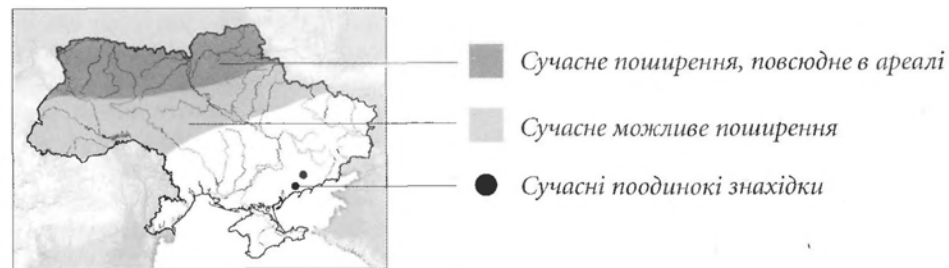
До надродини совкоподібних (*Noctuoidea*) останнім часом запропонували включати такі родини: *Nolidae*, *Erebidae*, *Noctuidae*, тобто совок розглядають як три родини. Але у нашому визначнику видові нариси розташовані у прийнятому донедавна систематичному порядку.

На цей час повний перелік совок України включає 673 види, але у визначник увійшло тільки 570. Це пов'язано з тим, що оті 103 види неможливо або визначити за допомогою зображень на кольорових таблицях (визначення їх можливе тільки за допомогою вивчення генітальних структур, що виходить за межі нашого посібника), або вони є видами, поширення яких на теренах України підлягає подальшому вивченню.

Кожний видовий нарис містить такі рубрики:

- **Заголовок** (порядковий номер, наукова назва виду з прізвищем автора та датою опублікування (латиною); українська назва метелика*).
- **Типова місцевість** (місцевість, з якої описано вид).
- **Поширення виду:** загальне, в Україні (карта), та по ландшафтах.
- **Метелик:** зовнішні прикмети метелика (стислі дані).
- **Період льоту**, число поколінь.
- **Кормові рослини гусені** (назви українські та наукові**).
- **Систематичне положення метеликів української популяції** (популяцій).

На картах поширення (ареалів) совок в Україні вживаються такі позначення:

На кольорових таблицях метелики зображені в натуральну величину. Під кожним окремим зображенням стоїть число, що відповідає номеру видового нарису. Поряд з номером можуть знаходитись наступні позначки: ♂ — самець, ♀ — самиця; *зн.* — метелик знизу; *a, b, c ...* — варіації забарвлення (форми).

* Українські назви совок наведено почасти за виданням: Ір. Щоголів. Комахи (*Insecta*). — К., 1928: 11-114.

** Українські назви рослин наведено за виданням: Визначник рослин України. — К., Урожай, 1965: 878 с.

Видові нариси та карти ареалів совок

Клас КОМАХИ — INSECTA

Ряд ЛУСКОКРИЛІ — LEPIDOPTERA

Підряд РІЗНОВУСІ ЛУСКОКРИЛІ — HETEROCERA

Родина NOCTUIDAE

Підродина HERMINIINAE

1. *Idia calvaria* ([Denis & Schiffermüller], 1775)

Совка спряжена

Типова місцевість: околиці Відня, Австрія.

Поширення: від Західної Європи до Закавказзя і північного Ірану. В Україні поширена повсюдно за винятком степової зони. Зустрічається в лісах, лісосмугах, парках, садах.

Метелик: розмах крил 26–33 мм.

Період льоту: з кінця травня по вересень; одне покоління.

Кормові рослини гусені: дуби (*Quercus*), берези (*Betula*), тополі (*Populus*), верби (*Salix*), тощо, живиться переважно опалим листям.

2. *Simplicia rectalis* (Eversmann, 1842)

Симпліція пряма

Типова місцевість: Казань та Оренбург, Росія.

Поширення: Європа та палеарктична Азія, крім крайніх північних районів. В Україні поширена повсюдно за винятком Криму та високогір'їв Карпат. Зустрічається в лісах, парках, садах.

Метелик: розмах крил 27–34 мм.

Період льоту: в червні–липні (I), у серпні–вересні (II). Кормові рослини гусені: дуби (*Quercus*), пирії (*Elytrogia*) та інші; живиться опалим і сухим листям.

3. *Trisateles emortualis* ([Denis & Schiffermüller], 1775)

Тризателес сіривата

Типова місцевість: околиці Відня, Австрія.

Поширення: Європа та палеарктична Азія, крім крайніх північних районів і Східного Сибіру. В Україні поширена повсюдно за винятком Криму. Зустрічається в лісах, парках, заростях чагарників.

Метелик: розмах крил 22–27 мм.

Період льоту: з травня по кінець серпня; на Поліссі розвивається одне, в Лісостепу і Степу — два покоління.

Кормові рослини гусені: дуби (*Quercus*), берези (*Betula*), осика (*Populus tremula*), верби (*Salix*), буки (*Fagus*), ломиноси (*Clematis*) тощо; живиться опалим і свіжим листям.

4. *Paracolax tristalis* (Fabricius, 1794)

Параколакс жовта

Місце, з якого описано лектотип виду: Італія.
Поширення: Європа та палеарктична Азія, крім крайніх північних районів і Східного Сибіру. В Україні поширена повсюдно, зустрічається в лісах, лісосмугах, балках, парках, садах, на заплавах і луках.

Метелик: розмах крил 24–32 мм.

Період льоту: з середини червня по серпень (I), у вересні (II, нечисленне). На Поліссі і в Карпатах розвивається одне, на решті території України — два покоління.

Кормові рослини гусені: дуби (*Quercus*), верби (*Salix*), глоди (*Crataegus*), ожина (*Rubus caesius*), малина (*R. idaeus*) та інші; живиться опалим листям.

5. *Macrochilo cribrumalis* (Hübner, 1793)

Совка крапкова

Типова місцевість: Європа.

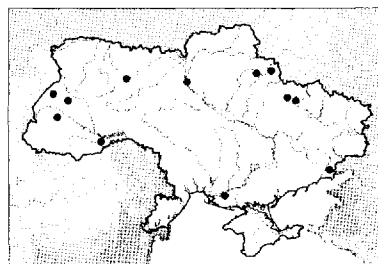
Поширення: від Західної Європи до Західного Сибіру, Кавказу і Північного Ірану. В Україні поширена повсюдно за винятком Криму.

Зустрічається у болотистих місцевостях, на заплавах річок, вологих і мокрих луках.

Метелик: розмах крил 24–27 мм; статевий диморфізм: вусики самця двогребінчасті, на віддалі приблизно 1/4 від основи стрижень вусика потовщений, у самиці вусики щетинкоподібні.

Період льоту: з середини травня до кінця червня (I), у липні–серпні (II).

Кормові рослини гусені: осока лісова (*Carex silvatica*), ожики (*Luzula*), ситники (*Juncus*), верби (*Salix*) та інші.

6. *Herminia tarsipennalis* Treitschke, 1835

Совка довгополапкова

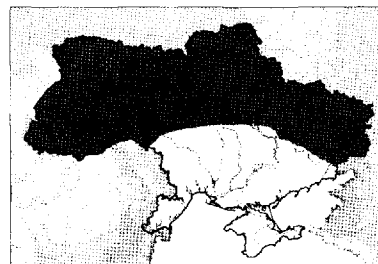
Типова місцевість: Бранденбург, Німеччина.

Поширення: Європа і палеарктична Азія, крім крайніх північних районів та Східного Сибіру. В Україні поширена в Карпатах, Поліссі, Лісостепу та північних степових районах. Зустрічається у лісах, лісосмугах, парках, садах.

Метелик: розмах крил 24–32 мм; статевий диморфізм: вусики самця у середній частині мають невелике вузликподібне потовщення, яке відсутнє у самиці.

Період льоту: з середини травня по липень (I), з липня по вересень (II). В Карпатах одне покоління.

Кормові рослини гусені: дуби (*Quercus*), берези (*Betula*), тополі (*Populus*), осика (*P. tremula*), малина (*Rubus idaeus*) та інші; живиться мертвим і опалим листям.

7. *Herminia grisealis* ([Denis & Schiffermüller], 1775)

Совка жовтувата

Типова місцевість: околиці Відня, Австрія.

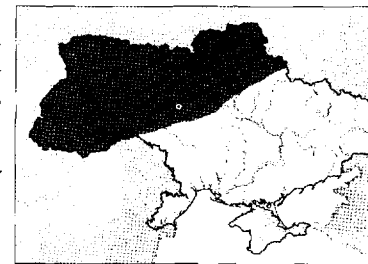
Поширення: Європа і палеарктична Азія, крім крайніх північних районів. В Україні поширена в Карпатах, на Поліссі та в Лісостепу. Зустрічається у лісах, балках, парках, садах, на мокрих і заболочених луках.

Метелик: розмах крил 21–26 мм.

Період льоту: з середини травня по липень (I), у серпні–вересні (II, нечисленне). В Карпатах та на Поліссі одне покоління, в Лісостепу — два.

Кормові рослини гусені: дуби (*Quercus*), граби (*Carpinus*), берези (*Betula*), терен (*Prunus spinosa*), глоди (*Crataegus*), осика (*P. tremula*), кропива (*Urtica*) та інші; живиться мертвим та опалим листям.

В Україні поширений ще один вид цього роду — *Herminia tarsicrinalis* Knoch.

8. *Polypogon tentacularia* (Linnaeus, 1758)

Нічниця-кінчатка полапчата

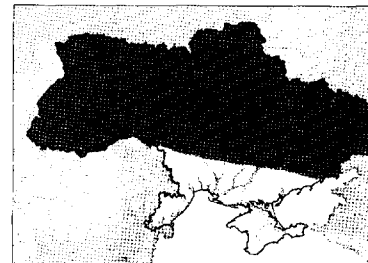
Типова місцевість: Європа.

Поширення: Європа та палеарктична Азія, на півночі ареал досягає Північного Уралу (заповідник Дележкін Камінь, збори З. Ключко), Чукотки, Магадана, Камчатки. В Україні поширена повсюдно за винятком Криму. Зустрічається в лісах, парках, садах, балках, лісосмугах, на луках та орних землях.

Метелик: розмах крил 22–32 мм.

Період льоту: з середини травня по липень (I), у серпні (II, нечисленне).

Кормові рослини гусені: нечуйвітер волохатенький (*Hieracium pilosella*), звіти (*Epilobium*), різні види злаків тощо.

9. *Pechipogo strigilata* (Linnaeus, 1758)

Совка вусата

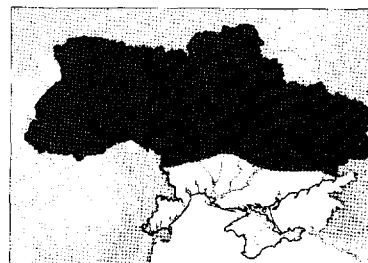
Типова місцевість: Європа.

Поширення: Європа та палеарктична Азія крім крайніх північних районів. В Україні поширена повсюдно за винятком Криму. Зустрічається в лісах, балках, лісосмугах, парках, садах, на луках.

Метелик: розмах крил 22–30 мм; статевий диморфізм: у самця вусики двогребінчасті, у самиці щетинкоподібні.

Період льоту: з травня по липень (I), з серпня по вересень (II, нечисленне).

Кормові рослини гусені: дуби (*Quercus*), граби (*Carpinus*), буки (*Fagus*), берези (*Betula*), вільхи (*Alnus*), ліщини (*Corylus*) та інші; живиться сухим та опалим листям.

10. *Pechipogo plumigeralis* (Hübner, [1825])

Совка буре

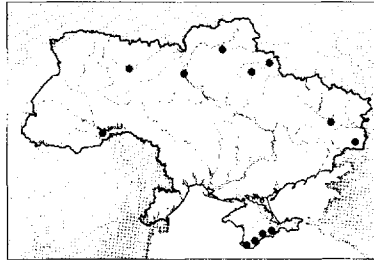
Типова місцевість: Європа.

Поширення: від Південної і Середньої Європи до Центральної Азії та Північної Африки. В Україні поширена в Карпатах, Лісостепу, Степу та на Кримському півострові. Зустрічається в лісах, парках, садах, балках.

Метелик: розмах крил 22–34 мм; статевий диморфізм: у самця вусики двогребінчасті, на віддалі приблизно 1/3 від основи стрижень вусика потовщений, у самиці вусики щетинкоподібні.

Період льоту: з середини травня по кінець червня (I), з липня по вересень (II).

Кормові рослини гусені: марена красильна (*Rubia tinctoria*), саротамнус віниковий (*Sarothamnus scoparius*), малина (*Rubus idaeus*), шипшини (*Rosa*), рокитники (*Cytisus*), плющі (*Hedera*) та інші.

11. *Zanclognatha lunalis* (Scopoli, 1763)

Совка бурувата

Типова місцевість: Словенія.

Поширення: Європа і палеарктична Азія, крім крайніх північних районів. В Україні поширена повсюдно. Зустрічається в лісах, парках, садах, на луках і заплавах річок.

Метелик: розмах крил 26–34 мм; статевий диморфізм: вусики самця мають вузликподібне потовщення в середній частині.

Період льоту: з середини травня по липень (I), з серпня по вересень (II).

Кормові рослини гусені: дуби (*Quercus*), буки (*Fagus*), терен (*Prunus spinosa*) та інші.

Ще один вид цього роду *Zanclognatha zelleralis* Wck. знайдено на околицях м. Ялта у Криму.

Підродина RIVULINAE

12. *Rivula sericealis* (Scopoli, 1763)

Рівуля малоросла

Типова місцевість: Словенія.

Поширення: ареал охоплює майже всю Палеарктику, крім крайніх північних районів. В Україні поширена повсюдно. Зустрічається на луках, лісових полянах, узліссях, в балках, парках, садах, степу, на болотах і орних землях.

Метелик: розмах крил 18–24 мм.

Період льоту: з середини травня по липень (I), з липня по вересень (II).

Кормові рослини гусені: куцоніжки пірчаста (*Brachypodium pinnatum*) і лісова (*B. silvaticum*), тонконіг (*Poa aquatica*), осоки (*Carex*) та інші.

13. *Parascotia fuliginaria* (Linnaeus, 1761)

Параскотія трутовикова

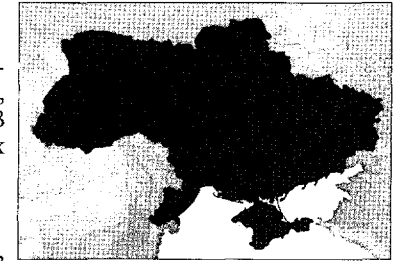
Типова місцевість: Швеція.

Поширення: від Західної Європи до Північного Уралу (заповідник Денежкін Камінь, збори З. Ключко), Західного Сибіру, Далекого Сходу і Передньої Азії. В Україні поширена повсюдно. Зустрічається в старих лісах, парках і садах, іноді в оранжереях.

Метелик: розмах крил 18–28 мм.

Період льоту: з червня по вересень, одне покоління.

Кормові рослини гусені: гриби трутовики (зокрема, *Polystictus*, *Polyporus*) та лишайники (*Parmelia*), що ростуть на корі різних дерев, також водорості, зокрема *Protococcus viridis*, на гниючій деревині.

14. *Colobochyla salicalis* ([Denis & Schiffermüller], 1775)

Колобохіла вербова

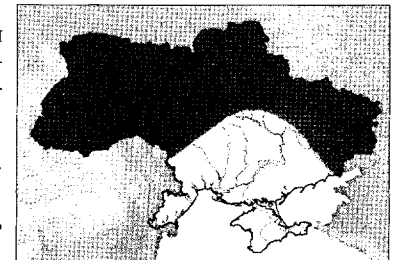
Типова місцевість: околиці Відня, Австрія.

Поширення: Європа та палеарктична Азія, крім крайніх північних районів і Східного Сибіру. В Україні поширена повсюдно за винятком Криму. Зустрічається в лісах, лісосмугах, парках, садах, балках.

Метелик: розмах крил 22–27 мм.

Період льоту: з травня до початку липня (I), з середини липня по вересень (II).

Кормові рослини гусені: верба козяча (*Salix caprea*), осика (*Populus tremula*), тополі (*Populus*).

Підродина HYPENODINAE

15. *Hypenodes humidalis* Doubleday, 1850

Гіпенодес карликова

Типова місцевість: Ірландія.

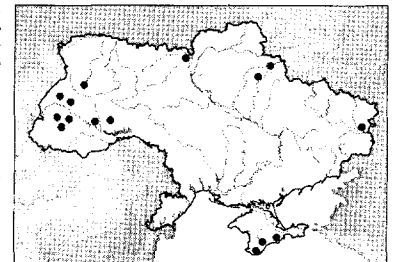
Поширення: Північна і Центральна Європа, палеарктична Азія, крім Західного Сибіру, Центральної Азії та Кавказу. В Україні поширена повсюдно, але локально. Зустрічається на болотах, заболочених луках, у вологих лісах.

Метелик: розмах крил 12–17 мм.

Період льоту: з кінця травня по липень (I), у серпні та на початку вересня (II).

Кормові рослини гусені: перстач болотний (*Potentilla palustris*), вовче тіло болотне (*Comarum palustre*), ситники (*Juncus*), ожики (*Luzula*).

На південному березі Криму зареєстровано також вид *Hypenodes orientalis* Stgr.

16. *Shrankia costaestrigalis* (Stephens, 1834)

Шранкія коричневатая

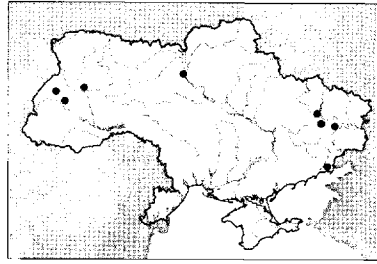
Тыповая месцавіць: Вяліка Брытанія.

Паширэння: від Заходняй Еўропы да Закаўказзя, такж на Далёкаму Сходзі і в Японіі. В Украіні поширена локальна на Поліссі, у Лісостепу та Степу. Зустрічається на мокрих і заболоченых луках, болотах, заплавах річок, у вологих лісах, серед чагарніків.

Метелік: розмах крыл 17–19 мм.

Період льоту: з чэрвня по ліпень (I), з кінца ліпеня по вересень (II).

Кормовыя расліны гусені: верес звычайны (*Calluna vulgaris*), чебрець звычайны (*Thymus serpyllum*), перестрычі (*Melampyrum*) та іншы.

17. *Shrankia taenialis* (Hübner, [1809])

Шранкія бурая

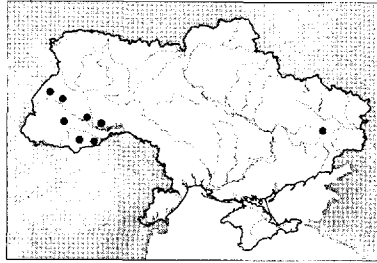
Тыповая месцавіць: Еўропа.

Паширэння: від Півдэннаі та Цэнтральнаі Еўропы да Закаўказзя і Малоі Азіі; Канарскія о-вы. В Украіні поширена локальна в Карпатах, Лісостепу і Степу. Зустрічається в лісах, ярах, балках.

Метелік: розмах крыл 17–20 мм.

Період льоту: з сярэдзіны чэрвня по кінець ліпеня (I), з серпня до кінца вересня (II).

Кормовыя расліны гусені: верес звычайны (*Calluna vulgaris*), чебрець звычайны (*Thymus serpyllum*).

18. *Shrankia balneorum bosporella* Budashkin & Kljutshko, 1990

Шранкія бальнеорум боспорская

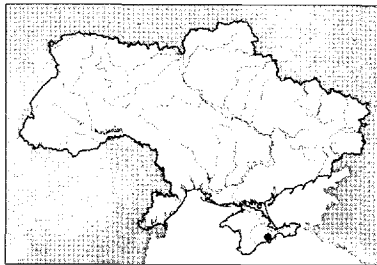
Тыповая месцавіць: Північны Кавказ (Росія), пдвид — Карадазскі запавіднік (Крым, Украіна)

Паширэння: від Кавказу до Цэнтральнаі Азіі. В Украіні знайдена в Карадазскі запавідніку.

Метелік: розмах крыл 17–20 мм.

Період льоту: у чэрвні (I), з кінца ліпеня по жовтень (II).

Кормовыя расліны гусені невядомы.

Підродина HYPENINAE

19. *Zekelita antiqualis* (Hübner, [1809])

Зекеліта сіра

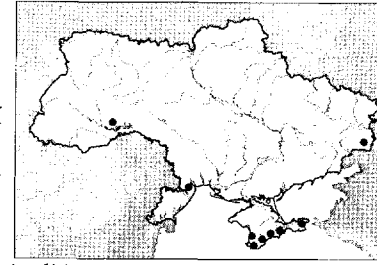
Тыповая месцавіць: Еўропа.

Паширэння: від Півдэннаі Еўропы до Цэнтральнаі Азіі. В Украіні поширена у Степу та на Крымскі півострові. Зустрічається на теплых сухих схілах, у степу.

Метелік: розмах крыл 22–27 мм.

Період льоту: з другоі декады травня по серпень, одне покоління.

Кормовыя расліны гусені: шавлія лікарская (*Salvia officinalis*).

20. *Hypena proboscidalis* (Linnaeus, 1758)

Вусатка звычайная

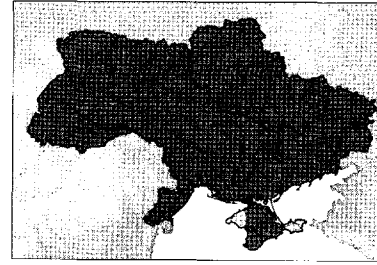
Тыповая месцавіць: Еўропа.

Паширэння: Еўропа і палеарктычна Азія крім крайніх північных раёнв, Індостан, Північна Афіка. В Украіні поширена повсюдно. Зустрічається в лісах, парках, садах, балках, на луках, гірскых болотах, хмільніках.

Метелік: розмах крыл 27–42 мм.

Період льоту: з травня по кінець ліпеня (I), з серпня по жовтень (II).

Кормовыя расліны гусені: кропиви (*Urtica*), кропиви глухі (*Lamium*), хміль (*Humulus lupulus*), подорожники (*Plantago*) та іншы.

21. *Hypena rostralis* (Linnaeus, 1758)

Вусатка хмелева

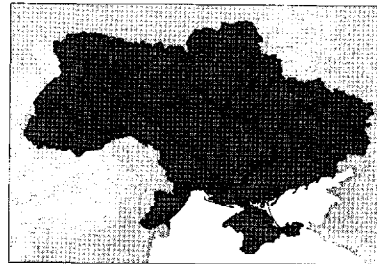
Тыповая месцавіць: Еўропа.

Паширэння: Еўропа, Кавказ, Передня та Цэнтральная Азія, пдвидь Заходняго Сібіру. В Украіні поширена повсюдно. Зустрічається в лісах, парках, садах, балках, на луках, заплавах річок, хмільніках.

Метелік: розмах крыл 22–27 мм.

Період льоту: з кінца квітня по ліпень (I), з серпня по листопад (II).

Кормовыя расліны гусені: хміль (*Humulus lupulus*), ожіна (*Rubus caesius*), малина (*R. idaeus*), кропиви (*Urtica*) та іншы; іноді шкодзіть хмелю.

22. *Hypena obesalis* Treitschke, 1829

Вусатка незграбная

Тыповая месцавіць: Аутсбург, Німеччына.

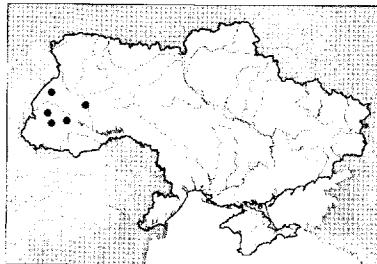
Паширэння: Еўропа і палеарктычна Азія крім північных раёнв. В Украіні поширена у Лісостепу та Прикарпатті. Зустрічається на узліссях, луках, серед чагарніків.

Метелік: розмах крыл 31–41 мм.

Період льоту: з кінца чэрвня до пдзноі осені і пдсля зімвдлі по травень. Ймовірно мае два покоління.

Кормовыя расліны гусені: кропиви дводомная (*Urtica dioica*), кропиви глухі (*Lamium*).

В Украіні зареэстравано ще вды *Hypena obsitalis* Hbn., *H. palpalis* Hbn.

23. *Hypena opulenta* (Christoph, 1877)

Вусатка розкішна

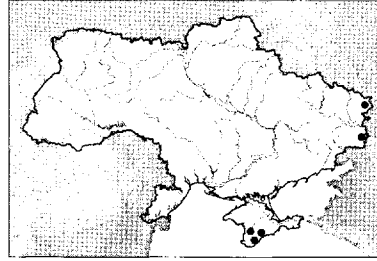
Типова місцевість: Астерабад, Іран.

Поширення: від Криму і Луганської області України до Центральної Азії та Індостану. В Україні поширена в заповідниках Стрільцівський та Провальський степ і на Кримському півострові. Зустрічається на галявинах і в степу серед заростей обвійника.

Метелик: розмах крил 25–30 мм.

Період льоту: з кінця червня по вересень. Ймовірно два покоління.

Кормові рослини гусені: обвійники (*Periploca*).

24. *Hypena crassalis* (Fabricius, 1787)

Вусатка скоморох

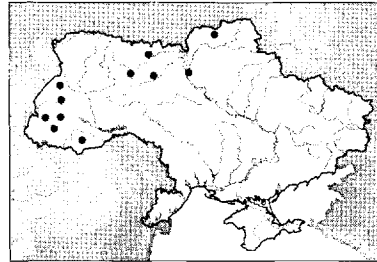
Типова місцевість: Австрія.

Поширення: Європа і палеарктична Азія крім крайніх північних і південних районів. В Україні поширена в Карпатах, на Поліссі та в Лісостепу. Зустрічається в шпилькових і мішаних лісах, на гірських торфових болотах, зрідка в парках.

Метелик: розмах крил 22–30 мм; статевий диморфізм: основний фон передніх крил у самця темний, шоколадно-коричневий, у самиці світліший.

Період льоту: з кінця травня по середину вересня; одне покоління.

Кормові рослини гусені: чорниця (*Vaccinium myrtillus*), буяхи (*V. uliginosum*), верес (*Calluna vulgaris*), кропиви (*Urtica*).

25. *Phytometra viridaria* (Clerck, 1759)

Фітометра червоно-зелена

Типова місцевість: Швеція.

Поширення: від Західної Європи до Східного Сибіру та Північної Африки. В Україні поширена повсюдно. Зустрічається на полонинах, вологих і свіжих луках, торфовищах, пасовищах, гірських схилах, вересових пустищах, в степу, у заростях шолудивника в лісах і садах.

Метелик: розмах крил 18–22 мм.

Період льоту: з травня по липень (I), у серпні–вересні (II).

Кормові рослини гусені: китятки звичайні, чубаті та гіркуваті (*Polygala vulgaris*, *P. cotosa*, *P. amara*), шолудивник лісовий (*Pedicularis silvatica*).

Підродина SCOLIOPTERYGINAE

26. *Scoliopteryx libatrix* (Linnaeus, 1758)

Совка зубчатокрыла

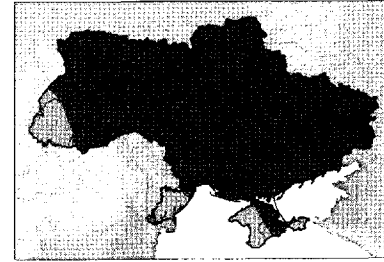
Типова місцевість: Європа.

Поширення: Європа та палеарктична Азія (крім крайніх північних районів), Північна Африка, Північна Америка. В Україні поширена повсюдно. Зустрічається в лісах, лісосмугах, парках, садах, на болотах, луках, орних землях, пасовищах.

Метелик: розмах крил 36–52 мм.

Період льоту: з травня по липень (I), з серпня по листопад і після зимівлі до травня (II).

Кормові рослини гусені: верби (*Salix fragilis*, *S. viminalis*, *S. caprea*), тополі (*Populus alba*, *P. nigra*), осика (*P. tremula*) та інші.

Підродина ORHIDERINAE

27. *Calyptra thalictri* (Borkhausen, 1790)

Совка чубаткова

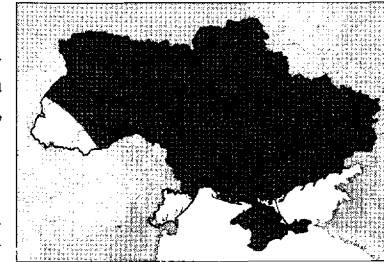
Типова місцевість: Європа.

Поширення: Європа і палеарктична Азія крім північних районів, Північна Африка. В Україні поширена повсюдно за винятком Карпат. Зустрічається в лісах, парках, на болотах, луках, в степу.

Метелик: розмах крил 35–49 мм.

Період льоту: з червня по серпень, одне покоління.

Кормові рослини гусені: рутвиці (*Thalictrum flavum*, *Th. minus*, *Th. bauhini*). Метелики можуть пошкоджувати соковиті плоди груш, слив, винограду тощо.

Підродина CATOCALINAE

28. *Catocala sponsa* (Linnaeus, 1767)

Стрічкарака малинова

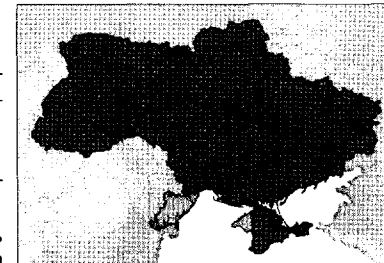
Типова місцевість: Німеччина.

Поширення: від Західної Європи до Уралу, північного Ірану і Північної Африки. В Україні поширена повсюдно. Зустрічається в лісах, парках.

Метелик: розмах крил 56–78 мм.

Період льоту: з кінця червня по вересень, одне покоління.

Кормові рослини гусені: дуби (*Quercus ilex*, *Q. robur*, *Q. pyrenaica*), каштан їстівний (*Castanea sativa*), осика (*Populus tremula*).

29. *Catocala dilecta* (Hübner, [1808])

Стрічкарка червона південна

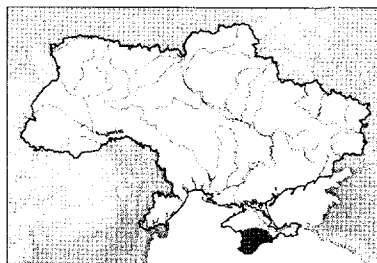
Типова місцевість: Європа.

Поширення: від Південної і Центральної Європи до Закавказзя, Малої Азії та Північної Африки. В Україні поширена в Криму. Зустрічається в лісах і парках.

Метелик: розмах крил 62–92 мм.

Період льоту: з кінця червня по вересень, одне покоління.

Кормові рослини гусені: дуби (*Quercus ilex*, *Q. pyrenaica*, *Q. lusitanica*).

30. *Catocala fraxini* (Linnaeus, 1758)

Стрічкарка блакитна

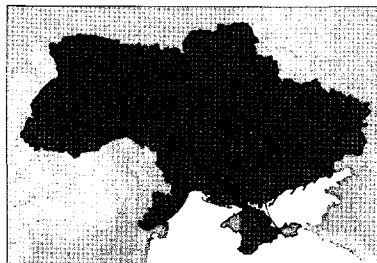
Типова місцевість: Європа.

Поширення: Європа та палеарктична Азія, крім північних районів. В Україні поширена повсюдно. Зустрічається в лісах, парках, садах.

Метелик: розмах крил 78–108 мм.

Період льоту: з середини липня по жовтень, одне покоління.

Кормові рослини гусені: тополі (*Populus nigra*, *P. italica*), вільхи (*Alnus*), ясени (*Fraxinus*), дуби (*Quercus*), берези (*Betula*) та інші.

31. *Catocala nupta* (Linnaeus, 1767)

Стрічкарка червона

Типова місцевість: Німеччина.

Поширення: Європа і палеарктична Азія крім північних районів, північ Індостану, Пакистан. В Україні поширена повсюдно. Зустрічається в лісах, лісосмугах, балках, парках, садах.

Метелик: розмах крил 61–94 мм.

Період льоту: з третьої декади червня по жовтень, одне покоління.

Кормові рослини гусені: верби (*Salix fragilis*, *S.alba*, *S. caprea*), тополі (*Populus nigra*, *P. alba*, *P. tremula*).

32. *Catocala neonympha* (Esper, [1805])

Стрічкарка жовта східна

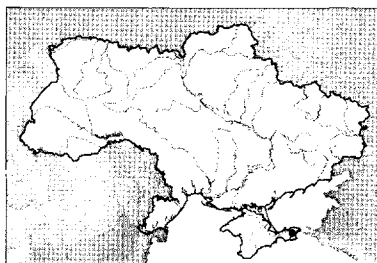
Типова місцевість: Сарепта (Красноармейск), Росія.

Поширення: від Керченського півострова до Алтаю і Центральної Азії. В Україні знайдена у Керчі (Крим). Зустрічається на солончакових луках, у березово-осикових кілках.

Метелик: розмах крил 50–68 мм.

Період льоту: кінець червня–серпень, одне покоління.

Кормові рослини гусені: солодки (*Glycyrrhiza*), дуби (*Quercus*), верби (*Salix*).

33. *Catocala elocata* (Esper, [1787])

Стрічкарка тополева

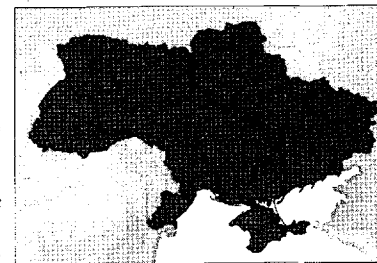
Типова місцевість: Ерланген, Німеччина.

Поширення: від Західної Європи до Західного Сибіру (крім північних районів), Центральної Азії, Індостану та Північної Африки. В Україні поширена повсюдно. Зустрічається в лісах, парках, лісосмугах, балках.

Метелик: розмах крил 61–88 мм.

Період льоту: з середини червня по жовтень, одне покоління.

Кормові рослини гусені: тополі (*Populus nigra*, *P. pyramidalis*, *P. italica*, *P. tremula*), верби (*Salix*).

34. *Catocala deducta* Eversmann, 1843

Стрічкарка дедукта

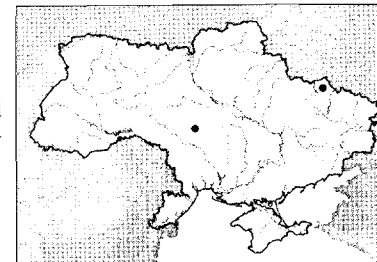
Типова місцевість: Південний Алтай, Росія.

Поширення: від околиць м. Вороніж, Черкащини і Харківщини до Центральної Азії. В Україні поширена локально у м. Умань та поблизу м. Куп'янськ.

Метелик: розмах крил 72–81 мм.

Період льоту: з серпня по жовтень, одне покоління.

Кормові рослини гусені невідомі.

35. *Catocala puerpera* (Giorna, 1791)

Стрічкарка цеглисто-червона

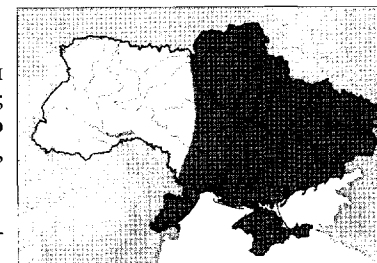
Типова місцевість: Турін, Італія.

Поширення: від Південної та Центральної Європи до Центральної Азії, півдня Сибіру, Китаю, Монголії; Північна Африка. В Україні поширена повсюдно крім Карпат і Прикарпаття. Зустрічається в лісах, парках, садах.

Метелик: розмах крил 48–74 мм.

Період льоту: з кінця червня по вересень, одне покоління.

Кормові рослини гусені: тополі (*Populus*), верби (*Salix*).

36. *Catocala promissa* ([Denis & Schiffermüller], 1775)

Стрічкарка довга

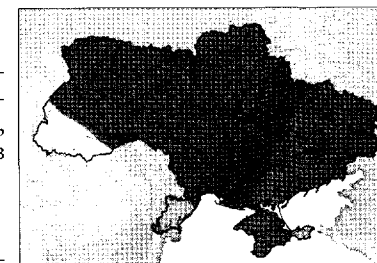
Типова місцевість: околиці Відня, Австрія.

Поширення: від Західної Європи до Закавказзя, Північного Ірану та Північної Африки. В Україні поширена повсюдно крім Карпат. Зустрічається в лісах, парках, садах, у Чорноморському заповіднику — в кілках.

Метелик: розмах крил 45–68 мм.

Період льоту: з червня по серпень, одне покоління.

Кормові рослини гусені: дуби (*Quercus*), каштан істивний (*Castanea sativa*).

37. *Catocala electa* (Vieweg, 1790)

Стрічкарка вербова

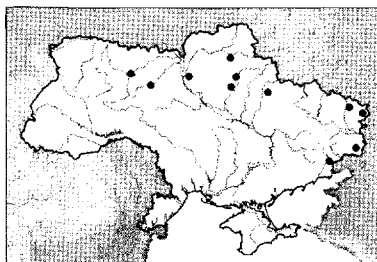
Типова місцевість: Бранденбург, Німеччина.
Поширення: Європа та Палеарктична Азія крім північних районів. В Україні поширена повсюдно крім гірського Криму. Зустрічається в лісах, парках, садах.
Метелик: розмах крил 61–88 мм.
Період льоту: з червня по жовтень, одне покоління.
Кормові рослини гусені: верби (*Salix*), тополи (*Populus*).

38. *Catocala pacta* (Linnaeus, 1758)

Стрічкарка рожева

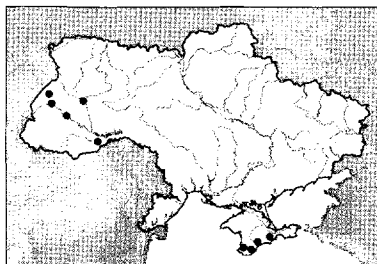
Типова місцевість: Європа.
Поширення: Європа та палеарктична Азія крім південних і крайніх північних районів. В Україні поширена на Поліссі, у Лісостепу та Степу. Зустрічається в лісах, парках, поблизу боліт і прісних водойм.
Метелик: розмах крил 45–60 мм.
Період льоту: з липня по кінець серпня, одне покоління.
Кормові рослини гусені: верби (*Salix*), переважно верба козяча (*Salix caprea*).

39. *Catocala conversa* (Esper, [1787])

Стрічкарка жовта дубова

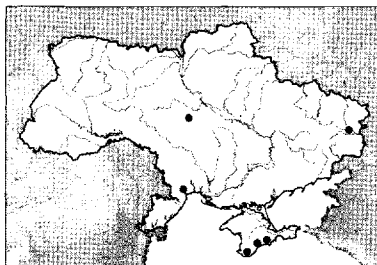
Типова місцевість: Флоренція, Італія.
Поширення: від Південної та Центральної Європи до Закавказзя, Малої та Передньої Азії, Північної Африки. В Україні поширена в Криму і Прикарпатті. Зустрічається в дібровах.
Метелик: розмах крил 45–64 мм.
Період льоту: з червня по середину липня, одне покоління.
Кормові рослини гусені: дуби скельний (*Quercus petraea*) і кам'яний (*Q. ilex*).

40. *Catocala nymphagoga* (Esper, [1787])

Стрічкарка жовта південна

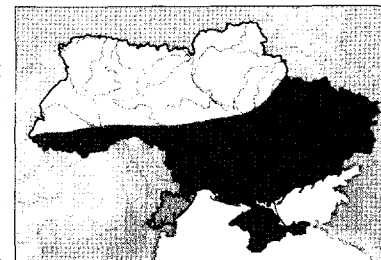
Типова місцевість: Ліон, Франція.
Поширення: від Південної та Центральної Європи до Закавказзя, Малої та Передньої Азії, Північної Африки. В Україні поширена в Криму, локально в Степу та Лісостепу. Зустрічається в лісах, лісосмугах, парках.
Метелик: розмах крил 34–51 мм.
Період льоту: з червня по середину серпня, одне покоління, іноді масовий вид.
Кормові рослини гусені: дуби кам'яний (*Quercus ilex*), пробковий (*Q. suber*) та піренейський (*Q. pyrenaica*).

41. *Catocala hymenaea* ([Denis & Schiffermüller], 1775)

Стрічкарка темно-жовта

Типова місцевість: околиці Відня, Австрія.
Поширення: від Південної та Центральної Європи до Закавказзя, Західного Алтаю, Іраку. В Україні поширена повсюдно крім Полісся, Прикарпаття і Карпат. Зустрічається в лісах, лісосмугах, балках, парках.
Метелик: розмах крил 37–50 мм.
Період льоту: з кінця червня по вересень, одне покоління.
Кормові рослини гусені: терен (*Prunus spinosa*), слива (*P. domestica*).

42. *Catocala fulminea* (Scopoli, 1763)

Стрічкарка жовта

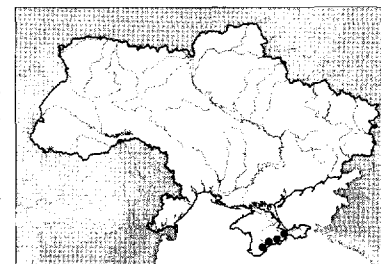
Типова місцевість: Словенія.
Поширення: Європа і палеарктична Азія крім крайніх північних районів. В Україні поширена повсюдно, крім високогір'їв Карпат. Зустрічається в лісах, парках, садах, балках, на орних землях.
Метелик: розмах крил 44–68 мм.
Період льоту: з середини червня по вересень, одне покоління.
Кормові рослини гусені: терен (*Prunus spinosa*), слива (*P. domestica*), черемха звичайна (*Padus racemosa*), глід (*Crataegus oxyacantha*).

43. *Catocala disjuncta* (Geyer, [1828])

Стрічкарка кутаста

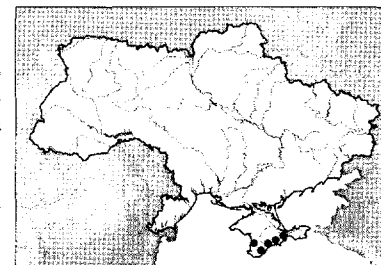
Типова місцевість: Фіуме [Рієка], Хорватія.
Поширення: від Балкан до Закавказзя, Малої і Передньої Азії. В Україні поширена на південному березі Криму. Зустрічається в дібровах.
Метелик: розмах крил 39–46 мм.
Період льоту: з кінця червня по серпень, одне покоління.
Кормові рослини гусені: дуби (*Quercus*).

44. *Catocala diversa* (Geyer, [1828])

Стрічкарка руда

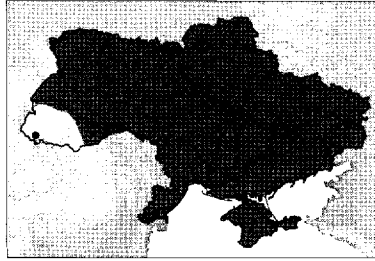
Типова місцевість: Фіуме [Рієка], Хорватія.
Поширення: від Південної і Центральної Європи до Закавказзя, Малої і Передньої Азії. В Україні поширена на Південному узбережжі Криму. Зустрічається в дібровах.
Метелик: розмах крил 34–46 мм.
Період льоту: з кінця червня по вересень, одне покоління.
Кормові рослини гусені: дуби (*Quercus*).

45. *Minucia lunaris* ([Denis & Schiffermüller], 1775)

Нічниця ниркувата

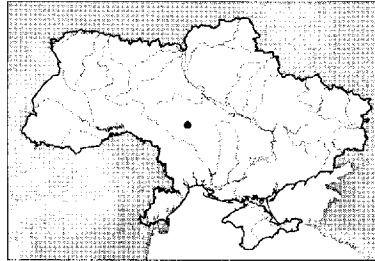
Типова місцевість: околиці Відня, Австрія.
Поширення: від Південної і Центральної Європи до Приуралля, Закавказзя, Малої та Передньої Азії, Північної Африки. В Україні поширена повсюдно, крім високогір'їв Карпат. Зустрічається в лісах, балках, парках серед чагарників.
Метелик: розмах крил 48–62 мм.
Період льоту: з кінця квітня по липень, одне покоління.
Кормові рослини гусені: дуби (*Quercus*), тополі (*Populus*).

46. *Ophiusa tirhaca* (Cramer, 1777)

Офіуза фісташкова

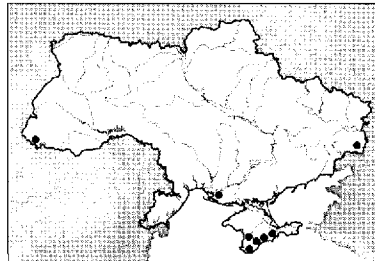
Типова місцевість: мис Доброї Надії, Південна Африка.
Поширення: Африка, Австралія, Індостан, Південна і південно-східна Європа та південні райони палеарктичної Азії. В Україні знайдена в Черкаській області, ймовірно, мігрант.
Метелик: розмах крил 49–80 мм.
Період льоту: з червня по серпень, одне покоління (у південній Європі два покоління, метелики літають до листопада).
Кормові рослини гусені: фісташки (*Pistacia*), гранати (*Punica*) та інші.

47. *Dysgonia algira* (Linnaeus, 1767)

Дисгонія розмальована

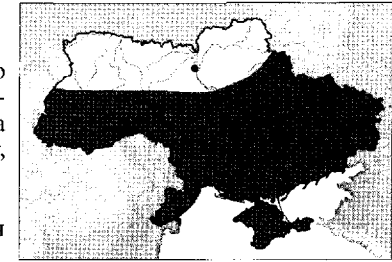
Типова місцевість: Алжир.
Поширення: Африка, Мадагаскар, Індостан, Південна і Центральна Європа, Мала та Центральна Азія. В Україні поширена в Криму, локально у Степу і Закарпатті. Зустрічається на луках, в степу, на лісових галявинах.
Метелик: розмах крил 32–58 мм.
Період льоту: з кінця травня по липень (I), з серпня по листопад (II).
Кормові рослини гусені: малина (*Rubus idaeus*), ожина (*R. caesius*), верби (*Salix*), рокитники (*Cytisus*), плакуни (*Lythrum*), дроки (*Genista*).

48. *Prodotis stolidia* (Fabricius, 1775)

Продотіс строката

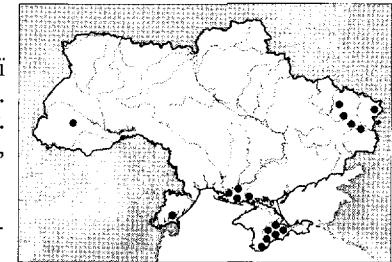
Типова місцевість: Східна Індія.
Поширення: від Південної і Центральної Європи до Центральної Азії, Індостан, Африка. В Україні поширена в Криму, Степу і Лісостепу. Зустрічається на лісових вирубах, в лісосмугах, парках, садах, степу, на орних землях.
Метелик: розмах крил 30–44 мм.
Період льоту: з травня по липень (I), з кінця липня по жовтень (II).
Кормові рослини гусені: держи-дерево звичайне (*Paliurus aculeatus*), малина (*Rubus idaeus*), ожина (*R. caesius*), дуби (*Quercus*) та інші.

49. *Drasteria cailino* (Lefebvre, 1827)

Драстерія кайліно

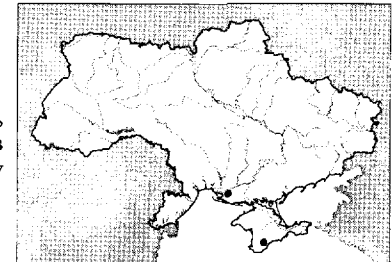
Типова місцевість: Сицилія, Італія.
Поширення: від Південної Європи до Центральної Азії, Монголії, Західного Китаю і Північної Африки. В Україні поширена в Криму, Степу і Лісостепу. Зустрічається в гірських лісах Криму, на яйлах, луках, у степу, парках, садах.
Метелик: розмах крил 32–37 мм.
Період льоту: з другої декади травня по кінець червня (I), з липня до кінця серпня (II).
Кормові рослини гусені: верби (*Salix viminalis*, *S. australior*, *S. oxycarpa*), шипшини (*Rosa*).

50. *Drasteria saisani* (Staudinger, 1882)

Драстерія зайсанська

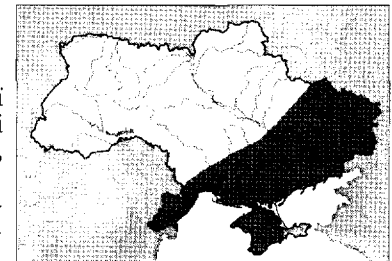
Типова місцевість: Зайсан, Казахстан.
Поширення: від Криму і півдня Росії до Закавказзя, Малої та Центральної Азії. В Україні поширена в Кримських горах і Чорноморському заповіднику (Херсонська обл.). Зустрічається на яйлах і в степу.
Метелик: розмах крил 30–36 мм.
Період льоту: в липні, одне покоління.
Кормові рослини гусені: кучерявка колюча (*Atraphaxis spinosa*).

51. *Drasteria caucasica* (Kolenati, 1846)

Драстерія кавказька

Типова місцевість: Північний Кавказ та Грузія.
Поширення: від південно-східної Румунії до Малої та Центральної Азії. В Україні поширена в Криму і Степу, локально в Лісостепу. Зустрічається в степу, лісосмугах, парках, садах, на орних землях.
Метелик: розмах крил 29–35 мм; статевий диморфізм: смуги медіальної системи чорні у самців, темно-сірі нечіткі у самок.
Період льоту: з травня по липень (I), з кінця липня по вересень (II).
Кормові рослини гусені: лохи (*Elaeagnus*), обліпихи (*Hipporhae*), держи-дерево (*Paliurus*).

52. *Lygephila lusoria* (Linnaeus, 1758)

Лігефіла оливково-сіра

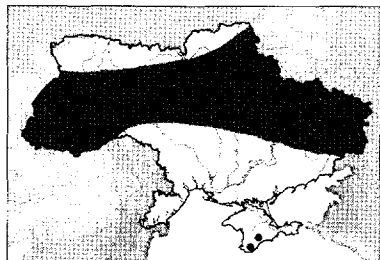
Типова місцевість: Німеччина.

Поширення: від Південної та Центральної Європи до Східного Сибіру, Сахаліну, Центральної і Малої Азії. В Україні поширена повсюдно крім Полісся. Зустрічається на лісових полянах і узліссях, луках, в степу, садах.

Метелик: розмах крил 37–46 мм.

Період льоту: з червня по кінець липня, одне покоління.

Кормові рослини гусені: горошки (*Vicia*), астрагали (*Astragalus*).

53. *Lygephila lubrica* (Freyer, 1846)

Лігефіла східна

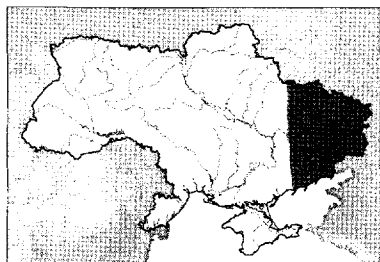
Типова місцевість: Алтай, Росія.

Поширення: від Молдови до Центральної Азії, Монголії, Далекого Сходу та Китаю. Поширена на сході України (Харківська, Луганська і Донецька області). Зустрічається в степу, на луках.

Метелик: розмах крил 39–46 мм.

Період льоту: з третьої декади червня до початку серпня, одне покоління.

Кормові рослини гусені невідомі.

54. *Lygephila ludicra* (Hübner, 1790)

Лігефіла дивна

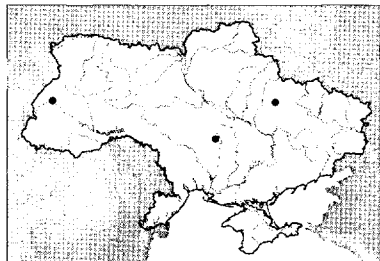
Типова місцевість: Європа.

Поширення: від Центральної Європи до Китаю, Кореї, Монголії, Далекого Сходу і Сахаліну. В Україні поширена в Лісостепу і Степу. Зустрічається на луках, лісових галявинах, узліссях.

Метелик: розмах крил 34–46 мм.

Період льоту: з травня по середину серпня, одне покоління.

Кормові рослини гусені: горошки (*Vicia*), еспарцет виколистий (*Onobrychis vicifolia*).

55. *Lygephila pastinum* (Treitschke, 1826)

Лігефіла сіра

Типова місцевість: околиці Відня, Австрія.

Поширення: Європа та палеарктична Азія крім північних районів. В Україні поширена повсюдно крім гірського Криму і степових заповідників. Зустрічається на луках, узліссях, у садах.

Метелик: розмах крил 33–41 мм.

Період льоту: з кінця травня по липень (I), з кінця липня по вересень (II).

Кормові рослини гусені: горошки (*Vicia*), астрагал (*Astragalus glycyphyllus*), вязіль барвистий (*Coronilla varia*), чина болотна (*Lathyrus palustris*).

56. *Lygephila viciae* (Hübner, [1822])

Лігефіла жовто-сіра

Типова місцевість: Європа.

Поширення: Європа та палеарктична Азія крім північних районів. В Україні поширена повсюдно. Зустрічається на луках, полонинах, в розріджених лісах, парках, садах, зрідка в степу.

Метелик: розмах крил 33–40 мм.

Період льоту: з кінця травня по липень (I), з серпня по жовтень (II).

Кормові рослини гусені: горошки (*Vicia dumetorum*, *V. tenuifolia*, *V. cracca*), астрагал солодколистий (*Astragalus glycyphyllus*), чина бульби-ста (*Lathyrus tuberosus*), в'язіль барвистий (*Coronilla varia*).

57. *Lygephila craccae* ([Denis & Schiffermüller], 1775)

Лігефіла буро-сіра

Типова місцевість: околиці Відня, Австрія.

Поширення: Європа та палеарктична Азія крім північних районів; Північна Африка. В Україні поширена повсюдно. Зустрічається на луках, яйлах, в степу, розріджених лісах, парках, садах.

Метелик: розмах крил 30–47 мм.

Період льоту: з кінця травня по липень (I), з серпня по жовтень (II).

Кормові рослини гусені: горошки (*Vicia cracca*, *V. sativa*, *V. silvatica*), дорикній кущовий (*Dorycnium subfruticosum*), астрагал солодколистий (*Astragalus glycyphyllus*), чина весняна (*Lathyrus vernus*), в'язіль барвистий (*Coronilla varia*) та інші.

58. *Apopetes spectrum* (Esper, [1787])

Совка примарна

Типова місцевість: Південна Італія.

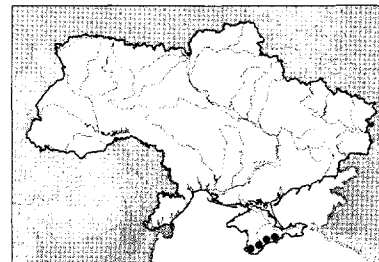
Поширення: від Південної Європи до Центральної Азії, Індостан, Північна Африка. В Україні поширена на південному березі Криму. Зустрічається в гірських місцевостях на остепнених схилах.

Метелик: розмах крил 63–78 мм.

Період льоту: з червня по серпень, одне покоління.

Метелики на світло не летять, вони концентруються в печерах, льохах, щілинах на стінках будівель.

Кормові рослини гусені: дроки (*Genista*), віничник (*Spartium junceum*).

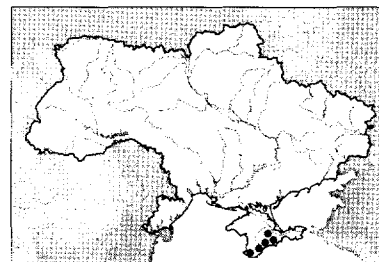

59. *Autophila asiatica* (Staudinger, 1888)

Аутофіла азійська

Типова місцевість: Амазія (Туреччина), Самарканд і Маргелан (Узбекистан), Зайсан (Казахстан), Північний Іран.

Поширення: від Південної Європи до Центральної Азії та Північної Африки. В Україні поширена на Південному узбережжі Криму і локально в Степу. Зустрічається в розріджених лісах і парках.

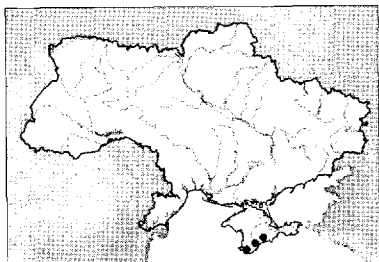

Метелик: розмах крил 35–40 мм.
 Період льоту: з кінця березня по травень (I), з середини червня по кінець липня (II).
 Кормові рослини гусені невідомі.
 У Криму дуже рідко зустрічається ще один вид цього роду *Autophila limbata* (Staudinger, 1871).

60. *Exophila rectangularis* (Geyer, [1828])

Екзофіла прямокутна

Типова місцевість: Фіуме [Ріка], Хорватія.
 Поширення: від Південної Європи до Малої та Центральної Азії. В Україні поширена на Південному узбережжі Криму. Зустрічається на луках, в парках серед кущів.
 Метелик: розмах крил 34–36 мм.
 Період льоту: з квітня по середину серпня, одне покоління.
 Кормові рослини гусені: каркаси (*Celtis australis*, *C. centralis*).

61. *Catephia alchymista* ([Denis & Schiffermüller], 1775)

Катефія білострічкова

Типова місцевість: околиці Відня, Австрія.
 Поширення: від Південної та Центральної Європи до Закавказзя, Малої і Передньої Азії, Північна Африка. В Україні поширена повсюдно. Зустрічається в лісах, кілках, лісосмугах, парках, садах.
 Метелик: розмах крил 39–45 мм.
 Період льоту: з середини травня по вересень, одне покоління.
 Кормові рослини гусені: дуби (*Quercus*), зрідка берести (*Ulmus*).

62. *Aedia funesta* (Esper, [1766])

Аедія жалобна

Типова місцевість: Франкфурт-на-Майні, Німеччина.
 Поширення: від Південної та Центральної Європи до Закавказзя, Малої Азії, Ірану, Іраку. В Україні поширена повсюдно крім високогір'їв Карпат. Зустрічається в парках, садах, розріджених лісах, лісосмугах, степу, на орних землях.
 Метелик: розмах крил 30–35 мм.
 Період льоту: з середини травня по липень (I), з кінця липня по вересень (II).
 Кормові рослини гусені: плетуха звичайна (*Calystegia sepium*), березка польова (*Convolvulus arvensis*).

63. *Tyta luctuosa* ([Denis & Schiffermüller], 1775)

Совка темноплямиста

Типова місцевість: околиці Відня, Австрія.
 Поширення: від Західної Європи до Центральної Азії (крім крайніх північних районів), Північна Африка. В Україні поширена повсюдно. Зустрічається на луках, в розріджених лісах, балках, степу, парках, садах, на орних землях.
 Метелик: розмах крил 20–28 мм.
 Період льоту: з квітня по червень (I), з липня по вересень (II).
 Кормові рослини гусені: березки (*Convolvulus*), плетухи (*Calystegia*), подорожники (*Plantago*), калачики (*Malva*), лободи (*Chenopodium*).

64. *Callistege mi* (Clerck, 1759)

Нічниця конюшинова сіра

Типова місцевість невідома.
 Поширення: Європа і палеарктична Азія крім крайньої півночі. В Україні поширена повсюдно. Зустрічається на луках, полонинах, яйлах, в степу, розріджених лісах, парках, садах, на посівах багаторічних трав.
 Метелик: розмах крил 25–36 мм; статевий диморфізм: у самців основа задніх крил білувата, у самок затемнена.
 Період льоту: з квітня по липень (I), з кінця липня по вересень (II, нечисленне).
 Кормові рослини гусені: дроки (*Genista*), люцерни (*Medicago*), конюшини (*Trifolium*), горошки (*Vicia*), щавлі (*Rumex*) тощо.

65. *Euclidia glyphica* (Linnaeus, 1758)

Нічниця конюшинова руда

Типова місцевість: Європа.
 Поширення: Європа і палеарктична Азія крім крайніх північних районів. В Україні поширена повсюдно. Зустрічається на луках, у розріджених лісах, парках, садах, степу, на посівах багаторічних бобових трав.
 Метелик: розмах крил 24–34 мм.
 Період льоту: з квітня по червень (I), з липня по вересень (II).
 Кормові рослини гусені: конюшини (*Trifolium*), люцерни (*Medicago*), горохи (*Pisum*), лядвенці (*Lotus*), горошки (*Vicia*), щавлі (*Rumex*), чини (*Lathyrus*) тощо.

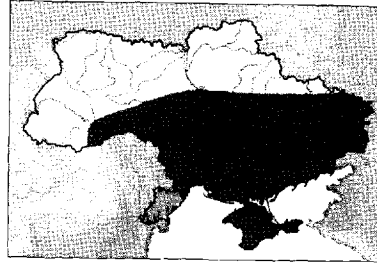

66. *Gonospileia triquetra* ([Denis & Schiffermüller], 1775)

Гоноспілея трикутнікова

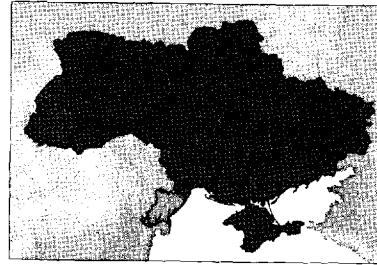
Типова місцевість: околиці Відня, Австрія.
 Поширення: від Південної та Центральної Європи до Закавказзя, Алтаю і півдня Східного Сибіру. В Україні поширена в Лісостепу, Степу і Криму. Зустрічається в

степу, на остепнених схилах пагорбів і Кримських гір, в балках, парках, садах.
Метелик: розмах крил 24–32 мм.
Період льоту: з квітня по червень (I), з другої декади липня до кінця серпня (II, нечисленне).
Кормові рослини гусені: астрагали (*Astragalus*), еспарцети (*Onobrychis*).

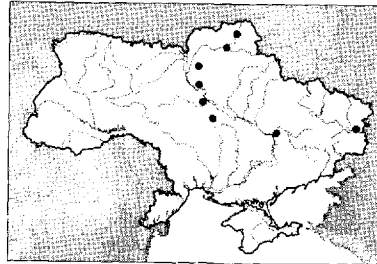
67. *Laspeyria flexula* ([Denis & Schiffermüller], 1775)
 Ласпейрія лишайникова

Типова місцевість: околиці Відня, Австрія.
Поширення: Європа та палеарктична Азія крім крайніх північних районів. В Україні поширена повсюдно. Зустрічається в лісах, парках.
Метелик: розмах крил 24–30 мм.
Період льоту: з травня по вересень, одне покоління.
Кормові рослини гусені: лишайники і водорості на корі дерев.

68. *Arytrura musculus* (Menetries, 1859)
 Аритрура мишаста

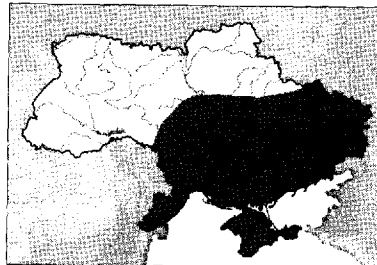
Типова місцевість: басейни річок Амура та Уссурі, Росія.
Поширення: ареал диз'юнктивний, західна частина охоплює Угорщину, Румунію, Україну, Кавказ, Приуралля, східна — Далекий Схід Росії, Казахстан, Китай, Корею, Японію. В Україні локально поширена в Лісостепу і Степу. Зустрічається в долинах річок та поблизу боліт.
Метелик: розмах крил 41–50 мм.
Період льоту: з червня по вересень, одне покоління.
Кормові рослини гусені: верби (*Salix*).

Підродина EUTELIINAE

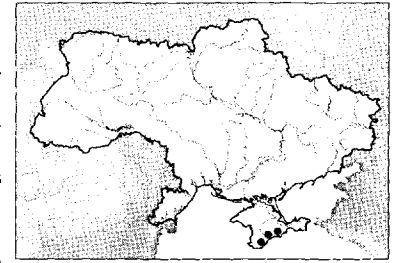
69. *Eutelia adulatrix* (Hübner, [1813])
 Евтелія фісташкова

Типова місцевість: Європа.
Поширення: від Південної і Центральної Європи до Малої, Передньої та Центральної Азії, Північна Африка. В Україні поширена в Криму, Степу і Лісостепу. Зустрічається в лісах, лісосмугах, парках, балках поблизу кормових рослин.
Метелик: розмах крил 26–36 мм.
Період льоту: з середини травня по кінець липня (I), в серпні–вересні (II).
Кормові рослини гусені: фісташки (*Pistacia*), сумахи (*Rhus*), скумпія (*Cotinus coggygria*).

70. *Eutelia adoratrix* (Staudinger, 1892)
 Евтелія сірувато-коричнева

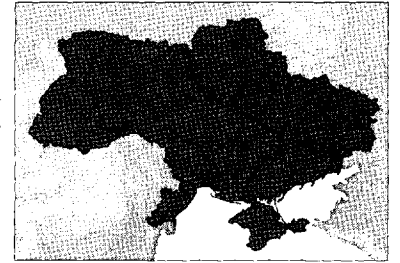
Типова місцевість: Бейрут (Сирія), Єрусалим (Ізраїль), Амазія (Туреччина).
Поширення: від Балканського півострова до Кавказу, Малої та Передньої Азії, Ірану, Іраку. В Україні поширена на південному березі Криму. Зустрічається в гірських лісах і парках.
Метелик: розмах крил 28–34 мм.
Період льоту: з середини червня по середину серпня, одне покоління.
Кормові рослини гусені: фісташки (*Pistacia*).

Підродина SARROTHRIPINAE

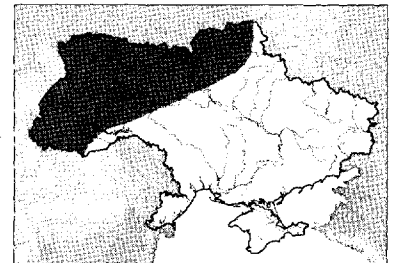
71. *Nycteola revayana* (Scopoli, 1772)
 Ніктеола сіра

Типова місцевість: околиці Шемніцу, Угорщина.
Поширення: Європа і палеарктична Азія крім північних районів, Північна Африка. В Україні поширена повсюдно. Зустрічається в дібровах, мішаних лісах, парках, лісосмугах.
Метелик: розмах крил 22–26 мм.
Період льоту: з червня по серпень (I), у вересні–жовтні (II).
Кормові рослини гусені: дуби (*Quercus*), верби (*Salix*).

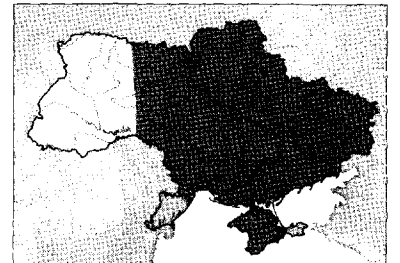
72. *Nycteola degenerana* (Hübner, [1799])
 Ніктеола строката

Типова місцевість: Європа.
Поширення: Європа і палеарктична Азія крім північних районів. В Україні поширена локально на Поліссі, в Лісостепу і Карпатах. Зустрічається у мішаних лісах, вербняках, парках.
Метелик: розмах крил 19–27 мм.
Період льоту: у червні–липні (I), у вересні–жовтні (II).
Кормові рослини гусені: верби (*Salix caprea*, *S. viminalis* та інші).

73. *Nycteola asiatica* (Krulikovsky, 1904)
 Ніктеола азіатська

Типова місцевість: Ашхабад, Туркменія.
Поширення: Європа і палеарктична Азія крім північних районів. В Україні поширена повсюдно, локально. Зустрічається в лісах, переважно у вербняках в заплавах річок, парках.
Метелик: розмах крил 18–25 мм.
Період льоту: з початку травня по кінець липня (I), у вересні–жовтні (II).
Кормові рослини гусені: тополі (*Populus*), верби (*Salix*). У Стрийцівському степу зрідка зустрічається також вид *Nycteola siculana* Fuchs.

74. *Earias clorana* (Linnaeus, 1761)

Еаріас вербова

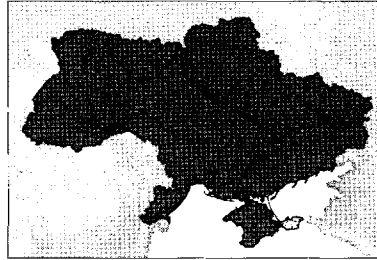
Типова місцевість: Швеція.

Поширення: від Західної Європи до Східного Сибіру крім північних районів, Передня та Центральна Азія, Північна Африка. В Україні поширена повсюдно. Зустрічається в заплавах річок, на луках, берегах озер і боліт, в балках, парках, садах.

Метелик: розмах крил 20–24 мм.

Період льоту: з кінця квітня по червень (I), з липня по вересень (II).

Кормові рослини гусені: верби (*Salix*), переважно вузьколисті куці. В Україні відмічено масові розмноження і пошкодження верб, що використовуються для виготовлення плетених виробів.

75. *Earias vernana* (Fabricius, 1787)

Еаріас тополева

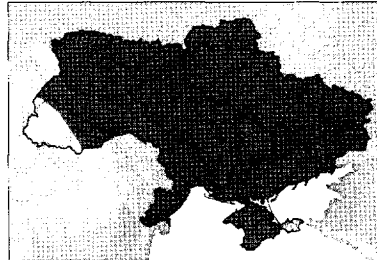
Типова місцевість: околиці Відня, Австрія.

Поширення: Європа (крім північних районів), Кавказ, Мала Азія. В Україні поширена повсюдно крім високогір'їв Карпат. Зустрічається в заплавах річок, парках.

Метелик: розмах крил 19–24 мм.

Період льоту: в травні–червні (I), в липні–серпні (II).

Кормові рослини гусені: тополя біла (*Populus alba*).

76. *Vena bicolorana* (Fuessly, 1775)

Човнянка дубова

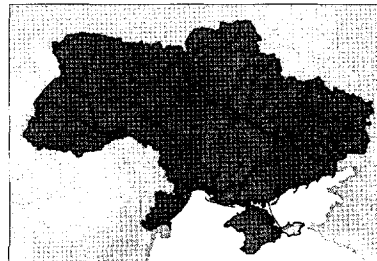
Типова місцевість: Швейцарія.

Поширення: Європа (крім північних районів), Кавказ, Закавказзя. В Україні поширена повсюдно. Зустрічається в лісах, лісосмугах, балках, парках.

Метелик: розмах крил 30–46 мм.

Період льоту: з червня по липень, одне покоління. У Криму розвивається ще й друге покоління, метелики літають також у серпні–вересні.

Кормові рослини гусені: дуби (*Quercus*), буки (*Fagus*).

77. *Pseudoips prasinana* (Linnaeus, 1758)

Човнянка букова

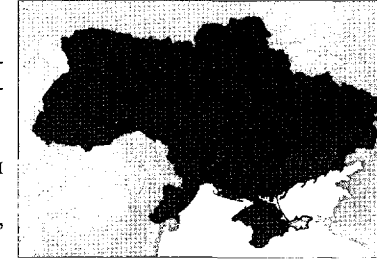
Типова місцевість: Європа.

Поширення: Європа та палеарктична Азія крім північних районів. В Україні поширена повсюдно. Зустрічається в лісах, лісосмугах, парках, балках, садах.

Метелик: розмах крил 36–50 мм.

Період льоту: у травні–червні (I), з середини липня по кінець серпня (II).

Кормові рослини гусені: буки (*Fagus*), дуби (*Quercus*), граби (*Carpinus*), берези (*Betula*), тополі (*Populus*).

Підродина PANTHEINAE

78. *Panthea coenobita* (Esper, 1785)

Пантеа плямиста

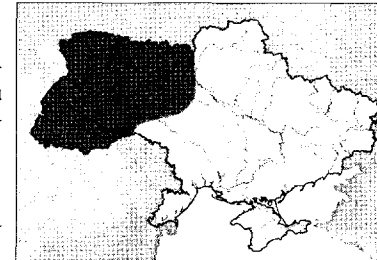
Типова місцевість: Німеччина.

Поширення: Європа та палеарктична Азія крім північних районів. В Україні поширена в Карпатах, на Поліссі і в північних лісостепових районах. Зустрічається в шпилькових і мішаних лісах, парках.

Метелик: розмах крил 37–56 мм.

Період льоту: з травня по серпень, одне покоління.

Кормові рослини гусені: сосна звичайна (*Pinus silvestris*), ялини (*Picea*), модрина (*Larix*), ялиця (*Abies*).

79. *Trichosea ludifica* (Linnaeus, 1758)

Совка волохата

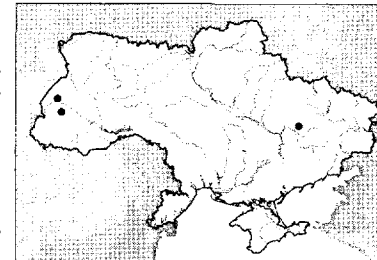
Типова місцевість: Європа.

Поширення: широколистяні та мішані ліси Європи. В Україні поширена в Лісостепу. Зустрічається в розріджених мішаних лісах, парках, садах.

Метелик: розмах крил 40–53 мм.

Період льоту: з середини травня по липень, одне покоління.

Кормові рослини гусені: горобина (*Sorbus aucuparia*), яблуні (*Malus*), сливи (*Prunus domestica*, *P. spinosa*).

80. *Colocasia coryli* (Linnaeus, 1758)

Нічниця ліщинова

Типова місцевість: Європа.

Поширення: Європа та палеарктична Азія крім крайніх північних районів (на півночі досягає Північного Уралу, на схід до оз. Байкал та Якутії). В Україні поширена повсюдно. Зустрічається в лісах, балках, парках, садах, на полонинах, яйлах, орних землях.

Метелик: розмах крил 29–37 мм.

Період льоту: з середини квітня по червень (I), з липня по вересень (II).

Кормові рослини гусені: берези (*Betula*), ліщини (*Corylus*), клени (*Acer*), вільхи (*Alnus*), дуби (*Quercus*), верби (*Salix*) тощо.

Підродина DILOBINAE

81. *Diloba caeruleocephala* (Linnaeus, 1758)

Подвійка синьоголова

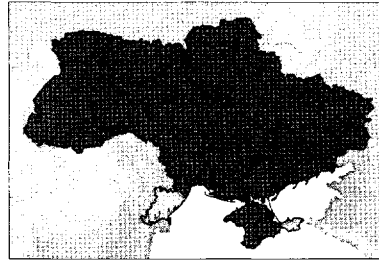
Типова місцевість: Європа.

Поширення: Європа крім північних районів, Мала та частина Передня Азія. В Україні поширена повсюдно крім високогір'їв Карпат. Зустрічається в лісах, парках, лісосмугах, балках, садах.

Метелик: розмах крил 35–42 мм.

Період льоту: з кінця серпня по листопад, одне покоління.

Кормові рослини гусені: глоди (*Crataegus*), яблуні (*Malus*), груші (*Pyrus*), сливи (*Prunus domestica*, *P. spinosa*), ліщини (*Corylus*), тополі (*Populus*), дуби (*Quercus*), верби (*Salix*), тощо.

Підродина ACRONICTINAE

82. *Oxicesta geographica* (Fabricius, 1787)

Совка молочайна

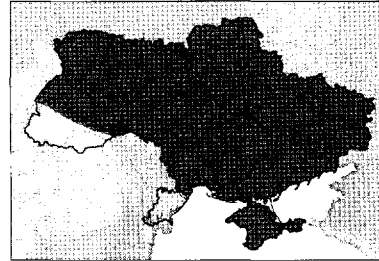
Типова місцевість: Австрія.

Поширення: від Центральної і Південної Європи до Приуралля і Закавказзя, Мала Азія. В Україні поширена повсюдно, крім Карпат. Зустрічається в степу, на остепнених схилах, сухих луках (переважно на піщаних ґрунтах).

Метелик: розмах крил 20–28 мм.

Період льоту: з кінця квітня по червень (I), з липня по жовтень (II).

Кормові рослини гусені: молочаї (*Euphorbia sequieriana*, *E. cyparissias* тощо).

83. *Eogena contaminei* (Eversmann, 1847)

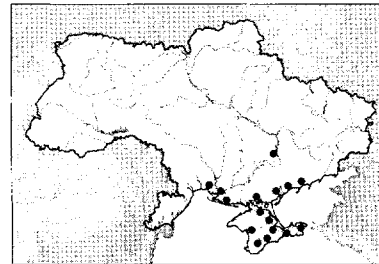
Совка рожево-жовта

Типова місцевість: Сарепта (Красноармейськ), Росія. Поширення: від півдня Молдови та України до південного Уралу і Закавказзя. В Україні поширена у Степу, частіше на узбережжі Чорного і Азовського морів. Зустрічається на солончаках.

Метелик: розмах крил 28–34 мм.

Період льоту: з червня по вересень, одне покоління.

Кормові рослини гусені: різні види кермека (*Limonium gmelini*, *L. tomentella*, *L. latifolia*).

84. *Moma alpium* (Osbeck, 1778)

Совка-лишайниця

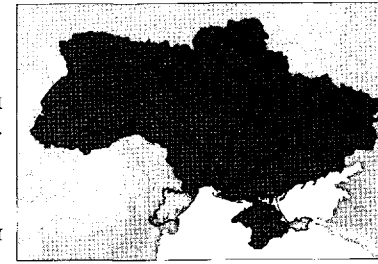
Типова місцевість: Гаслеф, Німеччина.

Поширення: Європа та палеарктична Азія крім північних районів. В Україні поширена повсюдно. Зустрічається в лісах, парках, садах.

Метелик: розмах крил 33–40 мм.

Період льоту: з травня по серпень, одне покоління.

Кормові рослини гусені: дуби (*Quercus*), берези (*Betula*), буки (*Fagus*), горобини (*Sorbus*) тощо.

85. *Acronicta alni* (Linnaeus, 1767)

Стрільниця вільхова

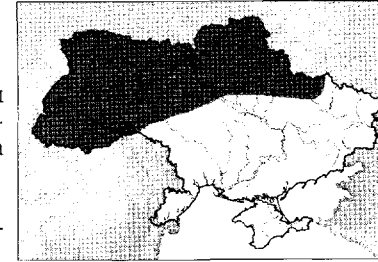
Типова місцевість: Європа.

Поширення: Європа та палеарктична Азія крім крайніх північних районів (досягає Північного Уралу). В Україні поширена на Поліссі, в Карпатах та Лісостепу. Зустрічається в лісах, парках.

Метелик: розмах крил 30–40 мм.

Період льоту: з травня по середину липня (I), у серпні (II, нечисленне).

Кормові рослини гусені: вільхи (*Alnus*), берези (*Betula*), липи (*Tilia*), граби (*Carpinus*), верби (*Salix*), шипшини (*Rosa*), тополі (*Populus*) тощо.

86. *Acronicta cuspis* (Hübner, [1813])

Стрільниця вилоносець

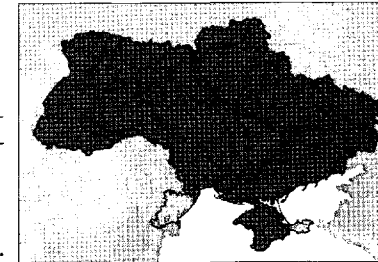
Типова місцевість: Європа.

Поширення: Європа та палеарктична Азія (крім північних районів), Північна Африка. В Україні поширена повсюдно. Зустрічається в лісах, парках.

Метелик: розмах крил 36–43 мм.

Період льоту: з травня по липень, одне покоління.

Кормові рослини гусені: вільхи (*Alnus*), берези (*Betula*).

87. *Acronicta tridens* ([Denis & Schiffermüller], 1775)

Стрільниця тризуба

Типова місцевість: околиці Відня, Австрія.

Поширення: Європа та палеарктична Азія крім північних районів. В Україні поширена повсюдно. Зустрічається в лісах, балках, лісосмугах, парках, садах.

Метелик: розмах крил 32–40 мм.

Період льоту: з середини травня по липень (I), з кінця липня по вересень (II).

Кормові рослини гусені: берези (*Betula*), глоди (*Crataegus*), вільхи (*Alnus*), дуби (*Quercus*), липи (*Tilia*), верби (*Salix*), терен (*Prunus spinosa*) тощо. Пошкоджує плодові культури.

Одночасно з цим видом зустрічається дуже схожий зовні *A. psi* L., що відрізняється лише структурами генітального апарату.

88. *Acronicta aceris* (Linnaeus, 1758)

Стрільниця кленова

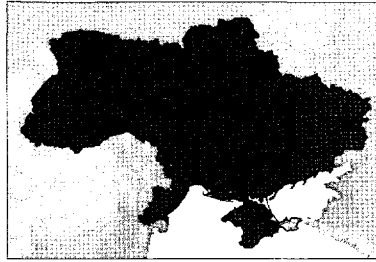
Типова місцевість: Європа.

Поширення: від Західної Європи до Центральної, Малої та Передньої Азії. В Україні поширена повсюдно. Зустрічається в лісах, лісосмугах, балках, парках, садах.

Метелик: розмах крил 40–46 мм.

Період льоту: з третьої декади травня по липень (I), у серпні (II, нечисленне).

Кормові рослини гусені: клени (*Acer*), каштани (*Aesculus*), дуби (*Quercus*), тополі (*Populus*), верби (*Salix*), берести (*Ulmus*) тощо.

89. *Acronicta leporina* (Linnaeus, 1758)

Стрільниця зайчик

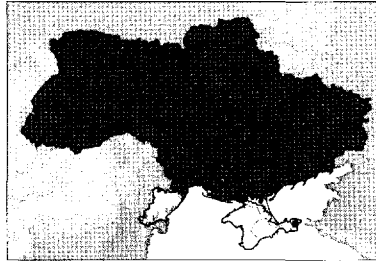
Типова місцевість: Європа.

Поширення: Європа та палеарктична Азія крім крайніх північних районів. В Україні поширена повсюдно, в Степу локально. Зустрічається в лісах, поблизу боліт, в лісосмугах, парках, садах.

Метелик: розмах крил 35–45 мм.

Період льоту: у травні–червні (I), у липні–серпні (II).

Кормові рослини гусені: берези (*Betula*), вільхи (*Alnus*), граби (*Carpinus*), тополі (*Populus*), верби (*Salix*), ясени (*Fraxinus*), ліщини (*Corylus*).

90. *Acronicta megacephala* ([Denis & Schiffermüller], 1775)

Стрільниця великоголова

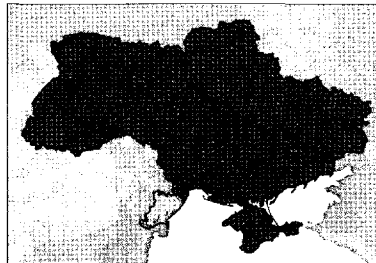
Типова місцевість: околиці Відня, Австрія.

Поширення: Європа (крім крайніх північних районів) до Уралу та Північного Кавказу. В Україні поширена повсюдно. Зустрічається в лісах, лісосмугах, балках, парках, садах.

Метелик: розмах крил 35–42 мм.

Період льоту: в травні–червні (I), у липні–серпні (II).

Кормові рослини гусені: тополі (*Populus tremula* та інші), вільхи (*Alnus*), верби (*Salix*), берези (*Betula*).

91. *Acronicta strigosa* ([Denis & Schiffermüller], 1775)

Стрільниця мала

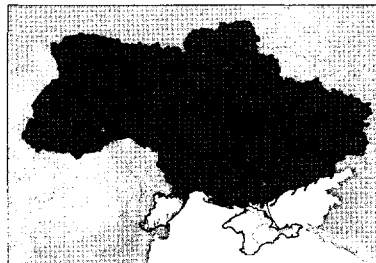
Типова місцевість: околиці Відня, Австрія.

Поширення: Європа та палеарктична Азія крім крайньої півночі. В Україні поширена повсюдно, крім Криму. Зустрічається в лісах, парках, садах.

Метелик: розмах крил 26–32 мм.

Період льоту: в червні–липні (I), у серпні–вересні (II).

Кормові рослини гусені: глоди (*Crataegus*), терен (*Prunus spinosa*), горобини (*Sorbus*), жостір (*Rhamnus*).

92. *Acronicta menyanthidis* (Esper, [1789])

Стрільниця березова

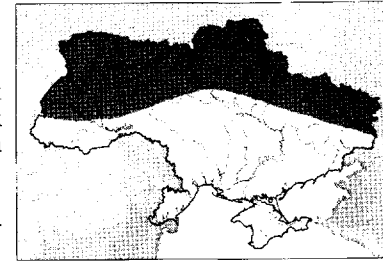
Типова місцевість: Німеччина.

Поширення: Європа та палеарктична Азія крім крайньої півночі. В Україні поширена у передгір'ях Карпат, на Поліссі і в північній частині Лісостепу та Степу. Зустрічається в лісах, балках та на болотах.

Метелик: розмах крил 34–40 мм.

Період льоту: з середини травня по серпень, одне покоління.

Кормові рослини гусені: буяхи (*Vaccinium uliginosum*), журавлини (*Oxycoccus*), восківники (*Myrica*), бобівники (*Menyanthes*), верби (*Salix*), берези (*Betula*).

93. *Acronicta auricoma* ([Denis & Schiffermüller], 1775)

Стрільниця бурувато-сіра

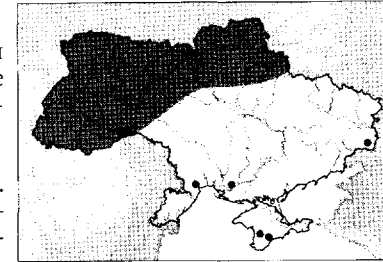
Типова місцевість: околиці Відня, Австрія.

Поширення: Європа та палеарктична Азія крім крайньої півночі. В Україні поширена повсюдно, але локально. Зустрічається в лісах, парках, садах, на болотах.

Метелик: розмах крил 32–36 мм.

Період льоту: у квітня–червні (I), у липні–серпні (II).

Кормові рослини гусені: верби (*Salix*), берези (*Betula*), ожини (*Rubus*), тополі (*Populus*), горобини (*Sorbus*), дуби (*Quercus*).

94. *Acronicta euphorbiae* ([Denis & Schiffermüller], 1775)

Стрільниця молочайна

Типова місцевість: околиці Відня, Австрія.

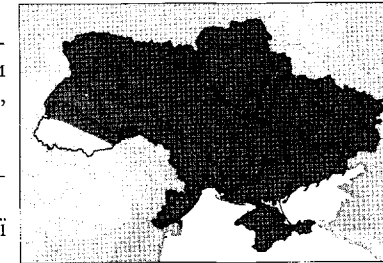
Поширення: Європа, Західний Сибір, Мала та Передня Азія. В Україні поширена повсюдно за винятком Карпат. Зустрічається в степу, на остепнених схилах, узліссях, поблизу боліт.

Метелик: розмах крил 30–35 мм.

Період льоту: з квітня по червень (I), з липня по жовтень (II).

Кормові рослини гусені: молочаї (*Euphorbia*), деревії (*Achillea*), шавлі (*Rumex*), вереси (*Calluna*) тощо.

В Україні відмічено також рідкісну *A. cinerea* Hufn., що, можливо, є синонімом *A. euphorbiae*.

95. *Acronicta rumicis* (Linnaeus, 1758)

Стрільниця шавлева

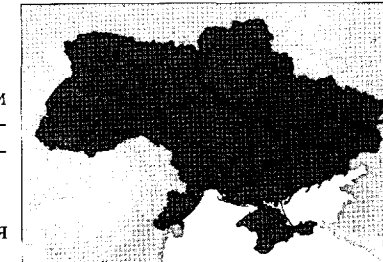
Типова місцевість: Європа.

Поширення: Європа та палеарктична Азія (крім крайньої півночі), Північна Африка. В Україні поширена повсюдно. Зустрічається на луках, орних землях, в лісах, парках, садах.

Метелик: розмах крил 34–45 мм.

Період льоту: з кінця квітня по червень (I), з липня по жовтень (II).

Кормові рослини гусені: шавлі (*Rumex*), кропиви (*Urtica*), берези (*Betula*), верби (*Salix*) тощо. Поліфаг, шкідник плодових, ягідних, городніх та інших культур.

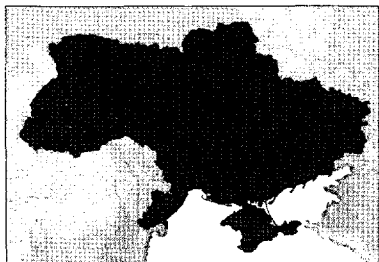
96. *Craniophora ligustri* ([Denis & Schiffermüller], 1775)

Совка бирючинава

Типова місцевість: околиці Відня, Австрія.
Поширення: Європа крім півночі, Закавказзя, Мала та Середня Азія, Далекий Схід., Китай, Корея, Японія. В Україні поширена повсюдно. Зустрічається в лісах, лісосмугах, парках, садах.

Метелик: розмах крил 32–38 мм.

Період льоту: у травні–червні (I), у липні–серпні (II).
Кормові рослини гусені: бирючини (*Ligustrum*), бузки (*Syringa*), ясени (*Fraxinus*), калини (*Viburnum*).

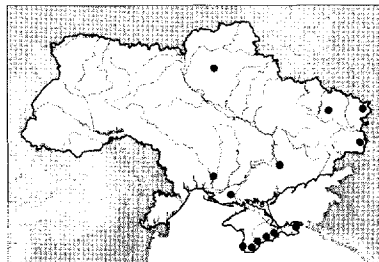
97. *Craniophora pontica* (Staudinger, 1879)

Совка понтійська

Типова місцевість: Амазія, Туреччина.
Поширення: Південна і північна Центральна Європа, Північна Африка, Закавказзя, Мала і Центральна Азія. В Україні поширена в Криму та на півдні степової зони. Зустрічається в степу, розріджених лісах і на остепнених схилах.

Метелик: розмах крил 28–32 мм.

Період льоту: з травня по серпень, одне покоління.
Кормові рослини гусені невідомі.

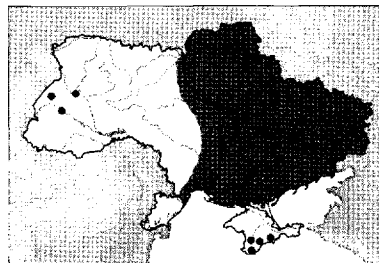
98. *Simyra nervosa* ([Denis & Schiffermüller], 1775)

Совка гострокрила сіра

Типова місцевість: околиці Відня, Австрія.
Поширення: Європа, Урал, Західний Сибір, Алтай. В Україні поширена повсюдно крім Карпат. Зустрічається на луках, узліссях, орних землях, в степу.

Метелик: розмах крил 28–35 мм.

Період льоту: у квітні–червні (I), у липні–серпні (II).
Кормові рослини гусені: молочаї (*Euphorbia*), хондрили (*Chondrilla*), нечуйвітри (*Hieracium*), шавлі (*Rumex*) тощо.

99. *Simyra albovenosa* (Goeze, 1781)

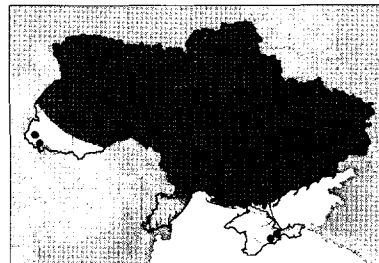
Совка біложилкова

Типова місцевість невідома.

Поширення: Європа та палеарктична Азія крім крайньої півночі, Північна Африка. В Україні поширена повсюдно крім гірських районів Карпат і Криму. Зустрічається на луках, болотах, в садах.

Метелик: розмах крил 32–43 мм.

Період льоту: в травні (I), у липні–серпні (II).
Кормові рослини гусені: рогази (*Typha*), осоки (*Carex*), лепешняки (*Glyceria*), шавлі (*Rumex*), гірчаки (*Polygonum*), верби (*Salix*), очерети (*Phragmites*).

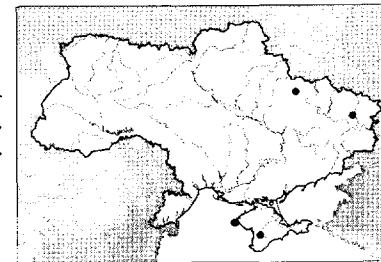
100. *Simyra dentinosa* Freyer, 1839

Совка зубчата темна

Типова місцевість: Константинополь, Туреччина.
Поширення: південно-східна Європа від Балканського півострова до Закавказзя і Центральної Азії. Поширена локально в східній Україні та в Криму. Зустрічається в степу.

Метелик: розмах крил 36–43 мм.

Період льоту: у квітні–травні, одне покоління.
Кормові рослини гусені: молочаї (*Euphorbia*).

101. *Cryphia receptricula* (Hübner, [1803])

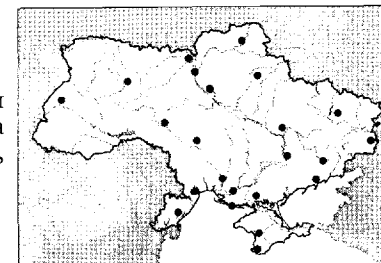
Крифія рецептрикула

Типова місцевість: Європа.

Поширення: від Південної та Центральної Європи до Малої та Центральної Азії. В Україні поширена повсюдно, крім Карпат. Зустрічається в лісах, балках, парках, садах.

Метелик: розмах крил 22–25 мм.

Період льоту: з червня по серпень, одне покоління.
Кормові рослини гусені: лишайники роду *Parmelia*.

102. *Cryphia fraudatricula* (Hübner, [1803])

Крифія фраздатрикула

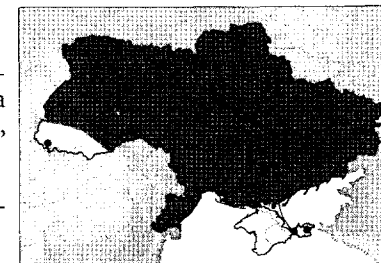
Типова місцевість: Європа.

Поширення: Південна та Центральна Європа. В Україні поширена повсюдно за винятком Карпат та Кримських гір. Зустрічається в лісах, балках, парках, садах.

Метелик: розмах крил 23–28 мм.

Період льоту: з кінця травня до початку серпня, одне покоління.

Кормові рослини гусені: різні види лишайників.

103. *Cryphia algae* (Fabricius, 1775)

Крифія жовтувата

Типова місцевість: Німеччина.

Поширення: від Південної та Центральної Європи до Малої та Центральної Азії. В Україні поширена повсюдно. Зустрічається в лісах, балках, парках, садах.

Метелик: розмах крил 22–25 мм.

Період льоту: з червня по вересень, одне покоління.
Кормові рослини гусені: різні види лишайників.

104. *Cryphia rectilinea* (Warren, 1909)

Крифія прямолінійна

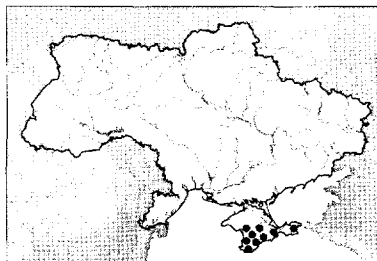
Типова місцевість: Хайфа (сучасний Ізраїль).

Поширення: від Балканського півострова та Румунії до Малої та Центральної Азії. В Україні поширена в Криму. Зустрічається в лісах, парках, на остепнених схилах.

Метелик: розмах крил 20–24 мм.
Період льоту: кінець червня–вересень, одне покоління.

Кормові рослини гусені невідомі.

Ймовірно, що знайдений М. Образцовим (1936–1937) на околицях м. Цюрупинськ Херсонської обл. метелик *S. ravula* Hbn. насправді належить до *S. rectilinea* Warr. (перевірити визначення неможливо (у фондах зоомузею Київського університету метелик не зберігся).

105. *Cryphia raptricula* ([Denis & Schiffermüller], 1775)

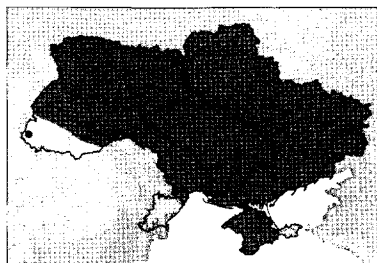
Крифія лишайникова фіалково-сіра

Типова місцевість: околиці Відня, Австрія.
Поширення: Європа та Західна Палеарктика крім північних районів. В Україні поширена повсюдно за винятком Карпат. Зустрічається в лісах, парках, садах, на степових схилах.

Метелик: розмах крил 23–30 мм.

Період льоту: з кінця червня по вересень, одне покоління. Часто зустрічається в липні у горах Криму та заповіднику «Кам'яні могили» (Донецька обл.), у посушливі роки малочисельні й дрібніші за розміром.

Кормові рослини гусені: лишайники роду *Peltigera*, іноді водорості.

106. *Cryphia orthogramma* Boursin, 1954

Крифія ортограмма

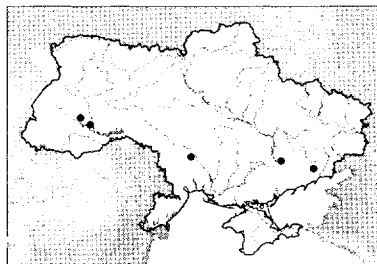
Типова місцевість: Іркутськ (Росія) та околиці м. Заліщики (Україна).

Поширення: південно-східна Європа та палеарктична Азія крім північних районів. В Україні локально поширена в Степу (Тернопільська, Миколаївська, Запорізька, Донецька області). Зустрічається в балках, долинах річок, петрофітному варіанті степу.

Метелик: розмах крил 24–27 мм.

Період льоту: червень–серпень, одне покоління.

Кормові рослини гусені невідомі.

107. *Cryphia muralis* (Forster, 1771)

Крифія лишайникова зеленувата

Типова місцевість: Велика Британія.

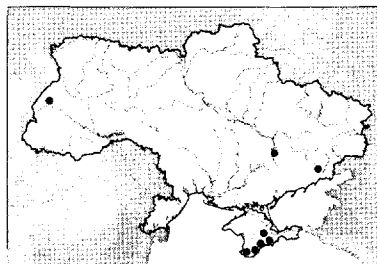
Поширення: Європа, крім півночі. В Україні поширена локально в Лісостепу, Степу та Криму. Зустрічається в розріджених лісах, парках, на остепнених схилах.

Метелик: розмах крил 30–31 мм.

Період льоту: з липня по вересень, одне покоління.

Кормові рослини гусені: різні види лишайників.

В Україні дуже рідко зустрічається також *Victrix umovii* Ev.

Підродина ACONTIINAE

108. *Emmelia trabealis* (Scopoli, 1763)

Совка березкова

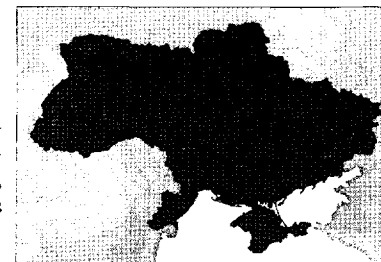
Типова місцевість: Словенія.

Поширення: Європа та палеарктична Азія (крім півночі), Північна Африка. В Україні поширена повсюдно. Зустрічається в степу, на луках, полянах, узліссях, орних землях, в лісосмугах, парках, садах, зрідка в лісах, на вологих луках, полонинах, болотах.

Метелик: розмах крил 18–28 мм.

Період льоту: з травня по вересень, протягом року розвивається в Карпатах одне, на решті території два–три покоління.

Кормові рослини гусені: березка (*Convolvulus arvensis*), гірчак (*Polygonum convolvulus*).

109. *Acontia lucida* (Hufnagel, 1766)

Аконтія світлоплямиста

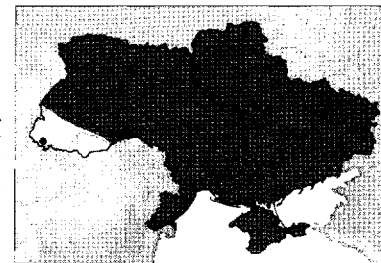
Типова місцевість: околиці Берліна, Німеччина.

Поширення: Південна та Центральна Європа, Північна Африка, Західний Сибір крім півночі, від Малої до Центральної Азії, Макронезія. В Україні поширена повсюдно крім Карпат. Зустрічається на луках, степових схилах, пасовищах, орних землях, у степу, парках, садах, зрідка на лісових галявинах.

Метелик: розмах крил 26–35 мм.

Період льоту: у травні–червні (I), з липня по вересень (II).

Кормові рослини гусені: алтеї (*Althaea officinalis* та інші), калачики (*Malva rotundifolia*, *M. crispa*), березки (*Convolvulus*), лободи (*Chenopodium*), кульбаби (*Taraxacum*).

110. *Acontia titania* (Esper, [1798])

Аконтія титанія

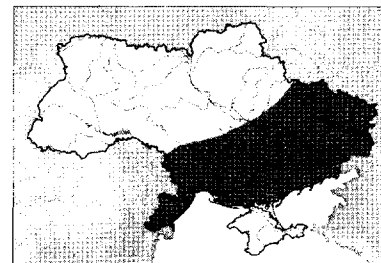
Типова місцевість: Таврія, південь Росії.

Поширення: від Балканського півострова до Закавказзя і Малої Азії. В Україні локально поширена в степовій зоні. Зустрічається в степу, на луках, остепнених схилах, в балках, парках, садах.

Метелик: розмах крил 25–32 мм.

Період льоту: з кінця травня по серпень, одне покоління.

Кормові рослини гусені невідомі.

111. *Phyllophila obliterated* (Rambur, 1833)

Філофіла бурувато-сіра

Типова місцевість: Корсика, Франція.

Поширення: Південна та Центральна Європа, від Малої та Центральної Азії до Китаю, Південного Сибіру, Далекого Сходу, Кореї, Японії. В Україні поширена в Криму, Степу і локально в Лісостепу. Зустрічається в степу, на луках, пасовищах, узбережжях морів, у балках, парках, садах, на орних землях.

Метелик: розмах крил 21–28 мм.

Період льоту: у травні–червні (I), у липні–серпні (II).

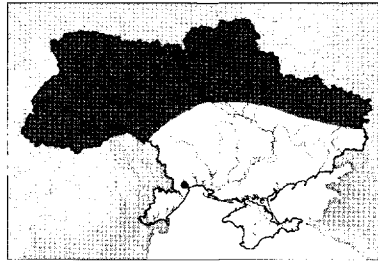
Кормові рослини гусені: полини (*Artemisia annua*, *A. campestris*, *A. coerulescens*).

112. *Protodeltote pygarga* (Hufnagel, 1766)

Совка-листовійка темно-сіра

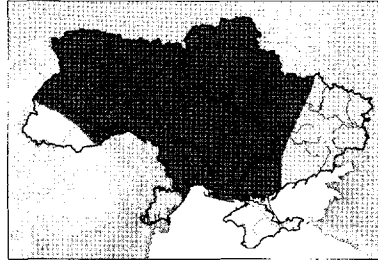
Типова місцевість: околиці Берліна, Німеччина.
Поширення: Європа та палеарктична Азія крім півночі. В Україні поширена повсюдно крім Криму. Зустрічається на луках, узліссях, в лісах, парках, садах.
Метелик: розмах крил 22–30 мм.
Період льоту: у травні–червні (I), з липня по вересень (II).
Кормові рослини гусені: куцоніжки (*Brachypodium*), куничники (*Calamagrostis*), молінії (*Molinia*), грястиця (*Dactylis glomerata*) та інші злаки.

113. *Deltote deceptoria* (Scopoli, 1763)

Совка-листовійка ряба

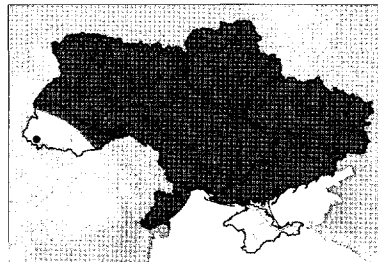
Типова місцевість: Словенія.
Поширення: Європа та палеарктична Азія крім півночі. В Україні поширена на Поліссі, в Лісостепу та північних степових районах. Зустрічається в лісах, парках, садах, на луках і зрідка на орних землях.
Метелик: розмах крил 18–30 мм.
Період льоту: у травні–червні (I), у липні–серпні (II).
Кормові рослини гусені: тимофіївка (*Phleum pratense*), молінії (*Molinia*) та інші злаки.

114. *Deltote uncula* (Clerck, 1759)

Совка-листовійка бура

Типова місцевість: Швеція.
Поширення: Європа та палеарктична Азія крім крайньої півночі. В Україні поширена повсюдно крім Криму та високогір'їв Карпат. Зустрічається на луках, болотах, в лісах, балках, парках, зрідка в садах.
Метелик: розмах крил 19–26 мм.
Період льоту: у травні–червні (I), з липня по вересень (II).
Кормові рослини гусені: осоки (*Carex*), смикавці (*Cyperus*).

115. *Deltote bankiana* (Fabricius, 1775)

Совка-листовійка срібляста

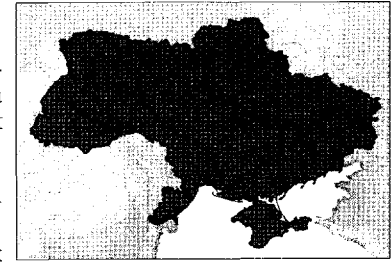
Типова місцевість: Велика Британія.
Поширення: Європа та палеарктична Азія крім крайньої півночі. В Україні поширена на Поліссі, в Лісостепу, локально в Степу та Криму. Зустрічається на луках, болотах, в лісах, парках, садах.
Метелик: розмах крил 18–28 мм.
Період льоту: у травні–червні (I), з липня по вересень (II).
Кормові рослини гусені: осоки (*Carex*), смикавці (*Cyperus*), тонконоги (*Poa*), куничники (*Calamagrostis*), молінії (*Molinia*).

116. *Pseudeustrotia candidula* ([Denis & Schiffermüller], 1775)

Совка-листовійка біло-сіра

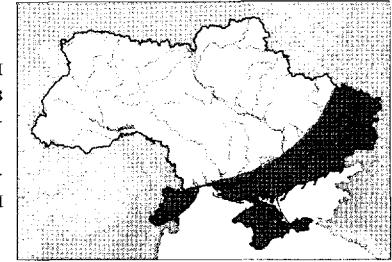
Типова місцевість: околиці Відня, Австрія.
Поширення: Європа та палеарктична Азія крім півночі. В Україні поширена повсюдно. Зустрічається на луках, болотах, пасовищах, узліссях, полянах, орних землях, в степу, балках, парках, садах.
Метелик: розмах крил 18–28 мм.
Період льоту: у травні–червні (I), з липня по вересень (II, іноді досить численне).
Кормові рослини гусені: злакові (*Gramineae*), також щавлі (*Rumex*), гірчаки (*Polygonum*), іжачі голівки (*Sparganium*).

117. *Odice arcuinna* (Hübner, 1790)

Совка мільова

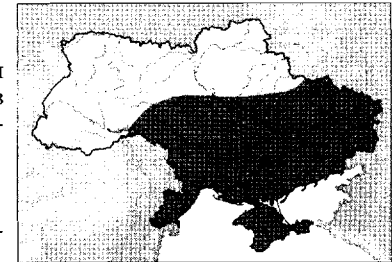
Типова місцевість: невідома.
Поширення: від Південної та Центральної Європи до Центральної Азії. В Україні поширена локально в Степу та Криму. Зустрічається в степу, на сухих луках, іноді в садах.
Метелик: розмах крил 21–36 мм. Статевий диморфізм: хоботок у самиці вкорочений, не звернутий спіралью, у самця — майже нерозвинутий.
Період льоту: з червня по серпень, одне покоління.
Кормові рослини гусені: громовики (*Onosma*).

118. *Calymma communimacula* ([Denis & Schiffermüller], 1775)

Каліма червцева

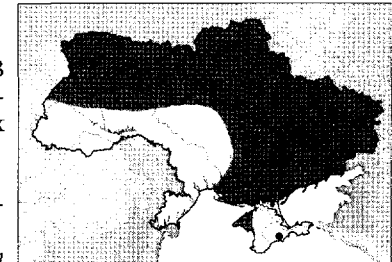
Типова місцевість: околиці Відня, Австрія.
Поширення: від Південної та Центральної Європи до Малої та Передньої Азії. В Україні поширена в Криму, Лісостепу і Степу. Зустрічається поблизу колоній червців.
Метелик: розмах крил 17–30 мм.
Період льоту: у травні (I), з липня по вересень (II).
Гусінь живиться личинками червців, зокрема несправжньошитівок сливової, акаціевої, персикової.

119. *Eublemma minutata* (Fabricius, 1794)

Совка цминова

Типова місцевість: Галле, Саксонія, Німеччина.
Поширення: Європа крім півночі, Передня Азія. В Україні поширена повсюдно крім Карпат. Зустрічається на лісових полянах та узліссях, на сухих луках (переважно на піщаних ґрунтах).
Метелик: розмах крил 15–20 мм.
Період льоту: у травні–червні (I), з липня по вересень (II).
Кормові рослини гусені: цмин пісковий (*Helichrysum arenarium*), котячі лапки (*Antennaria dioica*).

120. *Eublemma ostrina* (Hübner, [1808])

Совка жовтувата мала

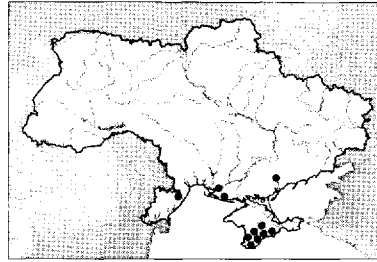
Типова місцевість: Європа.

Поширення: від Південної та Центральної Європи до Північної Африки та Центральної Азії. В Україні поширена локально в Степу і Криму. Зустрічається в степу, на остепнених схилах, у садах.

Метелик: розмах крил 14–28 мм.

Період льоту: з травня по липень (I), у серпні–вересні (II).

Кормові рослини гусені: відкасники (*Carlina*), осоти (*Cirsium*), цмини (*Helichrysum*) тощо.

121. *Eublemma panonica* (Freyer, 1840)

Совка панонська

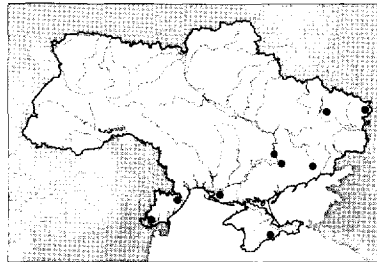
Типова місцевість: Угорщина.

Поширення: від Балканського півострова та Центральної Європи до Центральної Азії. В Україні поширена локально в степовій зоні. Зустрічається на сухих луках та в степу.

Метелик: розмах крил 16–28 мм.

Період льоту: з кінця травня по липень, одне покоління.

Кормові рослини гусені: сухоцвіти (*Gnaphalium*), цмин (*Helichrysum arenarium*).

122. *Eublemma rosea* (Hübner, [1790])

Совка червонувата

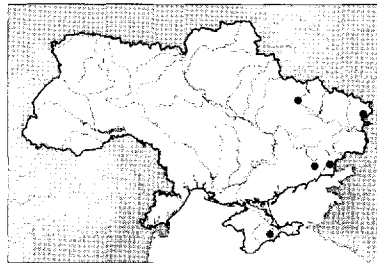
Типова місцевість: Європа.

Поширення: від Балканського півострова та Центральної Європи до Центральної Азії та Монголії. В Україні поширена локально в степовій зоні та в Криму. Зустрічається в степу і на кам'янистих схилах.

Метелик: розмах крил 19–28 мм.

Період льоту: у травні–червні (I), у липні–серпні (II).

Кормові рослини гусені: юриней (*Jurinea mollis*, *J. anatolica*).

123. *Eublemma amoena* (Hübner, [1803])

Совка татарникова

Типова місцевість: Європа.

Поширення: від Південної та Центральної Європи до Центральної Азії. В Україні поширена в Криму та степовій зоні, локально в Лісостепу. Зустрічається в степу, на луках, узліссях, полянах, орних землях, у садах.

Метелик: розмах крил 22–30 мм.

Період льоту: у травні–червні (I), з липня по вересень (II).

Кормові рослини гусені: татарник звичайний (*Onopordon acanthium*).

124. *Eublemma purpurina* ([Denis & Schiffermüller], 1775)

Совка пурпурова

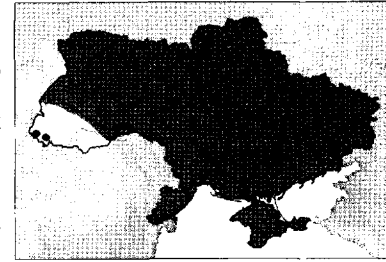
Типова місцевість: околиці Відня, Австрія.

Поширення: Європа крім півночі, Північна Африка, від Західного Сибіру до Малої та Центральної Азії. В Україні поширена повсюдно крім Карпат. Зустрічається в степу, на луках, пасовищах, узліссях, орних землях, в парках, садах.

Метелик: розмах крил 17–34 мм.

Період льоту: у червні–липні (I), у липні–жовтні (II).

Кормові рослини гусені: осоти (*Cirsium arvense*, *C. lanceolatum*), головатні (*Echinops*).

125. *Eublemma polygramma* (Duponchel, [1842])

Совка лінійчаста

Типова місцевість: південь Франції (Ліон, Digne) та Швейцарія (Wallis).

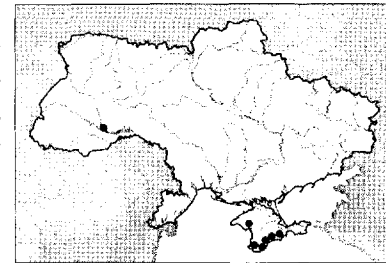
Поширення: від Південної Європи до Центральної Азії, Північна Африка. В Україні поширена локально в Криму та Заліщицькому р-ні Тернопільської області. Зустрічається на остепнених схилах.

Метелик: розмах крил 11–20 мм.

Період льоту: у червні (I), у липні–серпні (II).

Кормові рослини гусені невідомі.

В Україні зустрічаються рідкісно і локально також *Eublemma pulchralis* Vill., *E. parva* Hbn., *E. pallidula* H.-S., *E. parallela* Frt.

Підродина PLUSINAE

126. *Euchalcia variabilis* (Piller, 1783)

Евхальція різнобарвна

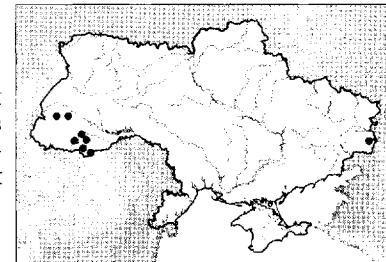
Типова місцевість: Slavonie (Словенія?)

Поширення: Європа та палеарктична Азія крім півночі (на схід до Приамур'я). В Україні поширена в Карпатах та заповіднику «Провальський степ» Луганської обл. Зустрічається на луках, узліссях, лісових галявинах, в парках, садах.

Метелик: розмах крил 28–40 мм.

Період льоту: в червні–липні, одне покоління.

Кормові рослини гусені: аконіти (*Aconitum*), рутвиці (*Thalictrum*), сокирки (*Delphinium*).

127. *Euchalcia modestoides* Poole, 1989

Евхальція скромна

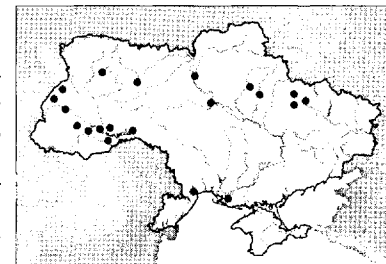
Типова місцевість: Аугсбург, Німеччина.

Поширення: Європа та палеарктична Азія крім півночі. В Україні поширена повсюдно, крім Карпат і Криму. Зустрічається на луках, узліссях та лісових полянах.

Метелик: розмах крил 25–31 мм.

Період льоту: з кінця травня по вересень, одне покоління.

Кормові рослини гусені: медунки (*Pulmonaria*), чорнокорені (*Synoglossum*), живокості (*Symphytum*).

128. *Euchalcia consona* (Fabricius, 1787)

Евхальція оливково-бура

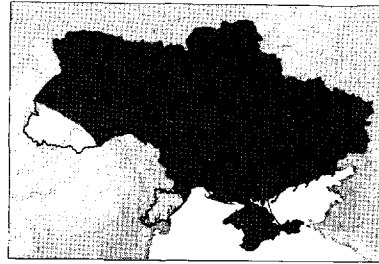
Типова місцевість: Австрія.

Поширення: від Балканського півострова до Забайкалля, Маньчжурії (північ Китаю) та Гіндукушу. В Україні поширена повсюдно, але локально, крім Карпат. Зустрічається на луках, узліссях, остепнених схилах, в степу, садах, зрідка на орних землях.

Метелик: розмах крил 26–38 мм.

Період льоту: у червні–липні (I), у серпні–жовтні (II).

Кормові рослини гусені: куряча сліпота (*Nonea pul-la*), іноді медунка (*Pulmonaria*) та кривоцвіти (*Lycopsis*).

129. *Polychrysis moneta* (Fabricius, 1787)

Поліхризія монета

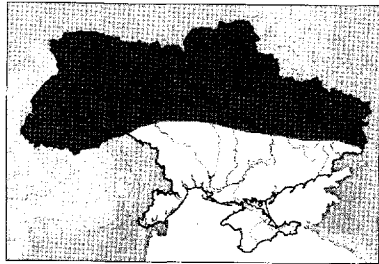
Типова місцевість: Австрія.

Поширення: Європа крім крайньої півночі, Кавказ, Близький Схід. В Україні поширена в Карпатах, Поліссі, Лісостепу та локально у Степу. Зустрічається на луках, лісових галявинах, в парках, садах, на орних землях.

Метелик: розмах крил 30–42 мм.

Період льоту: у червні–липні (I), у серпні–вересні (II).

Кормові рослини гусені: аконіти (*Aconitum*), сокирки (*Delphinium consolida*, *D. elatum*, *D. grandiflorum*, *D. ajacis*), купальниці (*Trollius*).

130. *Lamprotes c-aureum* (Knoch, 1781)

Лампротес золоте С

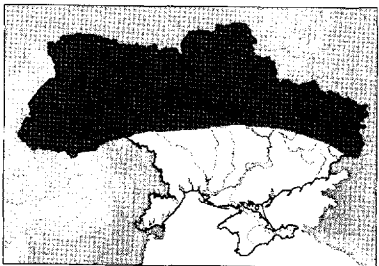
Типова місцевість: Німеччина.

Поширення: Європа та палеарктична Азія крім півночі. В Україні поширена на Поліссі, в Лісостепу та передгір'ях Карпат. Зустрічається на луках, лісових полянах та узліссях, іноді в лісопарках, парках, садах.

Метелик: розмах крил 31–42 мм.

Період льоту: з кінця червня по серпень, одне покоління.

Кормові рослини гусені: рутвиці (*Thalictrum*), орлики звичайні (*Aquilegia vulgaris*), аконіти (*Aconitum*).

131. *Panchrysis aurea* (Hübner, [1803])

Панхризія золочена

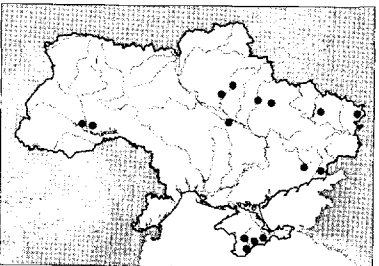
Типова місцевість: Європа.

Поширення: від Південної та Центральної Європи до Центральної Азії. В Україні поширена в Криму, степовій зоні та південних лісостепових районах. Зустрічається в степу, на луках, лісових полянах, яйлах Криму.

Метелик: розмах крил 30–44 мм.

Період льоту: у травні–червні (I), з липня по вересень (II).

Кормові рослини гусені: рутвиці (*Thalictrum*).

132. *Diachrysis chrysitis* (Linnaeus, 1758)

Металовидка золота

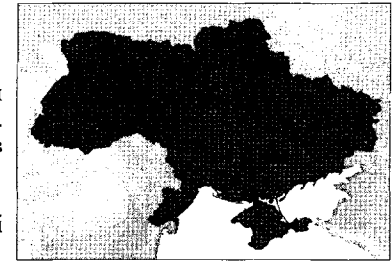
Типова місцевість: Європа.

Поширення: Європа та палеарктична Азія крім крайньої півночі. В Україні поширена повсюдно. Зустрічається на луках, полонинах, яйлах, болотах, в лісах, степу, балках, парках, садах, на орних землях.

Метелик: розмах крил 27–44 мм.

Період льоту: у травні–червні (I), у липні–жовтні (II).

Кормові рослини гусені: кропиви дводомні (*Urtica*), глухі кропиви (*Lamium*), жабриї (*Galeopsis*), шавлії (*Salvia*), материнки (*Origanum*) тощо. Поліфаг.

133. *Diachrysis stenochrysis* (Warren, 1913)

Металовидка стенохризис

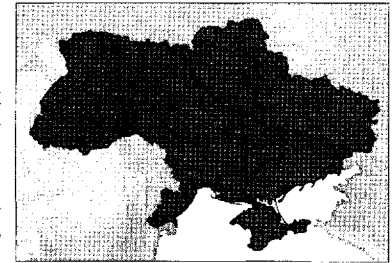
Типова місцевість: Японія (Yesso, Jchikishiri).

Поширення: Європа та палеарктична Азія крім крайньої півночі. В Україні поширена повсюдно. Еврибіонт, зустрічається разом з попереднім видом.

Метелик: розмах крил 27–44 мм.

Період льоту: у травні–червні (I), у липні–жовтні (II).

Кормові рослини гусені: що й у попереднього виду, поліфаг.

134. *Diachrysis zosimi* (Hübner, [1822])

Металовидка родовикова

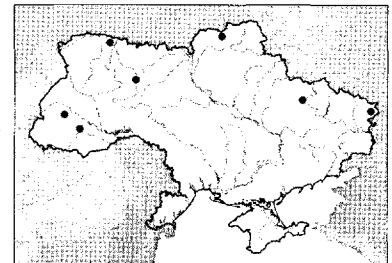
Типова місцевість: Європа.

Поширення: Європа та палеарктична Азія крім півночі. В Україні поширена в передгір'ях Карпат, Лісостепу та на Поліссі. Зустрічається на луках, узліссях, в розріджених лісах та лісопарках.

Метелик: розмах крил 32–40 мм.

Період льоту: з червня по вересень, одне покоління.

Кормові рослини гусені: родовик лікарський (*Sanguisorba officinalis*), деревій (*Achillea*).

135. *Diachrysis chryson* (Esper, [1789])

Металовидка шавлієва

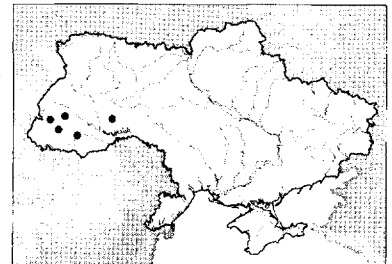
Типова місцевість: центральна Італія.

Поширення: Європа та палеарктична Азія крім півночі. В Україні поширена локально в передгір'ях Карпат і Лісостепу. Зустрічається на луках, лісових полянах та узліссях, в парках, садах.

Метелик: розмах крил 38–48 мм.

Період льоту: з липня по жовтень, одне покоління.

Кормові рослини гусені: сідач коноплевий (*Eupatorium cannabinum*), шавлія клейка (*Salvia glutinosa*), меліси (*Melissa*), м'ята (*Mentha*) тощо.

136. *Macdunnoughia confusa* (Stephens, 1850)

Металовидка крапля

Типова місцевість: Європа.

Поширення: Європа та палеарктична Азія крім півночі, Північна Африка. В Україні поширена повсюдно. Зустрічається на луках, болотах, пасовищах, лісових полянах та узліссях, орних землях, в степу, балках, парках, садах, лісосмугах.

Метелик: розмах крил 28–40 мм.

Період льоту: з кінця квітня по липень (I), з липня по жовтень (II).

Кормові рослини гусені: подорожники (*Plantago*), спориші (*Polygonum*), суріпиці (*Barbarea*), конюшини (*Trifolium*), деревії (*Achillea*) тощо. Поліфаг. Другорядний шкідник сої, соняшника, капусти, люцерни та інших технічних культур.

137. *Plusia festucae* (Linnaeus, 1758)

Металовидка злакова

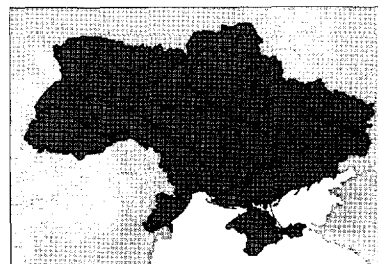
Типова місцевість: Європа.

Поширення: Європа та палеарктична Азія крім крайньої півночі, Північна Африка. В Україні поширена повсюдно. Зустрічається на болотах, луках, лісових полянах та узліссях, в парках, садах, лісосмугах, агроценозах.

Метелик: розмах крил 26,5–40 мм.

Період льоту: у травні–липні (I), у липні–вересні (II).

Кормові рослини гусені: півники (*Iris*), осоки (*Carex*), частухи (*Alisma*), рогози (*Typha*), тимофіївки (*Phleum*) та інші злакові.

138. *Plusia putnami gracilis* (Lempke, 1966)

Металовидка путнамі граціліс

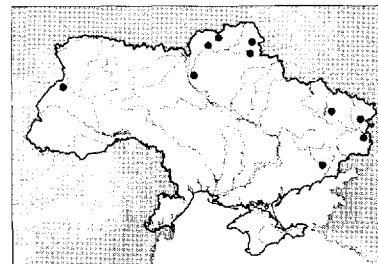
Типова місцевість: Голландія.

Поширення: інші підвиди поширені в палеарктичній Азії, Північній Африці та Північній Америці, *P. p. gracilis* — в Європі, локально також в Україні. Зустрічається на болотах, луках, узліссях.

Метелик: розмах крил 27–36 мм.

Період льоту: в липні–серпні, одне покоління.

Кормові рослини гусені: типчаки (*Festuca*), рогози (*Typha*), осоки (*Carex*), їжачі голівки (*Sparganium*) тощо.

139. *Autographa gamma* (Linnaeus, 1758)

Совка гамма

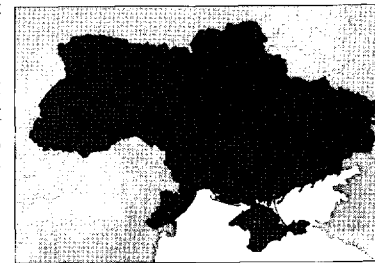
Типова місцевість: Європа.

Поширення: Європа та палеарктична Азія, крім крайньої півночі, Північна Африка, Індостан. В Україні поширена повсюдно. Еврибіонт, зустрічається на луках, болотах, пасовищах, орних землях, в степу, лісах, балках, парках, садах.

Метелик: розмах крил 26–46 мм.

Період льоту: з кінця березня по жовтень, за цей час розвиваються два-три нечітко розмежовані покоління.

Кормові рослини гусені: осоти (*Cirsium*), лутиги (*Atriplex*), жабрії (*Galeopsis*) та інші бур'яни, з яких гусінь мігрує на буряк, соняшник, горох, конюшину, капусту тощо. Поліфаг, часто розмножується у масовій кількості і завдає значної шкоди.

140. *Autographa macrogamma* (Eversmann, 1842)

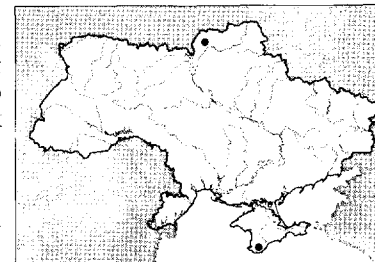
Металовидка макрогамма

Типова місцевість: Оренбург, передгір'я Уралу, Росія. Поширення: Північна Європа та палеарктична Азія крім крайньої півночі. В Україні поширена локально в Чернігівській обл. та Криму. Зустрічається на луках та в Нікітському ботанічному саду.

Метелик: розмах крил 36–42 мм.

Період льоту: в липні–серпні, одне покоління.

Кормові рослини гусені: купальниці (*Trollius*), горобина (*Sorbus*).

141. *Autographa mandarina* (Freyer, 1845)

Металовидка мандарина

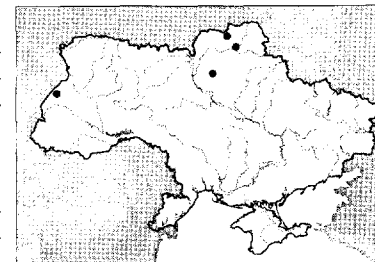
Типова місцевість: Урал, Росія.

Поширення: Північна та Центральна Європа, палеарктична Азія крім півночі. В Україні поширена локально на Розточчі та в Чернігівській обл. Зустрічається на луках, в лісах та парках.

Метелик: розмах крил 33–37 мм.

Період льоту: в червні–липні, одне покоління.

Кормові рослини гусені: кульбаби (*Taraxacum*), подорожники (*Plantago*), глухі кропиви (*Lamium*), кропиви дводомні (*Urtica*).

142. *Autographa pulchrina* (Haworth, 1809)

Металовидка гарна

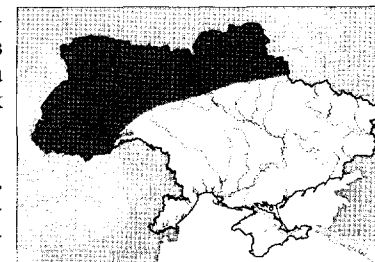
Типова місцевість: Велика Британія.

Поширення: від Європи до Східного Саяну та Афганістану, крім півночі і півдня. В Україні поширена в Карпатах, північних лісостепових районах та на Поліссі. Зустрічається на луках, полонинах, гірських болотах, в розріджених лісах, парках, садах.

Метелик: розмах крил 30–44 мм.

Період льоту: у червні–липні (I), у серпні–вересні (II).

Кормові рослини гусені: кропиви (*Urtica*), глухі кропиви (*Lamium*), чистеці (*Stachys*), шавлії (*Salvia*), м'яти (*Mentha*) тощо.

143. *Autographa buraetica* (Staudinger, 1892)

Металовидка бурятська

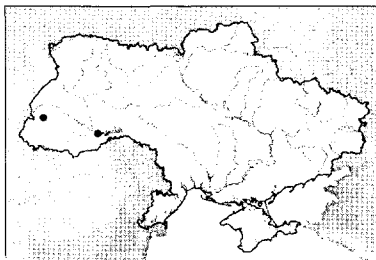
Типова місцевість: гори Кентей поблизу Іркутська, Росія.

Поширення: Північна і Центральна Європа та палеарктична Азія крім крайньої півночі і півдня; Північна Америка. В Україні поширена в Карпатах. Зустрічається в лісах, на луках.

Метелик: розмах крил 32–41 мм.

Період льоту: в червні–липні, одне покоління.

Кормові рослини гусені невідомі.

144. *Autographa jota* (Linnaeus, 1758)

Металовидка йота

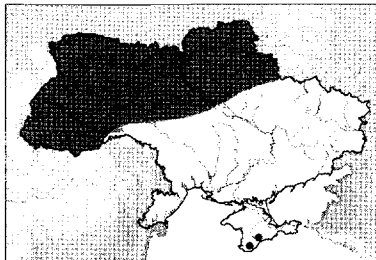
Типова місцевість: Німеччина.

Поширення: від Європи до Західного Сибіру, Малої та Центральної Азії. В Україні поширена на Поліссі, в Карпатах, Лісостепу і Кримських горах. Зустрічається на луках, полонинах, яйлах, лісових полянах і узліссях, в балках, парках, садах.

Метелик: розмах крил 37–48 мм.

Період льоту: з червня по серпень, одне покоління.

Кормові рослини гусені: кропиви (*Urtica*), глухі кропиви (*Lamium*), м'яти (*Mentha*), шавлії (*Salvia*), чистеці (*Stachys*), фіалки (*Viola*) тощо.

145. *Autographa bractea* ([Denis & Schiffermüller], 1775)

Металовидка позолочена

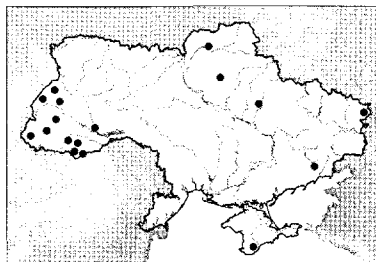
Типова місцевість: околиці Відня, Австрія.

Поширення: Європа та палеарктична Азія крім півночі, до Східного Сибіру. В Україні поширена на Поліссі, в Карпатах, Лісостепу, Степу та на південному березі Криму. Зустрічається на луках, гірських болотах, лісових полянах і узліссях, в парках, садах.

Метелик: розмах крил 35–55 мм.

Період льоту: з червня по серпень, одне покоління.

Кормові рослини гусені: глухі кропиви (*Lamium*), кульбаби (*Taraxacum*), підбіли (*Tussilago*), нечуйвітри (*Hieracium*), скереди (*Crepis*) тощо.

146. *Autographa excelsa* (Kretschmar, 1862)

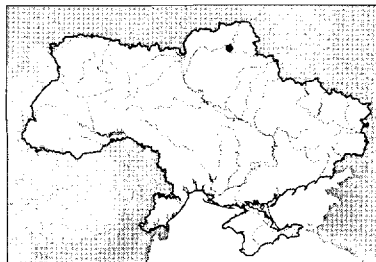
Металовидка ексцельза

Типова місцевість: околиці Санкт-Петербурга, Росія. Поширення: Північна та частина Центральної Європа, Палеарктична Азія крім крайньої півночі. В Україні поширена на Поліссі (Коропський р-н Чернігівської обл.). Зустрічається на луках, узліссях та галявинах у розріджених мішаних лісах.

Метелик: розмах крил 38–48 мм.

Період льоту: з липня по вересень, одне покоління.

Кормові рослини гусені: кропиви (*Urtica*), осоти (*Cirsium*), підбіли (*Tussilago*), кульбаби (*Taraxacum*), поліфог.

147. *Plusidia cheiranthi* (Tauscher, 1809)

Плюзидія світло-бура

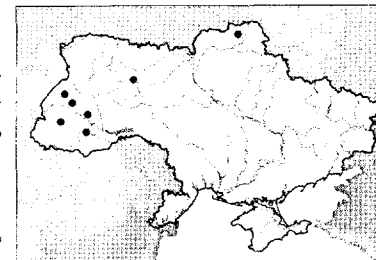
Типова місцевість: ст. Баскунчацька, Росія.

Поширення: Європа та палеарктична Азія крім півночі. В Україні поширена локально на Поліссі, в передгір'ях Карпат та Лісостепу. Зустрічається на луках, в лісах, парках, садах.

Метелик: розмах крил 27–34 мм.

Період льоту: з червня по серпень, одне покоління.

Кормові рослини гусені: орлики (*Aquilegia vulgaris*), рутвиці (*Thalictrum*).

148. *Cornutiplusia circumflexa* (Linnaeus, 1767)

Совка циркумфлекса

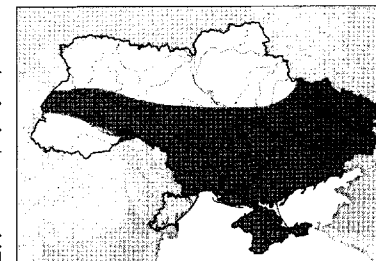
Типова місцевість: Європа.

Поширення: від Балканського півострова до Центральної Азії, Індостан, савани і напівпустелі Африки. В Україні поширена в Лісостепу, Степу та Криму. Зустрічається в степу, садах, на орних землях, перелогах, пасовищах.

Метелик: розмах крил 37–46 мм.

Період льоту: у травні–червні (I), з липня по вересень (II).

Кормові рослини гусені: лутиги (*Atriplex*), щиріці (*Amaranthus*), дурмани (*Datura*), подорожники (*Plantago*), шпинати (*Spinacia*). Поліфаг, шкодить капусті, гороху, люцерні, буряку, салату та іншим культурам.

149. *Syngrapha interrogationis* (Linnaeus, 1758)

Синграфіа чорнична

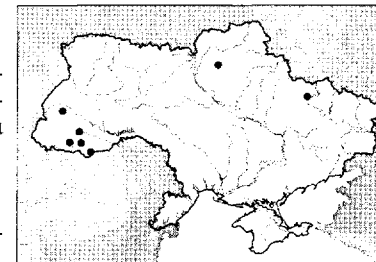
Типова місцевість: Європа.

Поширення: Європа та палеарктична Азія, Гренландія, Північна Америка. В Україні поширена в Карпатах, локально в Лісостепу. Зустрічається в лісах, на луках, торфовищах, іноді в парках.

Метелик: розмах крил 28–40 мм.

Період льоту: з червня по серпень, одне покоління.

Кормові рослини гусені: чорниця (*Vaccinium myrtillus*), буяхи (*V. uliginosum*), вереси (*Calluna*), берези (*Betula*).

150. *Trichoplusia ni* (Hübner, [1803])

Трихоплюзія ні

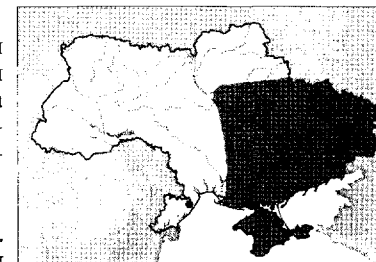
Типова місцевість: Європа.

Поширення: від Центральної та Південної Європи до Африки, Мадагаскар, палеарктична Азія крім півночі, Індостан, Індокитай, Північна і Центральна Америка. В Україні поширена в Криму, Степу та Лісостепу. Зустрічається в степу, на луках, солончаках, орних землях, у парках, садах.

Метелик: розмах крил 22–38 мм.

Період льоту: у червні–липні (I), у серпні–жовтні (II).

Кормові рослини гусені: пасльони (*Solanum*), лободи (*Chenopodium*), кропиви (*Urtica*), цівлі (*Rumex*), капуста (*Brassica*) тощо. Поліфаг.

151. *Chrysodeixis chalcites* (Esper, [1789])

Хризодейксис хальцитес

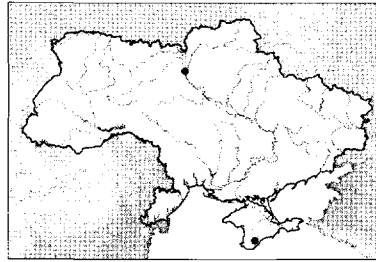
Типова місцевість: центральна Італія.

Поширення: Південна та частина Центральної Європа, Африка, Індостан, від Малої до Центральної Азії. В Україні зареєстрована на південному березі Криму та як мігрант у Києві. Зустрічається в парках, оранжереях, теплицях.

Метелик: розмах крил 29–40 мм.

Період льоту: на півдні Європи метелики літають з травня до жовтня, три покоління; в Криму відмічені у вересні–жовтні.

Кормові рослини гусені: пасліни (*Solanum*), кропиви (*Urtica*), рокитники (*Cytisus*).
Поліфаг, у парниках та оранжереях пошкоджує томати, огірки та інші культури.

152. *Abrostola tripartita* (Hufnagel, 1766)

Абростоля кропив'яна сіра

Типова місцевість: околиці Берліна, Німеччина.

Поширення: Європа та палеарктична Азія крім півночі. В Україні поширена повсюдно. Зустрічається на луках, гірських болотах, в лісах, балках, парках, садах.

Метелик: розмах крил 27–34 мм.

Період льоту: у травні–червні (I), з липня по вересень (II).

Кормові рослини гусені: кропиви (*Urtica*), також ластовні (*Vincetoxicum*).

153. *Abrostola asclepiadis* ([Denis & Schiffermüller], 1775)

Абростоля ластівнева

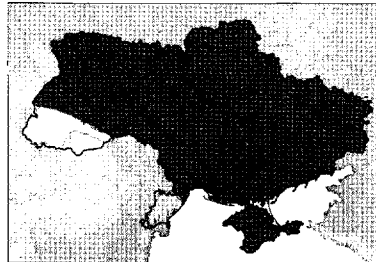
Типова місцевість: околиці Відня, Австрія.

Поширення: від Західної Європи до Східного Сибіру крім півночі. В Україні поширена на Поліссі, в Лісостепу, Степу та Криму. Зустрічається на луках, в лісах, степу, парках.

Метелик: розмах крил 27–37 мм.

Період льоту: з травня по серпень, одне покоління.

Кормові рослини гусені: ластовні (*Vincetoxicum*).

154. *Abrostola triplasia* (Linnaeus, 1758)

Абростоля бугра

Типова місцевість: Європа.

Поширення: Європа та палеарктична Азія крім півночі. В Україні поширена повсюдно. Зустрічається на луках, орних землях, в лісах, балках, парках, садах.

Метелик: розмах крил 31–38 мм.

Період льоту: у травні–червні (I), у липні–жовтні (II).
Кормові рослини гусені: кропиви (*Urtica*), також хміль (*Humulus lupulus*).

Підродина CUCULLIINAE

155. *Cucullia argentina* (Fabricius, 1787)

Каптурниця срібляста

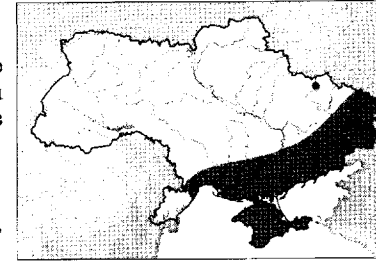
Типова місцевість: південь Росії.

Поширення: від Словаччини та півдня України до Центральної Азії. В Україні поширена в Степу та на остепнених схилах Кримських гір. Зустрічається в степу.

Метелик: розмах крил 28–36 мм.

Період льоту: з травня по серпень, одне покоління.

Кормові рослини гусені: полини (*Artemisia campestris*, *A. scoparius*).

156. *Cucullia magnifica* Freyer, 1840

Каптурниця пишна

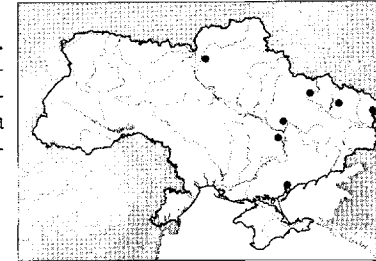
Типова місцевість: Сарепта (Красноармейськ), Росія.

Поширення: від України до Центральної Азії, локально в Якутії та Західному Сибіру. В Україні поширена локально в Придніпров'ї, околицях Харкова та Рубіжне, заповіднику Стрільцівський степ. Зустрічається в степу та на сухих луках.

Метелик: розмах крил 36–44 мм.

Період льоту: з липня по вересень, одне покоління.

Кормові рослини гусені: полини (*Artemisia*).

157. *Cucullia splendida* (Stoll, 1782)

Каптурниця блискуча

Типова місцевість: південь Росії.

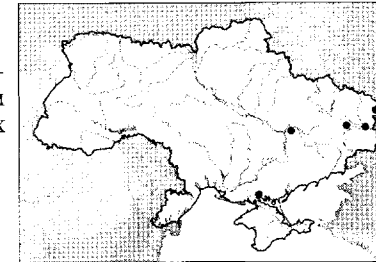
Поширення: від південно-східної України до Далекого Сходу Росії, Монголії, Маньчжурії, гірських систем Каракоруму та Гімалаїв. Поширена в лівобережних степових районах України.

Зустрічається в степу та на сухих луках.

Метелик: розмах крил 31–40 мм.

Період льоту: у липні–серпні, одне покоління.

Кормові рослини гусені: полини (*Artemisia*).

158. *Cucullia scopariae* Dorfmeister, 1853

Каптурниця вінікова

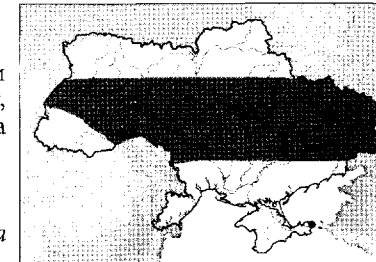
Типова місцевість: Австрія.

Поширення: від Центральної Європи до Японії крім півночі. В Україні поширена локально в Лісостепу, Степу та Криму (Керч). Зустрічається в степу та на сухих луках (переважно на супіщаних ґрунтах).

Метелик: розмах крил 26–38 мм.

Період льоту: у липні–серпні, одне покоління.

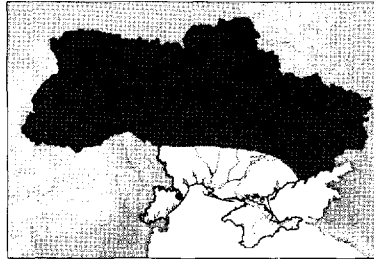
Кормові рослини гусені: полин віниковий (*Artemisia scoparia*).

159. *Cucullia fraudatrix* Eversmann, 1837

Каптурниця східна

Типова місцевість: Казань та Оренбург, Росія.
Поширення: Європа та палеарктична Азія крім півночі. В Україні поширена на Поліссі, в Лісостепу та Степу. Зустрічається на луках, лісових полянах і узліссях, пустищах, в парках.
Метелик: розмах крил 33–40 мм.
Період льоту: з червня по серпень, одне покоління.
Кормові рослини гусені: полин звичайний (*Artemisia vulgaris*) та інші види полину.

160. *Cucullia absinthii* (Linnaeus, 1761)

Каптурниця коричнева

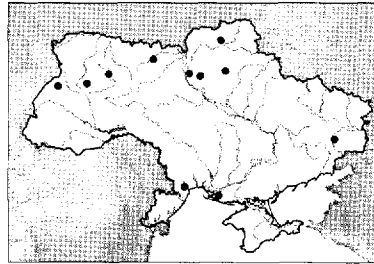
Типова місцевість: Швеція.
Поширення: від Європи до Західного Сибіру та Центральної Азії. В Україні поширена повсюдно. Зустрічається на луках, пасовищах, в парках, садах.
Метелик: розмах крил 35–44 мм.
Період льоту: з травня по вересень, одне покоління.
Кормові рослини гусені: полини (*Artemisia vulgaris*, *A. absinthium*, *A. campestris*).

161. *Cucullia argentea* (Hufnagel, 1766)

Каптурниця срібна

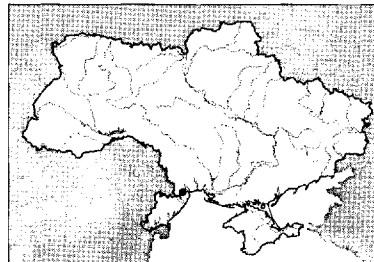
Типова місцевість: Берлін, Німеччина.
Поширення: Європа та палеарктична Азія крім півночі. В Україні поширена на Поліссі, в Лісостепу і Степу. Зустрічається на луках, пустищах, лісових полянах і узліссях.
Метелик: розмах крил 31–41 мм.
Період льоту: з травня по серпень, одне покоління.
Кормові рослини гусені: полини (*Artemisia vulgaris*, *A. maritima*, *A. campestris*).

162. *Cucullia spectabilisoides* Poole, 1989

Каптурниця помітна

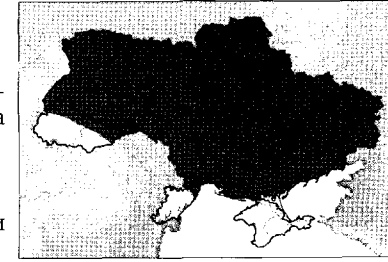
Типова місцевість: південь Росії.
Поширення: від Угорщини і півдня України до Центральної Азії. В Україні відмічена в Одесі. Зустрічається в степу та на остепнених схилах гір.
Метелик: розмах крил 30–36 мм.
Період льоту: з травня по липень, одне покоління.
Кормові рослини гусені: полини (*Artemisia*).

163. *Cucullia artemisiae* (Hufnagel, 1766)

Каптурниця полинова

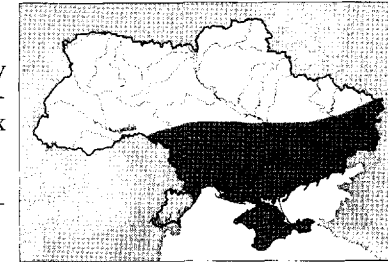
Типова місцевість: околиці Берліна, Німеччина.
Поширення: Європа та палеарктична Азія крім півночі. В Україні поширена повсюдно. Зустрічається на луках, пустищах, в степу, парках.
Метелик: розмах крил 35–47 мм.
Період льоту: з червня по серпень, одне покоління.
Кормові рослини гусені: полини (*Artemisia*), пижми (*Tanacetum*), ромашки (*Matricaria*).

164. *Cucullia lactea* (Fabricius, 1787)

Каптурниця молочно-біла

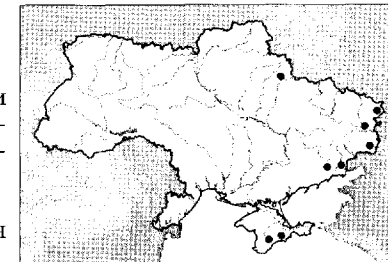
Типова місцевість: південь Росії.
Поширення: від півдня України до Західного Сибіру та Алтаю. В Україні поширена в Степу і Криму. Зустрічається в степу, на остепнених схилах, піщаних косах в Азовському морі.
Метелик: розмах крил 39–45 мм.
Період льоту: з кінця травня по серпень, одне покоління.
Кормові рослини гусені невідомі.

165. *Cucullia xeranthemi* Boisduval, 1840

Каптурниця ксерантемі

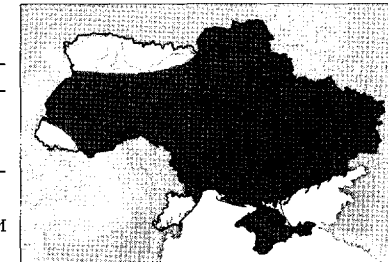
Типова місцевість: Монпельє, Франція.
Поширення: від Південної та Центральної Європи до Західного Сибіру і Центральної Азії. В Україні поширена в Криму та степових заповідниках. Зустрічається в степу та на остепнених схилах гір.
Метелик: розмах крил 34–42 мм.
Період льоту: з квітня по червень (I), з кінця червня по серпень (II).
Кормові рослини гусені: грудниця звичайна (*Aster linosyris*).

166. *Cucullia lactucae* ([Denis & Schiffermüller], 1775)

Каптурниця салатна

Типова місцевість: околиці Відня, Австрія.
Поширення: від Європи до Західного Сибіру та Алтаю крім півночі. В Україні поширена повсюдно. Зустрічається на луках, узліссях, орних землях.
Метелик: розмах крил 44–53 мм.
Період льоту: у травні–червні (I), з липня по вересень (II).
Кормові рослини гусені: латуки (*Lactuca*), нечуйвітри (*Hieracium*), жовті осоти (*Sonchus*) тощо.

167. *Cucullia fraterna* Butler, 1878

Каптурниця фратерна

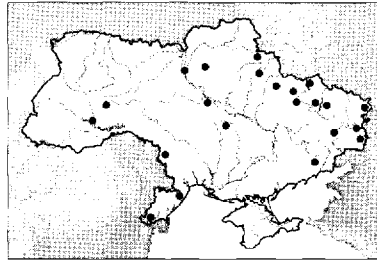
Типова місцевість: Японія.

Поширення: ареал диз'юнктивний, від південно-східної Румунії до південного Уралу, також від Далекого Сходу Росії та Китаю до Японії. В Україні локально поширена в Лісостепу та Степу. Зустрічається на луках, в розріджених лісах, парках, степу.

Метелик: розмах крил 40–52 мм.

Період льоту: з червня по серпень, одне покоління.

Кормові рослини гусені: жовті осоти (*Sonchus*), латуки (*Lactuca*), хризантеми (*Chrysanthemum*).

168. *Cucullia lucifuga* ([Denis & Schiffermüller], 1775)

Каптурниця будякова

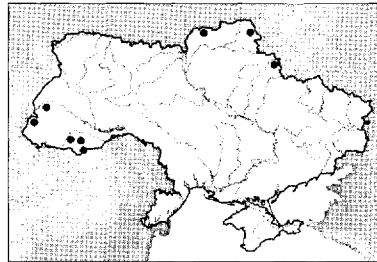
Типова місцевість: околиці Відня, Австрія.

Поширення: Європа та палеарктична Азія, крім півночі. В Україні поширена локально на Поліссі, в Карпатах, Лісостепу та Степу. Зустрічається на луках і полонинах.

Метелик: розмах крил 38–55 мм.

Період льоту: у червні–липні, одне покоління.

Кормові рослини гусені: жовті осоти (*Sonchus*), козельці (*Tragopogon*), кульбаби (*Taraxacum*), нечуйвітри (*Hieracium*).

169. *Cucullia umbratica* (Linnaeus, 1758)

Каптурниця сіра

Типова місцевість: Європа.

Поширення: Європа та палеарктична Азія крім півночі. В Україні поширена повсюдно. Зустрічається на луках, в розріджених лісах, балках, парках, садах.

Метелик: розмах крил 45–57 мм.

Період льоту: у травні–червні (I), з липня по вересень (II).

Кормові рослини гусені: жовті осоти (*Sonchus*), нечуйвітри (*Hieracium*), цикорії (*Cichorium*), кульбаби (*Taraxacum*) тощо.

170. *Cucullia biornata* Fischer von Waldheim, 1840

Каптурниця біорната

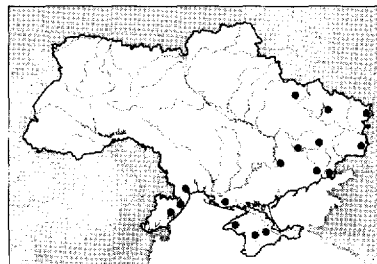
Типова місцевість: Сарепта (нині Красноармійськ), Росія.

Поширення: від Чорноморського узбережжя Болгарії та Румунії до Монголії та Далекого Сходу Росії. В Україні поширена в степовій зоні. Зустрічаються в степу.

Метелик: розмах крил 45–57 мм.

Період льоту: у травні–червні (I), у липні–серпні (II).

Кормові рослини гусені невідомі.

171. *Cucullia balsamitae* Boisduval, 1840

Каптурниця бальзамна

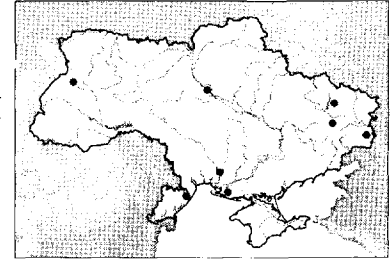
Типова місцевість: південь Росії.

Поширення: від Центральної Європи та Прибалтики до Центральної Азії (р-н оз. Іссик-Куль). В Україні поширена локально в Лісостепу і Степу. Зустрічається на сухих луках, остепнених схилах, у степу.

Метелик: розмах крил 38–44 мм.

Період льоту: з червня по вересень, одне покоління.

Кормові рослини гусені: хондрила (*Chondrilla juncea*), нечуйвітри (*Hieracium*).

172. *Cucullia campanulae* Freyer, [1831]

Каптурниця дзвоникова

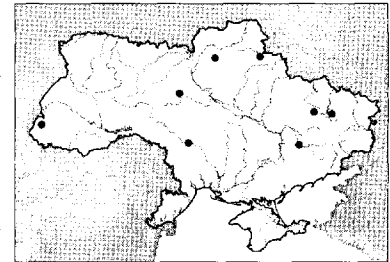
Типова місцевість: можливо, Німеччина.

Поширення: ареал диз'юнктивний, в Європі поширена в гірських системах Піренеїв, Альп, Апеннін, Балкан, Карпат, Південного Уралу. В Україні локально поширена в Карпатах, Лісостепу та Степу. Зустрічається на луках, узліссях, в парках.

Метелик: розмах крил 44–52 мм.

Період льоту: з травня по серпень, одне покоління.

Кормові рослини гусені: дзвоники (*Campanula rotundifolia*), також вереси (*Calluna*), кульбаби (*Taraxacum*).

173. *Cucullia chamomillae* ([Denis & Schiffermüller], 1775)

Каптурниця ромашкова

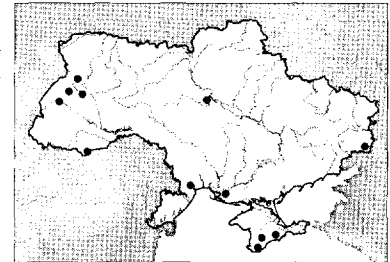
Типова місцевість: околиці Відня, Австрія.

Поширення: Європа крім півночі, Закавказзя, Мала Азія, Північна Африка. В Україні локально поширена в Лісостепу, Степу та Криму. Зустрічається на луках, в степу, парках, садах.

Метелик: розмах крил 41–50 мм.

Період льоту: в квітні–травні, одне покоління.

Кормові рослини гусені: ромашки (*Matricaria*), романи (*Anthemis*), деревії (*Achillea*), хризантема (*Chrysanthemum leucanthemum*), нагідки (*Calendula*).

174. *Cucullia santonici* (Hübner, [1816])

Каптурниця полинова південна

Типова місцевість: Європа.

Поширення: в Європі поширена в гірських системах Альп та Балкан. Від Чорноморського узбережжя Болгарії та Румунії до Центральної Азії. В Україні поширена в Лісостепу, Степу та Криму. Зустрічається на сухих луках, степових схилах, у степу.

Метелик: розмах крил 38–49 мм.

Період льоту: у травні–червні (I), у липні–серпні (II).

Кормові рослини гусені: полини (*Artemisia absinthium*, *A. santonica*), романи (*Anthemis*), деревії (*Achillea*), ромашки (*Matricaria*).

У Чорноморському заповіднику та його околицях зареєстровано також *C. naruenensis* Stgr.

175. *Cucullia gnaphalii* (Hübner, [1813])

Каптурниця золотушникова

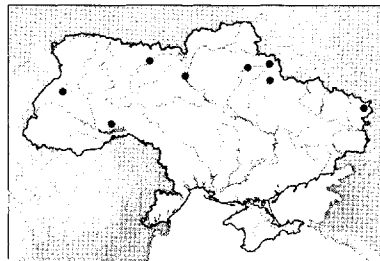
Типова місцевість: Європа.

Поширення: від Європи до півдня Хабаровського краю, Монголії та Саянських гір. В Україні локально поширена в Лісостепу та Степу. Зустрічається на сухих луках та узліссях.

Метелик: розмах крил 34–41 мм.

Період льоту: в червні–липні, одне покоління.

Кормові рослини гусені: золотушник (*Solidago virgaurea*), полини (*Artemisia*), кукулиці (*Melandrium*).

176. *Cucullia tanacetii* ([Denis & Schiffermüller], 1775)

Каптурниця пижмова

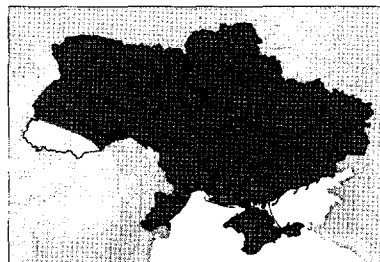
Типова місцевість: околиці Відня, Австрія.

Поширення: від Європи до Центральної Азії та Північної Африки. В Україні поширена повсюдно крім Карпат. Зустрічається на луках, узліссях, лісових галявинах, остепнених схилах, в степу.

Метелик: розмах крил 40–48 мм.

Період льоту: у травні–червні (I), з липня по вересень (II).

Кормові рослини гусені: полини (*Artemisia absinthium*, *A. vulgaris*), деревії (*Achillea*), пижми (*Tanacetum*), романи (*Anthemis*).

177. *Cucullia dracunculi* (Hübner, [1813])

Каптурниця естрагонова

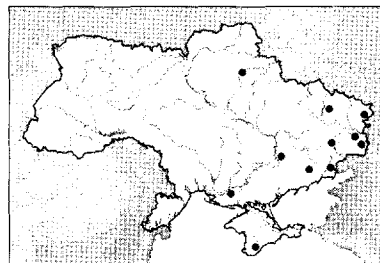
Типова місцевість невідома.

Поширення: локально в гірських системах Південної та Центральної Європи, від України до Західного Сибіру та Центральної Азії. В Україні поширена локально в Лісостепу, Степу та на яйлах Криму. Зустрічається в степу та на яйлах.

Метелик: розмах крил 38–48 мм.

Період льоту: з червня по серпень, одне покоління.

Кормові рослини гусені: айстри (*Aster*), полин естрагон (*Artemisia dracunculus*).

178. *Cucullia asteris* ([Denis & Schiffermüller], 1775)

Каптурниця айстрова

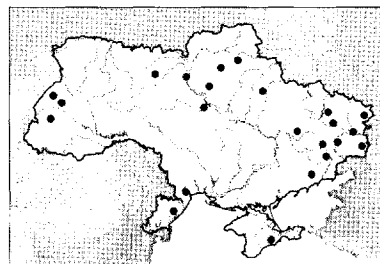
Типова місцевість: околиці Відня, Австрія.

Поширення: від Європи до Західного Сибіру, Закавказзя та Північного Ірану. В Україні поширена повсюдно крім Карпат. Зустрічається на луках, остепнених схилах, в степу, парках, садах.

Метелик: розмах крил 38–50 мм.

Період льоту: з травня по липень (I), в серпні–вересні (II).

Кормові рослини гусені: айстри (*Aster amellus*, *A. linosyris*), золотушник звичайний (*Solidago virgaurea*).

179. *Cucullia blattariae* (Esper, 1790)

Каптурниця темносіра

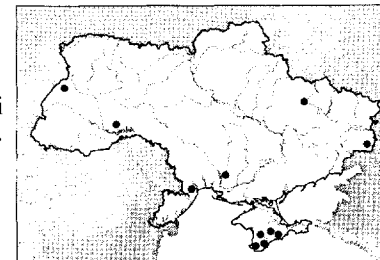
Типова місцевість: Флоренція, Італія.

Поширення: Південна Європа, Мала Азія. В Україні поширена в Криму, локально в Степу та Лісостепу. Зустрічається на луках та остепнених схилах.

Метелик: розмах крил 37–43 мм.

Період льоту: з квітня по червень, одне покоління.

Кормові рослини гусені: ранники (*Scrophularia*).

180. *Cucullia scrophulariae* ([Denis & Schiffermüller], 1775)

Каптурниця звичайна

Типова місцевість: околиці Відня, Австрія.

Поширення: Європа крім півночі. В Україні поширена повсюдно. Зустрічається на луках, узліссях, лісових полянах, в степу, парках, садах.

Метелик: розмах крил 38–47 мм.

Період льоту: з травня по липень, одне покоління.

Кормові рослини гусені: ранник вузлуватий (*Scrophularia nodosa*), дивина чорна (*Verbascum nigrum*).

181. *Cucullia thapsiphaga* (Treitschke, 1826)

Каптурниця світла

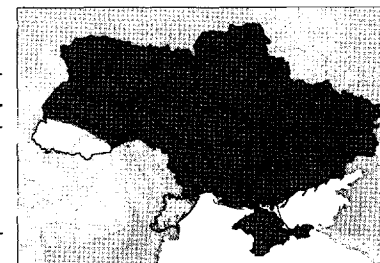
Типова місцевість: околиці Відня, Австрія.

Поширення: Південна та Центральна Європа. В Україні локально поширена в Лісостепу, Степу і Криму. Зустрічається на луках, узліссях, лісових полянах, остепнених схилах, в парках, балках.

Метелик: розмах крил 38–49 мм.

Період льоту: з квітня по липень, одне покоління.

Кормові рослини гусені: дивини (*Verbascum phlomidis*, *V. thapsus*, *V. nigrum*).

182. *Cucullia lychnitis* (Rambur, 1833)

Каптурниця буро-сіра

Типова місцевість: Корсика, Франція.

Поширення: Європа крім півночі, Північна Африка, Передня Азія до Ірану. В Україні поширена повсюдно. Зустрічається на луках, узліссях, лісових полянах, в лісосмугах, степу, парках, садах.

Метелик: розмах крил 34–44 мм.

Період льоту: з травня по липень, одне покоління.

Кормові рослини гусені: дивини (*Verbascum lychnitis*, *V. nigrum*), також ранники (*Scrophularia*).

183. *Cucullia verbasci* (Linnaeus, 1758)

Каптурниця дивинова

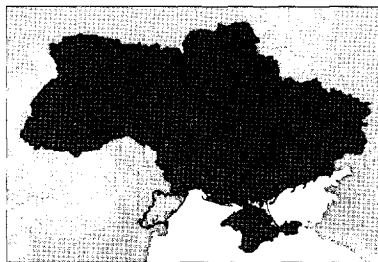
Типова місцевість: Європа.

Поширення: Європа крім півночі, Північна Африка, Мала Азія. В Україні поширена повсюдно. Зустрічається на луках, остепнених схилах, в парках, садах.

Метелик: розмах крил 48–56 мм.

Період льоту: з квітня по вересень, одне покоління.

Кормові рослини гусені: дивини (*Verbascum*), цельзії (*Celsia*).

184. *Cucullia prenanthis* (Boisduval, 1840)

Каптурниця ранникова

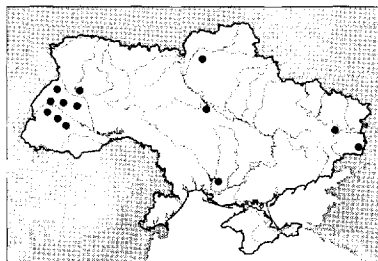
Типова місцевість: Дельфінато, Альпи, Франція.

Поширення: Південна та Центральна Європа, західна частина Малої Азії. В Україні поширена в Карпатах і Прикарпатті, локально в Лісостепу та Степу. Зустрічається на луках, узліссях, лісових галявинах, у парках.

Метелик: розмах крил 37–43 мм.

Період льоту: в травні–червні, одне покоління.

Кормові рослини гусені: ранники (*Scrophularia nodosa*, *S. vernalis*), також дивина (*Verbascum phoeniceum*).

185. *Calophasia lunula* (Hufnagel, 1766)

Совка короткокрила бура

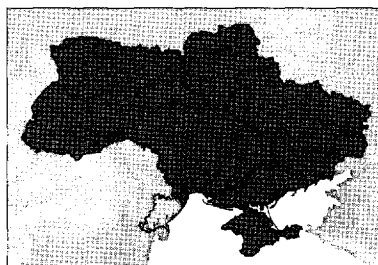
Типова місцевість: околиці Берліна, Німеччина.

Поширення: Європа та палеарктична Азія крім півночі, Північна Америка. В Україні поширена повсюдно. Зустрічається на луках, остепнених схилах, узліссях та лісових полянах, в степу, парках.

Метелик: розмах крил 26–32 мм.

Період льоту: у квітні–червні (I), з липня по вересень (II).

Кормові рослини гусені: льонки (*Linaria vulgaris*, *L. genistifolia*), ротики (*Antirrhinum*).

186. *Calophasia opalina* (Esper, [1794])

Совка короткокрила біла

Типова місцевість: Італія.

Поширення: від Південної та Центральної Європи до Центральної Азії, Аравійський півострів, Північна Африка. В Україні поширена в Лісостепу, Степу і Криму. Зустрічається на луках, узліссях, лісових полянах, остепнених схилах, в степу, парках.

Метелик: розмах крил 26–31 мм.

Період льоту: з кінця квітня по червень (I), у липні–серпні (II).

Кормові рослини гусені: льонки (*Linaria*), ротики (*Antirrhinum*), сокирки (*Delphinium*).

187. *Omphalophana antirrhinii* (Hübner, [1803])

Совка коротка

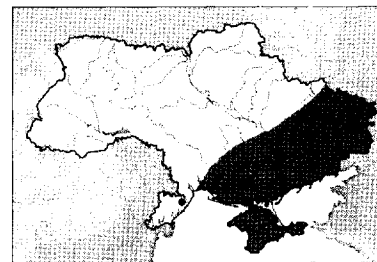
Типова місцевість: Європа.

Поширення: від Південної та Центральної Європи до Малої та Центральної Азії. В Україні поширена в Степу та Криму. Зустрічається у степу, на степових схилах, луках.

Метелик: розмах крил 26–32 мм.

Період льоту: з квітня по липень, одне покоління.

Кормові рослини гусені: льонки (*Linaria*), ротики (*Antirrhinum*), скабіози (*Scabiosa*), головачки (*Cephalaria*).

188. *Oncocnemis confusa* (Freyer, [1839])

Онкокнеміс конфуза

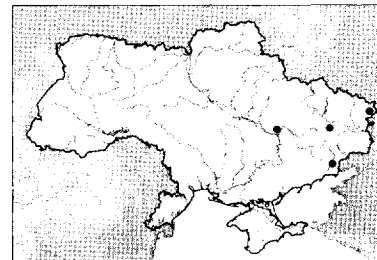
Типова місцевість: Сарепта (Красноармейськ), Росія.

Поширення: від лівобережного степу України до південного Приуралля, Закавказзя та Ірану. В Україні локально поширена в лівобережних степових районах. Зустрічається в степу.

Метелик: розмах крил 27–32 мм.

Період льоту: в серпні–вересні, одне покоління.

Кормові рослини гусені невідомі.

189. *Calliergis ramosa* (Esper, [1786])

Совка жимолостна світла

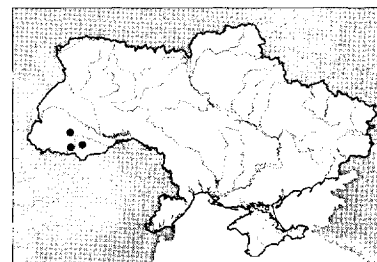
Типова місцевість: Нейштадт, Німеччина.

Поширення: від Південної та Центральної Європи до Малої Азії, Ірану та гір Копетдагу. В Україні поширена локально в Карпатах. Зустрічається на луках та узліссях.

Метелик: розмах крил 29–38 мм.

Період льоту: з квітня по червень, одне покоління.

Кормові рослини гусені: жимолості (*Lonicera*).

190. *Epimecia ustula* (Freyer, 1835)

Епімеція скабіозова

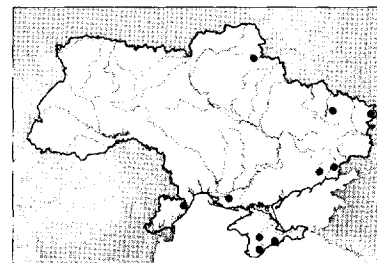
Типова місцевість: південь Франції.

Поширення: від Південної Європи до Малої Азії та Східного Сибіру. В Україні поширена локально в Лісостепу, Степу та Криму. Зустрічається в степу та на остепнених схилах.

Метелик: розмах крил 27–34 мм.

Період льоту: з квітня по червень (I), з липня по вересень (II).

Кормові рослини гусені: скабіози (*Scabiosa*), хризантеми (*Chrysanthemum*).

191. *Lamprosticta culta* ([Denis & Schiffermüller], 1775)

Совка гарна

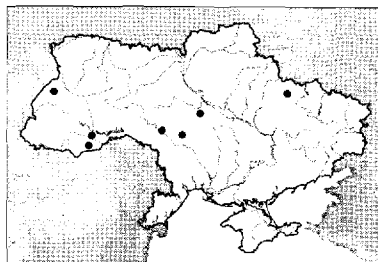
Типова місцевість: околиці Відня, Австрія.

Поширення: від Південної та Центральної Європи до півдня Росії та Малої Азії. В Україні локально поширена в Лісостепу. Зустрічається в парках, садах.

Метелик: розмах крил 40–48 мм.

Період льоту: з червня по серпень, одне покоління.

Кормові рослини гусені: терен (*Prunus spinosa*), глоди (*Crataegus*), слива (*Prunus domestica*), вишня (*Cerasus vulgaris*).

192. *Asteroscopus sphinx* (Hufnagel, 1766)

Совка сфінкс

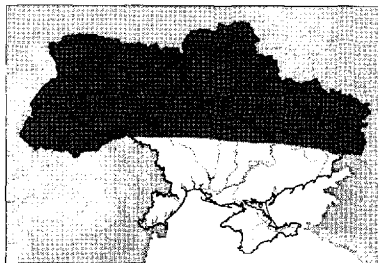
Типова місцевість: околиці Берліна, Німеччина.

Поширення: Європа крім півночі, Кавказ, Мала Азія. В Україні поширена на Поліссі, в Лісостепу та північних степових районах. Зустрічається в лісах, лісостепу, парках, садах.

Метелик: розмах крил 42–50 мм.

Період льоту: з кінця серпня по листопад, після зимівлі в березні–квітні, одне покоління.

Кормові рослини гусені: тополі (*Populus*), дуби (*Quercus*), липи (*Tilia*), берести (*Ulmus*).

193. *Brachionycha nubeculosa* (Esper, [1785])

Совка деревна

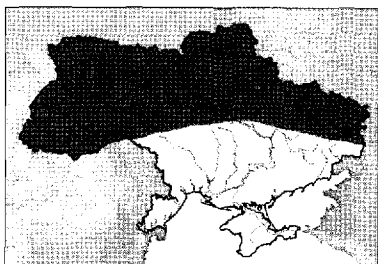
Типова місцевість: можливо, Німеччина.

Поширення: Європа та палеарктична Азія крім півночі. В Україні поширена в Карпатах, Лісостепу та північних степових районах. Зустрічається в лісах, парках, лісостепу, садах.

Метелик: розмах крил 45–60 мм.

Період льоту: з березня по травень, іноді також в липні та вересні, одне покоління.

Кормові рослини гусені: берези (*Betula*), осика (*Populus tremula*), берести (*Ulmus*), граби (*Carpinus*) тощо.

194. *Pyrois cinnatomea* (Goeze, 1781)

Совка коричнева гладенька

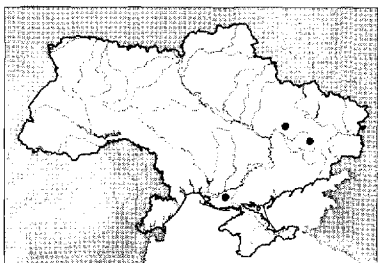
Типова місцевість: Європа.

Поширення: від Південної та Центральної Європи до Малої Азії та Ірану. В Україні локально поширена в Степу. Зустрічається в лісах та лісостепу.

Метелик: розмах крил 41–48 мм.

Період льоту: в серпні і після зимівлі в лютому–березні, одне покоління.

Кормові рослини гусені: тополі (*Populus*), берести (*Ulmus*), жимолості (*Lonicera*).

195. *Amphipyra pyramidea* (Linnaeus, 1758)

Совка пірамідальна

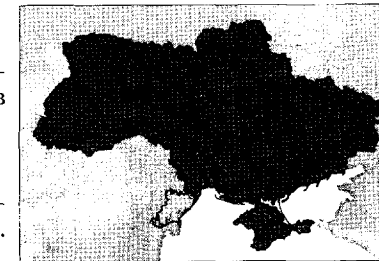
Типова місцевість: Європа.

Поширення: Європа та палеарктична Азія крім півночі. В Україні поширена повсюдно. Зустрічається в лісах, лісостепу, балках, парках, садах.

Метелик: розмах крил 48–54 мм.

Період льоту: з липня по жовтень, одне покоління.

Кормові рослини гусені: дуби (*Quercus*), граби (*Carpinus*), тополі (*Populus*), терен (*Prunus spinosa*) тощо. Іноді пошкоджує плодові та декоративні культури.

196. *Amphipyra berbera* Rungs, 1949

Совка бербера

Типова місцевість: Іфран, Атлас, Марокко.

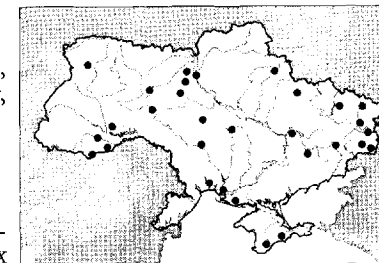
Поширення: Європа крім півночі, Північна Африка, Мала Азія. В Україні поширена в Карпатах, Лісостепу, Степу та Криму. Зустрічається в лісах, парках, садах.

Метелик: розмах крил 42–66 мм.

Період льоту: з липня по вересень, одне покоління.

Кормові рослини гусені: жимолості (*Lonicera*).

Вид зовні мало відрізняється від *A. pyramidea* L., у сумнівних випадках слід вивчити особливості будови генітальних структур.

197. *Amphipyra perflua* (Fabricius, 1787)

Совка гладенька буро-сіра

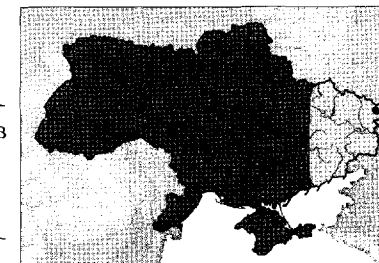
Типова місцевість: Австрія.

Поширення: Європа та палеарктична Азія крім півночі. В Україні поширена повсюдно. Зустрічається в лісах, лісостепу, парках, садах.

Метелик: розмах крил 45–53 мм.

Період льоту: в липні–серпні, одне покоління.

Кормові рослини гусені: верби (*Salix*), тополі (*Populus*), берести (*Ulmus*).

198. *Amphipyra livida* ([Denis & Schiffermüller], 1775)

Совка гладенька чорна

Типова місцевість: Грац, Австрія.

Поширення: Європа та палеарктична Азія, крім півночі. В Україні поширена повсюдно. Зустрічається на луках, в розріджених лісах, в степу, парках, садах.

Метелик: розмах крил 37–45 мм.

Період льоту: з червня по жовтень, одне покоління.

Кормові рослини гусені: кульбаби (*Taraxacum*), нечуйвітри (*Hieracium*), щавлі (*Rumex*), полини (*Artemisia*).

199. *Amphipyra tragopoginis* (Clerck, 1759)

Совка козельцева

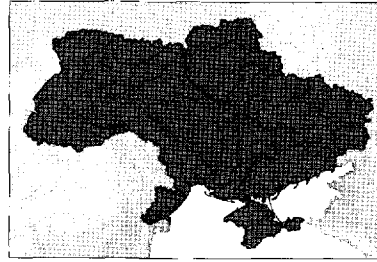
Типова місцевість: Швеція.

Поширення: від Європи до Центральної Азії, Північна Америка. В Україні поширена повсюдно. Зустрічається на луках, полонинах, узліссях, лісових полянах, орних землях, в степу, балках, парках, садах.

Метелик: розмах крил 35–40 мм.

Період льоту: з кінця червня по вересень, одне покоління.

Кормові рослини гусені: козельці (*Tragopogon*), підмаренники (*Galium*), щавлі (*Rumex*), полини (*Artemisia*).

200. *Amphipyra tetra* (Fabricius, 1787)

Совка гладенька темно-бура

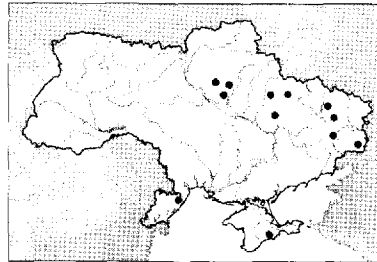
Типова місцевість: Австрія.

Поширення: від Південної та Центральної Європи до Західного Сибіру та Ірану, Північна Африка. В Україні локально поширена в Степу і Криму. Зустрічається на луках та узліссях.

Метелик: розмах крил 33–35 мм.

Період льоту: з червня по вересень, одне покоління.

Кормові рослини гусені: нечуйвітри (*Hieracium*).

Підродина HELIOTHINAE

201. *Schinia cardui* (Hübner, 1790)

Совка горлицева щетинконога

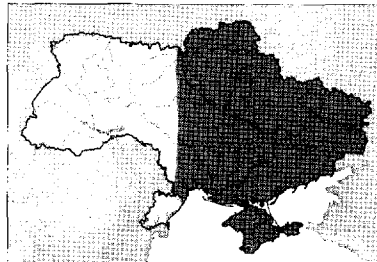
Типова місцевість невідома.

Поширення: від Південної та Центральної Європи до Південного Уралу, Закавказзя і Малої Азії. В Україні поширена локально в Лісостепу, Степу та Криму. Зустрічається на луках, схилах ярів.

Метелик: розмах крил 19–22 мм.

Період льоту: у травні (I), у липні–серпні (II).

Кормові рослини гусені: гіркуші (*Picris*), армерії (*Armeria*).

202. *Schinia cognata* (Freyer, 1833)

Совка когната

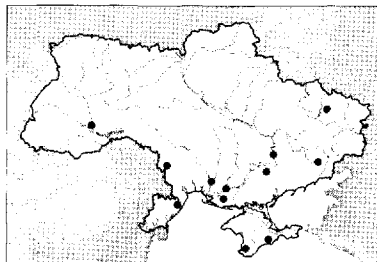
Типова місцевість: Угорщина.

Поширення: від Балканського півострова та Центральної Європи до Луганської та Донецької обл., Криму та Малої Азії. В Україні локально поширена в Лісостепу, Степу та Криму. Зустрічається на сухих луках, остепнених схилах, в степу.

Метелик: розмах крил 16–19 мм.

Період льоту: у червні–липні, одне покоління.

Кормові рослини гусені: пренанти (*Prenanthes*), хондрили (*Chondrilla*).

203. *Schinia scutosa* ([Denis & Schiffermüller], 1775)

Нічниця соняшникова

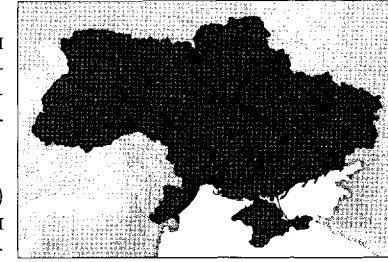
Типова місцевість: околиці Відня, Австрія.

Поширення: Європа та палеарктична Азія крім півночі, Північна Африка, північ Індостану, Пакистан, Північна Америка. В Україні поширена повсюдно. Зустрічається на луках, узліссях, пасовищах, орних землях, в степу, балках, парках, садах.

Метелик: розмах крил 29–38 мм.

Період льоту: у травні–червні (I), з липня по жовтень (II)

Кормові рослини гусені: полини (*Artemisia*), лободи (*Chenopodium*) тощо. Поліфаг, іноді шкодить конюшині, люцерні, соняшнику, овочевим і технічним культурам.

204. *Pyrocleptria cora* (Eversmann, 1837)

Піроклептрія кора

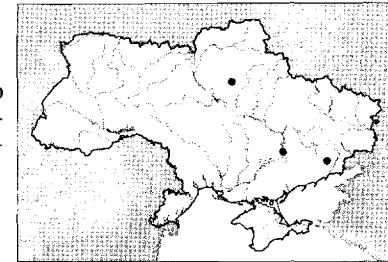
Типова місцевість: Оренбург та Казань, Росія.

Поширення: від Румунії та Угорщини до Східного Сибіру, Монголії і Центральної Азії. В Україні поширена в лівобережних степових та лісостепових районах. Зустрічається на сухих луках, в степу.

Метелик: розмах крил 21–22 мм.

Період льоту: у травні (I), у серпні (II).

Кормові рослини гусені невідомі.

205. *Heliothis virescens* (Hufnagel, 1766)

Совка люцернова

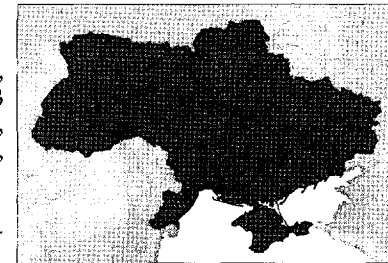
Типова місцевість: околиці Берліна, Німеччина.

Поширення: Європа крім півночі, Західний Сибір, від Малої до Центральної Азії; Північна Африка. В Україні поширена повсюдно. Зустрічається на луках, пасовищах, узліссях, орних землях, в степу, балках, лісосмугах, парках.

Метелик: розмах крил 26–36 мм.

Період льоту: у травні–червні (I), з липня по вересень (II).

Кормові рослини гусені: люцерни (*Medicago*), льони (*Linum*), конюшини (*Trifolium*), еспарцети (*Onobrychis*). Пошкоджує кормові трави, технічні та декоративні культури.

206. *Heliothis maritima* de Graslin, 1855

Совка буркунова

Типова місцевість: Франція.

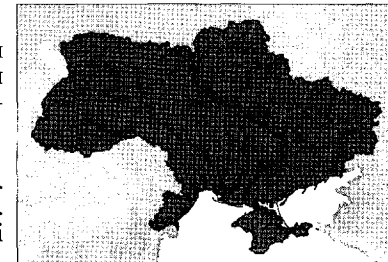
Поширення: Європа та палеарктична Азія крім півночі. В Україні поширена повсюдно. Зустрічається на луках, пасовищах, перелогах, орних землях, в степу, балках, парках, садах.

Метелик: розмах крил 30–36 мм.

Період льоту: у травні–червні (I), у липні–вересні (II).

Кормові рослини гусені: як у попереднього виду. Шкодить сої (*Glycine*), люцерні (*Medicago*), конюшині (*Trifolium*) тощо.

Метелики зовні дуже схожі на *H. virescens* Hufn., але передні крила зісподу мають жовтий чи оранжевий відтінок, медіальна умбра також іншої форми.

207. *Heliothis ononis* ([Denis & Schiffermüller], 1775)

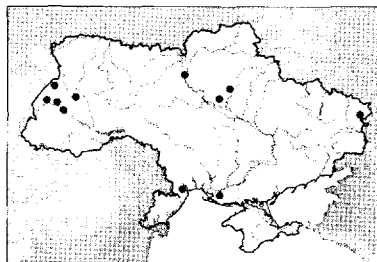
Совка вовчугова щетинконога

Типова місцевість: околиці Відня, Австрія.
Поширення: Європа та палеарктична Азія, крім півночі, Північна Америка. В Україні поширена в Лісостепу та Степу. Зустрічається на луках, узліссях, лісових полянах.

Метелик: розмах крил 19–28 мм.

Період льоту: з травня по серпень, два покоління.

Кормові рослини гусені: вовчуги (*Ononis*), льони (*Linum*), смілки (*Silene*), шавлії (*Salvia*), глухі кропиви (*Lamium*).

208. *Heliothis peltigera* ([Denis & Schiffermüller], 1775)

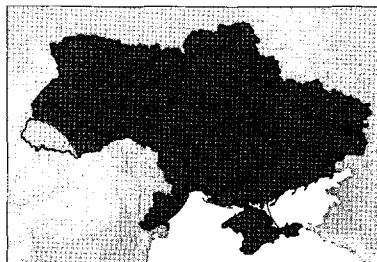
Совка шавлієва

Типова місцевість: околиці Відня, Австрія.
Поширення: від Південної та Центральної Європи до Центральної Азії, Індостан, Африка. В Україні поширена повсюдно. Зустрічається в степу, на сухих луках, пасовищах, орних землях, в парках, садах.

Метелик: розмах крил 30–41 мм.

Період льоту: у травні–червні, з липня по жовтень (II).

Кормові рослини гусені: блекоти (*Hyoscyamus*), шавлії (*Salvia*), жовтозілля (*Senecio*), полини (*Artemisia*) тощо. Поліфаг.

209. *Heliothis nubigera* Herrich-Schäffer, 1851

Совка пустельна

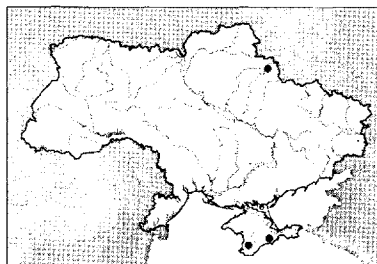
Типова місцевість: Мала Азія.

Поширення: від Південної та Центральної Європи до Центральної Азії, Північна Африка. В Україні поширена в Криму, мігрант у Карпатах та околицях м. Суми. Зустрічається на степових схилах Кримських гір.

Метелик: розмах крил 30–34 мм.

Період льоту: з червня по вересень, вірогідно, мігрант.

Кормові рослини гусені: поліфаг, шкодить бахчовим, овочевим, плодовим культурам.

210. *Helicoverpa armigera* (Hübner, [1808])

Совка бавовникова

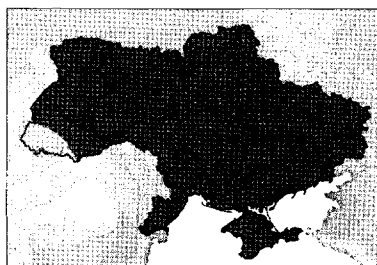
Типова місцевість: Європа.

Поширення: Південна та частина Центральної Європа, Азія крім півночі, Північна Африка, Австралія, Нова Зеландія. В Україні поширена як мігрант в Карпатах, на Поліссі, в Лісостепу, Степу і Криму. Зустрічається на сухих луках, пасовищах, орних землях, в степу, балках.

Метелик: розмах крил 30–38 мм.

Період льоту: з травня по листопад, два (у Криму — три) покоління.

Кормові рослини гусені: пасльони (*Solanum*), дурмани (*Datura*), щириці (*Amaranthus*) тощо. Поліфаг, шкодить кукурудзі, бавовнику, томатам, перцю, соняшнику.

211. *Pyrrhia umbra* (Hufnagel, 1766)

Совка геранієва

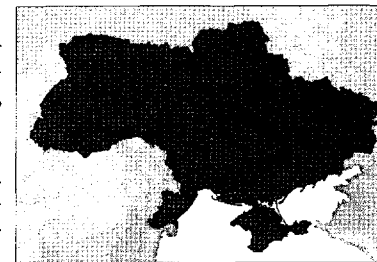
Типова місцевість: околиці Берліна, Німеччина.

Поширення: Європа та палеарктична Азія крім півночі, Північна Америка. В Україні поширена повсюдно. Зустрічається на луках, узліссях, лісових полянах, орних землях, в степу, парках, садах.

Метелик: розмах крил 28–38 мм.

Період льоту: у квітні–червні (I), у липні–серпні (II).

Кормові рослини гусені: вовчуги (*Ononis*), герані (*Geranium*), шавлії (*Salvia*), ліщини (*Corylus*), ясени (*Fraxinus*), саротамнуси (*Sarothamnus*), пошкоджує сою.

212. *Pyrrhia purpurina* (Esper, [1804])

Совка пурпурова південна

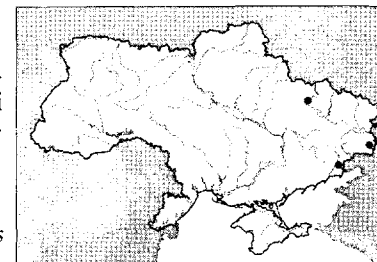
Типова місцевість: Угорщина.

Поширення: від Балканського півострова та Центральної Європи до Закавказзя. Поширення в Україні потребує уточнення. Зустрічається дуже рідко в степу та на остепнених схилах.

Метелик: розмах крил 29–31 мм.

Період льоту: у квітні–травні, одне покоління.

Кормові рослини гусені: ясенець білий (*Dictamnus albus*).

213. *Periphanes delphinii* (Linnaeus, 1758)

Совка сокиркова

Типова місцевість: Європа.

Поширення: від Південної та Центральної Європи до Центральної Азії. В Україні поширена повсюдно. Зустрічається на луках, остепнених схилах, в степу, балках, парках, садах.

Метелик: розмах крил 24–36 мм.

Період льоту: з квітня по червень (I), з липня по вересень (II).

Кормові рослини гусені: сокирки (*Delphinium*), аконіти (*Aconitum*).

214. *Periphanes treitschkei* (Frivaldsky, 1835)

Совка Трейчке

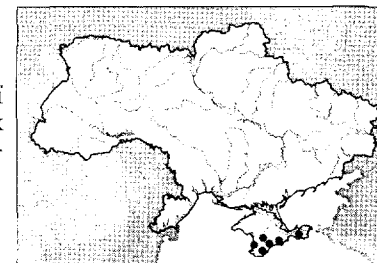
Типова місцевість: Жлівно (Szlivno), Балкани.

Поширення: від Балканського півострова до Малої та Передньої Азії. В Україні поширена в Кримських горах. Зустрічається в трав'янистих ценозах на схилах гір та на яйлах.

Метелик: розмах крил 26–32 мм.

Період льоту: в червні, одне покоління.

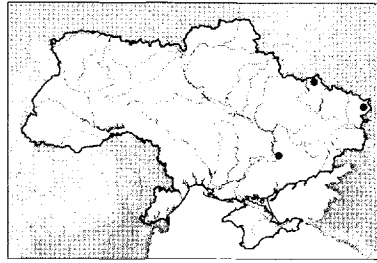
Кормові рослини гусені: меліси (*Melissa*).

215. *Chazaria incarnata* (Freyer, 1838)

Совка одноколірна

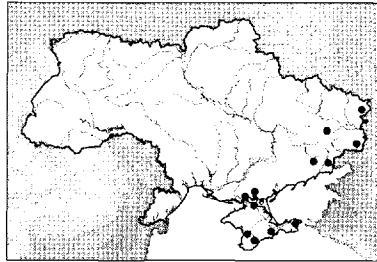
Типова місцевість: Константинополь, Туреччина.
Поширення: від Балканського півострова до Закавказзя, Малої та Центральної Азії. В Україні поширена в Степу. Зустрічається в степових трав'янистих ценозах.
Метелик: розмах крил 26–34 мм.
Період льоту: в червні–серпні, одне покоління.
Кормові рослини гусені: смолки (*Silene*), горохи (*Pisum*).

216. *Aedophron rhodites* (Eversmann, 1851)

Едофрон родітес

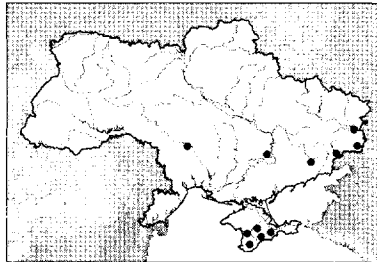
Типова місцевість: Сарепта (Красноармейськ), Росія.
Поширення: від Балканського півострова до Закавказзя, Малої Азії та Ірану. В Україні поширена в лівобережному Степу та Криму. Зустрічається в степу, на кам'янистих плато, степових схилах Кримських гір.
Метелик: розмах крил 28–34 мм.
Період льоту: в червні–липні, одне покоління.
Кормові рослини гусені: залізняка (*Phlomis*).

217. *Apaustis rupicola* ([Denis & Schiffermüller], 1775)

Апаустіс рупікола

Типова місцевість: околиці Відня, Австрія.
Поширення: від Балканського півострова та Центральної Європи до Уралу і Малої Азії. В Україні поширена в Степу та Криму. Зустрічається в степових трав'янистих ценозах та на степових схилах гір.
Метелик: розмах крил 18–22 мм.
Період льоту: з травня по липень, одне покоління.
Кормові рослини гусені: чебреці (*Thymus*).

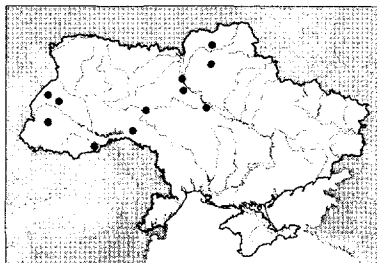

Підродина STIRRIINAE

218. *Panemeria tenebrata* (Scopoli, 1763)

Панемерія роговикова

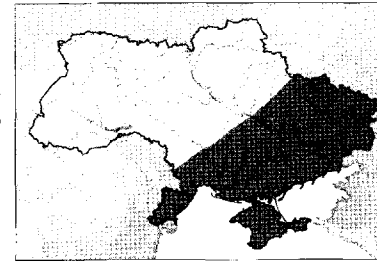
Типова місцевість: Словенія.
Поширення: Європа крім крайньої півночі. В Україні поширена на Поліссі, в Лісостепу та Карпатах. Зустрічається в лісах, на узліссях та луках.
Метелик: розмах крил 18–22 мм.
Період льоту: у травні–червні, одне покоління.
Кормові рослини гусені: роговики (*Cerastium*), зірчаники (*Stellaria*).

219. *Aegle kaekeritziana* (Hübner, [1799])

Аегле кекерітзіана

Типова місцевість: Європа.
Поширення: від Апеннінського півострова та Центральної Європи до Закавказзя, Малої Азії та Ірану. В Україні поширена в Лісостепу, Степу і Криму. Зустрічається на луках, остепнених схилах, у степу.
Метелик: розмах крил 22–25 мм.
Період льоту: з червня по серпень, одне покоління.
Кормові рослини гусені: сокирки (*Delphinium*).

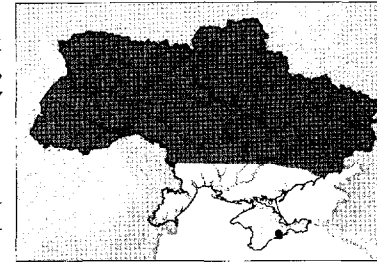

Підродина IPIMORPHINAE

220. *Elaphria venustula* (Hübner, 1790)

Совка-листовійка мала

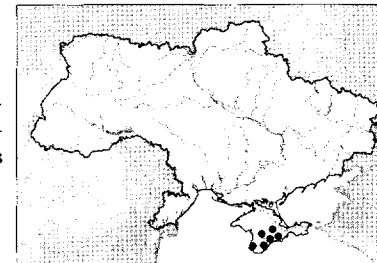
Типова місцевість: околиці Аугсбургу, Німеччина.
Поширення: Європа та палеарктична Азія, крім півночі. В Україні поширена на Поліссі, в Карпатах, Лісостепу і Степу, локально в Криму. Зустрічається у різноманітних біотопах, на луках, узліссях.
Метелик: розмах крил 15–20 мм.
Період льоту: з травня по серпень, одне покоління.
Кормові рослини гусені: перстачі (*Potentilla*), приворотні (*Alchimilla*), дроки (*Genista*), сарогамнуса (*Sarothamnus*), вереси (*Calluna*), малини (*Rubus*). Поліфар.

221. *Haemerosia renalis* (Hübner, [1813])

Гемерозія нирковидна

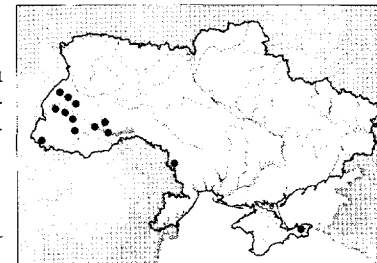
Типова місцевість: Європа.
Поширення: від Південної Європи до Малої та Центральної Азії. В Україні поширена в Кримських горах. Зустрічається на остепнених схилах, узліссях, в парках.
Метелик: розмах крил 16–24 мм.
Період льоту: з липня по вересень, одне покоління.
Кормові рослини гусені невідомі.

222. *Acosmetia caliginosa* (Hübner, [1813])

Акосметія калігіноза

Типова місцевість: Європа.
Поширення: Європа крім півночі, Закавказзя, Мала Азія. В Україні поширена в передгір'ях Карпат, Лісостепу, Степу та Криму. Зустрічається на лісових полянах, луках, болотах, в садах.
Метелик: розмах крил 23–29 мм.
Період льоту: з травня по серпень, одне покоління.
Кормові рослини гусені: серпій беззбройний (*Serratula tinctoria*).

223. *Caradrina morpheus* (Hufnagel, 1766)

Совка наземна салатна

Типова місцевість: околиці Берліна, Німеччина.

Поширення: від Європи до Західного Сибіру та Малої Азії. В Україні поширена повсюдно. Зустрічається на луках, полонинах, болотах, узліссях, в степу, балках, парках, садах, на орних землях.

Метелик: розмах крил 25–34 мм.

Період льоту: у травні–червні (I), у липні–вересні (II).

Кормові рослини гусені: березки (*Convolvulus*), глухі кропиви (*Lamium*), кропиви (*Urtica*), щавлі (*Rumex*) тощо. Поліфаг.

224. *Caradrina albina* (Eversmann, 1848)

Совка наземна світла

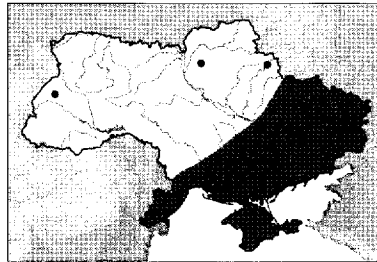
Типова місцевість: Казань, Південне Приуралля, Нижнє Поволжя, Росія.

Поширення: від південно-східної Румунії до Центральної Азії та східного Сибіру. В Україні поширена в Лісостепу, Степу та Криму. Зустрічається в степу, на остепнених схилах, луках, орних землях.

Метелик: розмах крил 27–32 мм.

Період льоту: у травні–червні (I), з липня по листопад (II).

Кормові рослини гусені: поліфаг на трав'янистих рослинах, іноді шкодить бобовим, льону.

225. *Caradrina terrea* (Freyer, 1840)

Совка земляна

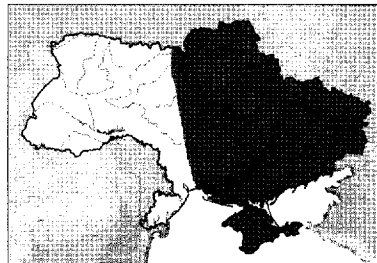
Типова місцевість: Сарепта (нині Красноармейськ), Росія.

Поширення: від Південної та Центральної Європи до Малої та Центральної Азії. В Україні поширена в Лісостепу і Степу. Зустрічається на луках, узліссях, в степу.

Метелик: розмах крил 29–32 мм.

Період льоту: у серпні–вересні, одне покоління.

Кормові рослини гусені: поліфаг на трав'янистих рослинах.

226. *Caradrina aspersa* (Rambur, 1834)

Совка асперса

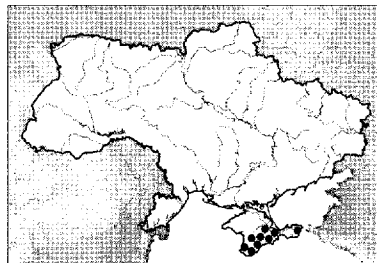
Типова місцевість: Марсель, Франція.

Поширення: від Південної та Центральної Європи до Малої Азії та Ірану. В Україні поширена в Криму. Зустрічається в розріджених гірських лісах, на остепнених схилах.

Метелик: розмах крил 31–35 мм.

Період льоту: у травні–червні (I), з липня по вересень (II).

Кормові рослини гусені: поліфаг на трав'янистих рослинах.

227. *Caradrina kadenii* (Freyer, 1836)

Совка каденії

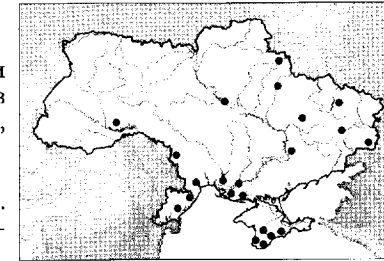
Типова місцевість: невідома.

Поширення: від Південної та Центральної Європи до Малої та Передньої Азії. В Україні поширена в Лісостепу, Степу та Криму. Зустрічається на луках, узліссях, остепнених схилах, в степу, парках, садах.

Метелик: розмах крил 27–32 мм.

Період льоту: у травні–червні (I), у липні–жовтні (II).

Кормові рослини гусені: поліфаг на трав'янистих рослинах.

228. *Caradrina selini* (Boisduval, 1840)

Совка сіра мала

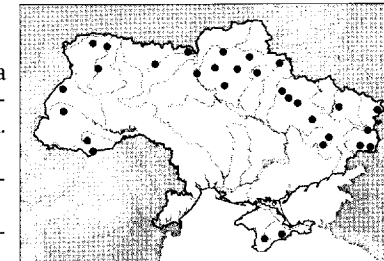
Типова місцевість: Швейцарія (Wallis).

Поширення: Європа крім півночі, Казахстан, Мала та Передня Азія. В Україні поширена повсюдно. Зустрічається на луках, лісових полянах, у парках, садах.

Метелик: розмах крил 24–30 мм.

Період льоту: з травня по липень (I), з липня по вересень (II).

Кормові рослини гусені: кульбаби (*Taraxacum*), подорожники (*Plantago*).

229. *Caradrina clavipalpis* (Scopoli, 1763)

Совка чотирикрапкова

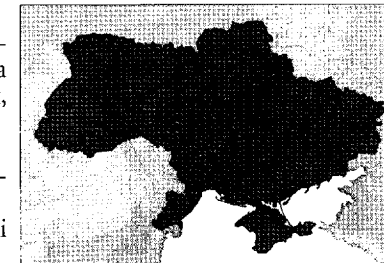
Типова місцевість: Словенія.

Поширення: від Європи до Східного Сибіру, Центральної Азії, Північної Африки. В Україні поширена повсюдно. Зустрічається на луках, в лісах, балках, парках, садах, степу.

Метелик: розмах крил 27–31 мм.

Період льоту: з квітня по червень (I), з липня по жовтень (II).

Кормові рослини гусені: зірочки (*Stellaria*), глухі кропиви (*Lamium*), спориші (*Polygonum*).

230. *Caradrina wulschlegeli schwingenschussi* (Boursin, 1936)

Совка вульшлегелі швінгеншуса

Типова місцевість: Бол, Аксехір, Туреччина.

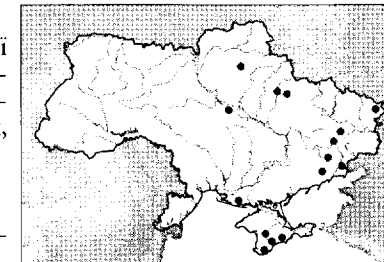
Поширення: від Балканського півострова до Малої Азії та Закавказзя. В Україні поширена в лівобережному Лісостепу, Степу та Криму. Зустрічається в степу, розріджених гірських лісах, на степовних схилах, яйлах, іноді в парках та садах.

Метелик: розмах крил 27–30 мм.

Період льоту: з травня по серпень, одне покоління.

Кормові рослини гусені: кульбаби (*Taraxacum*) та інші трав'янисті рослини.

В Україні зрідка зустрічається також *Caradrina flavirena* Gn.

231. *Hoplodrina octogenaria* (Goeze, 1781)

Совка наземна кропивна

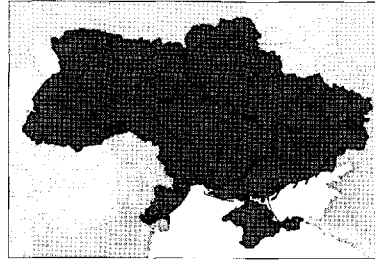
Типова місцевість невідома.

Поширення: Європа та палеарктична Азія крім півночі. В Україні поширена повсюдно. Зустрічається на луках, в лісах, балках, парках, садах, на орних землях, в степу.

Метелик: розмах крил 28–33 мм.

Період льоту: з травня по липень (I), у серпні (II).

Кормові рослини гусені: кропиви (*Urtica*), подорожники (*Plantago*), кульбаби (*Taraxacum*), щавлі (*Rumex*), жовті осоти (*Sonchus*).

232. *Hoplodrina blanda* ([Denis & Schiffermüller], 1775)

Совка наземна червоно-бура

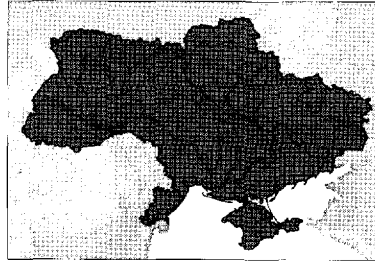
Типова місцевість: околиці Відня, Австрія.

Поширення: від Європи до Східного Сибіру (Тува), Мала Азія. В Україні поширена повсюдно. Зустрічається на луках, узліссях, лісових полянах, у степу, балках, парках садах.

Метелик: розмах крил 30–34 мм.

Період льоту: у червні–липні (I), у серпні–вересні (II).

Кормові рослини гусені: щавлі (*Rumex*), подорожники (*Plantago*), деревії (*Achillea*) тощо.

233. *Hoplodrina superstes* (Ochsenheimer, 1816)

Совка наземна жовто-сіра

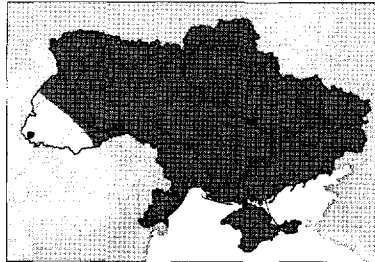
Типова місцевість: Європа.

Поширення: від Південної та Центральної Європи до Закавказзя, Малої Азії та Ірану. В Україні поширена повсюдно, крім Карпат. Зустрічається на луках, узліссях, лісових полянах, в степу.

Метелик: розмах крил 28–34 мм.

Період льоту: з кінця червня по серпень, одне покоління.

Кормові рослини гусені: подорожники (*Plantago*), кульбаби (*Taraxacum*), щавлі (*Rumex*).

234. *Hoplodrina respersa* ([Denis & Schiffermüller], 1775)

Совка наземна світло-сіра

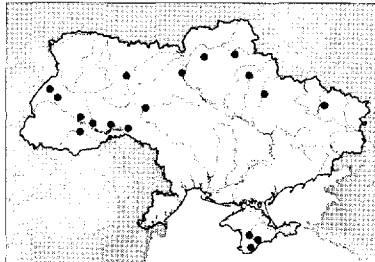
Типова місцевість: околиці Відня, Австрія.

Поширення: Європа крім півночі, Закавказзя, Мала Азія. В Україні поширена на Поліссі, в Лісостепу, Степу та Криму. Зустрічається на луках, узліссях, лісових полянах, в парках, садах.

Метелик: розмах крил 27–33 мм.

Період льоту: з червня по серпень, одне покоління.

Кормові рослини гусені: щавлі (*Rumex*), подорожники (*Plantago*), кульбаби (*Taraxacum*), родовики (*Sanguisorba*).

235. *Hoplodrina ambigua* ([Denis & Schiffermüller], 1775)

Совка наземна бурувато-сіра

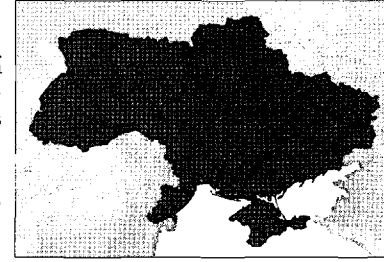
Типова місцевість: околиці Відня, Австрія.

Поширення: від Європи до Малої та Центральної Азії, Північна Африка. В Україні поширена повсюдно. Зустрічається на луках, болотах, орних землях, в лісах, балках, степу, парках, садах.

Метелик: розмах крил 25–32 мм.

Період льоту: у травні–липні (I), у серпні–вересні (II).

Кормові рослини гусені: щавлі (*Rumex*), подорожники (*Plantago*), кульбаби (*Taraxacum*), латуки (*Lactuca*).

236. *Atypha pulmonaris* (Esper, [1790])

Совка наземна іржаво-жовта

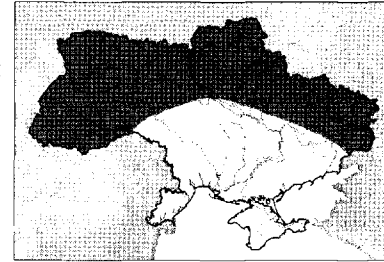
Типова місцевість: Ерланген, Німеччина.

Поширення: від Південної та Центральної Європи до Закавказзя і Малої Азії. В Україні поширена в Лісостепу, на півночі Степу та в Карпатах. Зустрічається на луках, в лісах, балках, парках, садах.

Метелик: розмах крил 26–28 мм.

Період льоту: у червні–липні, одне покоління.

Кормові рослини гусені: медунки (*Pulmonaria*), живокости (*Symphytum*).

237. *Spodoptera exigua* (Hübner, [1808])

Совка помідорна, карадрина

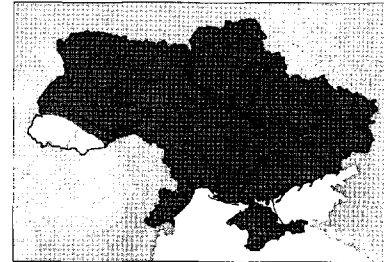
Типова місцевість: Європа.

Поширення: Європа та палеарктична Азія крім півночі, Індостан, Індонезія, Африка, Америка, Австралія. В Україні поширена повсюдно. Зустрічається на луках, орних землях, в степу, парках, садах.

Метелик: розмах крил 20–29 мм.

Період льоту: з травня по жовтень, два–три покоління.

Кормові рослини гусені: поліфаг, шкодить буряку, томатам, льону, люцерні, кукурудзі тощо.

238. *Spodoptera littoralis* (Boisduval, 1833)

Сподоптера літораліс

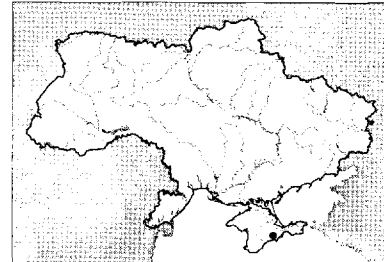
Типова місцевість: Маурік, Бурбон, Мадагаскар.

Поширення: тропіки та субтропіки Старого Світу, від Балканського півострова до Малої та Передньої Азії. В Україні знайдена в заповіднику Карадаг.

Метелик: розмах крил 34–39 мм.

Період льоту: у жовтні, одне покоління.

Кормові рослини гусені: поліфаг, шкодить перцю, баклажанам, томатам тощо.

239. *Chilodes maritima* (Tauscher, 1806)

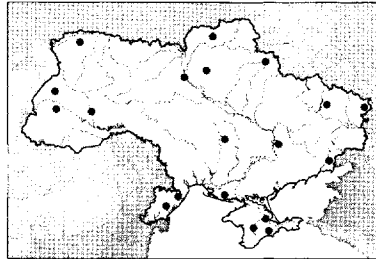
Хілодес марітіма

Типова місцевість: Балтійське узбережжя, Росія.
Поширення: Європа крім крайньої півночі, Західний Сибір, Забайкалля, Монголія, Мала Азія. В Україні поширена повсюдно. Зустрічається локально поблизу прісних водойм.

Метелик: розмах крил 28–32 мм.

Період льоту: у травні–червні (I), у липні–вересні (II).

Кормові рослини гусені: очерет звичайний (*Phragmites communis*), рогіз широколистий (*Typha latifolia*).

240. *Athetis gluteosa* (Treitschke, 1835)

Совка розпливчаста бура

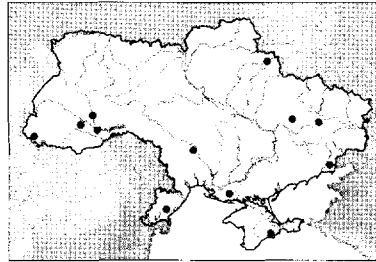
Типова місцевість: Сірмієн, Балкани.

Поширення: Європа та палеарктична Азія крім півночі, Мала Азія. В Україні поширена в Лісостепу, Степу та Криму. Зустрічається на узліссях, остепнених схилах, в степу.

Метелик: розмах крил 25–32 мм.

Період льоту: у травні–червні (I), з липня по вересень (II).

Кормові рослини гусені: гіпокрепіс (*Hippocrepis comosa*) та інші трав'янисті рослини.

241. *Athetis furvula* (Hübner, [1808])

Совка наземна щавлева

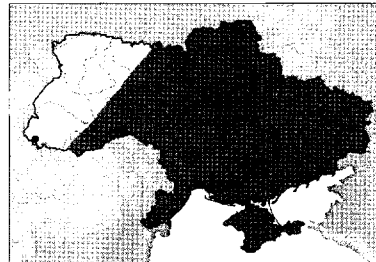
Типова місцевість: Європа.

Поширення: Південна та Центральна Європа і палеарктична Азія крім півночі. В Україні поширена в Лісостепу, Степу та Криму, локально в Карпатах. Зустрічається на луках, узліссях, в степу, балках, парках, садах.

Метелик: розмах крил 25–30 мм.

Період льоту: з червня по серпень, одне покоління.

Кормові рослини гусені: щавлі (*Rumex*) та інші трав'янисті рослини.

242. *Athetis pallustris* (Hübner, [1808])

Совка болотяна

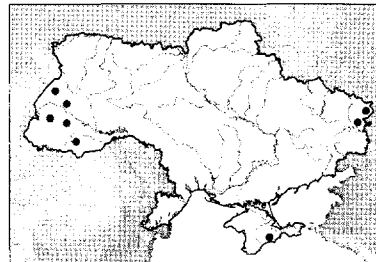
Типова місцевість: Європа.

Поширення: Європа та палеарктична Азія крім півночі. В Україні поширена в передгір'ях Карпат, Лісостепу, Степу та Криму. Зустрічається на луках, заболочених ділянках, лісових полянах.

Метелик: розмах крил 30–38 мм.

Період льоту: з травня по липень, одне покоління.

Кормові рослини гусені: мертві або гниючі частини кульбаб (*Taraxacum*), подорожників (*Plantago*), щавлів (*Rumex*), злаків тощо.

243. *Athetis lepigone* (Möschler, 1860)

Совка чайна

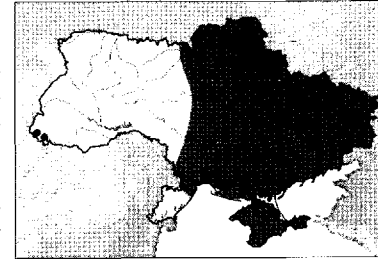
Типова місцевість: південь Росії.

Поширення: Європа та палеарктична Азія крім півночі, Північна Америка. Поширення в правобережній Україні потребує уточнення. Зустрічається на луках, в степу, лісах, балках, парках, садах.

Метелик: розмах крил 25–27 мм.

Період льоту: у травні–червні (I), у липні–серпні (II).

Кормові рослини гусені: зів'яле та мертве листя різних рослин.

244. *Dypterygia scabriuscula* (Linnaeus, 1758)

Совка трав'яна бура

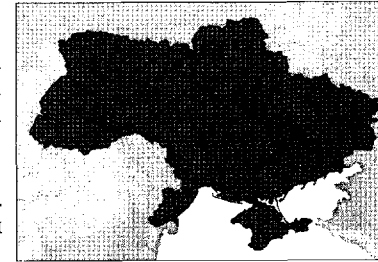
Типова місцевість: Європа.

Поширення: від Європи до Західного Сибіру, Закавказзя, Малої Азії, Ірану. В Україні поширена повсюдно. Зустрічається на луках, в лісах, балках, парках, садах, степу.

Метелик: розмах крил 36–39 мм.

Період льоту: у квітні–червні (I), у липні–серпні (II).

Кормові рослини гусені: лутиги (*Atriplex*), кульбаби (*Taraxacum*), щавлі (*Rumex*), спориші (*Polygonum*).

245. *Rusina tristis* (Retzius, 1783), (= *ferruginea* Esp.)

Совка гравілатова

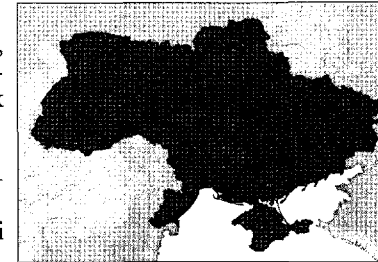
Типова місцевість: Франкен, Німеччина.

Поширення: Європа крім крайніх півночі та півдня, Закавказзя, Мала Азія. В Україні поширена повсюдно. Зустрічається в лісах, на луках, полонинах, орних землях, в балках, парках, садах.

Метелик: розмах крил 32–36 мм.

Період льоту: кінець травня–вересень, одне покоління.

Кормові рослини гусені: суниця (*Fragaria*), в'язели (*Coronilla*), гравілати (*Geum*), ожина (*Rubus caesius*), розхідники (*Glechoma*), кульбаби (*Taraxacum*), фіалки (*Viola*).

246. *Mormo maura* (Linnaeus, 1758)

Зубчатка темна

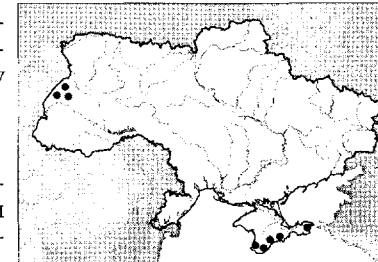
Типова місцевість: Мавританія.

Поширення: від Західної Європи до Малої та Центральної Азії. В Україні поширена в Криму та Львівській обл. Зустрічається поблизу водойм на луках, у лісах, парках, садах.

Метелик: розмах крил 60–66 мм.

Період льоту: з липня по вересень, одне покоління.

Кормові рослини гусені: суниця (*Fragaria*), глухі кропиви (*Lamium*), щавлі (*Rumex*), верби (*Salix*), вільхи (*Alnus*), берези (*Betula*), барбариси (*Berberis*), кульбаби (*Taraxacum*).

247. *Polyphaenis viridis* (Villers, 1789)

Совка бирючинова південна

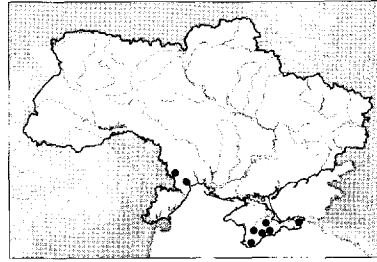
Типова місцевість: Італія.

Поширення: від Південної та Центральної Європи до Закавказзя, Малої та Передньої Азії. В Україні поширена в Криму та локально в Степу. Зустрічається в лісах, парках, садах.

Метелик: розмах крил 37–40 мм.

Період льоту: з червня по серпень, одне покоління.

Кормові рослини гусені: бирючини (*Ligustrum*), жимолості (*Lonicera*).

248. *Thalporhila matura* (Hufnagel, 1766)

Совка похмура

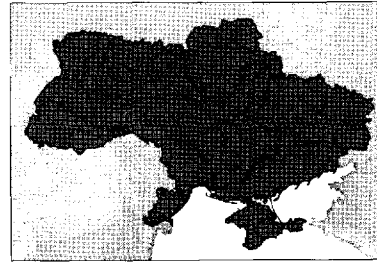
Типова місцевість: околиці Берліна, Німеччина.

Поширення: Європа крім крайньої півночі, Закавказзя, Мала Азія. В Україні поширена повсюдно. Зустрічається на луках, в лісах, балках, степу, парках, садах.

Метелик: розмах крил 33–41 мм.

Період льоту: з липня по жовтень, одне покоління.

Кормові рослини гусені: тонконоги (*Poa*), пажитниці (*Lolium*).

249. *Oxytrippia orbiculosa* (Esper, [1799])

Совка півникова

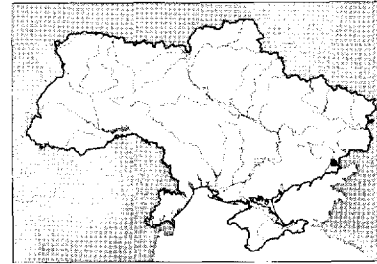
Типова місцевість: Шегед, Угорщина.

Поширення: від Балкан та Центральної Європи до Далекого Сходу. В Україні поширена в заповіднику Хомутовський степ. Зустрічається на луках поблизу водойм.

Метелик: розмах крил 32–46 мм.

Період льоту: у вересні–жовтні, одне покоління.

Кормові рослини гусені: півники (*Iris pseudacorus*, *I. pumila*, *I. arenaria*).

250. *Trachea atriplicis* (Linnaeus, 1758)

Совка лутигова велика

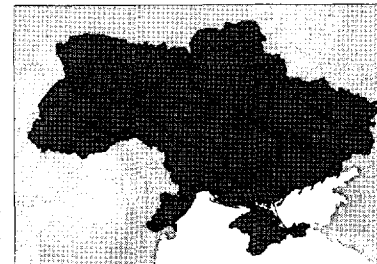
Типова місцевість: Європа.

Поширення: Європа та палеарктична Азія, крім півночі. В Україні поширена повсюдно. Зустрічається на луках, болотах, орних землях, в степу, балках, парках, садах.

Метелик: розмах крил 38–46 мм.

Період льоту: у травні–червні (I), у липні–вересні (II).

Кормові рослини гусені: лутиги (*Atriplex*), лободи (*Chenopodium*), березки (*Convolvulus*), глухі кропиви (*Lamium*), щавлі (*Rumex*), кропиви (*Urtica*). Поліфаг, іноді шкодить гречці, буряку.

251. *Euplexia lucipara* (Linnaeus, 1758)

Совка малинова

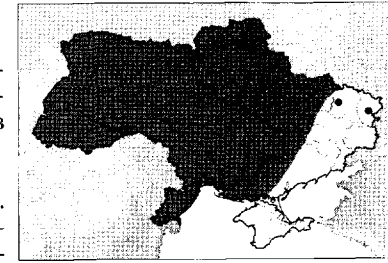
Типова місцевість: Європа.

Поширення: Європа та палеарктична Азія, крім півночі; Північна Африка. В Україні поширена на Поліссі, в Карпатах, Лісостепу та Степу. Зустрічається в лісах, балках, парках, садах.

Метелик: розмах крил 27–32 мм.

Період льоту: у травні–червні (I), у липні–серпні (II).

Кормові рослини гусені: малина (*Rubus idaeus*), ожина (*R. caesius*), кропиви (*Urtica*), глухі кропиви (*Lamium*), зніті (*Epilobium*), папороть орляк (*Pteridium*), салати (*Lactuca*) тощо.

252. *Phlogophora meticulosa* (Linnaeus, 1758)

Совка агатова

Типова місцевість: Європа.

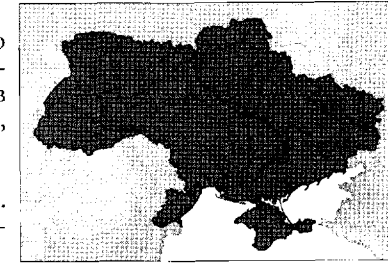
Поширення: від Західної Європи (крім півночі) до Малої та Передньої Азії, гір Копетдагу; Північна Африка. В Україні поширена повсюдно. Зустрічається в степу, балках, парках, садах, на остепнених схилах, орних землях, в оранжереях. Мігрант.

Метелик: розмах крил 43–53 мм.

Період льоту: у травні–червні (I), у липні–листопаді (II).

Кормові рослини гусені: поліфаг, іноді шкодить соняшнику, буряку, овочевим та іншим культурам.

В західній частині України зрідка зустрічається також *Phlogophora scita* Hbn.

253. *Nyrra rectilinea* (Esper, [1788])

Совка прямолінійна

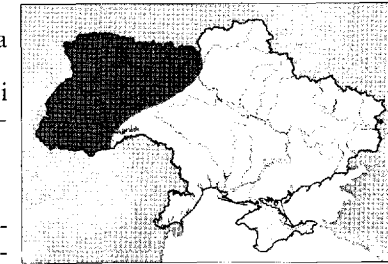
Типова місцевість: Унтерсендорф (Німеччина) та околиці Львова (Галиція, Україна).

Поширення: Європа та палеарктична Азія. В Україні поширена на Поліссі, в Лісостепу і Карпатах. Зустрічається в лісах, на луках, гірських болотах.

Метелик: розмах крил 32–39 мм.

Період льоту: з червня по серпень, одне покоління.

Кормові рослини гусені: чорниця (*Vaccinium myrtillus*), буяхи (*V. uliginosum*), малина (*Rubus idaeus*), ожина (*R. caesius*), верби (*Salix*) тощо.

254. *Xylomoia strix* Mikkola, 1980

Ксиломоя стрікс

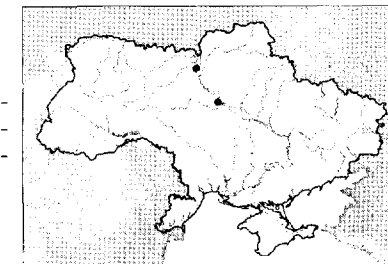
Типова місцевість: м. Турайд, Латвія.

Поширення: Європа (Польща, Латвія, південь Фінляндії, північно-західна Росія, Україна). В Україні зареєстрована в Канівському заповіднику та Києві. Зустрічається в лісах та парках.

Метелик: розмах крил 26–28,5 мм.

Період льоту: в червні–липні, одне покоління.

Кормові рослини гусені невідомі.

255. *Xylomoia graminea* (Graeser, 1888)

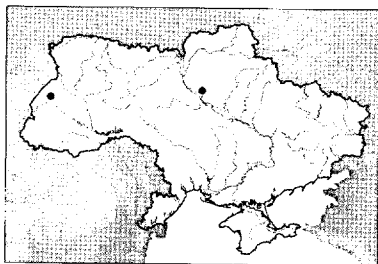
Ксиломоя злакова

Типова місцевість: Хабаровка, Приамур'я, Росія.
Поширення: Центральна та Східна Європа, палеарктична Азія. В Україні знайдена в околицях м. Переяслав-Хмельницький та смт Івано-Франкове. Зустрічається на заболочених луках.

Метелик: розмах крил 28–31 мм.

Період льоту: з кінця травня по липень, одне покоління.

Кормові рослини гусені невідомі.

256. *Auchmis detersa* (Esper, [1787])

Совка барбарисова

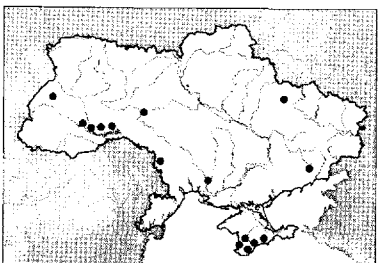
Типова місцевість невідома.

Поширення: від Південної та Центральної Європи до Східного Сибіру, Мала Азія, Іран. В Україні поширена в Прикарпатті, Лісостепу, Степу та Криму. Зустрічається на узліссях, у парках.

Метелик: розмах крил 44–49 мм.

Період льоту: з липня по жовтень, одне покоління.

Кормові рослини гусені: барбариси (*Berberis vulgaris*).

257. *Callopietria juvenina* (Stoll, 1782)

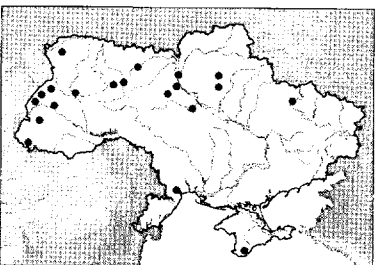
Совка червонувата пухнастонога

Типова місцевість: «Сурінам» (можливо, помилка).
Поширення: від Центральної та Південної Європи до Далекого Сходу та Японії, Індостан, Північна Африка. В Україні поширена повсюдно. Зустрічається в лісах, парках.

Метелик: розмах крил 30–34 мм.

Період льоту: з червня по серпень, одне покоління.

Кормові рослини гусені: папороть орляк звичайний (*Pteridium aquilinum*).

258. *Eucarta amethystina* (Hübner, [1803])

Совка аметистова

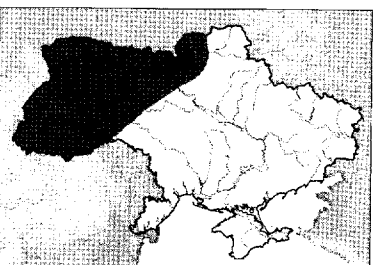
Типова місцевість: Європа.

Поширення: Європа та палеарктична Азія крім півночі. В Україні поширена на Поліссі, в Лісостепу і Карпатах. Зустрічається на луках, в лісах, парках, садах.

Метелик: розмах крил 27–32 мм.

Період льоту: у травні–червні (I), у липні–серпні (II).

Кормові рослини гусені: смовді (*Peucedanum*), морквники (*Silaum*), морква (*Daucus carota*), петрушки (*Petroselinum*).

259. *Eucarta virgo* (Treitschke, 1835)

Совка дівоча

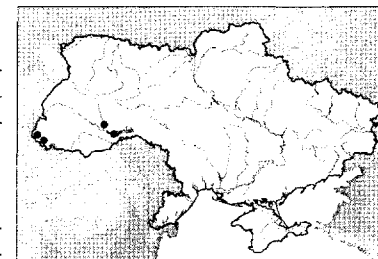
Типова місцевість: Сірмієн, Балкани.

Поширення: Європа та палеарктична Азія крім півночі. В Україні поширена в західній частині Лісостепу. Зустрічається в лісах, парках, садах поблизу водойм.

Метелик: розмах крил 27–30 мм.

Період льоту: з червня по серпень, одне покоління.

Кормові рослини гусені: хризантеми (*Chrysanthemum*), м'яти (*Mentha*), верби (*Salix*), кульбаби (*Taraxacum*).

260. *Ipimorpha retusa* (Linnaeus, 1761)

Совка гострокрила вербова

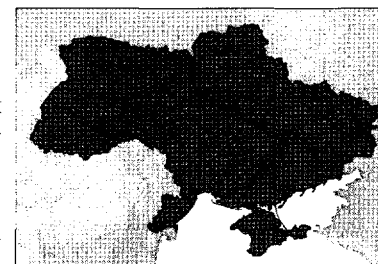
Типова місцевість: Швеція.

Поширення: Європа та палеарктична Азія, крім крайньої півночі. В Україні поширена повсюдно. Зустрічається в лісах, балках, парках, долинах річок.

Метелик: розмах крил 23–30 мм.

Період льоту: з червня по вересень, одне покоління.

Кормові рослини гусені: верби (*Salix*), тополі (*Populus*), вільхи (*Alnus*).

261. *Ipimorpha subtusa* ([Denis & Schiffermüller], 1775)

Совка гострокрила тополева

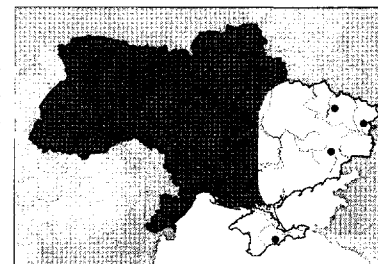
Типова місцевість: околиці Відня, Австрія.

Поширення: Європа та палеарктична Азія крім півночі. В Україні поширена на Поліссі, в Карпатах, Лісостепу і Криму. Зустрічається на луках, в лісах, парках, лісосмугах.

Метелик: розмах крил 26–33 мм.

Період льоту: з червня по вересень, одне покоління.

Кормові рослини гусені: тополі (*Populus*), яблуні (*Malus*), груші (*Pyrus*), верби (*Salix*).

262. *Enargia paleacea* (Esper, [1788])

Совка листяна бліда

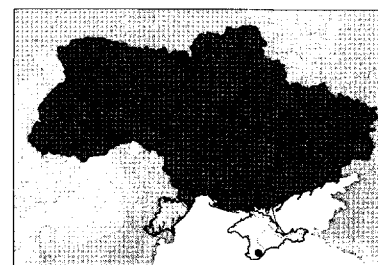
Типова місцевість: Ерланген, Німеччина.

Поширення: Європа та палеарктична Азія, крім півночі, Північна Америка. В Україні поширена повсюдно. Зустрічається в лісах, балках, лісосмугах, парках, садах.

Метелик: розмах крил 36–44 мм.

Період льоту: у липні–серпні, одне покоління.

Кормові рослини гусені: берези (*Betula*), тополі (*Populus*), вільхи (*Alnus*).

263. *Enargia abluta* (Hübner, [1808])

Совка аблута

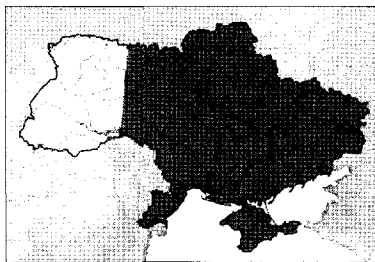
Типова місцевість: Європа.

Поширення: Європа крім півночі, Мала Азія, Іран. В Україні поширена в Лісостепу, Степу та Криму. Зустрічається в лісах, балках, лісосмугах, парках.

Метелик: розмах крил 33–38 мм.

Період льоту: з червня по серпень, одне покоління.

Кормові рослини гусені: тополі (*Populus*), дуби (*Quercus*).

264. *Parastichtis suspecta* (Hübner, [1817])

Совка короткоголова

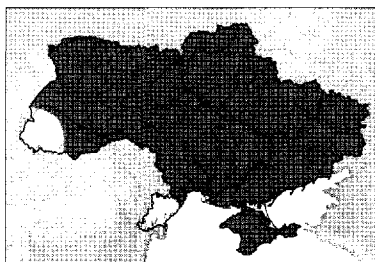
Типова місцевість: Європа.

Поширення: Європа та палеарктична Азія, крім півночі; Північна Америка. В Україні поширена в Карпатах, Лісостепу, Степу та Криму. Зустрічається в лісах, по долинах річок, у парках, садах.

Метелик: розмах крил 27–33 мм.

Період льоту: з червня по серпень, одне покоління.

Кормові рослини гусені: тополі (*Populus*), берези (*Betula*), верби (*Salix*), вільхи (*Alnus*).

265. *Apterogenum ypsilon* ([Denis & Schiffermüller], 1775)

Совка короткоголова вербова

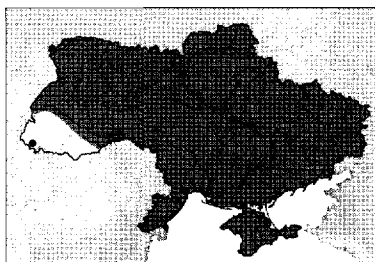
Типова місцевість: околиці Відня, Австрія.

Поширення: Європа та палеарктична Азія, крім півночі; Північна Африка. В Україні поширена повсюдно крім Карпат. Зустрічається в лісах, по долинах річок, у парках.

Метелик: розмах крил 34–42 мм.

Період льоту: у червні–липні, одне покоління.

Кормові рослини гусені: тополі (*Populus*), верби (*Salix*), берези (*Betula*), клени (*Acer*).

266. *Mycteroplus puniceago* (Boisduval, 1840)

Совка гранатникова

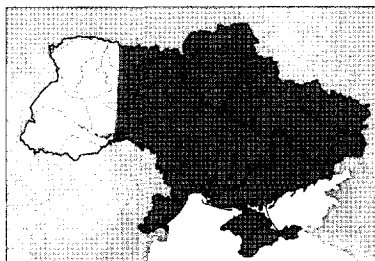
Типова місцевість: південь Росії.

Поширення: від Болгарії та Румунії до Малої та Центральної Азії. В Україні поширена на Поліссі, в Лісостепу, Степу та Криму. Зустрічається в степу, балках, на остепнених схилах, орних землях, узліссях, у лісосмугах, парках.

Метелик: розмах крил 28–36 мм.

Період льоту: з липня по вересень, одне покоління.

Кормові рослини гусені: лутиги (*Atriplex*), лободи (*Chenopodium*).

267. *Dicycla oo* (Linnaeus, 1758)

Совка подвійне о

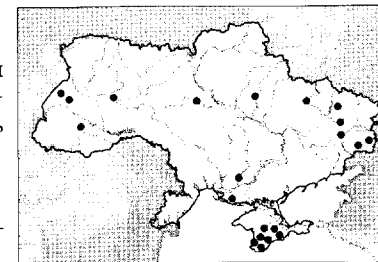
Типова місцевість: Європа.

Поширення: від Центральної та Південної Європи до Малої та Передньої Азії, Ірану. В Україні поширена в Лісостепу, Степу та Криму. Зустрічається в лісах, парках, лісосмугах.

Метелик: розмах крил 32–36 мм.

Період льоту: у червні–липні, одне покоління.

Кормові рослини гусені: дуби (*Quercus*), зрідка тополі (*Populus*) або верби (*Salix*).

268. *Cosmia diffinis* (Linnaeus, 1767)

Совка в'язова червоно-бура

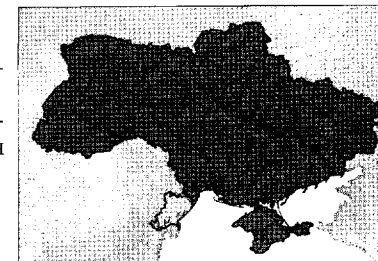
Типова місцевість: Лузітанія [Піренейський півострів]

Поширення: від Західної Європи до Закавказзя і Малої Азії. В Україні поширена повсюдно. Зустрічається в лісах, лісосмугах, парках, садах.

Метелик: розмах крил 26–31 мм.

Період льоту: з червня по серпень, одне покоління.

Кормові рослини гусені: берести (*Ulmus*).

269. *Cosmia affinis* (Linnaeus, 1767)

Совка в'язова темна

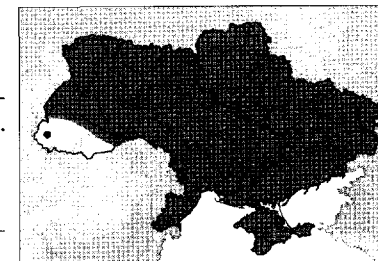
Типова місцевість: Європа.

Поширення: Європа та палеарктична Азія, крім півночі. В Україні поширена повсюдно крім Карпат. Зустрічається в лісах, лісосмугах, парках, садах.

Метелик: розмах крил 26–34 мм.

Період льоту: з червня по жовтень, одне покоління.

Кормові рослини гусені: берести (*Ulmus*), зрідка дуби (*Quercus*), клени (*Acer*), липи (*Tilia*) тощо.

270. *Cosmia pyralina* ([Denis & Schiffermüller], 1775)

Совка в'язова бура

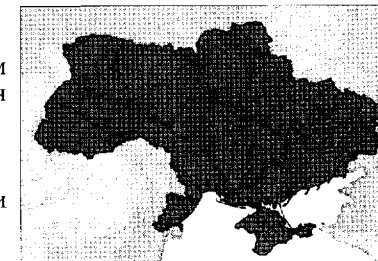
Типова місцевість: Саксонія, Німеччина.

Поширення: Європа та палеарктична Азія, крім півночі. В Україні поширена повсюдно. Зустрічається в лісах, лісосмугах, парках, садах.

Метелик: розмах крил 27–35 мм.

Період льоту: з червня по вересень, одне покоління.

Кормові рослини гусені: берести (*Ulmus*), липи (*Tilia*), дуби (*Quercus*), берези (*Betula*) тощо.

271. *Cosmia trapezina* (Linnaeus, 1758)

Совка грушова

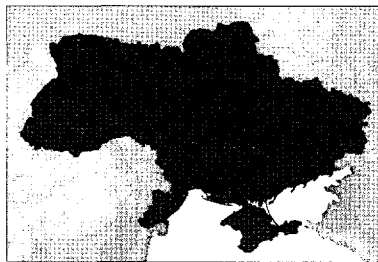
Типова місцевість: Європа.

Поширення: Європа та палеарктична Азія, крім півночі. В Україні поширена повсюдно. Зустрічається в лісах, балках, лісосмугах, парках, садах.

Метелик: розмах крил 26–35 мм.

Період льоту: з червня по вересень, одне покоління.

Кормові рослини гусені: дуби (*Quercus*), верби (*Salix*), тополі (*Populus*), липи (*Tilia*), граби (*Carpinus*), яблуні (*Malus*) тощо.

272. *Mesogona acetosellae* ([Denis & Schiffermüller], 1775)

Совка широкоспинна дубова

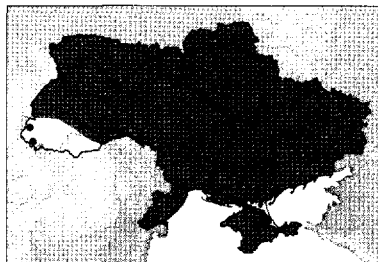
Типова місцевість: околиці Відня, Австрія.

Поширення: від Західної Європи до Західного Сибіру та Алтаю, Мала Азія. В Україні поширена повсюдно. Зустрічається в лісах, балках, парках, садах.

Метелик: розмах крил 36–46 мм.

Період льоту: з кінця липня по жовтень, одне покоління.

Кормові рослини гусені: дуби (*Quercus*), терен (*Prunus spinosa*), глоди (*Crataegus*), верби (*Salix*), барбариси (*Berberis*).

273. *Mesogona oxalina* (Hübner, [1803])

Совка широкоспинна вільхова

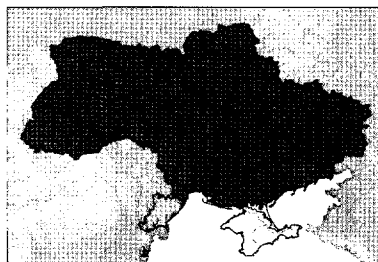
Типова місцевість: Європа.

Поширення: Європа крім крайньої півночі, Закавказзя, Мала Азія. В Україні поширена на Поліссі, в Карпатах, Лісостепу та Степу. Зустрічається в лісах, парках, лісосмугах.

Метелик: розмах крил 37–44 мм.

Період льоту: з серпня по жовтень, одне покоління.

Кормові рослини гусені: вільхи (*Alnus*), верби (*Salix*), тополі (*Populus*), клени (*Acer*), дуби (*Quercus*).

274. *Actinotia polyodon* (Clerck, 1759)

Совка звіробоїна буре

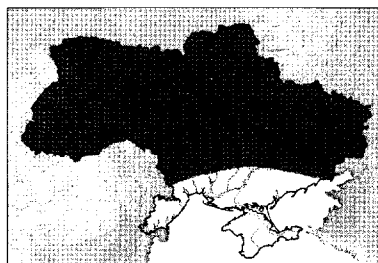
Типова місцевість: Швеція.

Поширення: Європа та палеарктична Азія, крім крайньої півночі. В Україні поширена на Поліссі, в Карпатах, Лісостепу та Степу. Зустрічається на луках, полонинах, узліссях, лісових полянах, остепнених схилах.

Метелик: розмах крил 30–36 мм.

Період льоту: у травні–червні (I), з липня по вересень (II).

Кормові рослини гусені: звіробої (*Hypericum*), астрагали (*Astragalus*).

275. *Actinotia radiosa* (Esper, [1804])

Совка радіоза

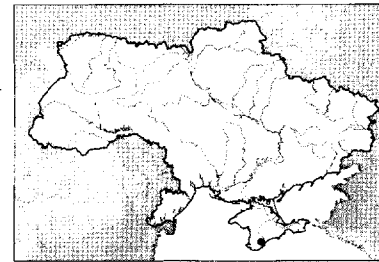
Типова місцевість: Франція (Haute-Savoie).

Поширення: ареал диз'юнктивний, охоплює частину Центральної та Південної Європи, гори Криму, Закавказзя та Малу Азію. В Україні поширена на Ай-Петринській яйлі (Крим).

Метелик: розмах крил 26–33 мм.

Період льоту: у липні, одне покоління.

Кормові рослини гусені: звіробої (*Hypericum*).

276. *Chloantha hyperici* ([Denis & Schiffermüller], 1775)

Совка звіробоїна сіра

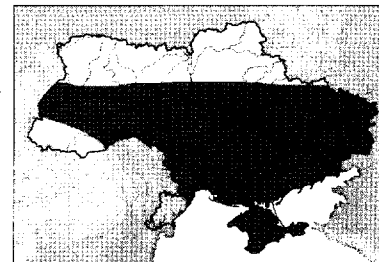
Типова місцевість: околиці Відня, Австрія.

Поширення: від Західної Європи до Малої та Центральної Азії. В Україні поширена в Лісостепу, Степу та Криму. Зустрічається на луках, остепнених схилах, узліссях, пасовищах, в степу.

Метелик: розмах крил 30–34 мм.

Період льоту: з квітня по червень (I), у липні–серпні (II).

Кормові рослини гусені: звіробої (*Hypericum*).

277. *Atethmia ambusta* ([Denis & Schiffermüller], 1775)

Совка яблунева зубцекрила

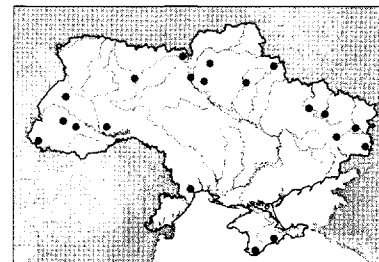
Типова місцевість: околиці Відня, Австрія.

Поширення: від Центральної та Південної Європи до Малої Азії, Кавказу та Закавказзя. В Україні поширена повсюдно. Зустрічається в лісах, балках, парках, садах.

Метелик: розмах крил 27–29 мм.

Період льоту: з серпня по жовтень, одне покоління.

Кормові рослини гусені: терен (*Prunus spinosa*), груші (*Pyrus*), яблуні (*Malus*).

278. *Atethmia centrago* (Haworth, 1809)

Совка центральна

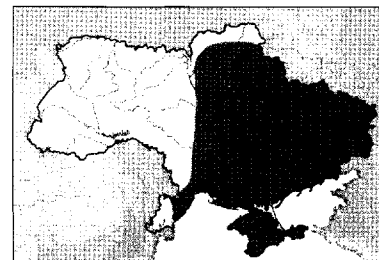
Типова місцевість: Велика Британія.

Поширення: від Західної Європи до Закавказзя, Малої, Передньої та Центральної Азії. В Україні поширена в Лісостепу, Степу і Криму. Зустрічається в лісах, балках, парках.

Метелик: розмах крил 28–36 мм.

Період льоту: з серпня по жовтень, одне покоління.

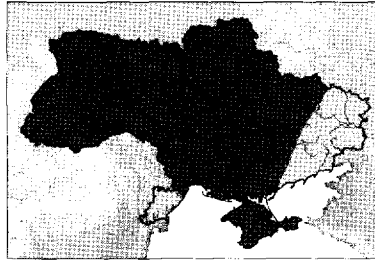
Кормові рослини гусені: ясени (*Fraxinus*), дуби (*Quercus*), берести (*Ulmus*).

279. *Xanthia togata* (Esper, [1788])

Совка золотиста подорожникова

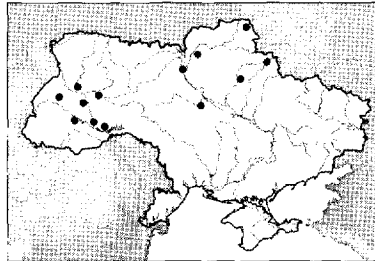
Типова місцевість: Ерланген, Німеччина.
Поширення: Європа та палеарктична Азія, крім півночі. В Україні поширена повсюдно. Зустрічається в розріджених лісах, балках, парках, садах.
Метелик: розмах крил 31–35 мм.
Період льоту: у серпні–вересні, одне покоління.
Кормові рослини гусені: навесні сережки верби (*Salix*), тополі (*Populus*), берези (*Betula*), пізніше переходять на малину (*Rubus*) та трав'янисті рослини.

280. *Xanthia aurago* ([Denis & Schiffermüller], 1775)

Совка золотиста

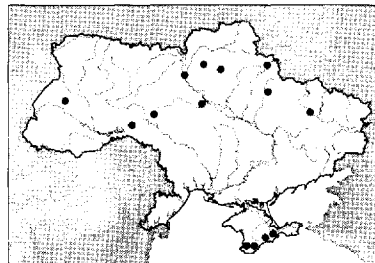
Типова місцевість: околиці Відня, Австрія.
Поширення: Європа, крім крайньої півночі, Мала Азія. В Україні поширена в Лісостепу. Зустрічається в лісах, парках, садах.
Метелик: розмах крил 29–33 мм.
Період льоту: з серпня по жовтень, одне покоління.
Кормові рослини гусені: буки (*Fagus*), дуби (*Quercus*), верби (*Salix*), вільхи (*Alnus*), липи (*Tilia*).

281. *Xanthia sulphurago* ([Denis & Schiffermüller], 1775)

Совка золотиста кленова

Типова місцевість: околиці Відня, Австрія.
Поширення: від Центральної та Південної Європи до Кавказу і Малої Азії. В Україні поширена в Лісостепу та Кримських горах. Зустрічається в лісах, парках.
Метелик: розмах крил 27–29 мм.
Період льоту: з кінця липня по жовтень, одне покоління.
Кормові рослини гусені: клени (*Acer*), липи (*Tilia*), берези (*Betula*), верби (*Salix*).

282. *Xanthia icteritia* (Hufnagel, 1766)

Совка золотиста малинова

Типова місцевість: околиці Берліна, Німеччина.
Поширення: Європа та палеарктична Азія, крім півночі; Північна Африка. В Україні поширена повсюдно. Зустрічається в лісах, балках, лісосмугах, парках.
Метелик: розмах крил 29–38 мм.
Період льоту: з кінця липня по жовтень, одне покоління.
Кормові рослини гусені: навесні сережки верби (*Salix*), тополі (*Populus*), пізніше переходять на трав'янисті рослини.

283. *Xanthia gilvago* ([Denis & Schiffermüller], 1775)

Совка брудно-жовта

Типова місцевість: околиці Відня, Австрія.
Поширення: від Західної Європи до Західного Сибіру та Центральної Азії, Північна Африка. В Україні поширена повсюдно крім Карпат. Зустрічається в лісах, по балках, лісосмугах, парках.
Метелик: розмах крил 32–38 мм.
Період льоту: з серпня по листопад, одне покоління.
Кормові рослини гусені: тополі (*Populus*), берести (*Ulmus campestris* та інші).

284. *Xanthia ocellaris* (Borkhausen, 1792)

Совка золотиста сіра

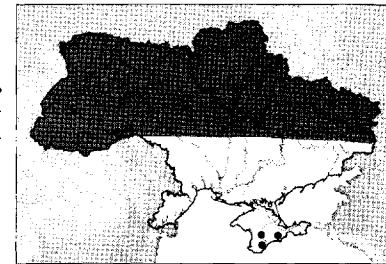
Типова місцевість невідома.
Поширення: від Західної Європи до Забайкалля та Кореї; Мала Азія, Північна Африка. В Україні поширена повсюдно крім Карпат. Зустрічається в лісах, балках, лісосмугах, парках.
Метелик: розмах крил 31–38 мм.
Період льоту: з серпня по листопад, одне покоління.
Кормові рослини гусені: тополі (*Populus*), верби (*Salix*).

285. *Xanthia citrigo* (Linnaeus, 1758)

Совка золотиста липова

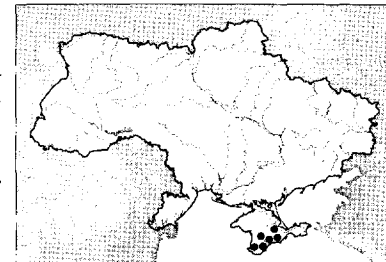
Типова місцевість: Європа.
Поширення: Європа крім крайніх півночі та півдня, Закавказзя, Мала Азія. В Україні поширена повсюдно, крім степу. Зустрічається в лісах, парках, лісосмугах.
Метелик: розмах крил 32–38 мм.
Період льоту: з липня по жовтень, одне покоління.
Кормові рослини гусені: липи (*Tilia*).

286. *Xanthia cypreago* (Hampson, 1906)

Совка кіпрська

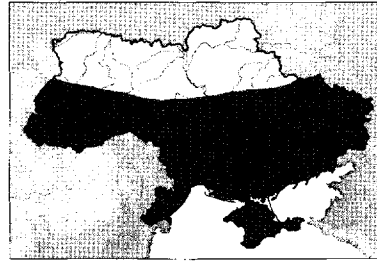
Типова місцевість: Кіпр.
Поширення: Південна Європа, Кіпр, Крит, Мала Азія. В Україні поширена в гірському Криму. Зустрічається в лісах, парках, садах.
Метелик: розмах крил 18–31 мм.
Період льоту: з вересня по листопад, одне покоління.
Кормові рослини гусені невідомі.

287. *Agrochola lychnidis* ([Denis & Schiffermüller], 1775)

Совка пухонога багатойдна

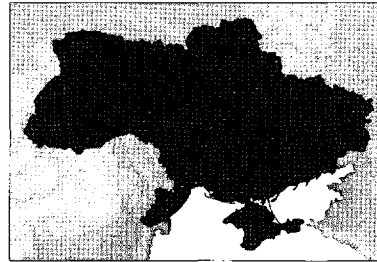
Типова місцевість: околиці Відня, Австрія.
Поширення: Європа, крім півночі, Мала, Передня та частина Центральної Азії, Північна Африка. В Україні поширена в Лісостепу, Степу та Криму.
Метелик: розмах крил 32–37 мм.
Період льоту: з вересня по листопад, одне покоління.
Кормові рослини гусені: терен (*Prunus spinosa*), верби (*Salix*), черемхи (*Padus*), деревії (*Achillea*), жовтці (*Ranunculus*).

288. *Agrochola circellaris* (Hufnagel, 1766)

Совка пухонога руда

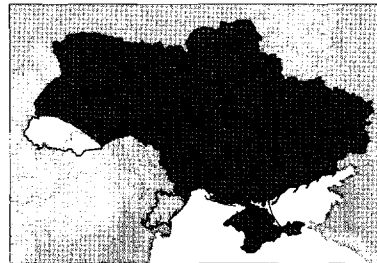
Типова місцевість: околиці Берліна, Німеччина.
Поширення: від Західної Європи до Західного Сибіру, Малої та Центральної Азії. В Україні поширена повсюдно. Зустрічається в лісах, балках, парках, садах.
Метелик: розмах крил 30–39 мм.
Період льоту: з серпня по листопад, одне покоління.
Кормові рослини гусені: верби (*Salix*), тополі (*Populus*), дуби (*Quercus*), буки (*Fagus*).

289. *Agrochola lota* (Clerck, 1759)

Совка пухонога вербова

Типова місцевість: Швеція.
Поширення: від Західної Європи до Західного Сибіру, Малої та Передньої Азії, Північна Африка. В Україні поширена повсюдно крім Карпат. Зустрічається в лісах, долинах річок, парках, садах.
Метелик: розмах крил 32–38 мм.
Період льоту: з кінця серпня по листопад, одне покоління.
Кормові рослини гусені: верби (*Salix*), тополі (*Populus*), вільхи (*Alnus*).

290. *Agrochola macilenta* (Hübner, [1809])

Совка пухонога жовто-бура

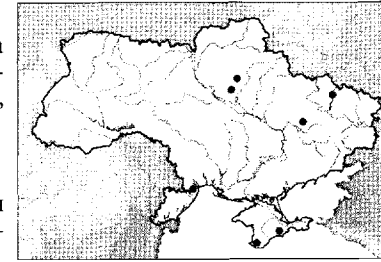
Типова місцевість: Європа.
Поширення: Європа крім крайньої півночі, Мала та Передня Азія. В Україні поширена в Лісостепу, Степу та Криму. Зустрічається в лісах, балках, парках.
Метелик: розмах крил 31–34 мм.
Період льоту: з кінця серпня по листопад, одне покоління.
Кормові рослини гусені: буки (*Fagus*), дуби (*Quercus*), верби (*Salix*), тополі (*Populus*), граби (*Carpinus*), глоди (*Crataegus*).

291. *Agrochola nitida* ([Denis & Schiffermüller], 1775)

Совка пухонога первоцвітова

Типова місцевість: околиці Відня, Австрія.
Поширення: Європа крім крайньої півночі, Мала Азія. В Україні поширена в Лісостепу, Степу та Криму. Зустрічається на луках, узліссях, лісових полянах, в балках.
Метелик: розмах крил 30–34 мм.
Період льоту: з серпня по жовтень, одне покоління.
Кормові рослини гусені: первоцвіти (*Primula*), терен (*Prunus spinosa*), щавлі (*Rumex*), підмаренники (*Galium*), вероніки (*Veronica*).

292. *Agrochola helvola* (Linnaeus, 1758)

Совка пухонога жовто-червона

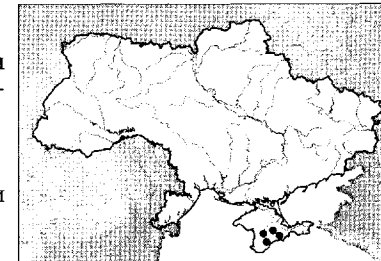
Типова місцевість: Фінляндія.
Поширення: від Західної Європи до Західного і Центрального Сибіру, Мала та Передня Азія. В Україні поширена на Поліссі, в Лісостепу, Степу та Криму. Зустрічається в лісах, балках, парках.
Метелик: розмах крил 34–42 мм.
Період льоту: з серпня по листопад, одне покоління.
Кормові рослини гусені: дуби (*Quercus*), терен (*Prunus*), ліщини (*Corylus*), верби (*Salix*), берези (*Betula*).

293. *Agrochola humilis* ([Denis & Schiffermüller], 1775)

Совка пухонога глодова

Типова місцевість: околиці Відня, Австрія.
Поширення: від Південної та Центральної Європи до Закавказзя, Мала Азія. В Україні поширена в Криму. Зустрічається на узліссях, в парках.
Метелик: розмах крил 33–38 мм.
Період льоту: у вересні-жовтні, одне покоління.
Кормові рослини гусені: будяки (*Carduus*), кульбаби (*Taraxacum*), жовті осоти (*Sonchus*), верби (*Salix*).

294. *Agrochola litura* (Linnaeus, 1758)

Совка пухонога темнобура

Типова місцевість: Швеція, Стокгольм.
Поширення: Європа крім крайньої півночі, Мала Азія, Північна Африка. В Україні поширена повсюдно крім Карпат. Зустрічається в лісах, балках, парках, садах, лісосмугах.
Метелик: розмах крил 30–36 мм.
Період льоту: з кінця серпня по жовтень, одне покоління.
Кормові рослини гусені: верби (*Salix*), берези (*Betula*), терен (*Prunus spinosa*), глухі кропиви (*Lamium*), в'язели (*Coronilla*).

295. *Agrochola laevis* (Hübner, [1803])

Совка пухонога сіра

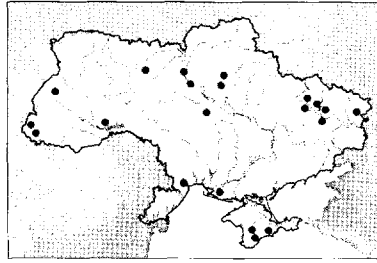
Типова місцевість: Європа.

Поширення: Європа крім півночі, Мала Азія. В Україні поширена повсюдно крім Карпат. Зустрічається в лісах, балках, парках.

Метелик: розмах крил 31–35 мм.

Період льоту: з кінця липня по жовтень, одне покоління.

Кормові рослини гусені: дуби (*Quercus*), берести (*Ulmus*), верби (*Salix*), щавлі (*Rumex*).

296. *Spudaea pontica* Kljutschko, 1968

Слудея понтійська

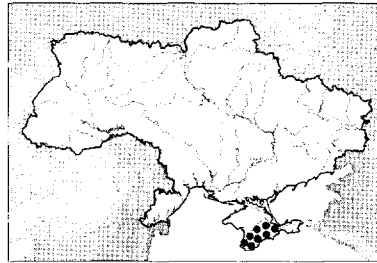
Типова місцевість: Алушта, Крим, Україна.

Поширення: Кримський півострів, Балкани, Кавказ. Зустрічається в лісах і парках південного берега Криму.

Метелик: розмах крил 29–33 мм.

Період льоту: з січня по травень, одне покоління.

Кормові рослини гусені невідомі (вірогідно, дуби *Quercus*).

297. *Eupsilia transversa* (Hufnagel, 1766)

Совка хижа

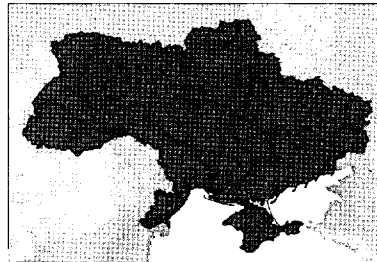
Типова місцевість: Берлін, Німеччина.

Поширення: Європа та палеарктична Азія, крім півночі. В Україні поширена повсюдно. Зустрічається в лісах, балках, парках, садах, лісосмугах.

Метелик: розмах крил 37–47 мм.

Період льоту: з серпня по листопад і після зимівлі з березня по травень, одне покоління.

Кормові рослини гусені: дуби (*Quercus*), буки (*Fagus*), верби (*Salix*), берести (*Ulmus*), іноді шкодить яблуні, груші та іншим плодовим.

298. *Jodia croceago* ([Denis & Schiffermüller], 1775)

Совка шафранова

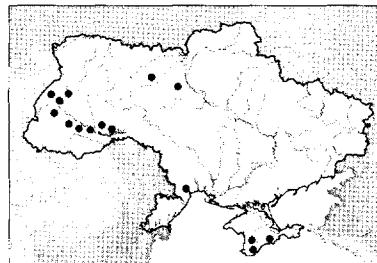
Типова місцевість: околиці Відня, Австрія.

Поширення: Європа крім півночі, Закавказзя, Мала та Передня Азія, Північна Африка. В Україні поширена повсюдно крім Карпат. Зустрічається в дубових та мішаних лісах, парках.

Метелик: розмах крил 32–36 мм.

Період льоту: з серпня по жовтень і після зимівлі з березня по травень, одне покоління.

Кормові рослини гусені: дуби (*Quercus*), буки (*Fagus*), тополі (*Populus*).

299. *Conistra vaccinii* (Linnaeus, 1761)

Совка плоскотіла чорнична

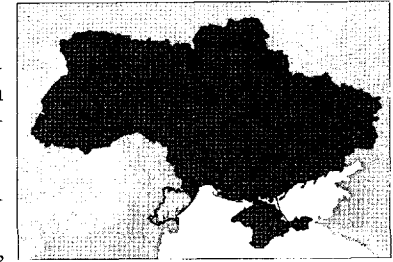
Типова місцевість: Швеція.

Поширення: від Західної Європи до Західного Сибіру та Алтаю, Закавказзя, Ірану; Мала Азія, Північна Африка. В Україні поширена повсюдно. Зустрічається в лісах, балках, парках, садах.

Метелик: розмах крил 30–35 мм.

Період льоту: з кінця серпня по грудень і після зимівлі з березня по травень, одне покоління.

Кормові рослини гусені: дуби (*Quercus*), липи (*Tilia*), клени (*Acer*), терен (*Prunus spinosa*).

300. *Conistra ligula* (Esper, [1791])

Совка плоскотіла темна

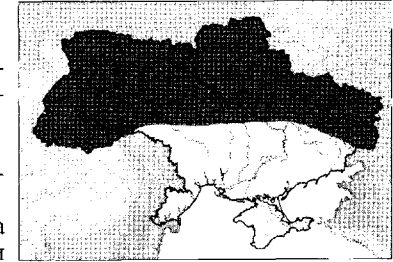
Типова місцевість: Тіроль, Австрія.

Поширення: Європа крім півночі, Мала Азія, Північна Африка. В Україні поширена на Поліссі, в Лісостепу та Степу. Зустрічається в лісах, парках, садах.

Метелик: розмах крил 28–34 мм.

Період льоту: у вересні–жовтні та з березня по травень, одне покоління.

Кормові рослини гусені: терен (*Prunus spinosa*), слива (*P. domestica*), глоди (*Crataegus*), клени (*Acer*), граби (*Carpinus*), щавлі (*Rumex*) тощо.

301. *Conistra rubiginosa* (Scopoli, 1763)

Совка плоскотіла жовтувата

Типова місцевість: Крайна (Італія та Балкани).

Поширення: від Західної Європи до Казахстану, Мала Азія. В Україні поширена повсюдно. Зустрічається в лісах, балках, парках, садах.

Метелик: розмах крил 32–38 мм.

Період льоту: з вересня по листопад і після зимівлі з березня по травень, одне покоління.

Кормові рослини гусені: терен (*Prunus spinosa*), глоди (*Crataegus*), клени (*Acer*), деревії (*Achillea*), фіалки (*Viola*).

302. *Conistra veronicae* (Hübner, [1813])

Совка плоскотіла червонувато-сіра

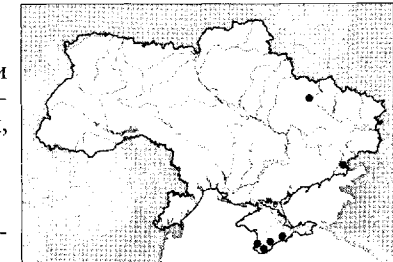
Типова місцевість: Європа.

Поширення: від Південної та Центральної Європи до Закавказзя, Мала Азія. В Україні поширена в Степу та Криму. Зустрічається в лісах, балках, лісосмугах, степу.

Метелик: розмах крил 32–35 мм.

Період льоту: з жовтня по квітень, одне покоління.

Кормові рослини гусені: сливи (*Prunus*), подорожники (*Plantago*), кульбаби (*Taraxacum*) тощо.

303. *Conistra rubiginea* ([Denis & Schiffermüller], 1775)

Совка плоскотіла жовта

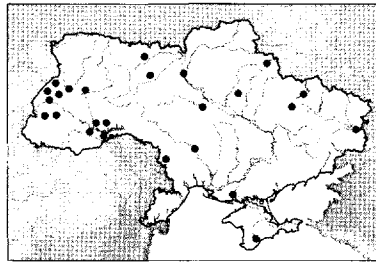
Типова місцевість: околиці Відня, Австрія.

Поширення: Європа крім крайньої півночі, Мала Азія. В Україні поширена в передгір'ях Карпат, Лісо-степу та Степу, локально в Криму. Зустрічається в лісах, парках, садах.

Метелик: розмах крил 30–34 мм.

Період льоту: з кінця серпня по листопад і з березня по травень, одне покоління.

Кормові рослини гусені: верби (*Salix*), тополі (*Populus tremula* та інші), терен (*Prunus spinosa*), дуби (*Quercus*), шипшини (*Rosa*), суниці (*Fragaria*).

304. *Conistra erythrocephala* ([Denis & Schiffermüller], 1775)

Совка плоскотіла сіра

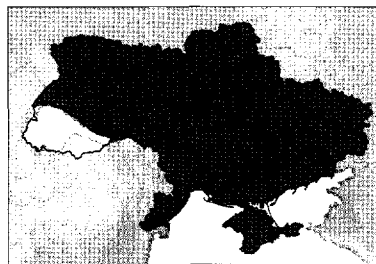
Типова місцевість: околиці Відня, Австрія.

Поширення: Європа крім крайньої півночі, Мала Азія, Північна Африка. В Україні поширена повсюдно крім Карпат. Зустрічається в лісах, парках, лісо-смугах, садах.

Метелик: розмах крил 31–38 мм.

Період льоту: з вересня по листопад і після зимівлі з лютого по травень, одне покоління.

Кормові рослини гусені: дуби (*Quercus*), буки (*Fagus*), берести (*Ulmus*), суниці (*Fragaria*), підмаренники (*Galium*).

305. *Orbona fragariae* (Vieweg, 1790)

Совка сунична

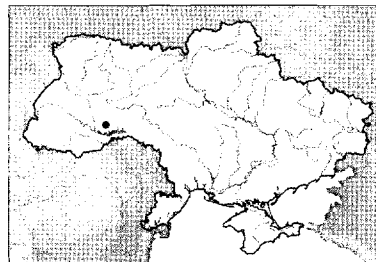
Типова місцевість: Бранденбург, Німеччина.

Поширення: від Південної та Центральної Європи до Кореї та Японії. В Україні знайдена в м. Кам'янець-Подільський. Зустрічається в сухих лісах, на луках, узліссях, в садах.

Метелик: розмах крил 41–55 мм.

Період льоту: у вересні-жовтні і після зимівлі у березні-квітні, одне покоління.

Кормові рослини гусені: суниці, полуниці (*Fragaria*), подорожники (*Plantago*).

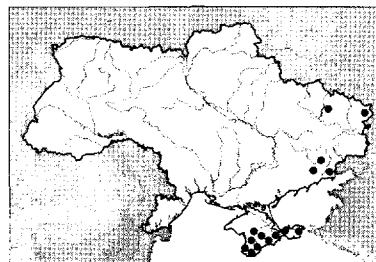

306. *Episema glaucina* (Esper, 1789)

Совка лілійна

Типова місцевість: Франкфурт-на-Майні, Німеччина. Поширення: від Південної та Центральної Європи до Закавказзя; Мала Азія, Північна Африка. В Україні поширена в Степу та Криму. Зустрічається в степу, на остепнених схилах, узліссях.

Метелик: розмах крил 27–36 мм; статевий диморфізм: вусики самця двогребінчасті, вусики самиці щетинкоподібні.

Період льоту: з липня по жовтень, одне покоління.

Кормові рослини гусені: віхалки (*Anthericum*), рястки (*Ornithogalum*), гадючі цибульки (*Muscari*).

В Прикарпатті та Середньому Придністров'ї відмічено дуже схожий на *E. glaucina* вид *E. tersa* Den. & Schiff., у Криму — інший «вид-двійник» *E. amasina* Hmps.

307. *Episema lederi* Christoph, 1885

Совка Ледера

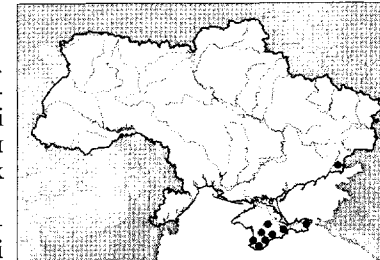
Типова місцевість: Еленендорф (Ханлар), Азербайджан.

Поширення: від Балканського півострова до Закавказзя, Мала, Передня та Центральна Азія. В Україні поширена в Криму та заповіднику «Хомутовський степ». Зустрічається в степу та на степових схилах Кримських гір.

Метелик: розмах крил 27–33 мм; статевий диморфізм: вусики самця двогребінчасті, вусики самиці щетинкоподібні.

Період льоту: у вересні-жовтні, одне покоління.

Кормові рослини гусені: різні види лілійних.

308. *Episema korsakovi* (Christoph, 1885)

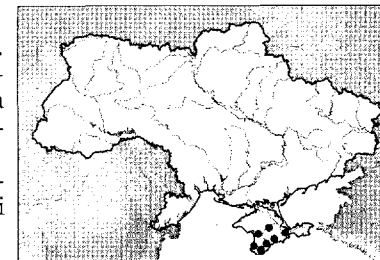
Совка Корсакова

Типова місцевість: Еленендорф (Ханлар), Азербайджан. Поширення: від Балканського півострова до Закавказзя, західного Казахстану і Туркменістану, Мала та Передня Азія. В Україні поширена в Криму. Зустрічається в степу та на степових схилах Кримських гір.

Метелик: розмах крил 27–41 мм; статевий диморфізм: вусики самця двогребінчасті, вусики самиці щетинкоподібні.

Період льоту: у вересні-жовтні, одне покоління.

Кормові рослини гусені: різні види лілійних.

309. *Cleoceris scoriacea* (Esper, [1789])

Совка віхалкова

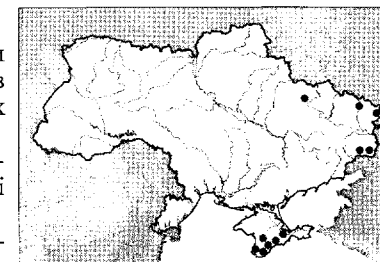
Типова місцевість: Німеччина.

Поширення: від Південної та Центральної Європи до Закавказзя, Мала Азія, Ірак. В Україні поширена в Криму та Степу. Зустрічається в степу та на степових схилах.

Метелик: розмах крил 20–36 мм; статевий диморфізм: вусики самця двогребінчасті, вусики самиці щетинкоподібні.

Період льоту: з кінця серпня по листопад, одне покоління.

Кормові рослини гусені: віхалки гілляста і лілійна (*Anthericum ramosum*, *A. liliago*).

310. *Ulochlaena hirta* (Hübner, [1813])

Совка мохната

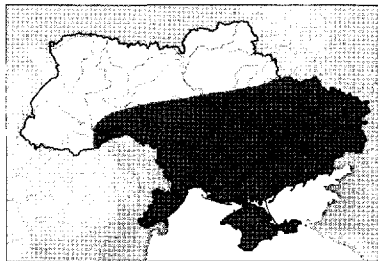
Типова місцевість: Європа.

Поширення: від Південної Європи до Закавказзя, Малої та Центральної Азії; Північна Африка. В Україні поширена в Криму, Степу та південних лісостепових районах. Зустрічається в степу, іноді в містах по газонах.

Метелик: розмах крил 15–34 мм; статевий диморфізм: самці крилаті, крила самиць редуковані і вони нездатні до польоту.

Період льоту: з кінця серпня по грудень, одне покоління.

Кормові рослини гусені: ковили (*Stipa*) та інші злаки.

311. *Dasypolia templi* (Thunberg, 1792)

Совка кам'яна шерстиста

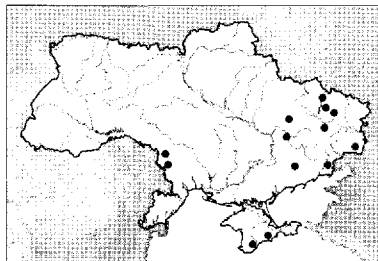
Типова місцевість: Швеція.

Поширення: від Західної Європи до Східного Сибіру, Мала та Центральна Азія, Північна Африка. В Україні поширена локально в Лісостепу, Степу та Кримських горах. Зустрічається в лісах, на луках та остепнених схилах.

Метелик: розмах крил самця 35–50 мм, самиці 40–50 мм.

Період льоту: з жовтня по грудень і після зимівлі у березні–квітні.

Кормові рослини гусені: борщівники (*Heracleum*) та інші зонтичні.

312. *Brachylomia viminalis* (Fabricius, 1777)

Совка листовая вербова

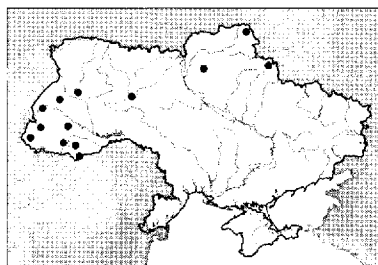
Типова місцевість: Німеччина.

Поширення: Європа та палеарктична Азія, крім крайньої півночі. В Україні поширена на Поліссі, в Лісостепу, Карпатах. Зустрічається в лісах, на луках, полонинах, в парках, садах.

Метелик: розмах крил 23–33 мм.

Період льоту: з червня по серпень, одне покоління.

Кормові рослини гусені: верби (*Salix*).

313. *Aporophyla lutulenta* ([Denis & Schiffmüller], 1775)

Совка гладкошпинна темно-сіра

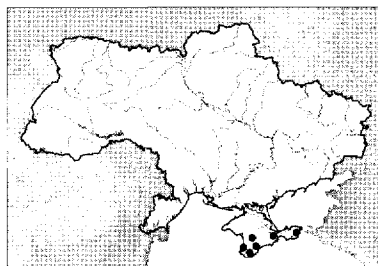
Типова місцевість: околиці Відня, Австрія.

Поширення: Європа крім півночі, Мала Азія. В Україні поширена в Криму. Зустрічається в лісах, парках, садах.

Метелик: розмах крил 34–38 мм.

Період льоту: з серпня по жовтень, одне покоління.

Кормові рослини гусені: віхалки (*Anthericum*), вереси (*Calluna*), дроки (*Genista*), незабудки (*Myosotis*), горобейники (*Lithospermum*), шавлі (*Rumex*), зірочки (*Stellaria*) тощо.

314. *Aporophyla nigra* (Haworth, 1809)

Совка гладкошпинна чорна

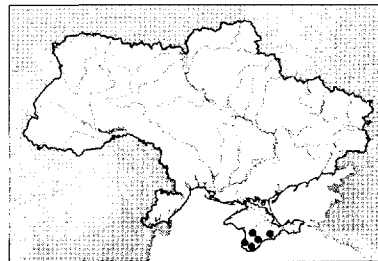
Типова місцевість: Велика Британія.

Поширення: Європа крім півночі, Північна Африка, Мала та Передня Азія. В Криму, Азії та Африці поширений підвид *A. nigra cinerea* Stgr. Зустрічається на луках, остепнених схилах, в розріджених лісах, парках.

Метелик: розмах крил 39–45 мм, у підвиду *cinerea* Stgr. основний фон передніх крил світліший ніж у метеликів номінативного підвиду, що поширені в Європі; дуже схожий на попередній вид.

Період льоту: з вересня по листопад, одне покоління.

Кормові рослини гусені: шавлі (*Rumex*), підмаренники (*Galium*), квасениці (*Oxalis*), дроки (*Genista*), саротамнуси (*Sarothamnus*), подорожники (*Plantago*) тощо.

315. *Aporophyla canescens* (Duponchel, 1826)

Совка гладкошпинна світла

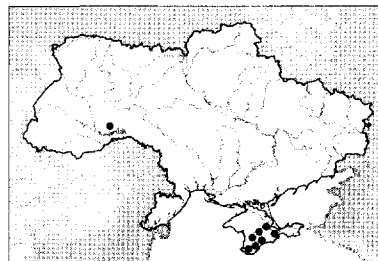
Типова місцевість: Капельнавадра, Південна Франція.

Поширення: від Південної Європи до Закавказзя, Мала та Передня Азія. В Україні поширена в Криму, відмічена в м. Кам'янець-Подільський. Зустрічається на яйлі, степових схилах, у парках, садах.

Метелик: розмах крил 35–43 мм.

Період льоту: з кінця серпня по жовтень, одне покоління.

Кормові рослини гусені: нагідки (*Calendula*), асфоделуси (*Asphodelus*), нарциси (*Narcissus*) та інші.

316. *Lithomoia solidaginis* (Hübner, [1803])

Совка довгокрила мала

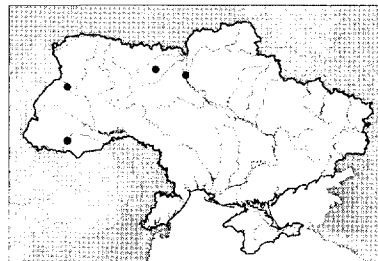
Типова місцевість: Європа.

Поширення: Європа та палеарктична Азія, крім крайнього півдня. В Україні поширена в Карпатах і Лісостепу. Зустрічається в лісах, на узліссі та болотах.

Метелик: розмах крил 39–46 мм.

Період льоту: з липня по вересень, одне покоління.

Кормові рослини гусені: чорниця (*Vaccinium myrtillus*), буяхи (*V. uliginosum*), брусниця (*V. vitis-idaea*), журавлини (*Oxycoccus*), багно (*Ledum*), верби (*Salix*).

317. *Lithophane semibrunnea* (Haworth, 1809)

Совка корова ясенова

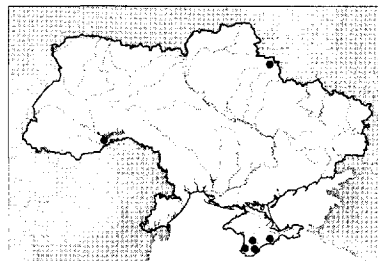
Типова місцевість: Велика Британія.

Поширення: від Західної Європи до Закавказзя, Малої Азії та Іраку, Північна Африка. В Україні поширена в Криму, м. Хотин Чернівецької області, поблизу м. Суми. Зустрічається в лісах, парках.

Метелик: розмах крил 33–42 мм.

Період льоту: у вересні та після зимівлі з лютого по квітень, одне покоління.

Кормові рослини гусені: ясени (*Fraxinus*), дуби (*Quercus*), терен (*Prunus spinosa*), черемхи (*Padus*).

318. *Lithophane socia* (Hufnagel, 1766)

Совка королева жовто-бура

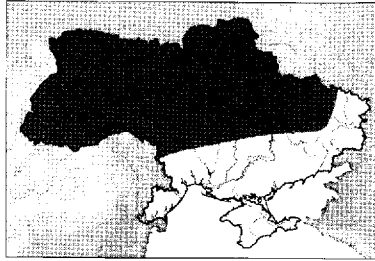
Типова місцевість: околиці Берліна, Німеччина.

Поширення: Європа та палеарктична Азія. В Україні поширена на Поліссі, в Карпатах, Лісостепу та Степу. Зустрічається в лісах, лісосмугах, парках, садах.

Метелик: розмах крил 34–42 мм.

Період льоту: у серпні–жовтні і після зимівлі з березня по травень, одне покоління.

Кормові рослини гусені: дуби (*Quercus*), берези (*Betula*), ясени (*Fraxinus*), берести (*Ulmus*), липи (*Tilia*).

319. *Lithophane ornitopus* (Hufnagel, 1766)

Совка королева світло-сіра

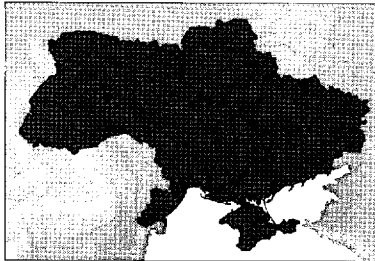
Типова місцевість: околиці Берліна, Німеччина.

Поширення: Європа та палеарктична Азія до Західного Сибіру; Мала Азія. В Україні поширена повсюдно. Зустрічається в лісах, балках, лісосмугах, парках, садах.

Метелик: розмах крил 33–40 мм.

Період льоту: з вересня по грудень і після зимівлі з лютого по травень, одне покоління.

Кормові рослини гусені: дуби (*Quercus*), верби (*Salix*), тополі (*Populus tremula* та ін.), терен (*Prunus spinosa*).

320. *Lithophane furcifera* (Hufnagel, 1766)

Совка королева темна

Типова місцевість: околиці Берліна, Німеччина.

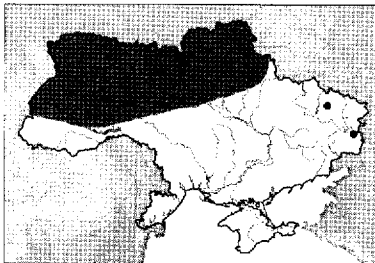
Поширення: Європа крім крайньої півночі, локально на Уралі та в Західному Сибіру. В Україні поширена на Поліссі, в Лісостепу, локально в Степу. Зустрічається в лісах, парках, лісосмугах.

Метелик: розмах крил 39–45 мм.

Період льоту: з кінця серпня по жовтень і після зимівлі з березня по травень, одне покоління.

Кормові рослини гусені: берези (*Betula*), вільхи (*Alnus*), дуби (*Quercus*), верби (*Salix*), тополі (*Populus*).

В Україні локально і рідкісно зустрічаються *Lithophane consocia* Bkh., *L. lapidea* Hbn., *L. merckii* Rbr.

321. *Scotochrosta pulla* ([Denis & Schiffermüller], 1775)

Совка товстонога

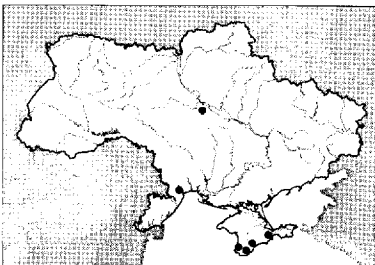
Типова місцевість: околиці Відня, Австрія.

Поширення: від Південної та Центральної Європи до Кавказу, Мала Азія. В Україні поширена в Криму, локально в Степу та Лісостепу. Зустрічається в лісах і парках.

Метелик: розмах крил 39–44 мм.

Період льоту: з вересня по листопад, одне покоління.

Кормові рослини гусені: грудаці (*Linosyris*), дуби (*Quercus*).

322. *Xylena vetusta* (Hübner, [1813])

Совка довгокрила велика

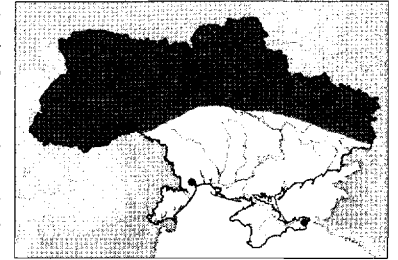
Типова місцевість: Європа.

Поширення: Європа та палеарктична Азія крім крайньої півночі, Північна Африка. В Україні поширена повсюдно. Зустрічається на луках, болотах, в балках, парках, садах.

Метелик: розмах крил 47–67 мм.

Період льоту: з кінця серпня по листопад і після зимівлі з березня по червень, одне покоління.

Кормові рослини гусені: гірчаки (*Polygonum*), сокирки (*Delphinium*), вовчуги (*Ononis*), конюшини (*Trifolium*), підмаренники (*Galium*), півники (*Iris*), верби (*Salix*).

323. *Xylena exsoleta* (Linnaeus, 1758)

Совка довгокрила середня

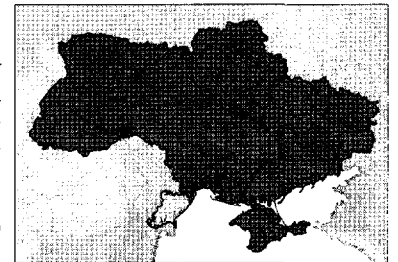
Типова місцевість: Європа.

Поширення: від Західної Європи до Далекого Сходу Росії та Тибету; Мала та Центральна Азія, Північна Африка. В Україні поширена повсюдно. Зустрічається на луках, полянах, орних землях, в балках, парках, садах.

Метелик: розмах крил 60–65 мм.

Період льоту: з кінця серпня по листопад і з лютого по травень, одне покоління.

Кормові рослини гусені: підмаренники (*Galium*), щавлі (*Rumex*), хаменерії (*Chamaenerium*) тощо. Іноді шкодить льону, хмелю, яблуні та бобовим культурам.

324. *Xylocampa areola* (Esper, [1789])

Совка жимолостева бугра

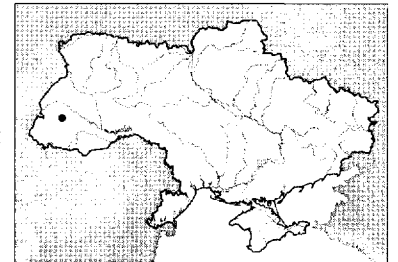
Типова місцевість: Флоренція, Італія.

Поширення: Південна та частина Центральної Європа. В Україні поширена в Прикарпатті. Зустрічається в парках, садах.

Метелик: розмах крил 31–36 мм.

Період льоту: у квітні–травні, одне покоління.

Кормові рослини гусені: жимолості (*Lonicera*).

325. *Meganephria bimaculosa* (Linnaeus, 1767)

Совка китичновуса двоплямиста

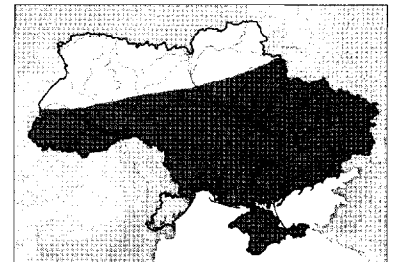
Типова місцевість: Німеччина.

Поширення: від Західної Європи до Закавказзя, Ірану та Малої Азії. В Україні поширена в Лісостепу, Степу та Криму. Зустрічається в лісах, балках, парках, садах.

Метелик: розмах крил 46–53 мм.

Період льоту: у серпні–вересні, одне покоління.

Кормові рослини гусені: берести (*Ulmus*), терен (*Prunus spinosa*), слива (*P. domestica*), персик (*P. persica*).

326. *Allophyes oxyacanthae* (Linnaeus, 1758)

Совка кистевуса глодова

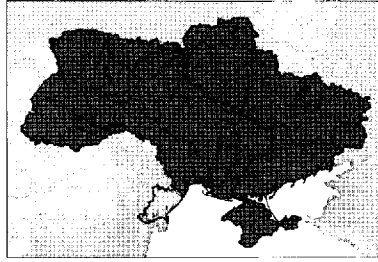
Типова місцевість: Європа.

Поширення: Європа крім півночі, Мала Азія. В Україні поширена повсюдно. Зустрічається на узліссях, в балках, парках, садах, лісосмугах.

Метелик: розмах крил 38–45 мм; статевий диморфізм: метелик самця пилчасті, у самиці щетинкоподібні.

Період льоту: у вересні–листопаді, одне покоління.

Кормові рослини гусені: сливи (*Prunus spinosa*, *P. domestica*), вишні (*Cerasus*), глоди (*Crataegus*), горобини (*Sorbus*).

327. *Rileyiana fovea* (Treitschke, 1825)

Совка фовеа

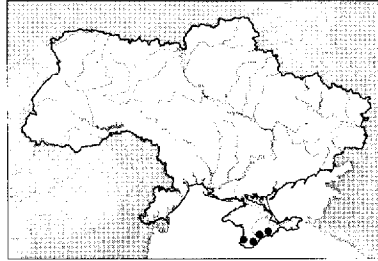
Типова місцевість: Офен (Будапешт, Угорщина).

Поширення: Південна та частина Центральної Європа, Мала Азія, Туркменістан. В Україні поширена на південному березі Криму. Зустрічається в лісах, парках.

Метелик: розмах крил 29–32 мм.

Період льоту: у жовтні–листопаді, одне покоління.

Кормові рослини гусені: дуби (*Quercus*).

328. *Valeria oleagina* ([Denis & Schiffermüller], 1775)

Совка оливкова

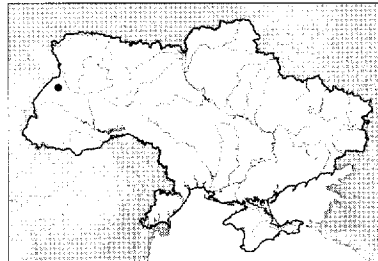
Типова місцевість: околиці Відня, Австрія.

Поширення: Південна та Центральної Європа, Мала та Передня Азія. В Україні поширена на околицях Львова. Зустрічається на узліссях, в парках.

Метелик: розмах крил 37–44 мм.

Період льоту: з квітня по червень, одне покоління.

Кормові рослини гусені: терен (*Prunus spinosa*), глоди (*Crataegus*).

329. *Dichonia aprilina* (Linnaeus, 1758)

Совка осіння зелена

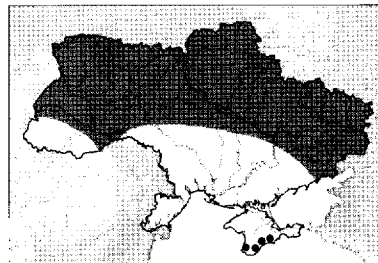
Типова місцевість: Європа.

Поширення: Європа крім півночі, Закавказзя, Мала Азія. В Україні поширена на Поліссі, в Лісостепу, північних районах Степу та Кримських горах. Зустрічається в лісах, лісосмугах, парках, садах.

Метелик: розмах крил 47–52 мм.

Період льоту: з кінця серпня по листопад, одне покоління.

Кормові рослини гусені: дуби (*Quercus*), іноді ясени (*Fraxinus*), тополі (*Populus*), буки (*Fagus*).

330. *Dichonia convergens* ([Denis & Schiffermüller], 1775)

Совка осіння сіра

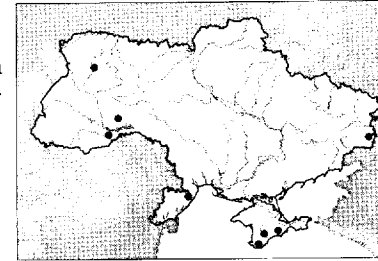
Типова місцевість: околиці Відня, Австрія.

Поширення: Південна та Центральної Європа, Мала Азія. В Україні поширена в Лісостепу, Степу та Кримських горах. Зустрічається в лісах, парках.

Метелик: розмах крил 33–38 мм.

Період льоту: у вересні–листопаді, одне покоління.

Кормові рослини гусені: дуби (*Quercus*).

331. *Dichonia aeruginea* (Hübner, [1808])

Совка осіння темно-сіра

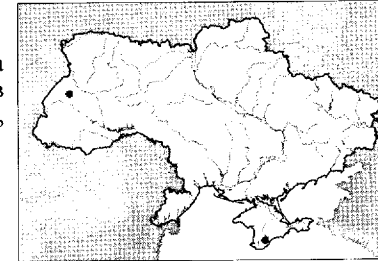
Типова місцевість: Європа.

Поширення: Південна та Центральної Європа, Мала та Передня Азія. В Україні поширена локально в Криму та на околицях Львова. Зустрічається в лісах, парках.

Метелик: розмах крил 32–38 мм.

Період льоту: з серпня по жовтень, одне покоління.

Кормові рослини гусені: дуби (*Quercus*).

332. *Dryobotodes eremita* (Fabricius, 1775)

Совка дубова сіра

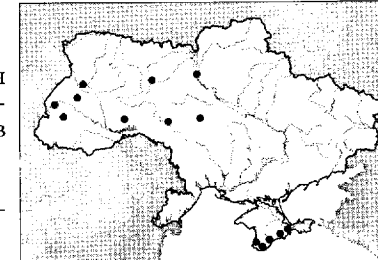
Типова місцевість: Лейпциг, Німеччина.

Поширення: Європа крім півночі, Мала та Передня Азія, Північна Африка. В Україні поширена на Поліссі, в Лісостепу, Степу та Криму. Зустрічається в дібровах та мішаних лісах, парках, садах.

Метелик: розмах крил 28–35 мм.

Період льоту: з кінця липня по грудень, одне покоління.

Кормові рослини гусені: дуби (*Quercus*).

333. *Dryobotodes carbonis* (F. Wagner, 1931)

Совка дубова європейська

Типова місцевість: Аксехір, Туреччина.

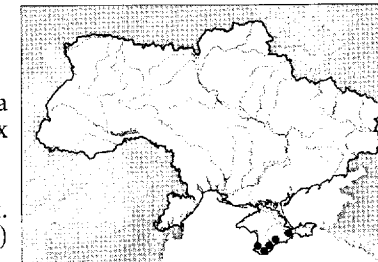
Поширення: Південна та Центральної Європа, Мала та Передня Азія. В Україні поширена в Кримських горах. Зустрічається в дібровах, парках.

Метелик: розмах крил 23–30 мм.

Період льоту: з вересня по листопад, одне покоління.

Кормові рослини гусені: дуб кам'яний (*Quercus ilex*) та інші дуби (*Quercus*).

В Україні зрідка зустрічається ще один вид цього роду *Dryobotodes monochroma* Esp.

334. *Antitype chi* (Linnaeus, 1758)

Совка кам'яна

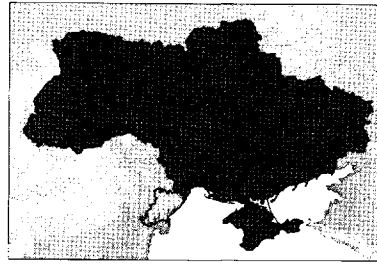
Типова місцевість: Європа.

Поширення: Європа та палеарктична Азія, крім півночі; Мала Азія. В Україні поширена на Поліссі, в Лісостепу, Степу та Криму. Зустрічається на луках, болотах, в лісах, балках, парках.

Метелик: розмах крил 32–39 мм.

Період льоту: з липня по жовтень, одне покоління.

Кормові рослини гусені: шавлі (*Rumex*), підмаренники (*Galium*), латуки (*Lactuca*), жовті осоти (*Sonchus*), зніти (*Epilobium*), жимолості (*Lonicera*).

335. *Ammoconia caecimacula* ([Denis & Schiffermüller], 1775)

Совка гладкоспинна світлосіра

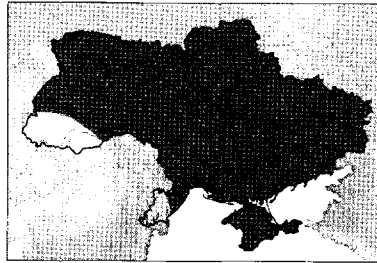
Типова місцевість: околиці Відня, Австрія.

Поширення: від Західної Європи до Західного Сибіру та Центральної Азії. В Україні поширена повсюдно. Зустрічається на луках, узліссях, степових схилах, у степу, парках.

Метелик: розмах крил 38–45 мм.

Період льоту: з серпня по листопад, одне покоління.

Кормові рослини гусені: підмаренники (*Galium*), наперстянки (*Digitalis*), кульбаби (*Taraxacum*), шавлі (*Rumex*), зірочники (*Stellaria*), смілки (*Silene*).

336. *Polymixis polymita* (Linnaeus, 1761)

Совка кам'яна бура

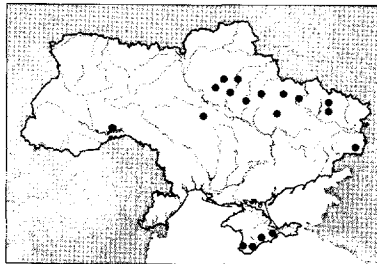
Типова місцевість: Швеція.

Поширення: Європа крім півночі, Мала Азія. В Україні поширена в Лісостепу, Степу та Кримських горах. Зустрічається на луках, узліссях, полянах, в парках.

Метелик: розмах крил 36–45 мм.

Період льоту: в серпні–вересні, одне покоління.

Кормові рослини гусені: первоцвіти (*Primula*), глухі кропиви (*Lamium*), бутені (*Chaerophyllum*), терен (*Prunus spinosa*).

337. *Polymixis rufocincta* (Geyer, [1828])

Совка кам'яна південна

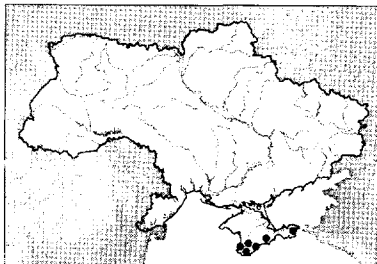
Типова місцевість: Фіуме [Рієка], Хорватія.

Поширення: від Південної та Центральної Європи до Закавказзя, Малої та Передньої Азії. В Україні поширена в Криму. Зустрічається на луках, степових схилах, у степу.

Метелик: розмах крил 40–52 мм.

Період льоту: з вересня по грудень, одне покоління.

Кормові рослини гусені: дроки (*Genista*), нечуйвітри (*Hieracium*), смілки (*Silene*), гвоздики (*Dianthus*).

338. *Polymixis flavicincta* ([Denis & Schiffermüller], 1775)

Совка кам'яна жовтувата

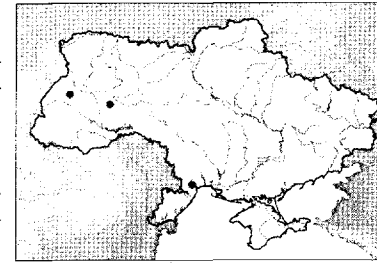
Типова місцевість: околиці Відня, Австрія.

Поширення: Південна та Центральна Європа, Північна Африка. В Україні поширена локально в Лісостепу та Степу. Зустрічається на луках, у степу.

Метелик: розмах крил 38–46 мм.

Період льоту: з червня по серпень, одне покоління.

Кормові рослини гусені: барбариси (*Berberis*), дзвоники (*Campanula*), жимолості (*Lonicera*), шавлі (*Rumex*), зірочники (*Stellaria*).

339. *Polymixis latesco* Fibiger, 2001 (= *leuconota* auct., nec Herrich-Schäffer, 1850)

Совка степова

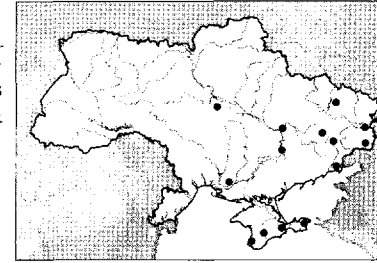
Типова місцевість: Туркменістан.

Поширення: ареал потребує вивчення; південь Поволжжя та Центральної Азії. В Україні поширена в Степу та Криму. Зустрічається в степу, балках, на узліссях.

Метелик: розмах крил 32–41 мм.

Період льоту: з серпня по жовтень, одне покоління.

Кормові рослини гусені: поліфаг на різних злаках.

340. *Crypsedra gemmea* (Treitschke, 1825)

Совка польова зеленувато-бура

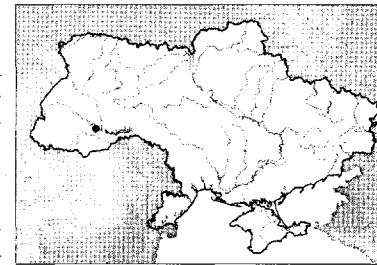
Типова місцевість: Тюріц, Гаштейн, Австрія.

Поширення: Європа крім крайньої півночі. В Україні поширена в середньому Придністров'ї (Заліщицький р-н Тернопільської області). Зустрічається на луках, болотах.

Метелик: розмах крил 35–40 мм.

Період льоту: з серпня по жовтень, одне покоління.

Кормові рослини гусені: щучники (*Deschampsia*), тимофіївки (*Phleum*), лисохвости (*Alopecurus*), тонконоги (*Poa*).

341. *Blepharita amica* (Treitschke, 1825)

Совка приємна

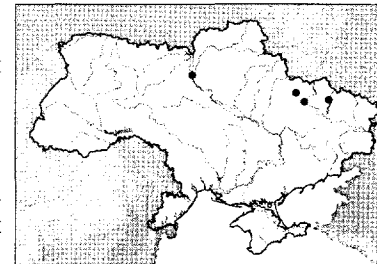
Типова місцевість: Петербург, Росія.

Поширення: Європа та палеарктична Азія крім крайньої півночі. В Україні поширена в Лісостепу. Зустрічається в лісах, лісосмугах, парках.

Метелик: розмах крил 43–48 мм.

Період льоту: у вересні–жовтні, одне покоління.

Кормові рослини гусені: аконіти (*Aconitum*), борщівники (*Heracleum*), черемха (*Padus racemosa*), кульбаби (*Taraxacum*), латуки (*Lactuca*), пастернаки (*Pastinaca*).

342. *Mniotype satura* ([Denis & Schiffermüller], 1775)

Совка порфірова

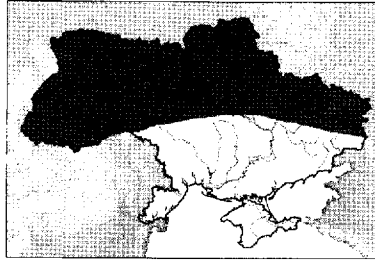
Типова місцевість: околиці Відня, Австрія.

Поширення: Європа та палеарктична Азія крім крайньої півночі. В Україні поширена на Поліссі, в Карпатах, Лісостепу, локально в Степу. Зустрічається в лісах, парках, садах, на болотах.

Метелик: розмах крил 40–49 мм.

Період льоту: з липня по жовтень, одне покоління.

Кормові рослини гусені: вереси (*Calluna*), жимолості (*Lonicera*), буюхи (*Vaccinium uliginosum*), малина (*Rubus idaeus*), ожина (*R. caesius*), підмаренники (*Galium*), кульбаби (*Taraxacum*) тощо.

343. *Mniotype adusta* (Esper, [1790])

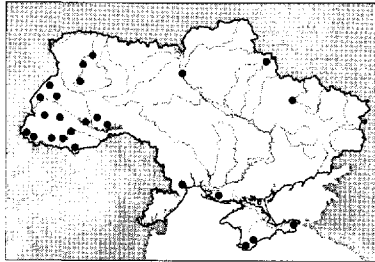
Совка обпалена

Типова місцевість: Франкфурт-на-Майні, Німеччина. Поширення: від Західної Європи до Східного Сибіру, Тибету та півдня Гімалаїв; Мала та Центральна Азія, Індостан, Гренландія, Північна Америка. В Україні поширена повсюдно. Зустрічається на луках, полонинах, болотах, узліссях, полянах, у парках.

Метелик: розмах крил 33–37 мм.

Період льоту: з травня по липень, одне покоління.

Кормові рослини гусені: деревії (*Achillea*), підмаренники (*Galium*), щавлі (*Rumex*), полини (*Artemisia*), глухі кропиви (*Lamium*), вереси (*Calluna*), глоди (*Crataegus*).

344. *Mniotype bathensis* (Lutzau, 1901)

Совка батензіс

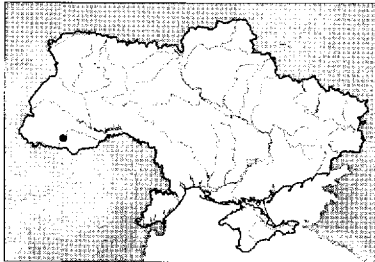
Типова місцевість: Німеччина.

Поширення: Європа та палеарктична Азія. В Україні поширена в Карпатах (гора Менчул). Зустрічається в гірських лісах.

Метелик: розмах крил 35–42 мм.

Період льоту: у червні–липні, одне покоління.

Кормові рослини гусені: вільхи (*Alnus*), берези (*Betula*), осоти (*Cirsium*), підмаренники (*Galium*), золотушники (*Solidago*).

345. *Apamea monoglypha* (Hufnagel, 1766)

Мармурівка польова велика

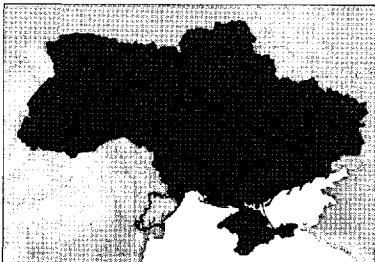
Типова місцевість: околиці Берліна, Німеччина.

Поширення: від Західної Європи до Східного Сибіру, о-ва Сахалін та Монголії, Мала та Центральна Азія. В Україні поширена повсюдно. Зустрічається на луках, пасовищах, узліссях, полянах, орних землях, болотах, в степу, парках, садах.

Метелик: розмах крил 39–51 мм.

Період льоту: з червня по серпень, одне покоління.

Кормові рослини гусені: куничники (*Calamagrostis*), грятинці (*Dactylis*), бромуси (*Bromus*), інші злаки. Іноді шкодить пшениці та кукурудзі.

346. *Apamea syriaca* (Osthelder, 1933) (= *sicula syriaca* Osth.)

Мармурівка сирійська

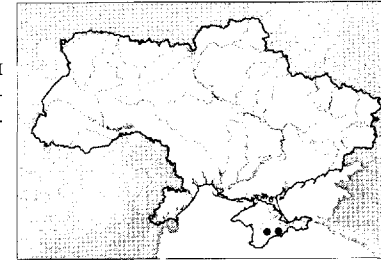
Типова місцевість: Марас, Туреччина.

Поширення: від Південної та Центральної Європи до Кавказу, Малої та Передньої Азії. В Україні поширена в Кримських горах. Зустрічається на лісових полянах.

Метелик: розмах крил 37–47 мм.

Період льоту: у червні–липні, одне покоління.

Кормові рослини гусені невідомі.

347. *Apamea lithoxylaea* ([Denis & Schiffermüller], 1775)

Мармурівка польова жовтувата

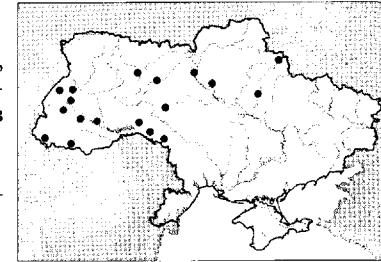
Типова місцевість: околиці Відня, Австрія.

Поширення: Європа та Західний Сибір крім півночі, Мала Азія. В Україні поширена на Поліссі, в Лісостепу та передгір'ях Карпат. Зустрічається на луках, в парках і садах.

Метелик: розмах крил 39–47 мм.

Період льоту: з кінця травня по вересень, одне покоління.

Кормові рослини гусені: коріння різних злаків.

348. *Apamea sublustris* (Esper, [1788])

Мармурівка польова буро-жовта

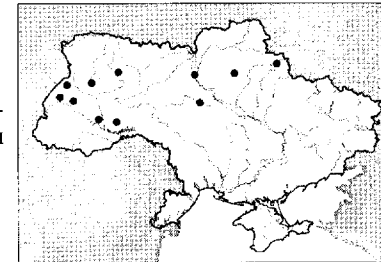
Типова місцевість невідома.

Поширення: Європа крім півночі, Мала Азія. В Україні поширена на Поліссі та в Лісостепу. Зустрічається на луках, лісових полянах, в парках, садах.

Метелик: розмах крил 39–42 мм.

Період льоту: з травня по липень, одне покоління.

Кормові рослини гусені: коріння різних злаків.

349. *Apamea crenata* (Hufnagel, 1766)

Мармурівка польова сільська

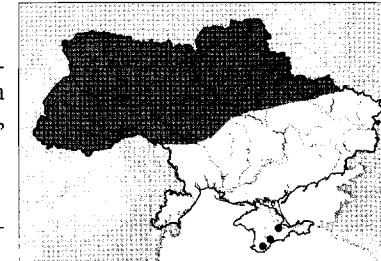
Типова місцевість: околиці Берліна, Німеччина.

Поширення: Європа та палеарктична Азія крім півночі. В Україні поширена повсюдно. Зустрічається на луках, полонинах, в лісах, балках, лісосмугах, парках, садах.

Метелик: розмах крил 35–40 мм.

Період льоту: з травня по серпень, одне покоління.

Кормові рослини гусені: пажитниці (*Lolium*), житняки (*Agropyron*), щучники (*Deschampsia*) тощо.

350. *Apamea epomidion* (Haworth, 1809)

Мармурівка польова печінкова

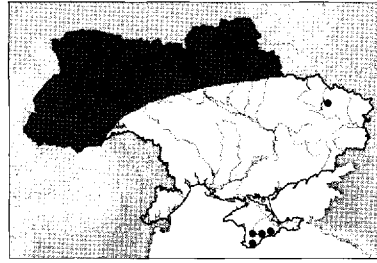
Типова місцевість: Велика Британія.

Поширення: Європа крім півночі, Закавказзя. В Україні поширена на Поліссі, в Лісостепу, Карпатах і Кримських горах, локально в Степу. Зустрічається на луках, в лісах, парках, садах.

Метелик: розмах крил 36–40 мм.

Період льоту: з травня по липень, одне покоління.

Кормові рослини гусені: куцоніжки (*Brachipodium*), тонконоги (*Poa*), житняки (*Agropyron*).

351. *Apamea lateritia* (Hufnagel, 1766)

Мармурівка польова руда

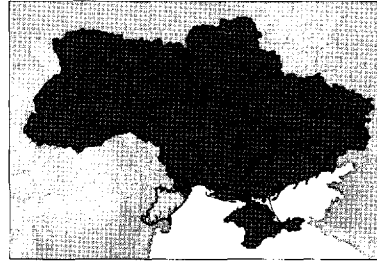
Типова місцевість: околиці Берліна, Німеччина.

Поширення: Європа та палеарктична Азія крім крайньої півночі. В Україні поширена повсюдно. Зустрічається на луках, полонинах, узліссях, полянах, пасовищах, в степу, парках, садах.

Метелик: розмах крил 45–48 мм.

Період льоту: з червня по серпень, одне покоління.

Кормові рослини гусені: житняки (*Agropyron*), тонконоги (*Poa*), лисохвости (*Alopecurus*), тимофіївки (*Phleum*), грястиці (*Dactylis*), бромуси (*Bromus*) тощо.

352. *Apamea furva* ([Denis & Schiffermüller], 1775)

Мармурівка польова чорнувата

Типова місцевість: околиці Відня, Австрія.

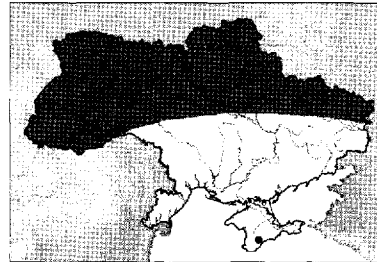
Поширення: від Західної Європи до Далекого Сходу Росії; Монголія, Мала та Центральна Азія. В Україні поширена в Лісостепу та північних районах Степу, локально в Криму. Зустрічається на луках, узліссях, в парках, садах.

Метелик: розмах крил 34–39 мм.

Період льоту: з кінця травня по серпень, одне покоління.

Кормові рослини гусені: булавоносці (*Corynephorus*), щучники (*Deschampsia*), тонконоги (*Poa*).

В Карпатах (гора Менчул) знайдено також *Apamea maillardi* Geyer.

353. *Apamea platinea* (Treitschke, 1825)

Мармурівка платинова

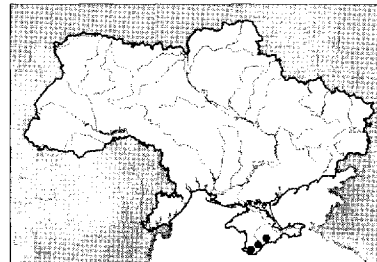
Типова місцевість: Баден поблизу Відня, Австрія.

Поширення: Південна та Центральна Європа, Мала Азія, Північна Африка. В Україні поширена в Кримських горах. Зустрічається на яйлах та остепнених схилах.

Метелик: розмах крил 38–43 мм.

Період льоту: з червня по серпень, одне покоління.

Кормові рослини гусені: гіпокрепіси (*Hippocrepis*) та різні злакові.

354. *Apamea oblonga* (Haworth, 1809)

Мармурівка польова буреа

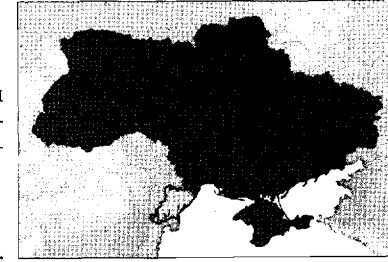
Типова місцевість: Велика Британія.

Поширення: Європа та палеарктична Азія, крім крайньої півночі; північ Індостану. В Україні поширена повсюдно. Зустрічається на луках, орних землях, в степу, парках, садах.

Метелик: розмах крил 43–47 мм.

Період льоту: з червня по вересень, одне покоління.

Кормові рослини гусені: тонконоги (*Poa*) та інші злакові.

355. *Apamea remissa* (Hübner, [1809])

Мармурівка польова сіро-буреа

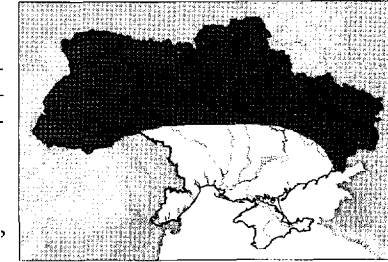
Типова місцевість: Європа.

Поширення: Європа та палеарктична Азія, крім крайньої півночі. В Україні поширена на Поліссі, в Лісостепу та Степу. Зустрічається на луках, узліссях, полянах, болотах, в степу, садах.

Метелик: розмах крил 32–38 мм.

Період льоту: з червня по серпень, одне покоління.

Кормові рослини гусені: куничники (*Calamagrostis*), грястиці (*Dactylis*) та інші злакові.

356. *Apamea unanimitis* (Hübner, [1813])

Мармурівка польова брудно-буреа

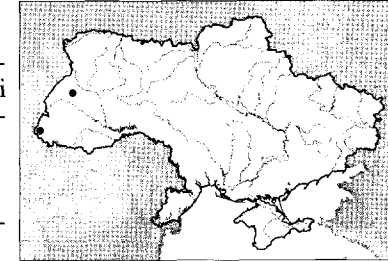
Типова місцевість: Європа.

Поширення: від Західної Європи до Західного Сибіру, Центральної, Передньої та Малої Азії. В Україні поширена локально в Лісостепу та передгір'ях Карпат. Зустрічається на болотах і мокрих луках.

Метелик: розмах крил 30–38 мм.

Період льоту: з червня по вересень, одне покоління.

Кормові рослини гусені: очеретянки (*Digraphis*), очерети (*Phragmites*), лепешняки (*Glyceria*).

357. *Apamea leucodon* (Eversmann, 1837)

Мармурівка польова зубчаста

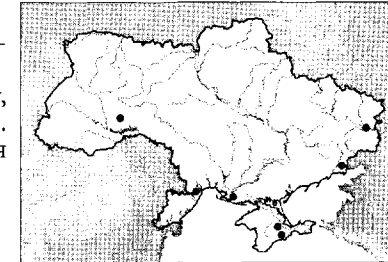
Типова місцевість: Сарепта (Красноармейськ) та Астрахань, Росія.

Поширення: від Придністров'я до Східного Сибіру, Приамур'я та Монголії, Передня та Центральна Азія. В Україні поширена в Степу та Криму. Зустрічається в степу та на остепнених схилах.

Метелик: розмах крил 31–38 мм.

Період льоту: з травня по липень, одне покоління.

Кормові рослини гусені: деякі види злакових.

358. *Apamea anceps* ([Denis & Schiffermüller], 1775)

Мармурівка зернова сіра

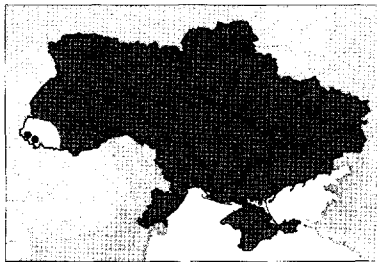
Типова місцевість: околиці Відня, Австрія.

Поширення: від Західної Європи до Східного Сибіру та Японії; Мала, Передня та Центральна Азія, Північна Африка. В Україні поширена повсюдно крім високогір'їв Карпат. Зустрічається в степу, балках, луках, на орних землях, у лісосмугах, парках, садах.

Метелик: розмах крил 30–38 мм.

Період льоту: з травня по липень, одне покоління.

Кормові рослини гусені: пшениці (*Triticum*), жито (*Secale cereale*), ячмені (*Hordeum*), овес (*Avena sativa*), кукурудза (*Zea mays*), особливо сильно шкодить в Західному Сибіру і Казахстані.

359. *Apamea sordens* (Hufnagel, 1766)

Мармурівка зернова звичайна

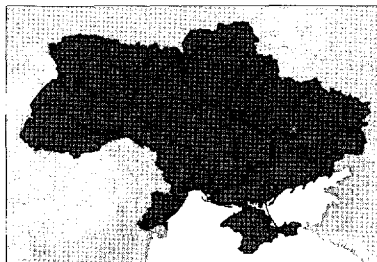
Типова місцевість: околиці Берліна, Німеччина.

Поширення: Європа та палеарктична Азія, крім півночі; Північна Америка. В Україні поширена повсюдно. Зустрічається на орних землях, луках, остепнених схилах, в степу, балках, парках.

Метелик: розмах крил 34–42 мм.

Період льоту: з травня по липень, одне покоління.

Кормові рослини гусені: пшениці (*Triticum*), овес (*Avena*), ячмені (*Hordeum*), жито (*Secale*), кукурудза (*Zea mays*), також бромуси (*Bromus*), житняки (*Agropyron*). Масові розмноження в Україні відмічено в ХХ столітті.

360. *Apamea ferrago* (Eversmann, 1837)

Мармурівка іржава

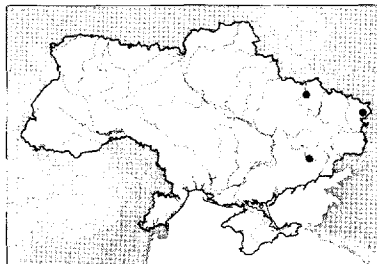
Типова місцевість: Казань, Росія.

Поширення: від східної України та Латвії до Закавказзя та Центральної Азії, Мала Азія. В Україні поширена в східних степових районах. Зустрічається в степу.

Метелик: розмах крил 38–45 мм.

Період льоту: в липні–серпні, одне покоління.

Кормові рослини гусені: різні види злакових.

361. *Apamea scolopacina* (Esper, [1788])

Мармурівка польова бекасинова

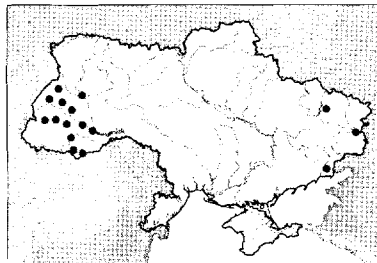
Типова місцевість: Ерланген, Німеччина.

Поширення: Європа та палеарктична Азія, крім крайньої півночі. В Україні поширена в Лісостепу, Степу та Карпатах. Зустрічається на луках, в лісах, парках.

Метелик: розмах крил 25–32 мм.

Період льоту: з червня по серпень, одне покоління.

Кормові рослини гусені: трясучки (*Briza*), просянки (*Milium*), перлівки (*Melica*), тонконоги (*Poa*).

362. *Leucapamea ophiogramma* (Esper, [1794])

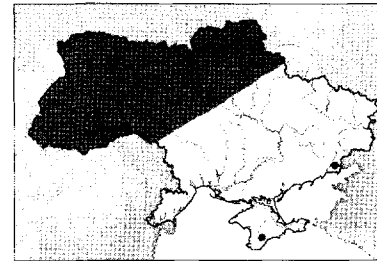
Совка злакова бурувато-сіра

Типова місцевість: «турецький та угорський кордон». Поширення: Європа та палеарктична Азія крім півночі. В Україні поширена на Поліссі, в Карпатах, Лісостепу, Степу та Криму. Зустрічається на луках, болотах, поблизу водойм.

Метелик: розмах крил 28–33 мм.

Період льоту: з червня по серпень, одне покоління.

Кормові рослини гусені: очерети (*Phragmites*), очеретянки (*Digraphis*), лепешняки (*Glyceria*), півники болотні (*Iris pseudacorus*).

363. *Eremobina pabulatricula* (Brahm, 1791)

Совка пасовищна

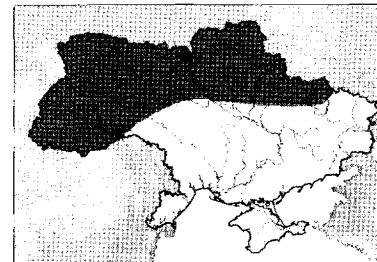
Типова місцевість: Німеччина.

Поширення: Європа та палеарктична Азія крім півночі. В Україні поширена на Поліссі та в Лісостепу. Зустрічається на луках, узліссях, полянах, в лісосмугах, парках.

Метелик: розмах крил 25–30 мм.

Період льоту: в липні–серпні, одне покоління.

Кормові рослини гусені: деякі види злакових.

364. *Oligia strigilis* (Linnaeus, 1758)

Совка злакова світло-бура

Типова місцевість: Європа.

Поширення: від Західної Європи до Західного Сибіру та Малої Азії. В Україні поширена повсюдно. Зустрічається на луках, узліссях, полянах, орних землях, в парках, садах, степу.

Метелик: розмах крил 22–27 мм.

Період льоту: з кінця травня по серпень, одне покоління.

Кормові рослини гусені: грястиці (*Dactylis*), житняки (*Agropyron*) та інші злаки.

365. *Oligia latruncula* ([Denis & Schiffermüller], 1775)

Совка злакова шашкова

Типова місцевість: околиці Відня, Австрія.

Поширення: від Західної Європи до Західного Сибіру, Малої та Передньої Азії. В Україні поширена повсюдно. Зустрічається на луках, полонинах, узліссях, полянах, орних землях, в степу, балках, парках, садах.

Метелик: розмах крил 22–25 мм.

Період льоту: з кінця травня по серпень, одне покоління.

Кормові рослини гусені: деякі види злакових.

В Україні поширені також схожі на два попередні види *Oligia versicolor* Bkh., *O. dubia* Heyd., чотири названих види добре відрізняються за генітальними структурами.

366. *Oligia fasciuncula* (Haworth, 1809)

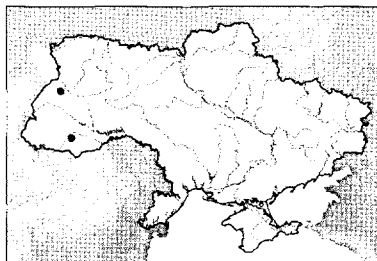
Совка злакова північна

Типова місцевість: Велика Британія.
Поширення: Європа крім крайньої півночі. В Україні поширена в Карпатах та околицях Львова. Зустрічається на вологих луках та полянах.

Метелик: розмах крил 20–22 мм.

Період льоту: з кінця травня по липень, одне покоління.

Кормові рослини гусені: деякі види злакових.

367. *Mesoligia furuncula* ([Denis & Schiffermüller], 1775)

Совка злакова двоколірна

Типова місцевість: околиці Відня, Австрія.
Поширення: Європа та палеарктична Азія крім півночі. В Україні поширена повсюдно. Зустрічається на луках, узліссях, полянах, остепнених схилах, в степу, балках, парках, садах.

Метелик: розмах крил 20–24 мм.

Період льоту: з липня по вересень, одне покоління.

Кормові рослини гусені: щучники (*Deschampsia*), райграси (*Arrhenatherum*), типчаки (*Festuca*) тощо.

368. *Mesoligia literosa* (Haworth, 1809)

Совка колоснякова

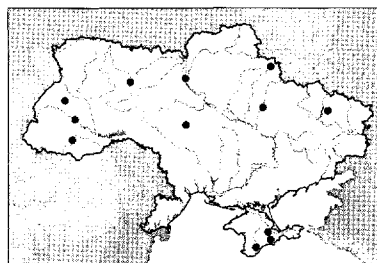
Типова місцевість: Велика Британія.

Поширення: від Західної Європи до Східного Сибіру, Мала та Центральна Азія, Північна Африка. В Україні поширена на Поліссі, в Карпатах, Лісостепу, Степу та Криму. Зустрічається на луках, остепнених схилах, в степу.

Метелик: розмах крил 21–24 мм.

Період льоту: з червня по серпень, одне покоління.

Кормові рослини гусені: колосняки (*Elymus*), грястиці (*Dactylis*), типчаки (*Festuca*) тощо.

369. *Mesapamea didyma* (Esper, 1788)

Совка стеблова дідіма

Типова місцевість: Ерланген, Німеччина.

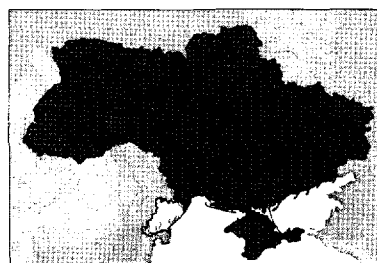
Поширення: Європа крім крайньої півночі, азіатська частина ареалу потребує уточнення. В Україні поширена на Поліссі, в Карпатах, Лісостепу, Степу та Криму. Зустрічається на луках, узліссях, полянах, орних землях, в степу, парках, садах.

Метелик: розмах крил 24–31 мм.

Період льоту: з червня по серпень, одне покоління.

Кормові рослини гусені: поліфаг на злакових.

В Україні поширена також дуже подібна до попереднього виду *Mesapamea secalis* L., обидва види добре відрізняються за генітальними структурами.

370. *Photedes captiuncula* (Treitschke, 1825)

Совка стеблова чорнувата

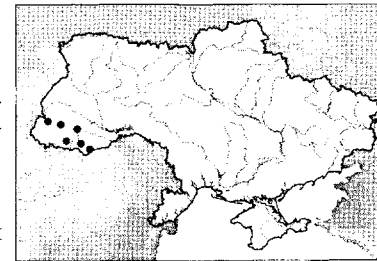
Типова місцевість: Штирія, Австрія.

Поширення: Європа, Закавказзя, Мала Азія. В Україні поширена в Карпатах. Зустрічається на полонинах, узліссях.

Метелик: розмах крил 16–18 мм.

Період льоту: з червня по серпень, одне покоління.

Кормові рослини гусені: осоки (*Carex*), щучники (*Deschampsia*), райграси (*Arrhenatherum*).

371. *Eremobia ochroleuca* ([Denis & Schiffermüller], 1775)

Совка польова жовто-біла

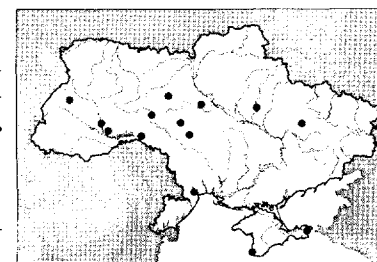
Типова місцевість: околиці Відня, Австрія.

Поширення: Європа крім півночі, Передня Азія. В Україні поширена в Лісостепу, Степу та Криму. Зустрічається на луках, полянах, орних землях, в парках, балках.

Метелик: розмах крил 30–34 мм.

Період льоту: з червня по серпень, одне покоління.

Кормові рослини гусені: житняки (*Agropyron*), лисохвости (*Alopecurus*), тимофіївки (*Phleum*).

372. *Luperina testacea* ([Denis & Schiffermüller], 1775)

Совка лучна жовто-бура

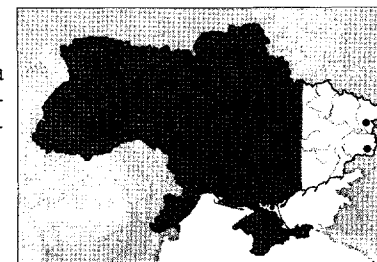
Типова місцевість: околиці Відня, Австрія.

Поширення: Європа крім крайньої півночі, Мала Азія, Північна Африка. В Україні поширена повсюдно. Зустрічається на луках, узліссях, полянах, болотах, орних землях, в балках, парках.

Метелик: розмах крил 26–35 мм.

Період льоту: з серпня по жовтень, одне покоління.

Кормові рослини гусені: деякі види злакових.

373. *Luperina taurica* (Kljutschko, 1967)

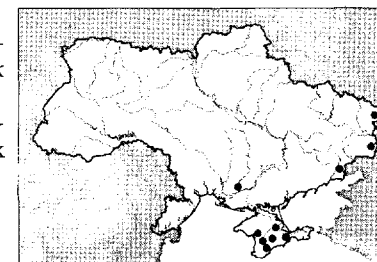
Совка таврійська

Типова місцевість: Білоглинка Бахчисарайського р-ну, Алушта, Советське, Берегове (Крим); заповідник «Хомутовський степ» Донецької обл., Україна.
Поширення: Крим, степи Причорномор'я та Приазов'я. Зустрічається в степу та на остепнених схилах Кримських гір.

Метелик: розмах крил 28–34 мм.

Період льоту: з серпня по жовтень, одне покоління.

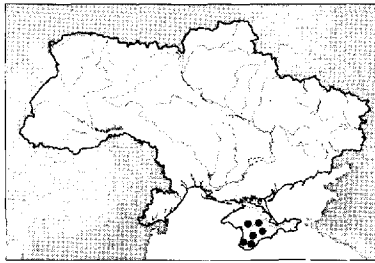
Кормові рослини гусені: невідомі.

374. *Luperina rubella* (Duponchel, 1835)

Совка середземноморська

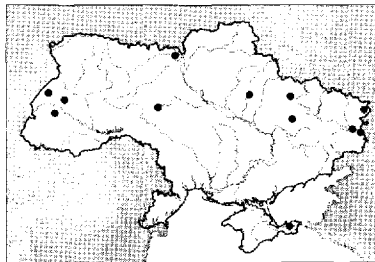
Типова місцевість: південь Франції.
Поширення: від Південної Європи до Закавказзя, Малої та Передньої Азії. В Україні поширена в Криму. Зустрічається на луках, остепнених схилах.
Метелик: розмах крил 37 мм.
Період льоту: з серпня по жовтень, одне покоління.
Кормові рослини гусені: деякі види злаків.

375. *Luperina zollikoferi* (Freyer, 1836)

Совка золікофері

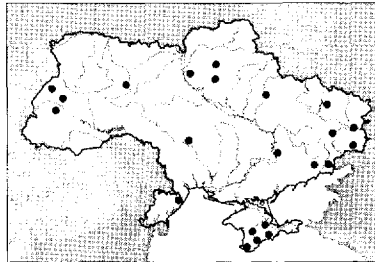
Типова місцевість: невідома.
Поширення: від Західної Європи до Центральної Азії та Східного Сибіру. В Україні поширена в Лісостепу, Степу та Криму. Зустрічається поблизу прісних водойм, на узліссях, в парках.
Метелик: розмах крил 52–54 мм.
Період льоту: з серпня по жовтень, одне покоління.
Кормові рослини гусені: рутвиці (*Thalictrum*), очерети (*Phragmites*), меч-трава болотна (*Cladium mariscus*).

376. *Rhizedra lutosa* (Hübner, [1803])

Совка коренева очеретяна

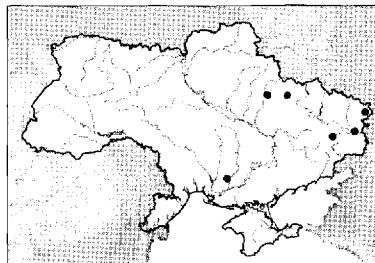
Типова місцевість: Європа.
Поширення: Європа та палеарктична Азія крім півночі. В Україні поширена повсюдно крім Карпат. Зустрічається поблизу прісних водойм, на заболочених луках.
Метелик: розмах крил 43–52 мм.
Період льоту: у вересні–жовтні, одне покоління.
Кормові рослини гусені: очерет звичайний (*Phragmites communis*).

377. *Sidemia spilogramma* (Rambur, 1871)

Совка спілограма

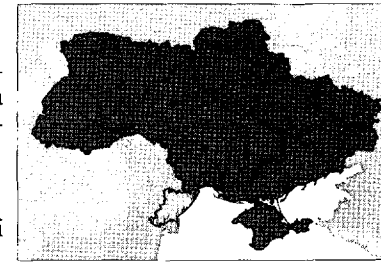
Типова місцевість: південь Росії.
Поширення: від Румунії до Далекого Сходу Росії та Японії. В Україні поширена в Лісостепу та Степу. Зустрічається на луках, в степу, парках.
Метелик: розмах крил 44–47 мм.
Період льоту: з липня по вересень, одне покоління.
Кормові рослини гусені: невідомі.
В Україні виявлено також *Pseudohadena immunda* Ev. (ймовірно, мігрант).

378. *Amphipoea fucosa* (Freyer, 1830)

Совка ярова

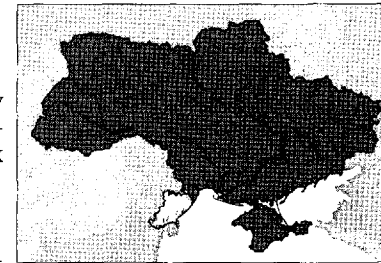
Типова місцевість: Лайбах, Словенія.
Поширення: Європа та палеарктична Азія, крім півночі. В Україні поширена повсюдно. Зустрічається на луках, полонинах, узліссях, пасовищах, болотах, орних землях, в степу, балках, парках, садах.
Метелик: розмах крил 27–34 мм.
Період льоту: з червня по вересень, одне покоління.
Кормові рослини гусені: деякі види злакових. Іноді шкодить пшениці, ячменю, вівсу, кукурудзі.
В Україні поширені також зовні схожі на попередній вид *Amphipoea oculea* L., *A. lucens* Frt., *A. crinanensis* Bugt., які відрізняються за генітальними структурами.

379. *Hydraecia micacea* (Esper, [1789])

Совка картопляна

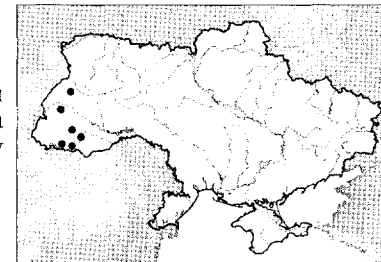
Типова місцевість: Тіроль, Австрія.
Поширення: від Західної Європи до Далекого Сходу Росії, Північна Америка. В Україні поширена повсюдно. Зустрічається на болотах, луках, полянах, орних землях, в балках, парках, садах.
Метелик: розмах крил 28–43 мм.
Період льоту: з липня по жовтень, одне покоління.
Кормові рослини гусені: лепешняки (*Glyceria*), житняки (*Agropyron*), бромуси (*Bromus*), тимофіївки (*Phleum*), грястиці (*Dactylis*), рогази (*Typha*), ревені (*Rheum*), картопля (*Solanum tuberosum*) тощо.
В Україні поширена також схожа на попередній вид *Hydraecia ultima* Holst, що відрізняється за генітальними структурами.

380. *Hydraecia petasitis* Doubleday, 1847

Совка кременова

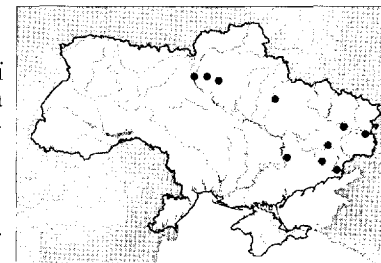
Типова місцевість: Велика Британія.
Поширення: Європа та палеарктична Азія, крім крайньої півночі. В Україні поширена у Львівській та Івано-Франківській областях. Зустрічається поблизу річок.
Метелик: розмах крил 39–49 мм.
Період льоту: в липні–вересні, одне покоління.
Кормові рослини гусені: кремені (*Petasites*).

381. *Hydraecia osseola* (Staudinger, 1882)

Совка осеола

Типова місцевість: Лепса, Зайсан, Казахстан.
Поширення: від Південної Європи до Центральної Азії. В Україні поширена локально в Лісостепу та Степу. Зустрічається поблизу прісних водойм на луках, узліссях.
Метелик: розмах крил 43–46 мм.
Період льоту: в серпні–вересні, одне покоління.
Кормові рослини гусені: алтея лікарська (*Althaea officinalis*).

382. *Gortyna flavago* ([Denis & Schiffermüller], 1775)

Совка серцевинна звичайна

Типова місцевість: околиці Відня, Австрія.

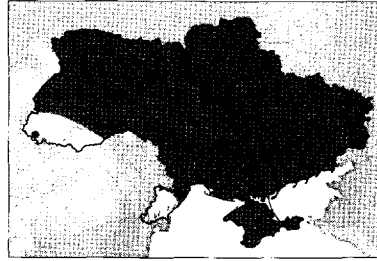
Поширення: від Західної Європи до Західного Сибіру, Мала Азія. В Україні поширена повсюдно. Зустрічається поблизу прісних водойм на луках, узліссях, заплавах річок, в парках, садах.

Метелик: розмах крил 34–45 мм.

Період льоту: з липня по жовтень, одне покоління.

Кормові рослини гусені: лопухи (*Arctium*), будяки (*Carduus*), ранники (*Scrophularia*), осоти (*Cirsium*), кремені (*Petasites*), валеріани (*Valeriana*) тощо.

В Україні зареєстровано також вид *Gortyna moesiaca* H.-S. (м. Севастополь, Крим).

383. *Gortyna borelii* (Pierret, 1837)

Совка смовдева

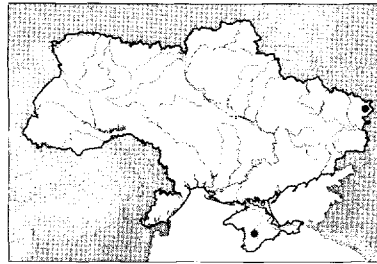
Типова місцевість: Сан-Женев'єв, Франція.

Поширення: Європа крім півночі. В Україні поширена локально в Степу (Стрільцівський степ) та Криму (м. Сімферополь). Зустрічається в степу та на остепнених схилах.

Метелик: розмах крил 40–54 мм.

Період льоту: у вересні–жовтні, одне покоління.

Кормові рослини гусені: смовді (*Peucedanum*), ферули (*Ferula*).

384. *Gortyna cervago* Eversmann, 1844

Совка церваго

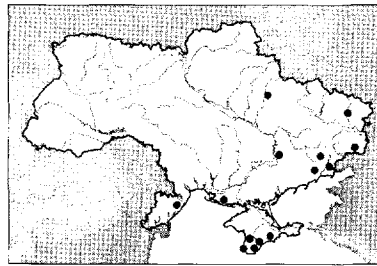
Типова місцевість: Оренбург, Росія.

Поширення: від півдня Румунії до Закавказзя, Малої та Центральної Азії. В Україні поширена в Степу та Криму. Зустрічається в степу та на остепнених схилах.

Метелик: розмах крил 38–54 мм.

Період льоту: з серпня по жовтень, одне покоління.

Кормові рослини гусені невідомі.

385. *Calamia tridens* (Hufnagel, 1766)

Нічниця трав'яна зелена

Типова місцевість: околиці Берліна, Німеччина.

Поширення: від Західної Європи до Західного Сибіру, Центральної Азії та Китаю. В Україні поширена повсюдно крім Карпат. Зустрічається поблизу прісних водойм на луках, узліссях, полянах, в балках, парках, садах.

Метелик: розмах крил 32–39 мм.

Період льоту: з червня по вересень, одне покоління.

Кормові рослини гусені: бромуси (*Bromus*), типчаки (*Festuca*), тонконоги (*Poa*) тощо.

386. *Staurophora celsia* (Linnaeus, 1758)

Совка розкішна

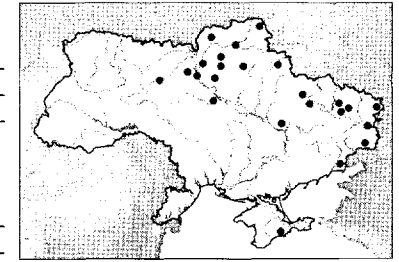
Типова місцевість: Європа.

Поширення: Європа та палеарктична Азія крім півночі. В Україні поширена локально на Поліссі, в Лісостепу, Степу та Криму. Зустрічається на луках, в розріджених лісах, парках.

Метелик: розмах крил 40–49 мм.

Період льоту: з серпня по жовтень, одне покоління.

Кормові рослини гусені: щучники (*Deschampsia*), пахуча трава (*Anthoxanthum*), біловуси (*Nardus*), кунічніки (*Calamagrostis*), мітлиці (*Agrostis*).

387. *Celaena haworthii* (Curtis, 1829)

Совка пухівкова

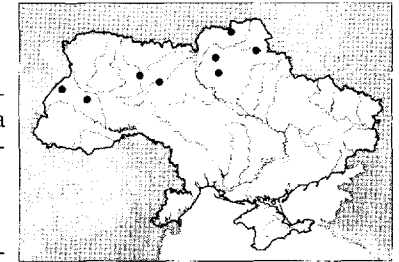
Типова місцевість: Велика Британія.

Поширення: від Західної Європи (крім півдня) до Далекого Сходу Росії. В Україні поширена на Поліссі та в Лісостепу. Зустрічається на болотах, луках, в заболочених лісах.

Метелик: розмах крил 27–30 мм.

Період льоту: з липня по вересень, одне покоління.

Кормові рослини гусені: пухівки (*Eriophorum*), ситники (*Juncus*), комиші (*Scirpus*).

388. *Helotropha leucostigma* (Hübner, [1808])

Совка ірисова

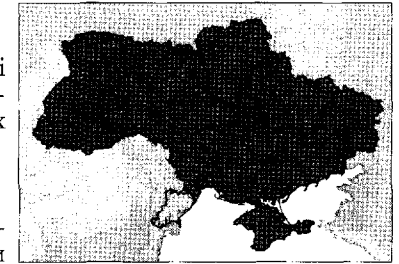
Типова місцевість: Європа.

Поширення: Європа та палеарктична Азія. В Україні поширена повсюдно крім Карпат. Зустрічається поблизу водойм на луках, заболочених полянах, орних землях, в балках, парках.

Метелик: розмах крил 31–40 мм.

Період льоту: з липня по вересень, одне покоління.

Кормові рослини гусені: півники (*Iris*), зніти (*Epilobium*), лепешняки (*Glyceria*), аїри (*Acorus*), меч-трави (*Cladium*), їжача голівка (*Sparganium*).

389. *Nonagria typhae* (Thunberg, 1784)

Совка рогозова велика

Типова місцевість: Швеція.

Поширення: від Західної Європи до Східного Сибіру, Центральної та Передньої Азії, Північна Африка. В Україні поширена повсюдно. Зустрічається поблизу прісних водойм на луках, болотах, заплавах, у парках.

Метелик: розмах крил 43–51 мм.

Період льоту: з липня по жовтень, одне покоління.

Кормові рослини гусені: рогози (*Typha*), схеноплектуси (*Schoenoplectus*), комиші (*Scirpus*).

390. *Phragmatiphila nexa* (Hübner, [1808])

Совка лепешнякова

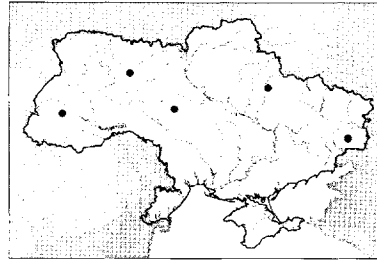
Типова місцевість: Європа.

Поширення: Європа крім крайньої півночі. В Україні поширена на Поліссі, в Лісостепу та Степу. Зустрічається на болотах, луках, заболочених полях.

Метелик: розмах крил 22–27 мм.

Період льоту: у вересні–жовтні, одне покоління.

Кормові рослини гусені: лепешняки (*Glyceria*), рідше рогази (*Typha*), осоки (*Carex*).

391. *Archanara geminipuncta* (Haworth, 1809)

Совка очеретяна двоплямиста

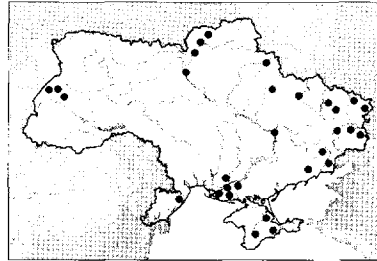
Типова місцевість: Велика Британія.

Поширення: Європа крім півночі, Мала та Передня Азія. В Україні поширена повсюдно крім Карпат. Зустрічається поблизу прісних водойм, у заплавах, на болотах, луках.

Метелик: розмах крил 26–30 мм.

Період льоту: з липня по вересень, одне покоління.

Кормові рослини гусені: очерети (*Phragmites communis*).

392. *Archanara neurica* (Hübner, [1808])

Совка очеретяна жилкова

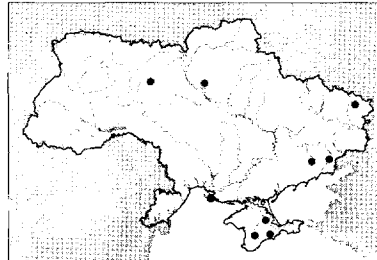
Типова місцевість: Європа.

Поширення: Європа крім півночі. В Україні поширена в Лісостепу, Степу та Криму. Зустрічається на болотах, вологих луках, поблизу прісних водойм.

Метелик: розмах крил 26–34 мм.

Період льоту: з червня по серпень, одне покоління.

Кормові рослини гусені: очерети (*Phragmites communis*), очеретянки (*Digraphis*).

393. *Archanara dissoluta* (Treitschke, 1825)

Совка очеретяна жовто-сіра

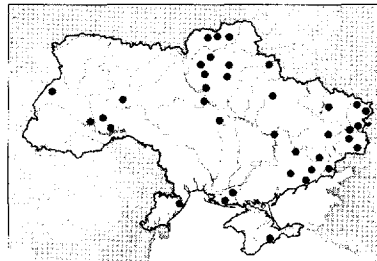
Типова місцевість: околиці Дармштадта, Німеччина.

Поширення: від Західної Європи до Передньої Азії. В Україні поширена на Поліссі, в Лісостепу, Степу та Криму. Зустрічається поблизу прісних водойм, на луках, у заплавах річок.

Метелик: розмах крил 24–32 мм.

Період льоту: з червня по серпень, одне покоління.

Кормові рослини гусені: очерети (*Phragmites communis*).

394. *Archanara sparganii* (Esper, [1790])

Совка очеретяна біда

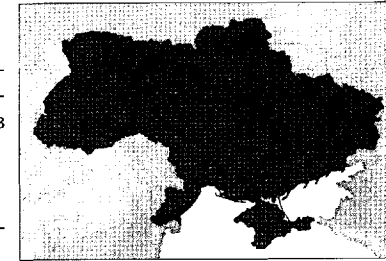
Типова місцевість: невідома.

Поширення: Європа та палеарктична Азія крім крайньої півночі. В Україні поширена повсюдно. Зустрічається поблизу прісних водойм на луках, болотах, в парках, садах.

Метелик: розмах крил 36–40 мм.

Період льоту: з липня по жовтень, одне покоління.

Кормові рослини гусені: рогази (*Typha*), їжача голівка (*Sparganium*), півники болотні (*Iris pseudacorus*).

395. *Archanara algae* (Esper, [1789])

Совка очеретяна жовта

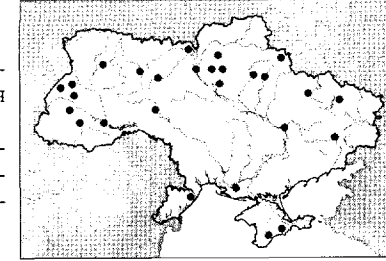
Типова місцевість, невідома.

Поширення: Європа крім півночі, Мала Азія. В Україні поширена повсюдно крім Карпат. Зустрічається поблизу прісних водойм на луках, в заплавах річок.

Метелик: розмах крил 35–40 мм; статевий диморфізм: самці темніші, червоно-коричневі, у самиці голова, груди та передні крила світліші, мають світловохристе забарвлення.

Період льоту: з липня по вересень, одне покоління.

Кормові рослини гусені: рогази (*Typha*), їжача голівка (*Sparganium*), комиші (*Scirpus*), очерети (*Phragmites*), лепешняки (*Glyceria*), півники болотні (*Iris pseudacorus*).

396. *Sedina buettneri* (E.Hering, 1858)

Совка гострокрила буре

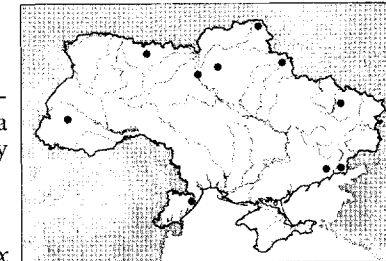
Типова місцевість: Грабов, Німеччина.

Поширення: Європа та палеарктична Азія, крім півночі. В Україні поширена на Поліссі, в Лісостепу та Степу. Зустрічається на болотах, заплавах луках, у парках.

Метелик: розмах крил 24–35 мм.

Період льоту: у вересні–жовтні, одне покоління.

Кормові рослини гусені: осока гостровидна (*Carex acutiformis*), рідше лепешняки (*Glyceria*).

397. *Arenostola phragmitidis* (Hübner, [1803])

Совка очеретяна коренева

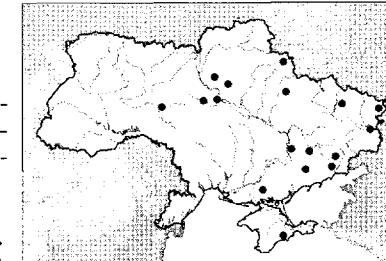
Типова місцевість: Європа.

Поширення: від Західної Європи до Західного Сибіру, Центральної та Передньої Азії. В Україні поширена в Лісостепу, Степу та Криму. Зустрічається поблизу прісних водойм, на заплавах луках.

Метелик: розмах крил 30–34 мм.

Період льоту: з червня по вересень, одне покоління.

Кормові рослини гусені: очерети (*Phragmites communis*).

398. *Chortodes fluxa* (Hübner, [1809])

Совка стеблова бурувато-сіра

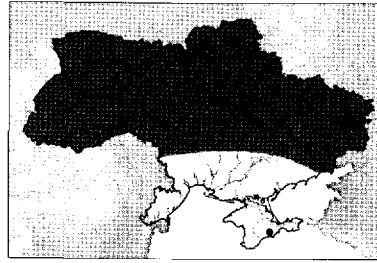
Типова місцевість: Європа.

Поширення: Європа та палеарктична Азія, крім півночі. В Україні поширена на Поліссі, в передгір'ях Карпат, Лісостепу, Степу та Криму. Зустрічається на луках, узліссях, полянах, в заплавах річок, парках, садах.

Метелик: розмах крил 20–26 мм.

Період льоту: з червня по вересень, одне покоління.

Кормові рослини гусені: куничник наземний (*Calamagrostis epigeios*), осоки (*Carex*), колосняки (*Elymus*), рідше тонконоги (*Poa*).

399. *Chortodes pygmina* (Haworth, 1809)

Совка стеблова осокова

Типова місцевість: Велика Британія.

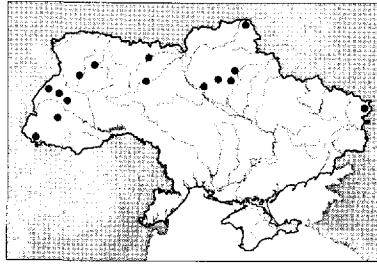
Поширення: від Західної Європи до Західного Сибіру, Закавказзя та Ірану; Північна Африка. В Україні поширена на Поліссі та в Лісостепу, локально в Степу. Зустрічається на болотах, луках, полянах, в заплавах річок, парках поблизу водойм.

Метелик: розмах крил 15–23 мм.

Період льоту: з липня по вересень, одне покоління.

Кормові рослини гусені: осока гостровидна (*Carex acutiformis*), лепешняки (*Glyceria*), тонконоги (*Poa*), ситники (*Juncus*).

В Україні локально поширені також *Chortodes minima* Haw., *Ch. morrisii* Morr.

400. *Oria musculosa* (Hübner, [1808])

Совка стеблова південна

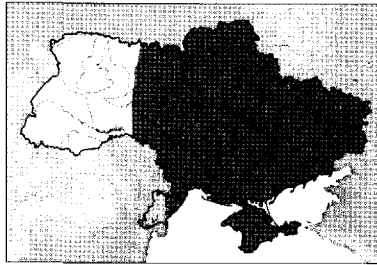
Типова місцевість: Європа.

Поширення: від Південної та Центральної Європи до Центральної та Передньої Азії; Північна Африка. В Україні поширена повсюдно крім Карпат і північних поліських районів. Зустрічається на орних землях, пасовищах, в степу, лісосмугах, парках.

Метелик: розмах крил 22–30 мм.

Період льоту: з червня по серпень, одне покоління.

Кормові рослини гусені: пшениці (*Triticum*), жита (*Secale*), ячмені (*Hordeum*), овси (*Avena*) та інші злакові. Іноді шкодить зерновим злакам.

401. *Charanysa trigrammica* (Hufnagel, 1766)

Совка тупокрила

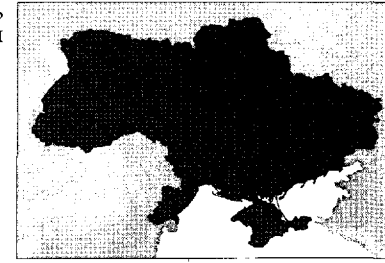
Типова місцевість: околиці Берліна, Німеччина.

Поширення: Європа крім півночі, Мала Азія. В Україні поширена повсюдно. Зустрічається на луках, полонинах, узліссях, орних землях, пасовищах, в степу, балках, парках, садах.

Метелик: розмах крил 30–38 мм.

Період льоту: з травня по липень, одне покоління.

Кормові рослини гусені: подорожники (*Plantago*), кульбаби (*Taraxacum*), щавлі (*Rumex*), жовті осоти (*Sonchus*), малина (*Rubus idaeus*) тощо.

Підродини HADENINAE

402. *Anarta odontites* (Boisduval, 1829)

Анарта зубчаста

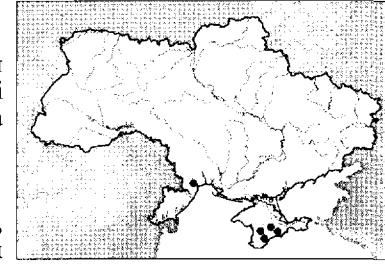
Типова місцевість: Швейцарія.

Поширення: від Південної та Центральної Європи до Японії; Мала Азія. В Україні поширена на півдні степової зони та в Криму. Зустрічається в степу та на остепнених схилах.

Метелик: розмах крил 30–36 мм.

Період льоту: у квітні-травні (I), у серпні (II).

Кормові рослини гусені: гіпокреписи (*Hippocrepis*), в'язелі (*Coronilla*), серадели (*Ornithopus*), мильнянки (*Saponaria*), смілки (*Silene*).

403. *Anarta dianthi* (Tauscher, 1809)

Анарта гвоздикова

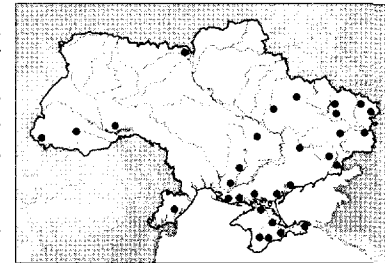
Типова місцевість: ст. Васкунчацька та Сарепта (нині Красноармейськ), Росія.

Поширення: локально у Південній Європі та Північній Африці, від України та Малої Азії до Центральної Азії. В Україні поширена повсюдно крім Карпат. Зустрічається в степу, на гірських луках.

Метелик: розмах крил 26–32 мм.

Період льоту: у травні-червні (I), з липня по вересень (II).

Кормові рослини гусені: хрінниці (*Lepidium*), айстри (*Aster*) тощо.

404. *Anarta trifolii* (Hufnagel, 1766)

Совка конюшинова

Типова місцевість: околиці Берліна, Німеччина.

Поширення: Європа та палеарктична Азія крім півночі, Північна Африка, Північна та Південна Америка. В Україні поширена повсюдно. Зустрічається на луках, болотах, пасовищах, орних землях, в степу, балках, лісах, парках, садах.

Метелик: розмах крил 25–38 мм.

Період льоту: з квітня по жовтень, за цей час розвиваються два-три покоління, літ яких почасті співпадає.

Кормові рослини гусені: поліфаг, іноді шкодить цукровому буряку, капусті, цибулі, конюшині, гороху, сіянцям плодових культур тощо.

405. *Anarta stigmosa* (Christoph, 1887)

Анарта стигмоза

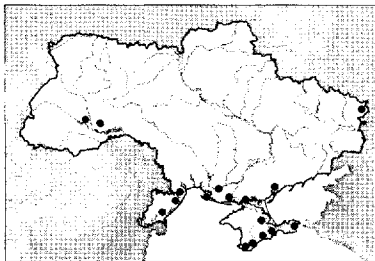
Типова місцевість: Кизил-Арват (Туркменістан) та Сарепта (нині Красноармейськ, Росія).

Поширення: Південна Європа та палеарктична Азія крім півночі. В Україні поширена в Лісостепу, Степу та Криму. Зустрічається в степу, на остепнених схилах та морських узбережжях.

Метелик: розмах крил 28–36 мм.

Період льоту: з травня по липень (I), з кінця липня по вересень (II).

Кормові рослини гусені: лутига (*Atriplex litoralis*), лобода (*Chenopodium maritimum*), кураї (*Salsola*) тощо.

406. *Anarta myrtilli* (Linnaeus, 1761)

Совка вересова

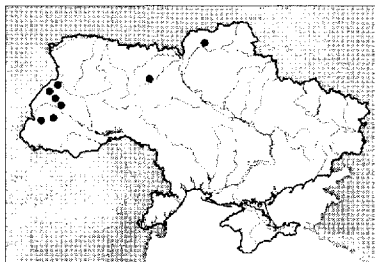
Типова місцевість: Швеція.

Поширення: Європа крім півдня, Північна Африка (Марокко). В Україні поширена на Поліссі, в Лісостепу та передгір'ях Карпат. Зустрічається на узліссях соснових та дубово-соснових лісів.

Метелик: розмах крил 20–26 мм.

Період льоту: у травні–червні (I), у липні–серпні (II).

Кормові рослини гусені: верес (*Calluna vulgaris*), ерика (*Erica carnea*), зрідка чорниці (*Vaccinium*).

407. *Cardezia hartigi* (Parenzan, 1981)

Кардезія Гартіґа

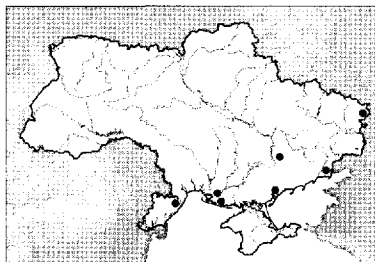
Типова місцевість: Таранто, Маре Пікколо, Італія.

Поширення: Південна Європа (Італія, Греція, південь України, Кіпр), Мала Азія. В Україні поширена в Степу. Зустрічається переважно в степах Причорномор'я та Приазов'я.

Метелик: розмах крил 24–29 мм.

Період льоту: з червня по серпень, одне покоління.

В Україні локально зустрічаються також *Cardezia irrisoria* Ersch., *C. helix* Brsn.

408. *Lacanobia w-latinum* (Hufnagel, 1766)

Совка дрокова

Типова місцевість: околиці Берліна, Німеччина.

Поширення: Європа крім крайньої півночі, Західний Сибір, Мала та Центральна Азія.

В Україні поширена повсюдно. Зустрічається в лісах, балках, парках, садах.

Метелик: розмах крил 37–44 мм.

Період льоту: у травні–червні (I), з липня по вересень (II).

Кормові рослини гусені: дроки (*Genista*), саротамнуси (*Sarothamnus*), гірчачки (*Polygonum*), вереси (*Calluna*), чорниця (*Vaccinium myrtillus*), терен (*Prunus spinosa*), слива (*P. domestica*) тощо.

409. *Lacanobia aliena* (Hübner, [1809])

Совка східна

Типова місцевість: Європа.

Поширення: Європа та палеарктична Азія крім крайньої півночі. В Україні поширена на Поліссі, в Лісостепу та Степу. Зустрічається на узліссях, полянах, у балках, парках, садах.

Метелик: розмах крил 33–43 мм.

Період льоту: з травня по липень, одне покоління.

Кормові рослини гусені: люцерни (*Medicago*), рокитники (*Cytisus*), буркуни (*Melilotus*), вовчуги (*Ononis*), конюшини (*Trifolium*), гіпокрепіси (*Hippocrepis*).

410. *Lacanobia splendens* (Hübner, [1808])

Совка рожево-бура

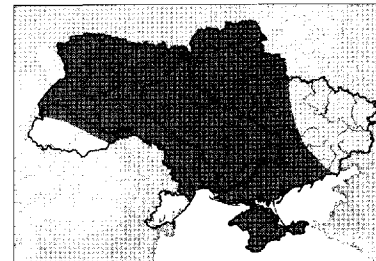
Типова місцевість: Європа.

Поширення: Європа та палеарктична Азія крім півночі. В Україні поширена повсюдно крім Карпат. Зустрічається на луках, узліссях, орних землях, в балках, парках, садах.

Метелик: розмах крил 32–36 мм.

Період льоту: з червня по серпень, одне покоління.

Кормові рослини гусені: кульбаби (*Taraxacum*), лопухи (*Arctium*), подорожники (*Plantago*), березки (*Convolvulus*), латуки (*Lactuca*), пасльони (*Solanum dulcamara*) тощо.

411. *Lacanobia praedita* (Hübner, [1813])

Совка предіта

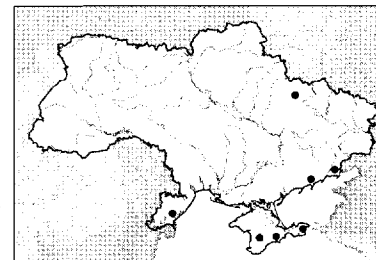
Типова місцевість: Європа.

Поширення: від Балканського півострова до Закавказзя, Малої та Центральної Азії. В Україні поширена в Степу та Криму. Зустрічається в степу та на остепнених схилах.

Метелик: розмах крил 27–31 мм.

Період льоту: з травня по вересень, ймовірно, два покоління.

Кормові рослини гусені невідомі.

412. *Lacanobia blenna* (Hübner, [1824])

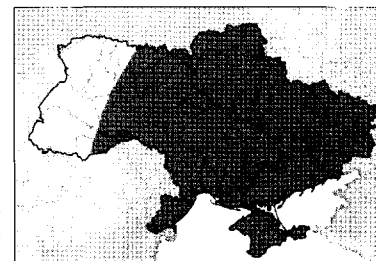
Совка бленна

Типова місцевість: Європа.

Поширення: від Південної Європи до Закавказзя, Малої та Центральної Азії, Північна Африка. В Україні поширена в Лісостепу, Степу та Криму. Зустрічається на узліссях, в степу, балках, парках, садах.

Метелик: розмах крил 28–35 мм.

Період льоту: у травні–червні (I), у липні–вересні (II). Кормові рослини гусені: лободи (*Chenopodium*), лутиги (*Atriplex*), содники (*Suaeda*) тощо.

413. *Lacanobia oleracea* (Linnaeus, 1758)

Совка городня

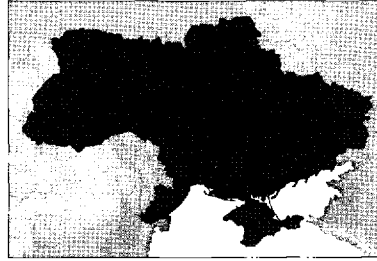
Типова місцевість: Європа.

Поширення: Європа та палеарктична Азія крім крайньої півночі; північ Індостану, Північна Африка. В Україні поширена повсюдно. Зустрічається на луках, узліссях, орних землях, в степу, балках, парках.

Метелик: розмах крил 33–40 мм.

Період льоту: у травні–червні (I), з липня по жовтень (II).

Кормові рослини гусені: поліфаг, переважно на айстрових та лободових. Шкодить овочевим, бобовим, лікарським, декоративним та іншим культурам.

414. *Lacanobia thalassina* (Hufnagel, 1766)

Совка садова сірувато-бура

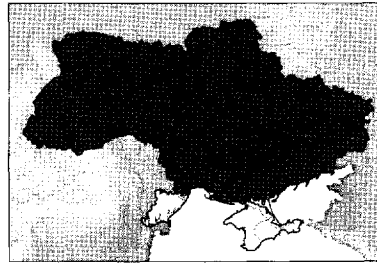
Типова місцевість: околиці Берліна, Німеччина.

Поширення: від Західної Європи до Забайкалля та Якутії, крім крайньої півночі. В Україні поширена повсюдно крім Криму. Зустрічається на луках, болотах, узліссях, орних землях, в балках, парках, садах.

Метелик: розмах крил 36–45 мм.

Період льоту: першого покоління у травні–червні, другого (нечисленного) — з липня по вересень.

Кормові рослини гусені: чорниця (*Vaccinium myrtillus*), малина (*Rubus idaeus*), ожина (*R. caesius*), терен (*Prunus spinosa*) тощо.

415. *Lacanobia contigua* ([Denis & Schiffermüller], 1775)

Совка садова буро-сіра

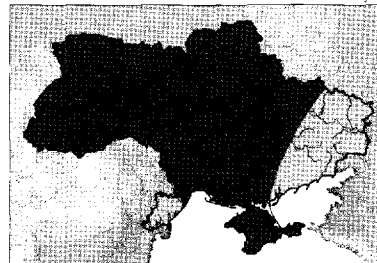
Типова місцевість: околиці Відня, Австрія.

Поширення: Європа та палеарктична Азія крім крайньої півночі. В Україні поширена повсюдно. Зустрічається на узліссях, полянах, в степу, балках, парках, садах.

Метелик: розмах крил 34–39 мм.

Період льоту: з травня по серпень, ймовірно, одне покоління.

Кормові рослини гусені: дроки (*Genista*), повій (*Lycium barbarum*), малина (*Rubus idaeus*), вереси (*Calluna*), чорниця (*Vaccinium myrtillus*).

416. *Lacanobia suasa* ([Denis & Schiffermüller], 1775)

Совка відмінна

Типова місцевість: околиці Відня, Австрія.

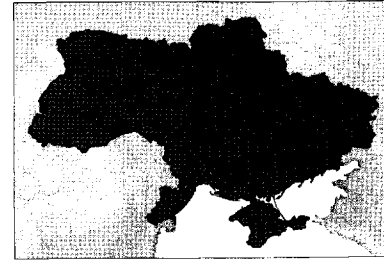
Поширення: Європа та палеарктична Азія крім крайньої півночі. В Україні поширена повсюдно. Зустрічається на болотах, луках, узліссях, орних землях, в степу, балках, парках, садах.

Метелик: розмах крил 34–40 мм.

Період льоту: з квітня по червень (I), з липня по жовтень (II).

Кормові рослини гусені: поліфаг, пошкоджує цукровий буряк, капусту, цибулю, моркву, томати, щавель, хміль, плодови та інші культури, живиться також лутитами (*Atriplex*), березками (*Convolvulus*) тощо.

В Україні відмічено також вид *Hypobarathra icterias* Ev., ймовірно, мігрант.

417. *Hada plebeja* (Linnaeus, 1761)

Совка зубчата

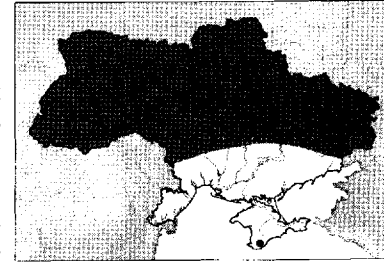
Типова місцевість: Упланд (Uppland), Швеція.

Поширення: від Західної Європи до Східного Сибіру, Приамур'я та Монголії. В Україні поширена повсюдно крім південної частини Степу. Зустрічається на луках, полонинах, узліссях, полянах, у парках, садах.

Метелик: розмах крил 28–36 мм.

Період льоту: у травні–червні (I), у липні–серпні (II).

Кормові рослини гусені: кульбаби (*Taraxacum*), подорожники (*Plantago*), молочаї (*Euphorbia*), латуки (*Lactuca*), нечуйвітри (*Hieracium*) тощо.

418. *Hecatera dysodea* ([Denis & Schiffermüller], 1775)

Совка салатна

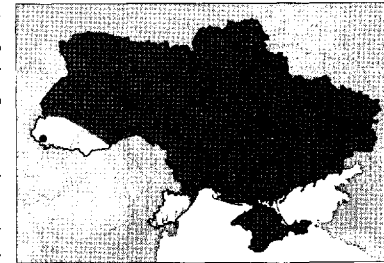
Типова місцевість: околиці Відня, Австрія.

Поширення: від Західної Європи до Західного Сибіру, Монголії, Передньої та Центральної Азії; Гімалаї, Індостан, Північна Африка. В Україні поширена повсюдно крім Карпат. Зустрічається на луках, узліссях, яйлах, в степу, парках, садах.

Метелик: розмах крил 28–33 мм.

Період льоту: у травні–червні (I), з липня по вересень (II).

Кормові рослини гусені: жовтий осот (*Sonchus*), нечуйвітер (*Hieracium*), полини (*Artemisia*), латуки (*Lactuca*) тощо.

419. *Hecatera bicolorata* (Hufnagel, 1766)

Совка садова ясна

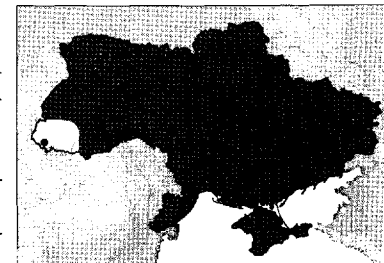
Типова місцевість: околиці Берліна, Німеччина.

Поширення: Європа та палеарктична Азія, крім крайньої півночі. В Україні поширена повсюдно. Зустрічається на луках, узліссях, полянах, в парках, садах.

Метелик: розмах крил 26–32 мм.

Період льоту: у травні–червні (I), з липня по вересень (II).

Кормові рослини гусені: нечуйвітри (*Hieracium*), латуки (*Lactuca*), жовті осоти (*Sonchus*) тощо.

420. *Hecatera cappa* (Hübner, [1809])

Совка кашпа

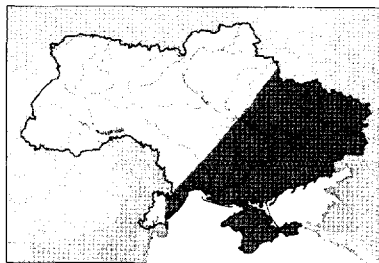
Типова місцевість: Європа.

Поширення: від Південної та Центральної Європи до Західного Сибіру, Ірану та Малої Азії; Північна Африка. В Україні поширена в Лісостепу, Степу та Криму. Зустрічається в степу та на остепнених схилах.

Метелик: розмах крил 26–32 мм.

Період льоту: у травні–червні (I), з липня по вересень (II).

Кормові рослини гусені: сокирки (*Delphinium*) та деякі види ранникових (*Scrophulariaceae*).

421. *Hadena capsincola* ([Denis & Schiffermüller], 1775)

Совка насіннева звичайна

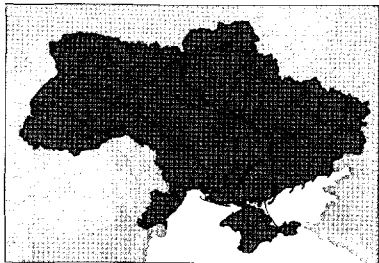
Типова місцевість: околиці Відня, Австрія.

Поширення: від Центральної Європи до Саянських гір та Туви, Мала та Центральна Азія. В Україні поширена повсюдно крім Карпат. Зустрічається на луках, узліссях, полянах, в степу, балках, парках, садах.

Метелик: розмах крил 26–37 мм.

Період льоту: у травні–червні (I), у липні–серпні (II).

Кормові рослини гусені: гвоздики (*Dianthus*), куколиці (*Melandrium*), смілки (*Silene*), мильнянки (*Saponaria*).

422. *Hadena magnolii* (Boisduval, 1829)

Совка магнолієва

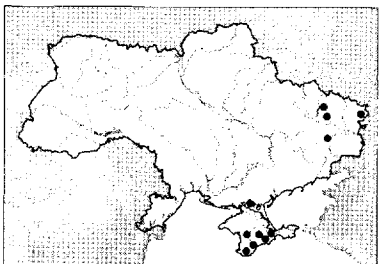
Типова місцевість: Монпельє, південь Франції.

Поширення: від Південної та Центральної Європи до Західного Сибіру, Малої та Центральної Азії; Північна Африка. В Україні поширена в Степу та Криму. Зустрічається на остепнених схилах, в степу, балках.

Метелик: розмах крил 26–35 мм.

Період льоту: у травні–червні (I), у липні–серпні (II).

Кормові рослини гусені: смілки (*Silene*), куколиці (*Melandrium*).

423. *Hadena compta* ([Denis & Schiffermüller], 1775)

Совка насіннева гвоздична

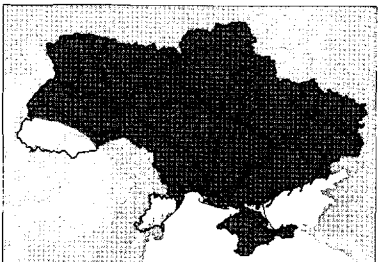
Типова місцевість: околиці Відня, Австрія.

Поширення: Європа та палеарктична Азія, крім півночі; Північна Африка. В Україні поширена повсюдно крім Карпат. Зустрічається на луках, у степу, балках, парках, садах.

Метелик: розмах крил 21–30 мм.

Період льоту: у травні–червні (I), у липні (II).

Кормові рослини гусені: гвоздики (*Dianthus*), смілки (*Silene*), зірки (*Lychnis*).

424. *Hadena albimacula* (Borkhausen, 1792)

Совка насіннева білоплямиста

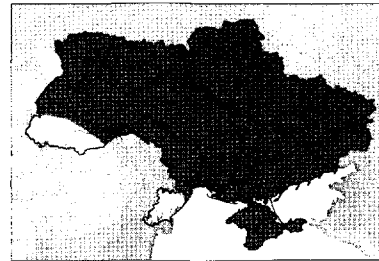
Типова місцевість: Відень, Австрія.

Поширення: від Західної Європи до Західного Сибіру, Центральної та Малої Азії; Гімалаї, Північна Африка. В Україні поширена повсюдно крім Карпат. Зустрічається на луках, в степу, балках, парках, садах.

Метелик: розмах крил 28–37 мм.

Період льоту: у травні–червні (I), з липня по вересень (II).

Кормові рослини гусені: смілки (*Silene*), куколиці (*Melandrium*), дутні (*Cucubalus*), зірки (*Lychnis*).

425. *Hadena confusa* (Hufnagel, 1766)

Совка насіннева зозулина

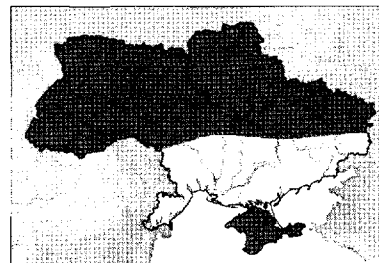
Типова місцевість: околиці Берліна, Німеччина.

Поширення: від Західної Європи до Центральної та Малої Азії, Північна Африка. В Україні поширена повсюдно. Зустрічається на луках, узліссях, полянах, в степу, парках.

Метелик: розмах крил 27–35 мм.

Період льоту: у травні–червні (I), у липні–серпні (II).

Кормові рослини гусені: зірки (*Lychnis*), куколиці (*Melandrium*), смілки (*Silene*).

426. *Hadena persimilis* Hacker, 1996

Совка насіннева подібна

Типова місцевість: Сарепта (нині Красноармейськ, Росія).

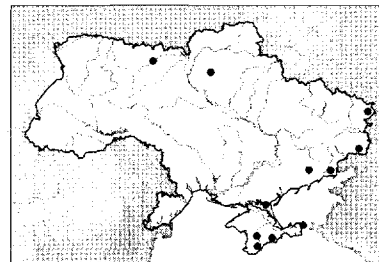
Поширення: від Балкан (Греція), України, південно-східних районів Європейської частини Росії та Малої Азії до Закавказзя (Вірменія, Азербайджан), Казахстану, Туркменістану, Ірану. В Україні поширена в Криму, Луганській та Донецькій областях, локально у Чернігівській та Житомирській областях.

Зустрічається у степу, на остепнених схилах, зрідка на сухих луках.

Метелик: розмах крил 26–35 мм.

Період льоту: з червня по серпень, одне покоління.

Кормові рослини гусені невідомі.

427. *Hadena filograna* (Esper, [1788])

Совка насіннева мінлива

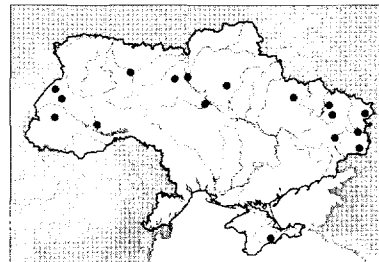
Типова місцевість: Інсбрук, Австрія.

Поширення: від Західної Європи до Західного Сибіру, Центральної та Малої Азії; Північна Африка. В Україні поширена повсюдно крім Карпат. Зустрічається на луках, у степу.

Метелик: розмах крил 28–35 мм.

Період льоту: з травня по липень, одне покоління.

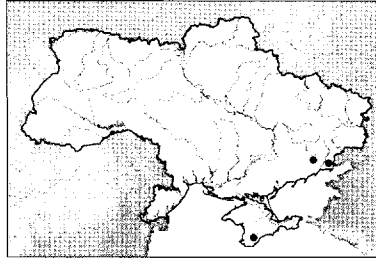
Кормові рослини гусені: смілки (*Silene*).

428. *Hadena drenovskii lapidea* Kljutschko & Hacker, 1996

Совка Дреновського камінна

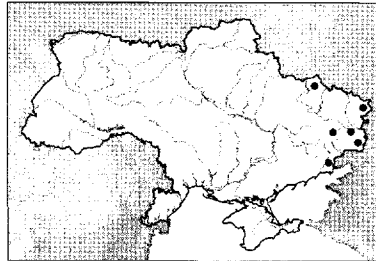
Типова місцевість: гора Ай-Петрі, Крим, Україна.
Поширення: східна Україна, Кримські гори. Зустрічається на яйлах та в степових заповідниках (Стрільцівський степ, Кам'яні могили, Хомутовський степ).
Метелик: розмах крил 35–38 мм.
Період льоту: з червня по серпень, одне покоління.
Кормові рослини гусені невідомі.

429. *Hadena scythia* Kljutschko & Hacker, 1996

Совка скіфська

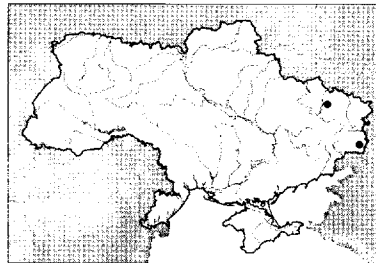
Типова місцевість: заповідник «Стрільцівський степ», Луганська обл., Україна.
Поширення: східна Україна, Північний Кавказ. Зустрічається в степу в Харківській, Луганській та Донецькій обл., на схилах гори Горячая на Північному Кавказі.
Метелик: розмах крил 24–27 мм.
Період льоту: з липня по вересень, одне покоління.
Кормові рослини гусені невідомі.

430. *Hadena tephroleuca asiatica* (F. Wagner, 1931)

Совка тэфролевка азіатська

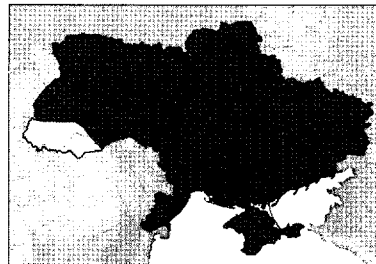
Типова місцевість: Акшехір, Туреччина.
Поширення: гори Малої Азії та Кавказу. В Україні знайдено в заповіднику Провальський степ та в околицях м. Рубіжне Луганської області.
Метелик: розмах крил 26–32 мм.
Період льоту: з травня по серпень, одне покоління.
Кормові рослини гусені: зірки (*Lychnis*) (на них живе гусінь номінативного підвиду в Альпах).

431. *Hadena irregularis* (Hufnagel, 1766)

Совка насіннева хвиляста

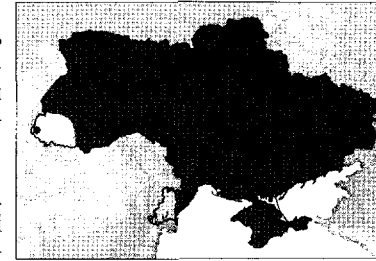
Типова місцевість: околиці Берліна, Німеччина.
Поширення: від Західної Європи до Східного Сибіру та Центральної Азії. В Україні поширена повсюдно крім Карпат і Кримських гір. Зустрічається на сухих луках, піщаних косах, узліссях, у степу, балках.
Метелик: розмах крил 25–30 мм.
Період льоту: у травні–червні (I), у липні–серпні (II).
Кормові рослини гусені: лещиці (*Gypsophila*), смілки (*Silene*), сокирки (*Delphinium*), гвоздика (*Dianthus*).

432. *Hadena perplexa* ([Denis & Schiffermüller], 1775)

Совка куколицева

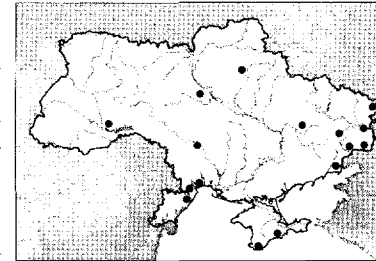
Типова місцевість: околиці Відня, Австрія.
Поширення: від Західної Європи до Західного Сибіру, Центральної та Передньої Азії; Північна Африка. В Україні поширена повсюдно. Зустрічається на луках, узліссях, полянах, в степу, балках, парках, садах.
Метелик: розмах крил 24–34 мм.
Період льоту: у травні–червні (I), у липні–серпні (II).
Кормові рослини гусені: смілки (*Silene*), куколиці (*Melandrium*), мильнянки (*Saponaria*), дутні (*Cucubalus*), гвоздики (*Dianthus*), зірки (*Lychnis*).

433. *Hadena syriaca podolica* (Kremky, 1937)

Совка подільська

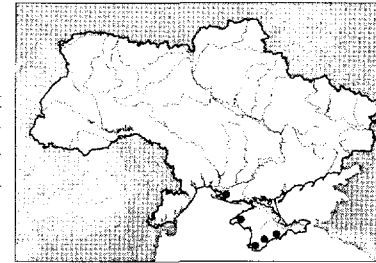
Типова місцевість: околиці м. Заліщики Тернопільської обл., Україна.
Поширення: від Чорноморського узбережжя Болгарії та Румунії до Краснодарського краю Росії. В Україні поширена в Лісостепу, Степу та Криму. Зустрічається на луках, остепнених схилах, в степу.
Метелик: розмах крил 23–30 мм.
Період льоту: з кінця травня по серпень, одне покоління.
Кормові рослини гусені невідомі.

434. *Hadena silenes* (Hübner, [1822])

Совка смілкова

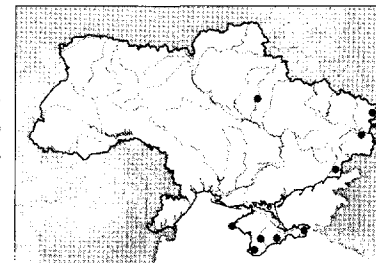
Типова місцевість: Європа.
Поширення: від Південної та Центральної Європи до Центральної та Передньої Азії. В Україні поширена в Криму та Чорноморському біосферному заповіднику (Херсонська обл.). Зустрічається в степу та на остепнених схилах.
Метелик: розмах крил 29–34 мм.
Період льоту: в квітні–травні, одне покоління.
Кормові рослини гусені: смілки (*Silene*).
В заповіднику «Хомутовський степ» Донецької обл. виявлено також *Hadena christophi* Moeschl.

435. *Enterpia laudeti* (Boisduval, 1840)

Совка полуднева

Типова місцевість: Швейцарія (Wallis).
Поширення: локально в Південній Європі, Казахстані, Туркменії, Передній Азії та Північній Африці. В Україні поширена в Степу та Криму. Зустрічається в степу, на остепнених схилах.
Метелик: розмах крил 26–34 мм.
Період льоту: у травні–липні (I), у серпні (II).
Кормові рослини гусені: смілки (*Silene*), лещиці (*Gypsophila*) та інші гвоздикові.

436. *Sideridis rivularis* (Fabricius, 1775)

Совка насіннева фіолетово-бура

Типова місцевість: Саксонія, Німеччина.

Поширення: Європа та палеарктична Азія крім півночі. В Україні поширена повсюдно. Зустрічається на луках, узліссях, полянах, в степу, балках, парках, садах.

Метелик: розмах крил 29–34 мм.

Період льоту: у травні–червні (I), у липні–вересні (II).

Кормові рослини гусені: смілки (*Silene*), зірки (*Lychnis*), дутні (*Cucubalus*), мильнянки (*Saponaria*).

437. *Sideridis lampra* (Schawerda, 1913)

Совка жабрична

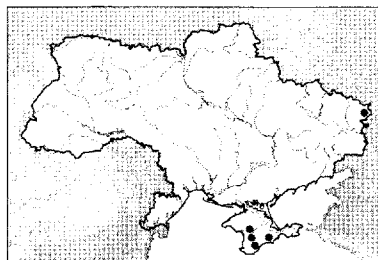
Типова місцевість: Боснія, Герцеговина (Vucjabara).

Поширення: від Південної та Центральної Європи до Алтаю; Мала Азія. В Україні поширена локально в Степу та Кримських горах. Зустрічається в степу та на остепнених схилах.

Метелик: розмах крил 28–34 мм.

Період льоту: у травні–червні (I), у липні–серпні (II).

Кормові рослини гусені: жабриці (*Seseli*), бедринці (*Pimpinella*), кураї (*Salsola*).

438. *Sideridis turbida* (Esper, [1790])

Совка лутигова

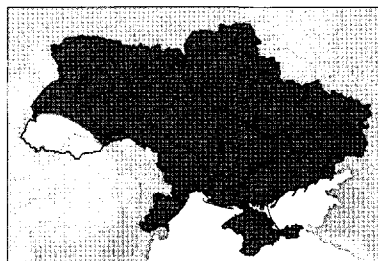
Типова місцевість: Тіроль, Австрія, Європа.

Поширення: Європа та палеарктична Азія крім півночі. В Україні поширена повсюдно крім Карпат. Зустрічається на луках, узліссях, полянах, остепнених схилах, в степу, балках, парках.

Метелик: розмах крил 33–42 мм.

Період льоту: у травні–червні (I), з липня по вересень (II).

Кормові рослини гусені: лутиги (*Atriplex*), подорожники (*Plantago*), полини (*Artemisia*), щириці (*Amaranthus*), кульбаби (*Taraxacum*).

439. *Sideridis egena* (Lederer, 1853)

Совка егена

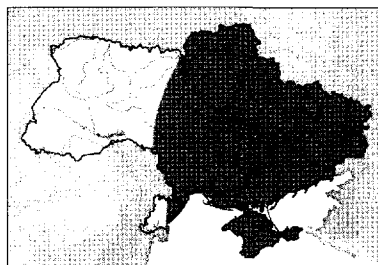
Типова місцевість: степи Киргизії.

Поширення: від Придніпров'я до Західного Сибіру, Центральної та Малої Азії; Непал, Пакистан, Монголія. В Україні поширена в Лісостепу, Степу та Криму. Зустрічається на сухих луках, остепнених схилах, в степу, балках.

Метелик: розмах крил 37–42 мм.

Період льоту: з травня по серпень, ймовірно, одне покоління.

Кормові рослини гусені невідомі.

440. *Sideridis reticulata* (Goeze, 1781)

Совка гратчаста

Типова місцевість: Європа.

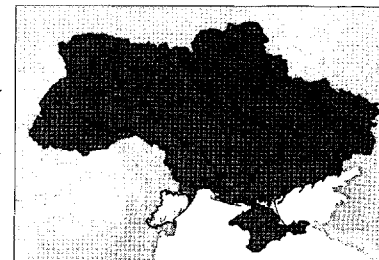
Поширення: від Західної Європи до Східного Сибіру та Монголії; Мала та Центральна Азія. В Україні поширена повсюдно. Зустрічається на луках, узліссях, полянах, в степу, балках, парках, садах.

Метелик: розмах крил 33–38 мм.

Період льоту: з травня до початку вересня, ймовірно, два покоління.

Кормові рослини гусені: смілки (*Silene*), куколиці (*Melandrium*), мильнянки (*Saponaria*), гвоздики (*Dianthus*), дутні (*Cucubalus*).

У Волинській обл. (с. Сваловичі Любешівського р-ну) та заповіднику «Кам'яні могили» виявлено також *Sideridis kitti* Schaw.

441. *Sideridis implexa* (Hübner, [1809])

Совка імплекса

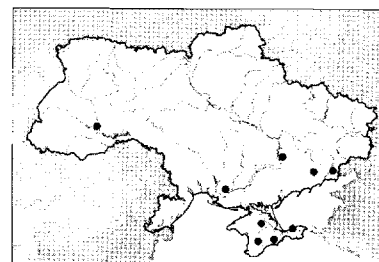
Типова місцевість: Європа.

Поширення: від Південної та Центральної Європи до Закавказзя, Малої та Передньої Азії; Північна Африка. В Україні поширена на півдні Лісостепу, в Степу та Криму. Зустрічається в степу на засолених ґрунтах.

Метелик: розмах крил 27–32 мм.

Період льоту: з травня по липень, одне покоління.

Кормові рослини гусені: гвоздики (*Dianthus*)

442. *Conisania leineri* (Freyer, 1836)

Совка Лейнера

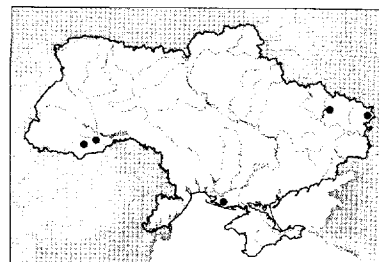
Типова місцевість невідома.

Поширення: від Західної Європи до Західного Сибіру та Центральної Азії. В Україні поширена локально в Степу та південних передгір'ях Карпат. Зустрічається в степу, на остепнених схилах.

Метелик: розмах крил 29–38 мм.

Період льоту: в травні–червні, одне покоління.

Кормові рослини гусені: полин польовий (*Artemisia campestris*) та інші види полину.

443. *Conisania luteago* ([Denis & Schiffermüller], 1775)

Совка насіннева жовта

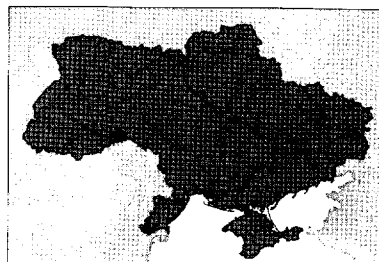
Типова місцевість: околиці Відня, Австрія.

Поширення: від Південної та Центральної Європи до Західного Сибіру, Центральної та Малої Азії; Північна Африка. В Україні поширена повсюдно. Зустрічається на луках, узліссях, полянах, в степу, балках, парках, садах.

Метелик: розмах крил 29–40 мм.

Період льоту: в травні–липні (I), у серпні (II).

Кормові рослини гусені: смілки (*Silene*), гвоздики (*Dianthus*), зірки (*Lychnis*).

444. *Conisania literata* (Fischer de Waldheim, 1840)

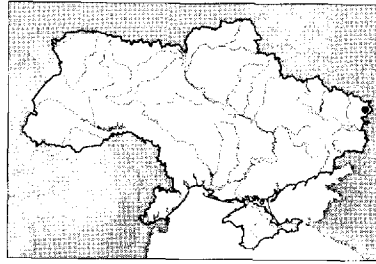
Совка літерата

Типова місцевість: Сарепта (Красноармейск), Росія.
Поширення: від східної України до Казахстану та Центральної Азії. В Україні знайдена в заповіднику Стрільцівський степ Луганської обл. Зустрічається в степу.

Метелик: розмах крил 32–42 мм.

Період льоту: в червні, одне покоління.

Кормові рослини гусені невідомі.

445. *Saragossa porosa* (Eversmann, 1854)

Совка пороза

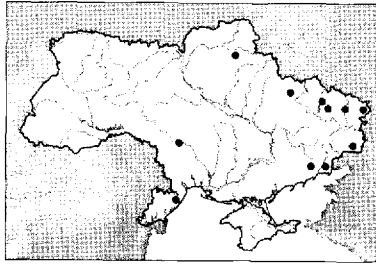
Типова місцевість: Оренбург, Росія.

Поширення: від Угорщини, Румунії та Молдови до степів Західного Сибіру та Центральної Азії. В Україні поширена в Степу та південно-східних районах Лісостепу. Зустрічається в степу.

Метелик: розмах крил 31–35 мм.

Період льоту: з червня по серпень, два покоління.

Кормові рослини гусені: деякі види полину (*Artemisia maritima*, *A. pontica*), пижми (*Tanacetum*).

446. *Saragossa siccanorum* (Staudinger, 1870)

Совка сіканорум

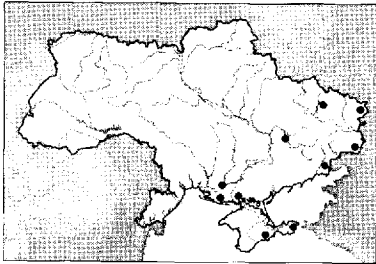
Типова місцевість: Сарепта (Красноармейск), Росія.
Поширення: від Румунії до півдня Сибіру, Малої та Центральної Азії. В Україні поширена в Степу та Криму. Зустрічається в степу, на остепнених схилах.

Метелик: розмах крил 22–30 мм.

Період льоту: в серпні–вересні, одне покоління.

Кормові рослини гусені невідомі.

В Україні поширена також *Papestra biren* Goeze.

447. *Melanchra persicariae* (Linnaeus, 1761)

Совка садова чорнувата

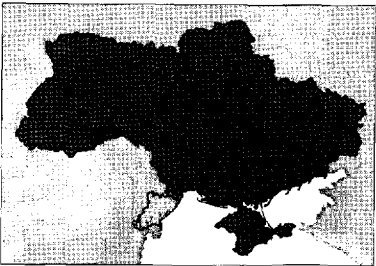
Типова місцевість: Швеція.

Поширення: Європа та палеарктична Азія крім крайньої півночі. В Україні поширена повсюдно. Зустрічається на орних землях, луках, полянах, в лісах, балках, степу, парках.

Метелик: розмах крил 36–45 мм.

Період льоту: в травні–червні (I), з липня по вересень (II).

Кормові рослини гусені: поліфаг, пошкоджує плодіві, овочеві, бобові, технічні та декоративні культури.

448. *Ceramica pisi* (Linnaeus, 1758)

Совка горохова

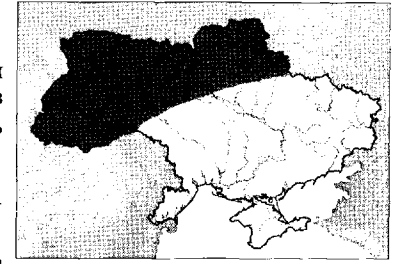
Типова місцевість: Європа.

Поширення: Європа та палеарктична Азія, крім крайньої півночі. В Україні поширена на Поліссі, в Карпатах та Лісостепу. Зустрічається в лісах, парках, садах, на луках, орних землях.

Метелик: розмах крил 35–40 мм.

Період льоту: в травні–червні (I), з липня по вересень (II).

Кормові рослини гусені: поліфаг, пошкоджує бобові, овочеві, цукровий буряк, льон, плодіві та інші культури.

449. *Mamestra brassicae* (Linnaeus, 1758)

Совка капустиана

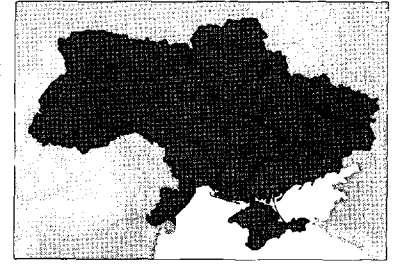
Типова місцевість: Європа.

Поширення: Європа та палеарктична Азія, крім крайньої півночі; Непал, північ Індостану, Пакистан. В Україні поширена повсюдно. Зустрічається на орних землях, луках, болотах, в лісах, балках, парках, садах, степу.

Метелик: розмах крил 38–45 мм.

Період льоту: в травні–червні (I), з липня по вересень (II).

Кормові рослини гусені: поліфаг, пошкоджує капусту та інші овочеві культури, цукровий буряк, горох, соняшник, льон, виноград, плодіві культури.

450. *Polia bombycina* (Hufnagel, 1766)

Совка садова вовчугова

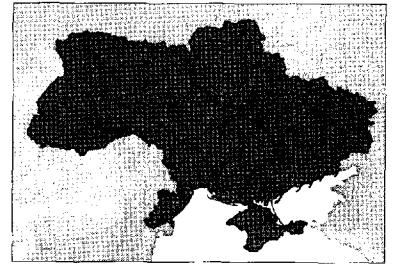
Типова місцевість: околиці Берліна, Німеччина.

Поширення: Європа та палеарктична Азія крім півночі. В Україні поширена повсюдно. Зустрічається в лісах, балках, парках, садах, зрідка в степу.

Метелик: розмах крил 44–55 мм.

Період льоту: з червня по серпень, одне покоління.

Кормові рослини гусені: вереси (*Calluna*), вовчуги (*Ononis*), берези (*Betula*), черемхи (*Padus*) тощо.

451. *Polia hepatica* (Clerck, 1759)

Совка чорнична

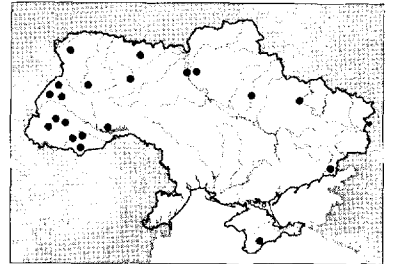
Типова місцевість: Європа.

Поширення: від Західної Європи до Монголії та Приамур'я. В Україні поширена повсюдно. Зустрічається в лісах, на полонинах, в балках, парках, садах.

Метелик: розмах крил 40–54 мм.

Період льоту: в червні–липні, одне покоління.

Кормові рослини гусені: чорниця (*Vaccinium myrtillus*), верес (*Calluna vulgaris*), малина (*Rubus idaeus*), шавлі (*Rumex*), кульбаби (*Taraxacum*), верби (*Salix*), берези (*Betula*).

452. *Polia nebulosa* (Hufnagel, 1766)

Совка мутно-сіра

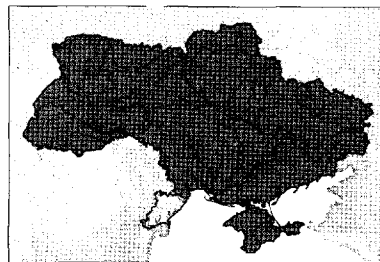
Типова місцевість: околиці Берліна, Німеччина.

Поширення: Європа та палеарктична Азія крім півночі. В Україні поширена повсюдно. Зустрічається в лісах, балках, на луках, полянах, в парках, садах.

Метелик: розмах крил 46–57 мм.

Період льоту: з кінця травня по липень, одне покоління.

Кормові рослини гусені: малина (*Rubus idaeus*), ожина (*R. caesius*), суниця (*Fragaria*), терен (*Prunus spinosa*), берези (*Betula*), вільхи (*Alnus*), верби (*Salix*), клени (*Acer*), дуби (*Quercus*).

453. *Polia serratilinea* (Ochsenheimer, 1816)

Совка сератилінея

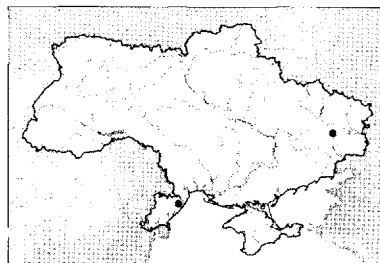
Типова місцевість: Європа.

Поширення: від Південної та Центральної Європи до Центральної та Малої Азії, Гімалаїв. В Україні виявлена в Одеській та Донецькій областях. Зустрічається в лісах, на остепнених схилах.

Метелик: розмах крил 40–48 мм.

Період льоту: з червня по серпень, одне покоління.

Кормові рослини гусені: сони (*Pulsatilla*), горлицвіт весняний (*Adonis vernalis*), дивини (*Verbascum*).

454. *Leucania obsoleta* (Hübner, [1803])

Совка смугаста звичайна

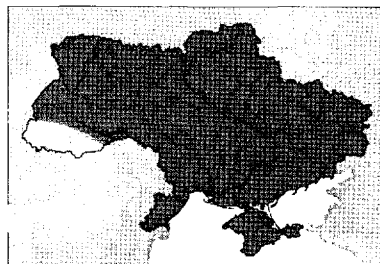
Типова місцевість: Європа.

Поширення: Європа та палеарктична Азія, крім півночі. В Україні поширена повсюдно крім високогір'їв Карпат. Зустрічається на болотах, заболочених луках, берегах прісних водойм, в заплавлених лісах.

Метелик: розмах крил 30–37 мм.

Період льоту: з травня по серпень, іноді розвивається також нечисленне друге покоління, метелики якого літають у вересні-жовтні.

Кормові рослини гусені: очерет звичайний (*Phragmites communis*).

455. *Leucania comta* (Linnaeus, 1761)

Совка кома

Типова місцевість: Швеція.

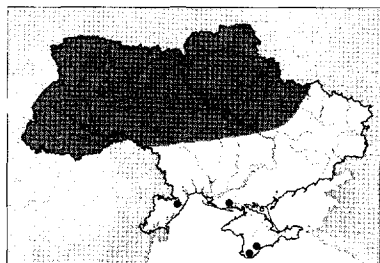
Поширення: Європа та палеарктична Азія, Північна Америка. В Україні поширена повсюдно, в Степу локально і дуже рідко. Зустрічається на полонинах, вологих луках, болотах, в лісах, балках, парках, садах.

Метелик: розмах крил 32–38 мм.

Період льоту: в травні–червні (I), у липні–серпні (II).

Кормові рослини гусені: житняки (*Agropyron*), грятині (*Dactylis*), типчаки (*Festuca*) та інші злакові.

На узбережжі Чорного моря локально зустрічається також *Leucania zaeae* Dup.

456. *Leucania punctosa* (Treitschke, 1825)

Совка крапкова південна

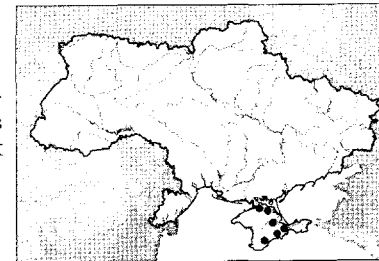
Типова місцевість: південь Франції.

Поширення: від Південної Європи до Малої та Передньої Азії, Північна Африка. В Україні поширена в Криму. Зустрічається в степу та на остепнених схилах на засолених ґрунтах.

Метелик: розмах крил 27–32 мм.

Період льоту: з серпня по жовтень, одне покоління.

Кормові рослини гусені: деякі види злакових.

457. *Leucania loreyi* (Duponchel, 1827)

Совка листяна кукурудзяна

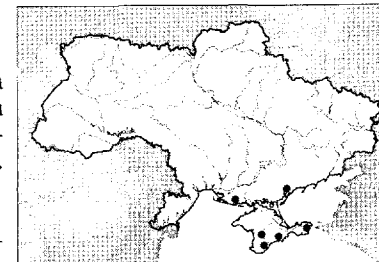
Типова місцевість: Дижон (Dijon), Франція.

Поширення: Південна Європа, степи, субтропіки та тропіки Азії, Африки, Австралії. В Україні поширена в Криму та південних степових районах. Зустрічається в степу, на остепнених схилах та орних землях.

Метелик: розмах крил 32–38 мм.

Період льоту: з липня по жовтень, одне покоління.

Кормові рослини гусені: деякі види злакових, шкодить кукурудзі, просу, рису, сорго.

458. *Mythimna turca* (Linnaeus, 1761)

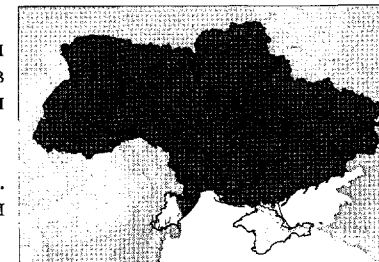
Совка смугаста бахромчата

Типова місцевість: Швеція.

Поширення: Європа та палеарктична Азія крім крайньої півночі. В Україні поширена на Поліссі, в Лісостепу, Карпатах, локально в Степу. Зустрічається на луках, болотах, в лісах, парках, садах.

Метелик: розмах крил 39–46 мм.

Період льоту: в червні–липні (I), у серпні–вересні (II). Кормові рослини гусені: ожики (*Luzula*), трясучки (*Briza*).

459. *Mythimna conigera* ([Denis & Schiffermüller], 1775)

Совка смугаста жовто-бура

Типова місцевість: околиці Відня, Австрія.

Поширення: Європа та палеарктична Азія крім крайньої півночі. В Україні поширена повсюдно. Зустрічається на луках, узліссях, в балках, степу, парках, садах.

Метелик: розмах крил 30–36 мм.

Період льоту: в червні–липні, одне покоління; в Криму нечисленні метелики другого покоління літають у серпні–вересні.

Кормові рослини гусені: типчаки (*Festuca*), щучники (*Deschampsia*), житняки (*Agropyron*), тонконоги (*Poa*) тощо.

460. *Mythimna ferrago* (Fabricius, 1787)

Совка смугаста срібляста

Типова місцевість: Кіль, Німеччина.
Поширення: від Західної Європи до Західного Сибіру, Центральної та Передньої Азії. В Україні поширена повсюдно. Зустрічається на узліссях, луках, в степу, балках, парках, садах.

Метелик: розмах крил 36–41 мм.

Період льоту: в червні–липні (I), у серпні–жовтні (II).

Кормові рослини гусені: деякі види злакових, подорожники (*Plantago*), щавлі (*Rumex*).

461. *Mythimna albipuncta* ([Denis & Schiffermüller], 1775)

Совка смугаста білоплямиста

Типова місцевість: околиці Відня, Австрія.

Поширення: від Західної Європи до Західного Сибіру, Передньої та Малої Азії; Північна Африка. В Україні поширена повсюдно. Зустрічається на луках, узліссях, в степу, балках, парках, садах.

Метелик: розмах крил 30–36 мм.

Період льоту: в травні–червні (I), з липня по жовтень (II).

Кормові рослини гусені: овси (*Avena*), тонконоги (*Poa*), житняки (*Agropyron*), грястиці (*Dactylis*), щавлі (*Rumex*), подорожники (*Plantago*) тощо.

462. *Mythimna vitellina* (Hübner, [1808])

Совка смугаста жовта

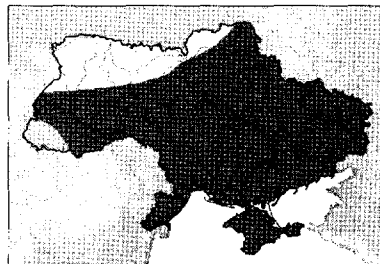
Типова місцевість: Європа.

Поширення: від Південної та Центральної Європи до Центральної та Малої Азії; Північна Африка. В Україні поширена в Карпатах, Лісостепу, Степу та Криму. Зустрічається на сухих луках, остепнених схилах, в степу, балках.

Метелик: розмах крил 36–43 мм.

Період льоту: в травні–червні (I), з липня по жовтень (II).

Кормові рослини гусені: деякі види злакових, іноді шкодить кукурудзі.

463. *Mythimna pudorina* ([Denis & Schiffermüller], 1775)

Совка смугаста бурувата

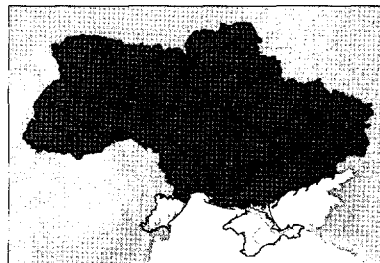
Типова місцевість: Саксонія, Німеччина.

Поширення: Європа та палеарктична Азія крім півночі. В Україні поширена на Поліссі, в передгір'ях Карпат, Лісостепу та Степу. Зустрічається на заболочених та мокрих луках, в лісах, заплавах річок, поблизу прісних водойм.

Метелик: розмах крил 35–40 мм.

Період льоту: з червня по серпень, одне покоління.

Кормові рослини гусені: очерети (*Phragmites*), молінії (*Molinia*), грястиці (*Dactylis*), ожики (*Luzula*).

464. *Mythimna straminea* (Treitschke, 1825)

Совка смугаста жовтувата

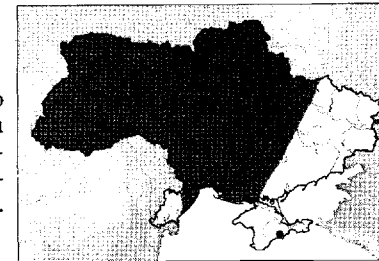
Типова місцевість: Австрія.

Поширення: від Західної Європи до Західного Сибіру, Малої та Передньої Азії, Монголії; Північна Африка. В Україні поширена на Поліссі та в Лісостепу, локально в Степу та Криму. Зустрічається на болотах, заболочених та мокрих луках, в заплавах річок.

Метелик: розмах крил 30–40 мм.

Період льоту: з червня по серпень, одне покоління.

Кормові рослини гусені: очерети (*Phragmites communis*).

465. *Mythimna impura* (Hübner, [1808])

Совка смугаста бурувато-сіра

Типова місцевість: Європа.

Поширення: Європа та палеарктична Азія крім крайньої півночі. В Україні поширена на Поліссі, в Лісостепу та Степу, локально в Карпатах. Зустрічається на заболочених та мокрих луках, поблизу водойм.

Метелик: розмах крил 30–36 мм.

Період льоту: в червні–липні (I), з серпня по жовтень (II).

Кормові рослини гусені: очерет (*Phragmites communis*), осоки (*Carex*), молінії (*Molinia*), мітлиці (*Agrostis*), грястиці (*Dactylis*), тонконоги (*Poa*).

466. *Mythimna pallens* (Linnaeus, 1758)

Совка смугаста бліда

Типова місцевість: Європа.

Поширення: Європа та палеарктична Азія крім крайньої півночі. В Україні поширена повсюдно. Зустрічається на луках, полонинах, болотах, орних землях, в лісах, балках, парках, садах, степу.

Метелик: розмах крил 32–38 мм.

Період льоту: в травні–червні (I), з липня по жовтень (II).

Кормові рослини гусені: тонконоги (*Poa*), типчаки (*Festuca*), житняки (*Agropyron*), щучники (*Deschampsia*), грястиці (*Dactylis*), щавлі (*Rumex*), кульбаби (*Taraxacum*) тощо.

467. *Mythimna l-album* (Linnaeus, 1767)

Совка л-біле

Типова місцевість: Європа, Португалія (Lusitania).

Поширення: від Західної Європи до Західного Сибіру, Передньої та Центральної Азії, Північної Індії, Пакистану; Північна Африка. В Україні поширена повсюдно. Зустрічається на луках, узліссях, полянах, в степу, балках, парках, садах.

Метелик: розмах крил 30–35 мм.

Період льоту: в травні–червні (I), у липні–жовтні (II).

Кормові рослини гусені: мишії (*Setaria*), медові трави (*Holcus*), тонконоги (*Poa*), типчаки (*Festuca*), грястиці (*Dactylis*) тощо.

468. *Mythimna alopecuri* (Boisduval, 1840)

Совка лисохвостова

Типова місцевість: Таганрог, Росія.

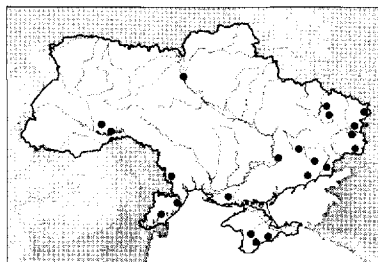
Поширення: від Південної Європи до Закавказзя, Малої, Передньої та Центральної Азії. В Україні поширена в Криму, Степу та локально в Лісостепу. Зустрічається на сухих луках та в степу.

Метелик: розмах крил 26–30 мм.

Період льоту: в квітні–червні (I), у липні–серпні (II).

Кормові рослини гусені: лисохвосты (*Alopecurus*) та інші злакові.

В Україні поширені також *Mythimna anderreggii lineata* Ev., *M. sicula* Tr.

469. *Mythimna unipuncta* (Haworth, 1809)

Совка лучна

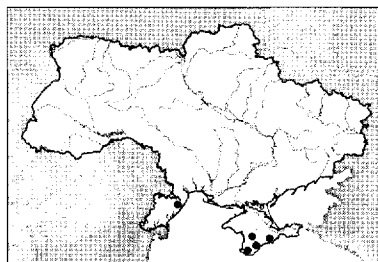
Типова місцевість: Велика Британія.

Поширення: південна та центральна Європа, Мала, Передня та Центральна Азія, Африка, Австралія, Північна Америка. В Україні поширена в горах Криму, локально на півдні Степу. Зустрічається на луках, перелогах, орних землях.

Метелик: розмах крил 35–48 мм.

Період льоту: в травні–червні (I), з липня по листопад (II). Мігрант.

Кормові рослини гусені: різні види злакових, шкодить кукурудзі, вівсу, пшениці, ячменю тощо.

470. *Senta flammea* (Curtis, 1828)

Совка вузьокрила

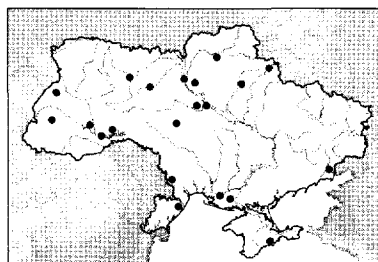
Типова місцевість: Лондон (Lewisham), Велика Британія.

Поширення: Європа та палеарктична Азія крім півночі. В Україні поширена на Поліссі, в Лісостепу та Степу, локально в Криму. Зустрічається на болотах, луках, поблизу прісних водойм.

Метелик: розмах крил 32–38 мм.

Період льоту: з травня по липень, одне покоління.

Кормові рослини гусені: очерети (*Phragmites communis*).

471. *Orthosia incerta* (Hufnagel, 1766)

Нічниця рання непевна

Типова місцевість: околиці Берліна, Німеччина.

Поширення: Європа та палеарктична Азія крім півночі. В Україні поширена повсюдно. Зустрічається в лісах, балках, лісосмугах, парках, садах.

Метелик: розмах крил 36–44 мм.

Період льоту: з березня по травень, одне покоління.

Кормові рослини гусені: дуби (*Quercus*), липи (*Tilia*), тополі (*Populus*), берези (*Betula*). Іноді шкодить плодовим культурам.

472. *Orthosia gothica* (Linnaeus, 1758)

Нічниця рання переметка

Типова місцевість: Європа.

Поширення: від Західної Європи до Східного Сибіру, Мала Азія. В Україні поширена повсюдно. Зустрічається в лісах, балках, лісосмугах, садах.

Метелик: розмах крил 32–38 мм.

Період льоту: з березня по травень, одне покоління.

Кормові рослини гусені: жимолості (*Lonicera*), дуби (*Quercus*), терен (*Prunus spinosa*), малина (*Rubus idaeus*), черемхи (*Padus*), іноді шкодить плодовим культурам.

473. *Orthosia cruda* ([Denis & Schiffermüller], 1775)

Нічниця рання опорошка

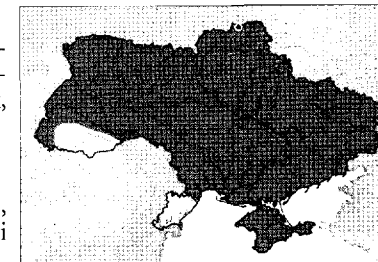
Типова місцевість: околиці Відня, Австрія.

Поширення: Європа крім крайньої півночі, Закавказзя, Мала та Передня Азія. В Україні поширена повсюдно крім Карпат. Зустрічається в лісах, балках, парках, садах.

Метелик: розмах крил 26–32 мм.

Період льоту: з березня по травень, одне покоління.

Кормові рослини гусені: дуби (*Quercus*), клени (*Acer*), берези (*Betula*), в'язи (*Ulmus*), глоди (*Crataegus*), іноді шкодить плодовим культурам.

474. *Orthosia miniosa* ([Denis & Schiffermüller], 1775)

Нічниця рання руда

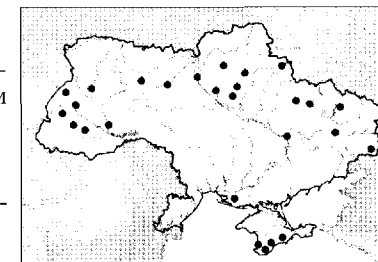
Типова місцевість: околиці Відня, Австрія.

Поширення: Європа крім крайньої півночі, Закавказзя, Мала Азія. В Україні поширена повсюдно крім Карпат. Зустрічається в лісах, балках, парках, садах.

Метелик: розмах крил 28–36 мм.

Період льоту: з березня по травень, одне покоління.

Кормові рослини гусені: дуби (*Quercus*), верби (*Salix*), тополі (*Populus*), берези (*Betula*), буки (*Fagus*).

475. *Orthosia opima* (Hübner, [1809])

Нічниця рання огрядна

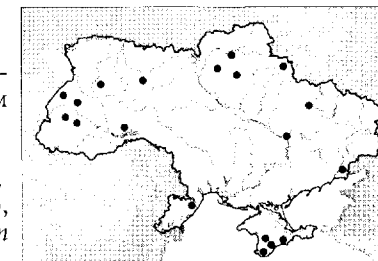
Типова місцевість: Європа.

Поширення: від Західної Європи до Даурії та Монголії; Мала Азія. В Україні поширена повсюдно крім Карпат. Зустрічається в лісах, балках, парках, садах.

Метелик: розмах крил 33–40 мм.

Період льоту: з березня по травень, одне покоління.

Кормові рослини гусені: дуби (*Quercus*), буки (*Fagus*), верби (*Salix*), терен (*Prunus spinosa*), буяч (*Vaccinium uliginosum*), вереси (*Calluna*).

476. *Orthosia populeti* (Fabricius, 1781)

Нічниця рання тополева

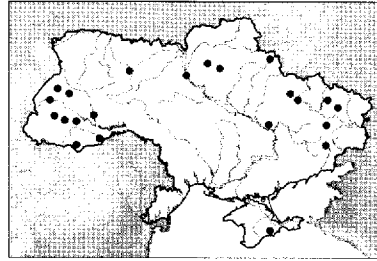
Типова місцевість: Норвегія.

Поширення: від Західної Європи до Західного Сибіру, Мала Азія. В Україні поширена повсюдно, локально в Карпатах. Зустрічається в лісах, балках, лісосмугах, парках, садах.

Метелик: розмах крил 35–38 мм.

Період льоту: з березня по травень, одне покоління.

Кормові рослини гусені: тополі (*Populus*), осика (*Populus tremula*).

477. *Orthosia cerasi* (Fabricius, 1775)

Нічниця рання садова

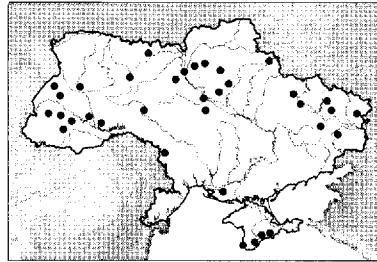
Типова місцевість: Велика Британія та Німеччина.

Поширення: від Західної Європи до Західного Сибіру крім півночі; Мала Азія. В Україні поширена повсюдно крім Карпат. Зустрічається в лісах, балках, парках, садах.

Метелик: розмах крил 30–38 мм.

Період льоту: з березня по травень, одне покоління.

Кормові рослини гусені: берези (*Betula*), дуби (*Quercus*), в'язи (*Ulmus*), верби (*Salix*), іноді шкодить плодовим культурам.

478. *Orthosia gracilis* ([Denis & Schiffermüller], 1775)

Нічниця рання ставна

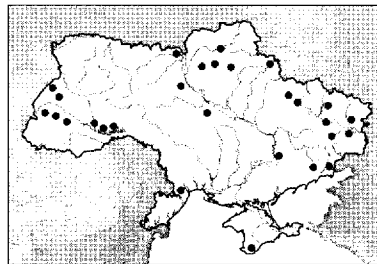
Типова місцевість: околиці Відня, Австрія.

Поширення: Європа, крім півночі; Мала Азія. В Україні поширена повсюдно. Зустрічається в лісах, балках, лісосмугах, парках, садах.

Метелик: розмах крил 34–40 мм.

Період льоту: з березня по травень, одне покоління.

Кормові рослини гусені: верби (*Salix*), шипшина (*Rosa*), терен (*Prunus spinosa*), дуби (*Quercus*), тополі (*Populus*), липи (*Tilia*), деревії (*Achillea*) тощо.

479. *Panolis flammea* ([Denis & Schiffermüller], 1775)

Совка соснова

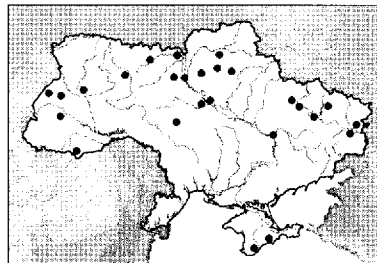
Типова місцевість: околиці Відня, Австрія.

Поширення: від Західної Європи до Монголії; Мала Азія. В Україні поширена повсюдно. Зустрічається в соснових та мішаних лісах, також в парках.

Метелик: розмах крил 30–36 мм.

Період льоту: з березня по травень, одне покоління.

Кормові рослини гусені: сосна звичайна (*Pinus silvestris*), рідше інші види хвойних, зокрема смерека (*Picea abies*).

480. *Egira conspicillaris* (Linnaeus, 1758)

Совка широкоплеча

Типова місцевість: Європа.

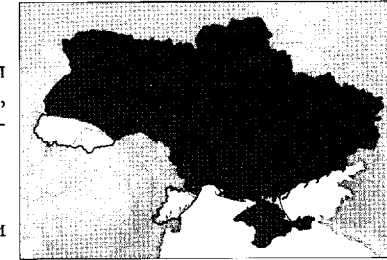
Поширення: ймовірно, Західна Палеарктика, ареал потребує уточнення. В Україні поширена на Поліссі, в Лісостепу, північних районах Степу та Криму. Зустрічається на узліссях, в парках, лісосмугах, балках.

Метелик: розмах крил 34–40 мм.

Період льоту: з квітня по червень, одне покоління.

Кормові рослини гусені: дроки (*Genista*), ломиноси (*Clematis*), терен (*Prunus spinosa*) тощо.

В Україні поширена також *Egira anatolica* Hering, що відрізняється від попереднього виду за структурами генітального апарату самця.

481. *Anorthoa munda* ([Denis & Schiffermüller], 1775)

Совка рання весняна

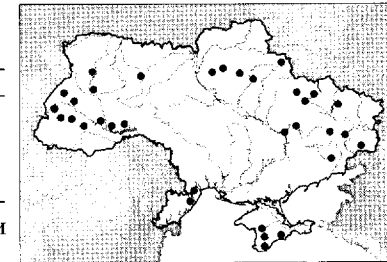
Типова місцевість: околиці Відня, Австрія.

Поширення: Європа та палеарктична Азія крім півночі. В Україні поширена повсюдно крім Карпат. Зустрічається в лісах, балках, лісосмугах, парках, садах.

Метелик: розмах крил 36–42 мм.

Період льоту: з березня по травень, одне покоління.

Кормові рослини гусені: тополі (*Populus*), верби (*Salix*), дуби (*Quercus*), липи (*Tilia*), вільхи (*Alnus*), в'язи (*Ulmus*), граби (*Carpinus*), глоди (*Crataegus*) тощо.

482. *Perigrapha i-cinctum* ([Denis & Schiffermüller], 1775)

Совка гостроспинна

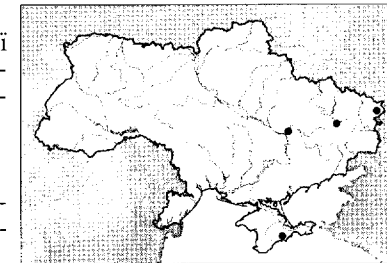
Типова місцевість: околиці Відня, Австрія.

Поширення: від Балканського півострова та східної частини Альп до Уралу і Малої Азії. В Україні поширена в Степу та Криму. Зустрічається в степу та на остепнених схилах.

Метелик: розмах крил 36–42 мм.

Період льоту: в березні–квітні, одне покоління.

Кормові рослини гусені: суниці (*Fragaria*), подорожники (*Plantago*), щавлі (*Rumex*), терен (*Prunus spinosa*), волошки (*Centaurea*), сони (*Pulsatilla*).

483. *Hyssia cavernosa* (Eversmann, 1842)

Совка плямиста

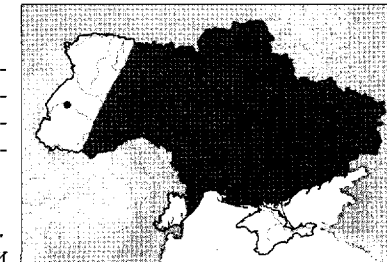
Типова місцевість: Казань та Урал, Росія.

Поширення: почасти Центральна та Південна Європа, палеарктична Азія крім півночі. В Україні поширена на Поліссі, в Лісостепу та Степу, локально в Карпатах. Зустрічається в степу, балках, на луках, узліссях.

Метелик: розмах крил 28–35 мм.

Період льоту: в травні–червні (I), у липні–вересні (II).

Кормові рослини гусені: смілки (*Silene*), кірказони (*Aristolochia*) та інші трав'янисті рослини.

484. *Cerapteryx graminis* (Linnaeus, 1758)

Нічниця лучна

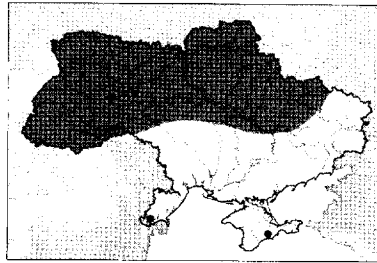
Типова місцевість: Європа.

Поширення: від Західної Європи до Центральної Азії та Монголії; Ньюфаундленд. Завезений до Північної Америки. В Україні поширена на Поліссі, в Карпатах, Лісостепу та Криму, локально в Степу. Зустрічається на луках, полонинах, узліссях, орних землях, пасовищах, в парках, садах.

Метелик: розмах крил 27–35 мм.

Період льоту: з червня по вересень, одне покоління.

Кормові рослини гусені: щучники (*Deschampsia*), кунічніки (*Calamagrostis*), мітлици (*Agrostis*), тонконоги (*Poa*), тимофіївки (*Phleum*), бромуси (*Bromus*), лисохвости (*Alopecurus*) тощо.

485. *Tholera cespitis* ([Denis & Schiffermüller], 1775)

Совка пажитницева темно-бура

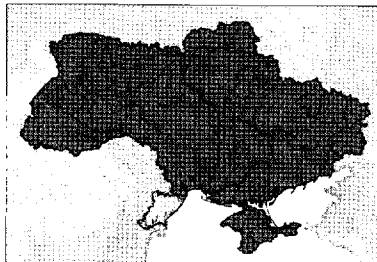
Типова місцевість: околиці Відня, Австрія.

Поширення: від Західної Європи до Західного Сибіру крім крайньої півночі; Мала та Передня Азія. В Україні поширена повсюдно. Зустрічається на луках, пасовищах, орних землях, в степу, парках.

Метелик: розмах крил 34–38 мм.

Період льоту: в серпні–вересні, одне покоління.

Кормові рослини гусені: житняки (*Agropyron*), кущоніжки (*Brachypodium*), щучники (*Deschampsia*) та інші злакові.

486. *Tholera decimalis* (Poda, 1761)

Совка пажитницева білосмугаста

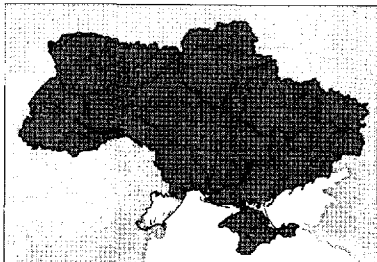
Типова місцевість: Грац, Австрія.

Поширення: від Західної Європи до Східного Сибіру та Туви; Передня Азія, Північна Африка. В Україні поширена повсюдно. Зустрічається на луках, полонинах, яйлах, болотах, пасовищах, орних землях, узліссях, в степу, балках.

Метелик: розмах крил 35–44 мм.

Період льоту: з кінця липня по вересень, одне покоління.

Кормові рослини гусені: житняки (*Agropyron*), пажитниці (*Lolium*), тонконоги (*Poa*), бромуси (*Bromus*) та інші злакові.

487. *Pachetra sagittigera* (Hufnagel, 1766)

Совка садова світло-сіра

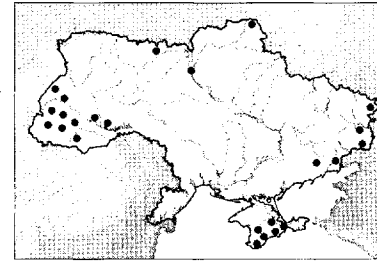
Типова місцевість: околиці Берліна, Німеччина.

Поширення: від Західної Європи до Східного Сибіру та Монголії; Передня Азія, Північна Африка. В Україні поширена повсюдно. Зустрічається на луках, яйлах, узліссях, в степу, балках, парках, садах.

Метелик: розмах крил 35–45 мм.

Період льоту: з кінця квітня по липень, одне покоління.

Кормові рослини гусені: деревії (*Achillea*), нечуйвітри (*Hieracium*), повії (*Lycium*), сосна (*Pinus silvestris*), злакові та інші.

488. *Lasionycta imbecilla* (Fabricius, 1794)

Лазіонікта імбеціла

Типова місцевість: Кіль, Німеччина.

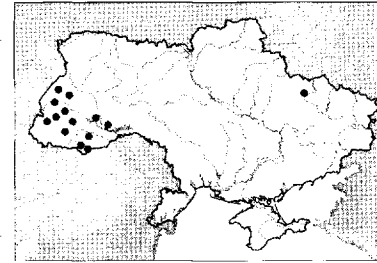
Поширення: від Західної Європи до Східного Сибіру та Монголії; Передня та Мала Азія. В Україні поширена в Карпатах, Прикарпатті та Лісостепу. Зустрічається на узліссях, полонинах, гірських болотах, в парках, садах.

Метелик: розмах крил 24–28 мм.

Період льоту: в червні–липні, одне покоління.

Кормові рослини гусені: зірочки (*Stellaria*), щавлі (*Rumex*), полини (*Artemisia*), подорожники (*Plantago*), глуха крошва (*Lamium*), підмаренники (*Galium*), свербіжниця (*Knautia*).

В Україні локально поширена також *Lasionycta proxima* Hbn.

Підродина NOCTUINAE

489. *Euxoa temera* (Hübner, [1808])

Совка земляна чорноплямиста

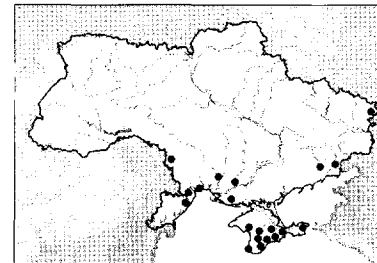
Типова місцевість: Європа.

Поширення: Південна та Центральна Європа, Кавказ, Закавказзя, від Малої до Центральної Азії, Північна Африка. В Україні поширена в Степу та Криму. Зустрічається в степу, на сухих луках, пасовищах, орних землях.

Метелик: розмах крил 32–40 мм.

Період льоту: з липня по жовтень, одне покоління.

Кормові рослини гусені: злакові, в тому числі зернові злаки, цибулі (*Allium*), часник (*A. sativum*), льни (*Linum*), лутиги (*Atriplex*).

490. *Euxoa conspicua* (Hübner, 1827) (= *agricola* Boisduval, 1829)

Совка дика

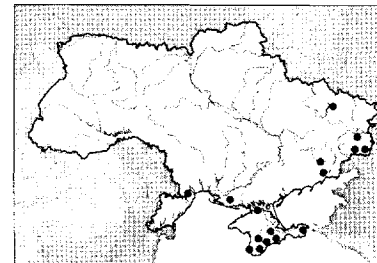
Типова місцевість: Франція.

Поширення: від Південної Європи до Монголії та заходу Індії. В Україні поширена в Степу та Криму. Зустрічається на сухих луках, орних землях, в степу.

Метелик: розмах крил 42–47 мм.

Період льоту: в червні і після літньої діапаузи в серпні–вересні, одне покоління.

Кормові рослини гусені: зернові злаки, буряк, соняшник, соя, баштанні та овочеві культури, також лутиги (*Atriplex*), березки (*Convolvulus*) тощо.

491. *Euxoa cursoria* (Hufnagel, 1766)

Совка швидка

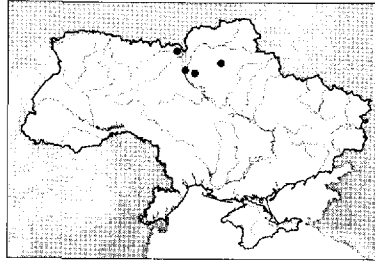
Типова місцевість: околиці Берліна, Німеччина.

Поширення: від Північної та частини Центральної Європи до Далекого Сходу Росії, Монголії, Тибету та Афганістану; Північна Америка. В Україні поширена на Поліссі та в північних районах Лісостепу. Зустрічається на узліссях, орних землях, в парках, садах (переважно на піщаних ґрунтах).

Метелик: розмах крил 31–40 мм.

Період льоту: з липня по вересень, одне покоління.

Кормові рослини гусені: злакові, баштанні та овочеві культури, сіянці та саджанці плодкових, модрини (*Larix*), берези (*Betula*) тощо.

492. *Euxoa birivia* ([Denis & Schiffermüller], 1775)

Совка бірівія

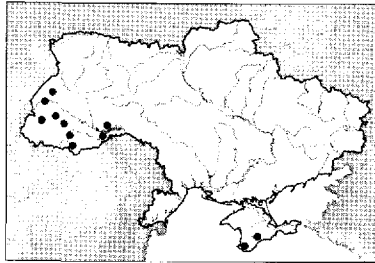
Типова місцевість: околиці Відня, Австрія.

Поширення: переважно в гірських масивах Європи (Альпи, Балкани, Карпати, Кавказ), Малої та Центральної Азії. В Україні поширена в Поліссі, Карпатах, Прикарпатті та Кримських горах. Зустрічається на луках, в парках.

Метелик: розмах крил 34–41 мм.

Період льоту: з червня по серпень, одне покоління.

Кормові рослини гусені: деякі види злакових.

493. *Euxoa distinguenda* (Lederer, 1857)

Совка земляна гребінчастовуса

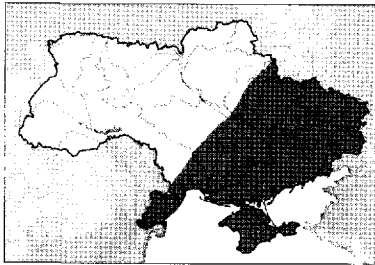
Типова місцевість: Швейцарія (Valais).

Поширення: від Південної та Центральної Європи до Закавказзя, Західного Сибіру, Алтаю, Малої та Передньої Азії. В Україні поширена в Степу та Криму. Зустрічається на луках, остепнених схилах, орних землях, в степу.

Метелик: розмах крил 27–37 мм.

Період льоту: в серпні–вересні, одне покоління.

Кормові рослини гусені: іноді шкодить цукровому буряку, овочевим та баштанним культурам.

494. *Euxoa obelisca* ([Denis & Schiffermüller], 1775)

Совка строга

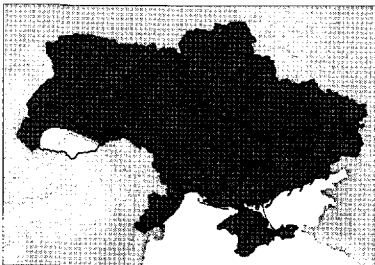
Типова місцевість: околиці Відня, Австрія.

Поширення: Європа та палеарктична Азія крім півночі; Північна Африка. В Україні поширена повсюдно крім Карпат. Зустрічається на луках, пасовищах, орних землях, в парках, садах.

Метелик: розмах крил 29–38 мм.

Період льоту: з червня по вересень, одне покоління.

Кормові рослини гусені: сонццевіти (*Helianthemum*), підмаренники (*Galium*), шкодить злаковим та овочевим культурам, маку, винограду.

495. *Euxoa tritici* (Linnaeus, 1761)

Совка пшенична

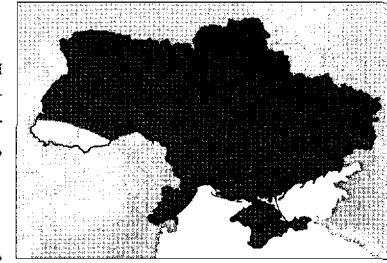
Типова місцевість: Швеція.

Поширення: Європа та палеарктична Азія крім крайньої півночі; Північна Африка. В Україні поширена повсюдно. Зустрічається на луках, узліссях, пасовищах, орних землях, остепнених схилах, в степу, балках, парках, садах.

Метелик: розмах крил 26–42 мм.

Період льоту: з червня по вересень, одне покоління.

Кормові рослини гусені: поліфаг, шкодить пшениці, овочевим та баштанним культурам, сіянцям дерев тощо.

496. *Euxoa nigricans* (Linnaeus, 1761)

Совка земляна чорнувата

Типова місцевість: Швеція.

Поширення: Європа та палеарктична Азія крім крайньої півночі; Північна Африка. В Україні поширена повсюдно крім Карпат. Зустрічається на луках, пасовищах, узліссях, орних землях, у степу, балках, парках.

Метелик: розмах крил 30–40 мм.

Період льоту: з липня по вересень, одне покоління.

Кормові рослини гусені: поліфаг, шкодить зерновим злакам, овочевим та плодovим культурам.

497. *Euxoa cos crimaea* A. Bang-Haas, 1906

Совка кос кримська

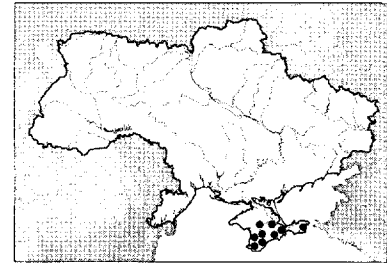
Типова місцевість: Крим, Україна.

Поширення: від Південної Європи до Закавказзя, Малої та Центральної Азії; Північна Африка. В Україні поширена в Криму. Зустрічається на яйлах, остепнених схилах, в степу.

Метелик: розмах крил 30–40 мм.

Період льоту: з кінця липня по жовтень, одне покоління.

Кормові рослини гусені: латуки (*Lactuca*), молочаї (*Euphorbia*).

498. *Euxoa aquilina* ([Denis & Schiffermüller], 1775)

Совка виноградна

Типова місцевість: околиці Відня, Австрія.

Поширення: від Західної Європи до Забайкалля крім півночі; Північна Африка. В Україні поширена повсюдно крім Карпат. Зустрічається на луках, остепнених схилах, орних землях, у степу, балках, парках, садах.

Метелик: розмах крил 32–40 мм.

Період льоту: з кінця червня по жовтень, одне покоління.

Кормові рослини гусені: поліфаг, шкодить зерновим злакам, винограду, сіянцям і саджанцям плодovих, баштанним та бобовим культурам тощо.

499. *Euxoa hastifera* (Donzel, 1847)

Совка гастіфера

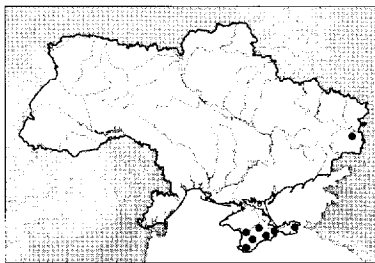
Типова місцевість: Франція (Digne).

Поширення: від Південної та Центральної Європи до Передньої та Центральної Азії; Північна Африка. В Україні відомий з Криму та околиць Луганську. Зустрічається на сухих луках, остепнених схилах, у степу.

Метелик: розмах крил 31–39 мм.

Період льоту: з кінця червня по вересень, одне покоління.

Кормові рослини гусені невідомі.

500. *Euxoa christophi* (Staudinger, 1870)

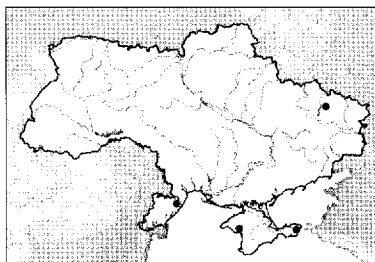
Совка земляна Христофа

Типова місцевість: Сарепта (Красноармейськ), Росія. Поширення: від Криму та Поволжя до Центральної Азії. В Україні поширена в Криму (Євпаторія, Керч), Одеській та Луганській областях. Зустрічається в степу.

Метелик: розмах крил 34–38 мм.

Період льоту: в червні–вересні, одне покоління.

Кормові рослини гусені невідомі.

501. *Euxoa recussa* (Hübner, [1817])

Совка рекусса

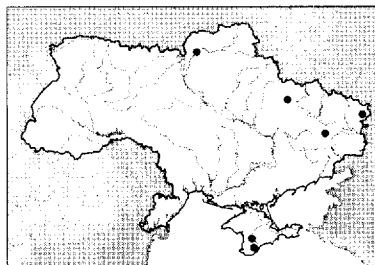
Типова місцевість: Приморські Альпи, Франція.

Поширення: в Європі ареал диз'юнктивний; Мала Азія, від Західного Сибіру та Алтаю до Далекого Сходу Росії. В Україні поширена в горах Криму, східних районах Лісостепу та Степу. Зустрічається на луках, остепнених схилах, в степу.

Метелик: розмах крил 31–38 мм.

Період льоту: в серпні–вересні, одне покоління.

Кормові рослини гусені: любочки (*Leontodon*), кульбаби (*Taraxacum*), подорожники (*Plantago*).

502. *Euxoa foeda* (Lederer, 1855)

Совка фоеда

Типова місцевість: Алтайські гори, Росія.

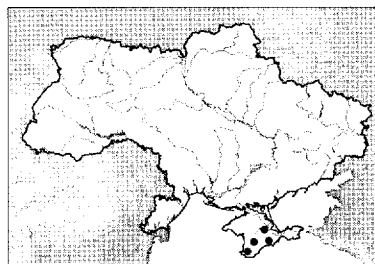
Поширення: від Криму та Поволжя до Закавказзя, Передньої та Центральної Азії. В Україні поширена в Криму. Зустрічається в степу та на остепнених схилах.

Метелик: розмах крил 30–35 мм.

Період льоту: в серпні–вересні, одне покоління.

Кормові рослини гусені невідомі.

В Україні зрідка зустрічаються також *Euxoa vitta* Esp., *E. montivaga* Fib., *E. eruta* Hbn., *E. segnilis* Dup., *E. diaphora* Brsn., *E. nigrofusca* Esp., що відрізняються переважно за генітальними структурами.

503. *Agrotis cinerea* ([Denis & Schiffermüller], 1775)

Совка шавлева попеляста

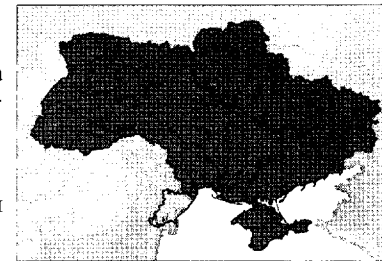
Типова місцевість: околиці Відня, Австрія.

Поширення: від Західної Європи до Центральної та Малої Азії. В Україні поширена повсюдно. Зустрічається на луках, узліссях, в степу, балках, парках.

Метелик: розмах крил 33–40 мм.

Період льоту: з травня по липень, одне покоління.

Кормові рослини гусені: чебреці (*Thymus*), кульбаби (*Taraxacum*), шавлі (*Rumex*), люцерни (*Medicago*) тощо.

504. *Agrotis segetum* ([Denis & Schiffermüller], 1775)

Совка озима

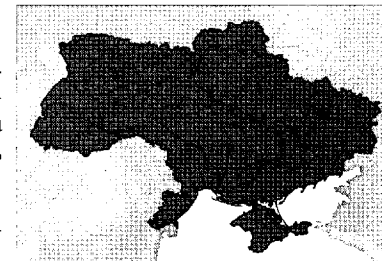
Типова місцевість: околиці Відня, Австрія.

Поширення: Європа та палеарктична Азія крім крайньої півночі, Афротропічний та Орієнтальний регіони. В Україні поширена повсюдно. Зустрічається на луках, пасовищах, орних землях, узліссях, у степу, балках, лісосмугах, парках, садах. Еврибіонт.

Метелик: розмах крил 30–46 мм.

Період льоту: в травні–червні (I), з липня по вересень (II).

Кормові рослини гусені: поліфаг, пошкоджує озимі злаки, овочеві, баштанні та інші культури, всього близько 150 видів з 36 ботанічних родин.

505. *Agrotis clavis* (Hufnagel, 1766)

Совка підгризаюча коричнева

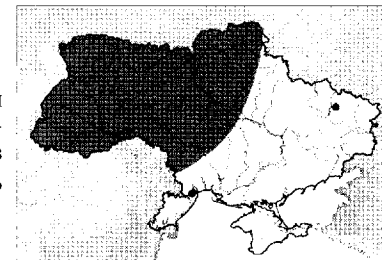
Типова місцевість: околиці Берліна, Німеччина.

Поширення: Європа та палеарктична Азія, крім крайньої півночі; Північна Африка. В Україні поширена на Поліссі, в Карпатах та Лісостепу, локально в Степу. Зустрічається на луках, узліссях, пасовищах, орних землях.

Метелик: розмах крил 34–41 мм.

Період льоту: з травня по вересень, одне покоління.

Кормові рослини гусені: поліфаг, шкодить овочевим, бобовим та іншим культурам, живиться також подорожниками (*Plantago*), березками (*Convolvulus*), молочаями (*Euphorbia*) тощо.

506. *Agrotis puta* (Hübner, [1803])

Совка променева

Типова місцевість: Європа.

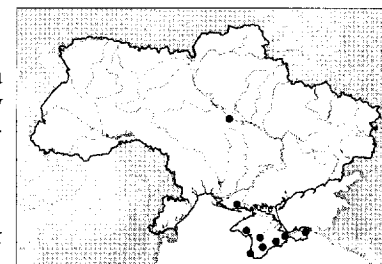
Поширення: Західна та Південна Європа, Північна Африка, Передня Азія. В Україні поширена в Криму та на півдні Степу. Зустрічається в степу, на остепнених схилах, орних землях.

Метелик: розмах крил 28–34 мм.

Період льоту: в серпні–вересні, одне покоління.

Кормові рослини гусені: шавлі (*Rumex*), кульбаби (*Taraxacum*), гірчаки (*Polygonum*), латуки (*Lactuca*).

На південному березі Криму (Судак) знайдено самицю *Agrotis syricola* Cti & Drdt., що схожа на попередній вид, відрізняється більшим розміром та рисунком передніх крил.

507. *Agrotis vestigialis* (Hufnagel, 1766)

Совка коренева сіра

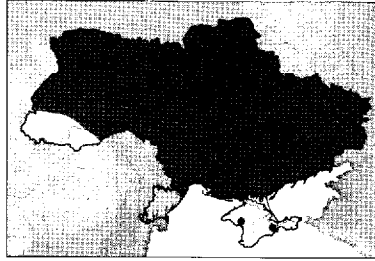
Типова місцевість: околиці Берліна, Німеччина.

Поширення: Європа та палеарктична Азія на схід до Приамур'я. В Україні поширена повсюдно. Зустрічається на луках, узліссях, пасовищах, орних землях, в степу, балках, парках, садах.

Метелик: розмах крил 32–44 мм.

Період льоту: з липня по вересень, одне покоління.

Кормові рослини гусені: підмаренники (*Galium*), зірочки (*Stellaria*), корінці злаків, пошкоджує молоді сосонки (*Pinus silvestris*), овочеві, баштанні та бобові культури.

508. *Agrotis desertorum* Boisduval, 1840

Совка земляна прибережна

Типова місцевість: південь Росії.

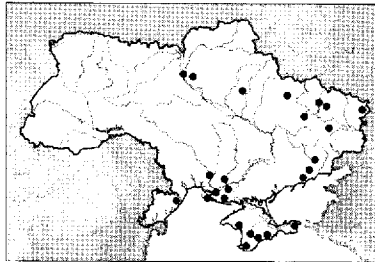
Поширення: від Балкан та України до Алтаю, Забайкалля, Монголії; ареал потребує уточнення. В Україні поширена в Лісостепу, Степу та Криму. Зустрічається в степу, на піщаних узбережжях Чорного та Азовського морів.

Метелик: розмах крил 32–41 мм.

Період льоту: з червня по вересень, одне покоління.

Кормові рослини гусені невідомі.

В Україні дуже рідко зустрічається *Agrotis ripae* Hbn., що відрізняється від попереднього виду малюнком передніх крил та генітальними структурами.

509. *Agrotis trux* (Hübner, [1824])

Совка трук

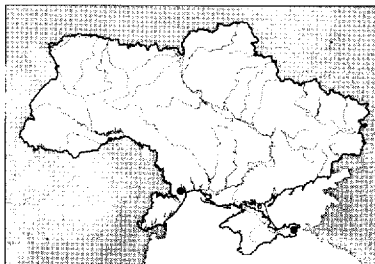
Типова місцевість: Європа.

Поширення: Західна, Південна та частина Центральної Європи, Північна Африка, Передня Азія. В Україні поширена локально в околицях Одеси та Керчі. Зустрічається в степу, парках, садах.

Метелик: розмах крил 32–44 мм.

Період льоту: з липня по вересень, одне покоління.

Кормові рослини гусені: різні трав'янисті рослини, зокрема злакові.

510. *Agrotis exclamatoris* (Linnaeus, 1758)

Совка оклична

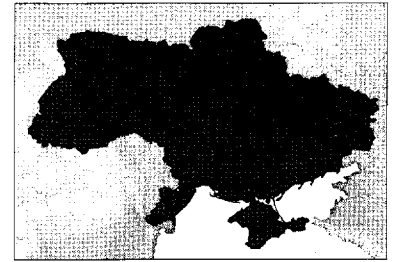
Типова місцевість: Європа.

Поширення: Європа та палеарктична Азія крім крайньої півночі; Північна Африка. В Україні поширена повсюдно. Еврибонт, зустрічається на луках, полонинах, пасовищах, болотах, орних землях, в степу, балках, парках, садах.

Метелик: розмах крил 35–46 мм.

Період льоту: в травні–липні (I), з кінця липня по вересень (II).

Кормові рослини гусені: поліфаг, може живитися рослинами 75 видів з 32 ботанічних родин, шкодить цукровому буряку, зерновим злакам, овочевим та баштанним культурам.

511. *Agrotis ipsilon* (Hufnagel, 1766)

Совка іпсилон

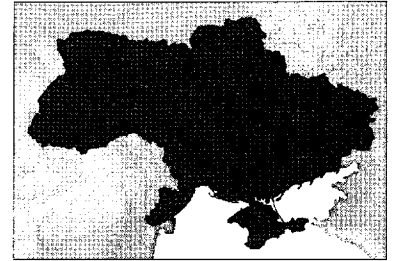
Типова місцевість: околиці Берліна, Німеччина.

Поширення: майже на всіх материках, космополіт. В Україні поширена повсюдно. Зустрічається на луках, узліссях, болотах, пасовищах, орних землях, в степу, балках, парках, садах.

Метелик: розмах крил 40–56 мм.

Період льоту: першого покоління з квітня по червень, другого — з липня по жовтень (іноді в листопаді або взимку під час відлиги). Мігрант.

Кормові рослини гусені: поліфаг, шкодить зерновим злакам, овочевим культурам, кормовим травам, цукровому буряку тощо.

512. *Agrotis bigramma* (Esper, [1790])

Совка білосмугаста

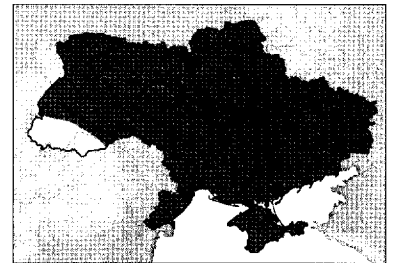
Типова місцевість: Європа.

Поширення: від Західної Європи до Західного Сибіру та Центральної Азії; Північна Африка. В Україні поширена повсюдно крім Карпат. Зустрічається на луках, пасовищах, орних землях, в степу, балках, парках, садах.

Метелик: розмах крил 38–50 мм.

Період льоту: з липня по вересень, одне покоління.

Кормові рослини гусені: молочаї (*Euphorbia*), дивини (*Verbascum*), пошкоджує люцерну, цукровий буряк, виноград тощо.

513. *Agrotis obesa* Boisduval, 1829

Совка тютюнова

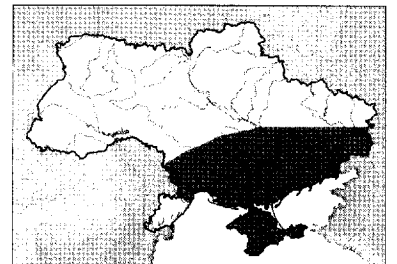
Типова місцевість: південь Франції.

Поширення: від Південної Європи до Передньої та Центральної Азії; Північна Африка. В Україні поширена в Степу та Криму. Зустрічається в степу, балках, на орних землях.

Метелик: розмах крил 36–42 мм.

Період льоту: з липня по жовтень, одне покоління.

Кормові рослини гусені: поліфаг, шкодить тютюну, винограду, кормовим травам тощо.

514. *Actebia praecox* (Linnaeus, 1758)

Совка земляна зелена

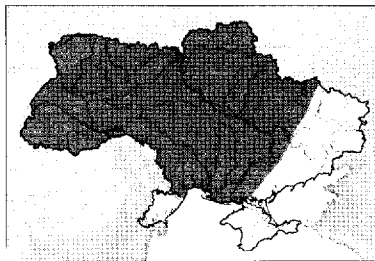
Типова місцевість: Європа.

Поширення: Європа та палеарктична Азія крім крайньої півночі. В Україні поширена повсюдно крім Криму. Зустрічається на луках, узліссях, орних землях, в парках, заплавах річок.

Метелик: розмах крил 38–48 мм.

Період льоту: з червня по вересень, одне покоління.

Кормові рослини гусені: полини (*Artemisia*), подорожники (*Plantago*), синяки (*Echium*), іноді шкодить овочевим культурам.

515. *Dichagyris vallesiaca crimea* Kozhanchikov, 1930

Дихагіріс валезіака кримська

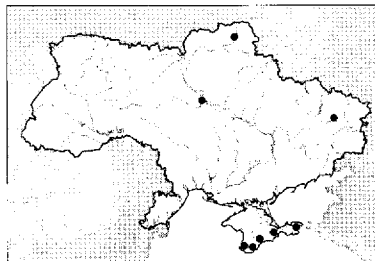
Місце, з якого описано підвид: Севастополь та Карадаг, Крим, Україна.

Поширення: локально в Південній Європі, від Поволжя до Закавказзя, Передньої та Центральної Азії. В Україні поширена локально в Криму, Степу, Лісостепу, дуже рідко на Поліссі. Зустрічається в степу, балках, на остепнених схилах.

Метелик: розмах крил 35–38 мм.

Період льоту: з червня по серпень, одне покоління.

Кормові рослини гусені: полини (*Artemisia*), волошки (*Centaurea*), скабіози (*Scabiosa*), смілки (*Silene*).

516. *Dichagyris squalorum* (Eversmann, 1856)

Дихагіріс сквалорум

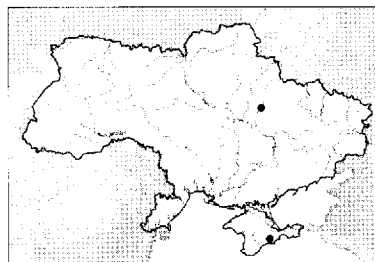
Типова місцевість: Південне Поволжя та південь Уралу, Росія.

Поширення: від Лівобережної України, Криму та Нижнього Поволжя до Закавказзя, Передньої та Центральної Азії. В Україні поширена локально в околицях Полтави та в Карадазькому заповіднику (Крим). Зустрічається на остепнених схилах та в степу.

Метелик: розмах крил 34–39 мм.

Період льоту: в липні–серпні, одне покоління.

Кормові рослини гусені невідомі.

517. *Dichagyris candelisequa* ([Denis & Schiffermüller], 1775)

Совка земляна смовдева

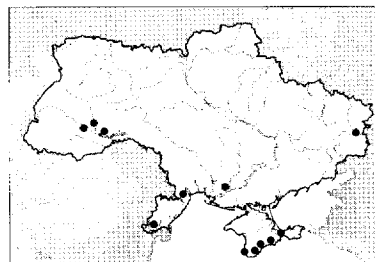
Типова місцевість: околиці Відня, Австрія.

Поширення: від Південної та Центральної Європи до Закавказзя, Передньої та Центральної Азії; Північна Африка. В Україні поширена в Лісостепу, Степу та Криму. Зустрічається в степу, балках, на остепнених схилах.

Метелик: розмах крил 42–46 мм.

Період льоту: в липні–серпні, одне покоління.

Кормові рослини гусені: деякі злакові, юриней (*Jurinea*), смовдів (*Peucedanum*).

518. *Dichagyris signifera* ([Denis & Schiffermüller], 1775)

Совка земляна значкова

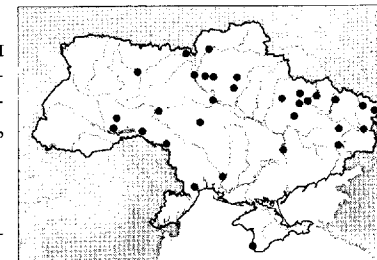
Типова місцевість: околиці Відня, Австрія.

Поширення: від Південної та Центральної Європи до Закавказзя, Центральної та Передньої Азії. В Україні поширена на Поліссі, в Лісостепу та Степу. Зустрічається на луках, узліссях, в степу, балках, парках, садах.

Метелик: розмах крил 34–40 мм.

Період льоту: з червня по серпень, одне покоління.

Кормові рослини гусені: деякі види злакових, подорожники (*Plantago*), горошки (*Vicia*).

519. *Dichagyris forcipula* ([Denis & Schiffermüller], 1775)

Совка земляна фіолетово-сіра

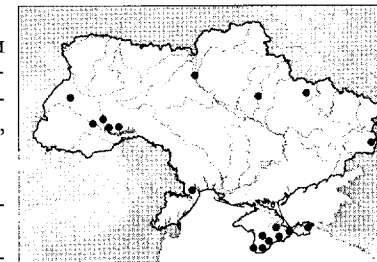
Типова місцевість: околиці Відня, Австрія.

Поширення: від Південної та Центральної Європи до Закавказзя, Малої та Передньої Азії; Північна Африка. В Україні поширена в Лісостепу, Степу та Криму. Зустрічається на сухих луках, остепнених схилах, у степу, балках.

Метелик: розмах крил 38–42 мм.

Період льоту: з кінця травня по серпень, одне покоління.

Кормові рослини гусені: щавлі (*Rumex*), лутиги (*Atriplex*), віхалки (*Anthericum*), полини (*Artemisia*), підмаренники (*Galium*).

520. *Dichagyris orientis pseudosignifera* (Boursin, 1952)

Совка східна псевдозигніфера

Типова місцевість: Каменка поблизу м. Саратов, Росія.

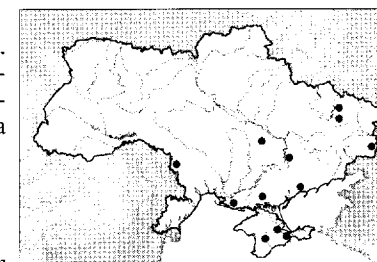
Поширення: від Балкан та півдня України до Закавказзя, Малої та Центральної Азії. В Україні поширена в Степу та Криму. Зустрічається в степу, балках, на остепнених схилах.

Метелик: розмах крил 34–36 мм.

Період льоту: в червні–липні, одне покоління.

Кормові рослини гусені невідомі.

В Україні локально поширені також *Dichagyris nachadira nachadira* Brndt., *D. nachadira pseudorientis* Brsn., *D. flavina* H.-S., *D. nigrescens* Hoefn.

521. *Dichagyris flammatra* ([Denis & Schiffermüller], 1775)

Совка чорноплеча

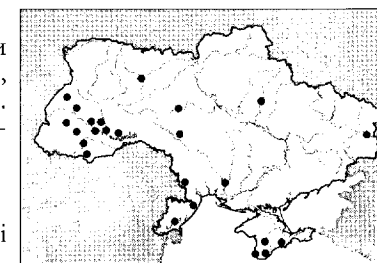
Типова місцевість: околиці Відня, Австрія.

Поширення: від Південної та Центральної Європи до Передньої та Центральної Азії; Північна Індія, Північна Африка. В Україні поширена повсюдно. Зустрічається на сухих луках, остепнених схилах, орних землях, в степу, напівпустелях, тугаях.

Метелик: розмах крил 38–60 мм.

Період льоту: з червня по вересень, одне покоління.

Кормові рослини гусені: кульбаби (*Taraxacum*), глухі кропиви (*Lamium*), полини (*Artemisia*).

522. *Dichagyris musiva* (Hübner, [1803])

Совка світлокрайня

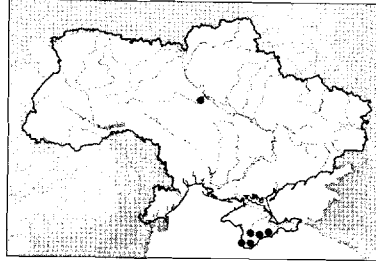
Типова місцевість: Європа.

Поширення: від Південної та Центральної Європи до Малої та Центральної Азії, Тибету, Монголії. В Україні поширена в Криму та Канівському заповіднику. Зустрічається на узліссях, в парках.

Метелик: розмах крил 37–44 мм.

Період льоту: з липня по вересень, одне покоління.

Кормові рослини гусені: кульбаби (*Taraxacum*), гуси-мець шорсткий (*Arabis hirsuta*), підмаренники (*Galium*), малина (*Rubus idaeus*) тощо.

523. *Axylia putris* (Linnaeus, 1761)

Совка темнокрайня

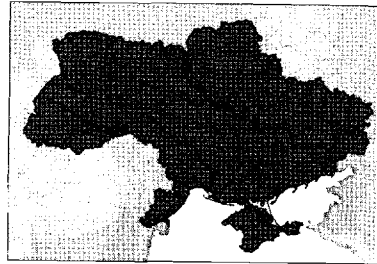
Типова місцевість: Швеція.

Поширення: Європа та палеарктична Азія, крім крайньої півночі; південно-східна Азія, Індонезія, Непал, Пакистан, Північна Африка. В Україні поширена повсюдно. Зустрічається на луках, полонинах, пасовищах, узліссях, орних землях, в степу, балках, парках.

Метелик: розмах крил 30–40 мм.

Період льоту: з квітня по червень (I), з липня по серпень (II).

Кормові рослини гусені: подорожники (*Plantago*), шавлі (*Rumex*), зірочки (*Stellaria*), лутига (*Atriplex*), деякі злакові.

524. *Ochropleura plecta* (Linnaeus, 1761)

Совка білокрайня

Типова місцевість: Швеція.

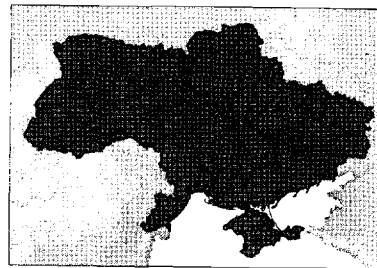
Поширення: Європа та палеарктична Азія, крім крайньої півночі; південно-східна Азія, Шрі-Ланка, Північна Африка, Північна Америка. В Україні поширена повсюдно. Еврибіонт, зустрічається на луках, полонинах, болотах, узліссях, пасовищах, орних землях, в степу, балках, парках, садах.

Метелик: розмах крил 28–34 мм.

Період льоту: в травні–червні (I), з липня по вересень (II).

Кормові рослини гусені: подорожники (*Plantago*), шавлі (*Rumex*), підмаренники (*Galium*), лутига (*Atriplex*), лопухи (*Arctium*) тощо.

В Україні зрідка зустрічаються також *Parexarnis fugax* Tr., *Protexarnis squalida* Gn.

525. *Standfussiana lucerneae* (Linnaeus, 1758)

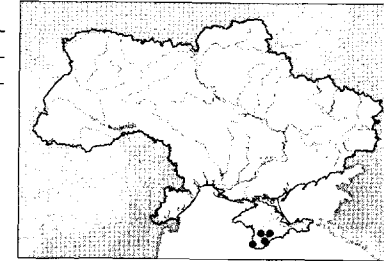
Совка світла

Типова місцевість: Європа.

Поширення: в Європі ареал диз'юнктивний, Мала Азія, Закавказзя, Іран. В Україні поширена в Криму. Зустрічається на яйлах в Кримських горах.

Метелик: розмах крил 36–47 мм.

Період льоту: з червня по вересень, одне покоління. Кормові рослини гусені: цибуля (*Allium schoenoprasum*), дзвоники (*Campanula*), очитки (*Sedum*), хаме-нерії (*Chaemenerium*), первоцвіти (*Primula*), зірочки (*Stellaria*) тощо.

526. *Rhyacia arenacea* (Hampson, 1907)

Совка піщана

Типова місцевість: Кветта, Белуджистан, Пакистан.

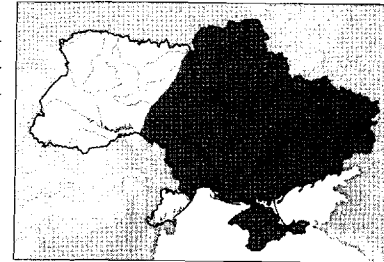
Поширення: ареал виду потребує вивчення. В Україні поширена в Лісостепу, Степу та Криму. Зустрічається на луках, узліссях, орних землях, в степу, балках, парках.

Метелик: розмах крил 39–49 мм.

Період льоту: з травня по жовтень, одне покоління.

Кормові рослини гусені невідомі.

В Україні локально поширена також *Rhyacia simulans* Hufn., зовні схожа на попередній вид, відрізняється за генітальними структурами.

527. *Rhyacia lucipeta* ([Denis & Schiffmüller], 1775)

Совка люціпета

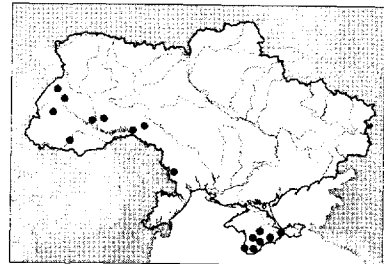
Типова місцевість: околиці Відня, Австрія.

Поширення: Південна та Центральна Європа, Закавказзя, Мала Азія, Ірак, Північна Африка. В Україні поширена в Лісостепу та Криму. Зустрічається на луках, яйлах, узліссях, в парках.

Метелик: розмах крил 51–58 мм.

Період льоту: в червні–липні та після діапаузи у вересні.

Кормові рослини гусені: лопухи (*Arctium*), осоти (*Cirsium*), чистотіли (*Chelidonium*), моркви (*Daucus*), підмаренники (*Galium*), кремени (*Petasites*), шавлі (*Salvia*), підбіли (*Tussilago*).

528. *Chersotis rectangula* ([Denis & Schiffmüller], 1775)

Совка прямокутна

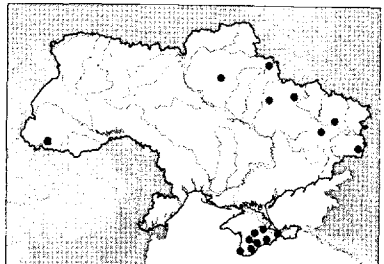
Типова місцевість: околиці Відня, Австрія.

Поширення: локально в Південній та Центральній Європі, Кавказ, Закавказзя, Мала та Центральна Азія. В Україні поширена локально в Карпатах, у Лісостепу, Степу та Криму. Зустрічається на луках, остепнених схилах, в степу, балках, парках.

Метелик: розмах крил 29–37 мм.

Період льоту: з червня по вересень, одне покоління.

Кормові рослини гусені: буркуни (*Melilotus*), конюшини (*Trifolium*), горошки (*Vicia*).

529. *Chersotis alpestris* (Boisduval, [1837])

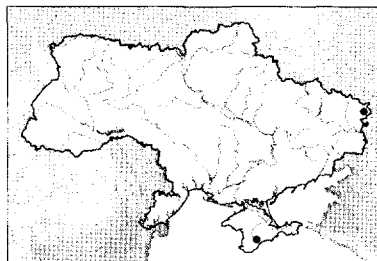
Совка альпійська

Типова місцевість: Швейцарські та Французькі Альпи.
Поширення: локально в Альпах, Апеннінах, Піренеях, Кримських горах, від східної України до Центральної Азії, Передня Азія. В Україні поширена в Криму та заповіднику «Стрільцівський степ» (Луганська обл.). Зустрічається на узліссях та в степу.

Метелик: розмах крил 28–34 мм.

Період льоту: в липні–серпні, одне покоління.

Кормові рослини гусені невідомі.

530. *Chersotis multangula* (Hübner, [1803])

Совка мультангула

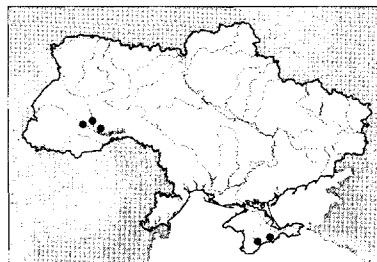
Типова місцевість: Європа.

Поширення: від Південної та Центральної Європи до Центральної та Передньої Азії. В Україні поширена локально в Лісостепу та Кримських горах. Зустрічається на узліссях, остепнених схилах.

Метелик: розмах крил 32–36 мм.

Період льоту: з червня по серпень, одне покоління.

Кормові рослини гусені: підмаренники (*Galium*), нечуйвітри (*Hieracium*).

531. *Chersotis elegans* (Eversmann, 1837)

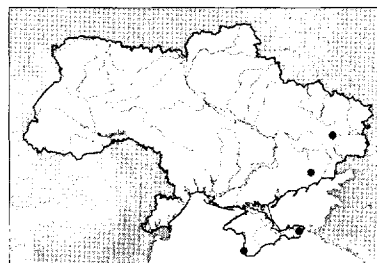
Совка елегантна

Типова місцевість: Сарепта (Красноармейськ), Росія.
Поширення: локально на півдні Європи, Кавказ, Закавказзя, Мала Азія, захід Ірану. В Україні поширена в Криму та Донецькій обл. Зустрічається в степу та на остепнених схилах.

Метелик: розмах крил 34–37 мм.

Період льоту: в липні–серпні, одне покоління.

Кормові рослини гусені невідомі.

532. *Chersotis cuprea* ([Denis & Schiffmüller], 1775)

Совка мідноколірна

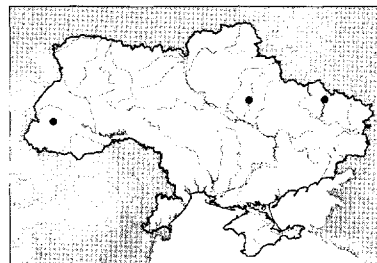
Типова місцевість: околиці Відня, Австрія.

Поширення: Європа та палеарктична Азія, ареал диз'юнктивний. В Україні поширена в Прикарпатті та Лісостепу. Зустрічається на луках, лісових полянах та узліссях.

Метелик: розмах крил 34–38 мм.

Період льоту: з червня по серпень, одне покоління.

Кормові рослини гусені: кульбаби (*Taraxacum*), дзвоники (*Campanula*), подорожники (*Plantago*), будяки (*Carduus*) тощо.

533. *Chersotis fimbriola* (Esper, [1803])

Совка фімбріола

Типова місцевість: Офен (Будапешт), Угорщина.

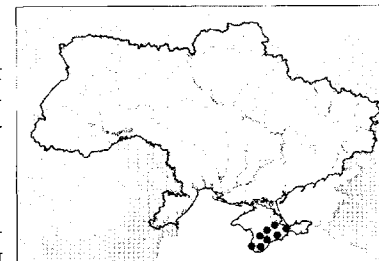
Поширення: локально в Південній та Центральній Європі, Північна Африка, від Малої Азії до Туркменістану. В Україні поширена в Кримських горах. Зустрічається на узліссях, остепнених схилах, в парках.

Метелик: розмах крил 28–32 мм.

Період льоту: з червня по серпень, одне покоління.

Кормові рослини гусені: аконіти (*Aconitum*), підсніжники (*Galanthus*), анемони (*Anemone*), подорожники (*Plantago*), щавлі (*Rumex*), синяки (*Echium*).

В Україні зрідка та локально зустрічаються також *Chersotis margaritacea* Vill., *Ch. deplanata* Ev.

534. *Noctua pronuba* (Linnaeus, 1758)

Совка стрічкова велика

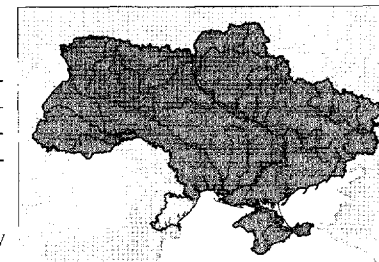
Типова місцевість: Швеція.

Поширення: від Західної Європи до Західного Сибіру, Центральної Азії, північно-західної Індії; Північна Африка. В Україні поширена повсюдно. Еврибіонт, зустрічається в лісах, парках, садах, на луках, болотах, пасовищах, орних землях, зрідка в степу.

Метелик: розмах крил 50–60 мм.

Період льоту: з травня по липень і після діапаузи у вересні–жовтні.

Кормові рослини гусені: лутиги (*Atriplex*), кульбаби (*Taraxacum*), щавлі (*Rumex*), тонконоги (*Poa*) тощо, шкодить овочевим та декоративним культурам, винограду.

535. *Noctua fimbriata* (Schreber, 1759)

Совка земляна каймиста

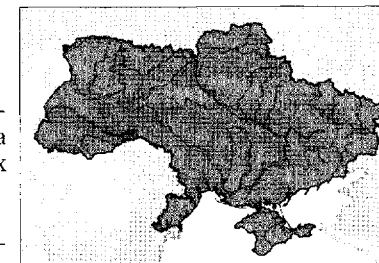
Типова місцевість: Галле, Німеччина.

Поширення: від Західної Європи до Західного Сибіру та Туркменістану; Мала Азія. В Україні поширена повсюдно. Зустрічається на узліссях, полянах, орних землях, в балках, парках, садах.

Метелик: розмах крил 45–61 мм.

Період льоту: з червня по вересень, влітку мають діапаузу, одне покоління.

Кормові рослини гусені: первоцвіти (*Primula*), малини (*Rubus idaeus*), ожина (*R. caesius*), верби (*Salix*) тощо.

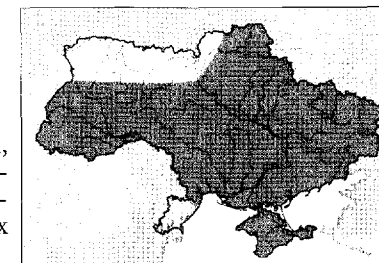

536. *Noctua orbona* (Hufnagel, 1766)

Совка стрічкова мала

Типова місцевість: околиці Берліна, Німеччина.

Поширення: Європа крім півночі, Північна Африка, Мала та Центральна Азія. В Україні поширена в передгір'ях Карпат, Лісостепу, Степу та Криму. Зустрічається на сухих луках, орних землях, остепнених схилах, в степу, балках, парках, садах.

Метелик: розмах крил 33–45 мм.

Період льоту: в червні та після діапаузи з серпня по жовтень, одне покоління.

Кормові рослини гусені: підмаренники (*Galium*), кропиви (*Urtica*), глухі кропиви (*Lamium*), щавлі (*Rumex*), конюшини (*Trifolium*), шкодить салатом (*Lactuca*), декоративним рослинам, виноградній лозі.

537. *Noctua interposita* (Hübner, [1790])

Совка стрічкова схожа

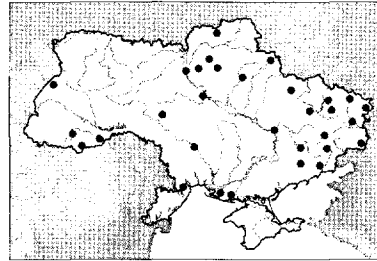
Типова місцевість: околиці Аугсбургу, Німеччина.

Поширення: Центральна та Південна Європа, Кавказ, Закавказзя, Мала Азія. В Україні поширена на Поліссі, в Карпатах (локально), Лісостепу, Степу та Криму. Зустрічається на луках, узліссях, в степу, балках, парках, садах.

Метелик: розмах крил 39–45 мм.

Період льоту: в червні та після діапаузи з серпня по вересень, одне покоління.

Кормові рослини гусені невідомі.

538. *Noctua comes* (Hübner, [1813])

Совка стрічкова середня

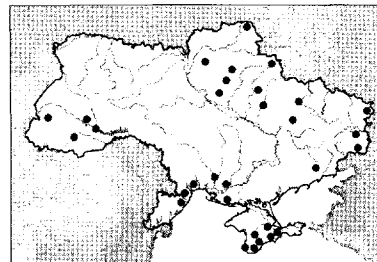
Типова місцевість: Європа.

Поширення: Європа крім півночі, Північна Африка, Кавказ, Закавказзя, Мала та Передня Азія. В Україні поширена в Лісостепу, Степу та Криму, локально в Карпатах. Зустрічається на луках, узліссях, в степу, балках, парках, садах.

Метелик: розмах крил 35–50 мм.

Період льоту: в червні та після діапаузи з серпня по жовтень, одне покоління.

Кормові рослини гусені: типчаки (*Festuca*), мітлиці (*Agrostis*), щавлі (*Rumex*), первоцвіти (*Primula*), латуки (*Lactuca*), фіалки (*Viola*) тощо.

539. *Noctua janthina* ([Denis & Schiffermüller], 1775)

Совка земляна темно-бура

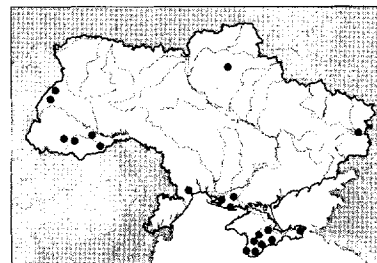
Типова місцевість: околиці Відня, Австрія.

Поширення: ареал потребує вивчення. В Україні поширена локально в Карпатах, Лісостепу, Степу та Криму. Зустрічається на луках, полянах, узліссях, в парках, садах.

Метелик: розмах крил 36–44 мм.

Період льоту: з червня по вересень, одне покоління. Кормові рослини гусені: первоцвіти (*Primula*), аруми (*Arum*) та інші.

В Україні поширена також схожа на попередній *Noctua janthe* Bkh.

540. *Divaena haywardi* (Tams, 1926)

Совка Хайварда

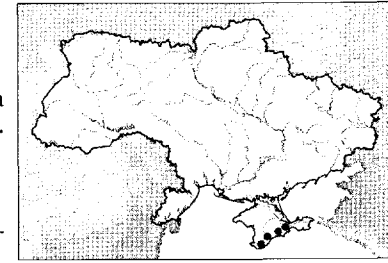
Типова місцевість: Платрес, Кіпр.

Поширення: Балкани, Крим, Кіпр, південно-західна Туреччина. В Україні поширена в Кримських горах. Зустрічається на узліссях, в парках, садах.

Метелик: розмах крил 33–37 мм.

Період льоту: з червня по вересень, одне покоління.

Кормові рослини гусені: подорожники (*Plantago*), латуки (*Lactuca*).

541. *Cryptocala chardinyi* (Boisduval, 1829)

Совка хардинії

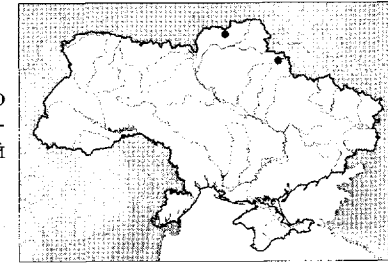
Типова місцевість: Оросов поблизу Москви, Росія.

Поширення: від Прибалтики та півдня Фінляндії до гір Сіхоте-Алінь, Амуру, о-ва Сахалін, Монголії, Китаю. В Україні поширена в Чернігівській та Сумській областях. Зустрічається на луках, узліссях, полянах.

Метелик: розмах крил 25–30 мм.

Період льоту: з червня по серпень, одне покоління.

Кормові рослини гусені невідомі.

542. *Epilecta linogrisea* ([Denis & Schiffermüller], 1775)

Совка земляна сріблясто-сіра

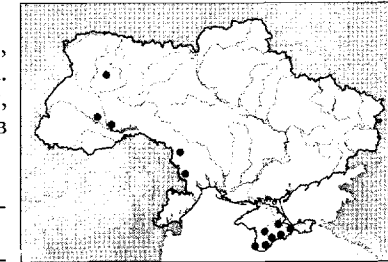
Типова місцевість: околиці Відня, Австрія.

Поширення: Європа крім півночі та сходу, Кавказ, Закавказзя, Мала та Передня Азія, Північна Африка. В Україні поширена в Криму, рідко в Тернопільській, Рівненській та Одеській областях. Зустрічається в балках, парках, садах, на остепнених схилах.

Метелик: розмах крил 33–41 мм.

Період льоту: з червня по жовтень, влітку має діапаузу, одне покоління.

Кормові рослини гусені: зніти (*Epilobium*), первоцвіти (*Primula*), щавлі (*Rumex*), жовтозілля (*Senecio*), кульбаби (*Taraxacum*).

543. *Spaelotis ravida* ([Denis & Schiffermüller], 1775)

Совка земляна темна

Типова місцевість: околиці Відня, Австрія.

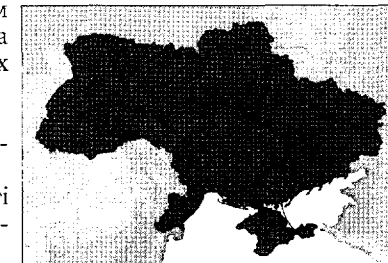
Поширення: Європа та палеарктична Азія крім крайньої півночі, північ Індії. В Україні поширена повсюдно. Зустрічається на луках, пасовищах, орних землях, в степу, балках, парках, садах.

Метелик: розмах крил 41–50 мм.

Період льоту: з червня по вересень, влітку має діапаузу, одне покоління.

Кормові рослини гусені: гірчаки (*Polygonum*), жовті осоти (*Sonchus*), сурпіци (*Barbarea*), шкодить овочевим, баштанним, зерновим культурам.

В Україні зареєстровано також *Spaelotis suecica* Auriv.

544. *Opigena polygona* ([Denis & Schiffermüller], 1775)

Совка земляна чубата

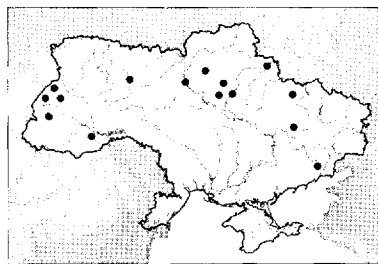
Типова місцевість: околиці Відня, Австрія.

Поширення: від Західної Європи до Східного Сибіру, Центрального Китаю, Тибету, Непалу та півночі Індії. В Україні поширена локально на Поліссі, в Лісостепу та Степу. Зустрічається на луках, болотах, орних землях, в степу, балках, парках, садах.

Метелик: розмах крил 36–40 мм.

Період льоту: з липня по вересень, одне покоління.

Кормові рослини гусені: грицики (*Capsella*), щавлі (*Rumex*), кульбаби (*Taraxacum*), гірчаки (*Polygonum*).

545. *Graphiphora augur* (Fabricius, 1775)

Совка авгур

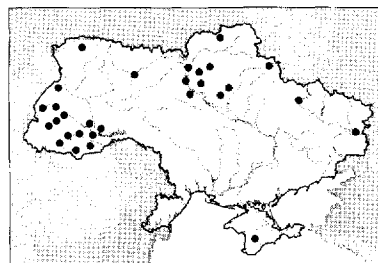
Типова місцевість: Німеччина.

Поширення: Європа та палеарктична Азія, крім крайньої півночі. В Україні поширена повсюдно, в Степу — локально. Зустрічається в лісах, балках, парках, садах, на луках, орних землях.

Метелик: розмах крил 38–48 мм.

Період льоту: з червня по серпень, одне покоління.

Кормові рослини гусені: берези (*Betula*), терен (*Prunus spinosa*), подорожники (*Plantago*), щавлі (*Rumex*), верби (*Salix*) тощо.

546. *Eugraphe sigma* ([Denis & Schiffermüller], 1775)

Совка земляна червоно-бура

Типова місцевість: околиці Відня, Австрія.

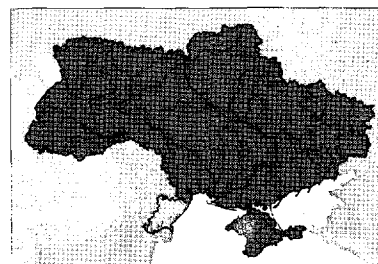
Поширення: Європа та палеарктична Азія крім півночі. В Україні поширена повсюдно. Зустрічається на узліссях, пасовищах, орних землях, в лісах, балках, парках, садах.

Метелик: розмах крил 37–43 мм.

Період льоту: з червня по вересень, одне покоління.

Кормові рослини гусені: лутиги (*Atriplex*), ломиниси (*Clematis*), кизили (*Cornus*), верби (*Salix*), чорниця (*Vaccinium myrtillus*).

В Україні виявлено також види *Coenophila subrosea* Steph., *Protolampra sobrina* Dup.

547. *Paradiarsia punicea* (Hübner, [1803])

Совка земляна червонувата

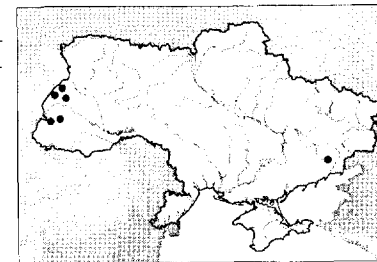
Типова місцевість: Європа.

Поширення: в Європі ареал диз'юнктивний, палеарктична Азія крім півночі. В Україні поширена локально в Прикарпатті та приазовському степу. Зустрічається на луках, в лісах, балках, парках.

Метелик: розмах крил 32–36 мм.

Період льоту: в червні–липні, одне покоління.

Кормові рослини гусені: малина (*Rubus idaeus*), ожина (*R. caesius*), осоки (*Carex*), калужниці (*Caltha*), кульбаби (*Taraxacum*).

548. *Lycophotia porphyrea* ([Denis & Schiffermüller], 1775)

Совка земляна ряба

Типова місцевість: околиці Відня, Австрія.

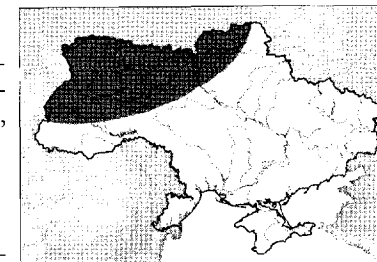
Поширення: Європа крім крайнього півдня. В Україні поширена на Поліссі, в передгір'ях Карпат та північних лісостепових районах. Зустрічається в лісах, на узліссях, в садах.

Метелик: розмах крил 24–34 мм.

Період льоту: з червня по серпень, одне покоління.

Кормові рослини гусені: верес (*Calluna vulgaris*).

В Україні виявлено також *Lycophotia molothina* Esp. (Хмельницька обл.).

549. *Peridroma saucia* (Hübner, [1808])

Совка земляна брудно-бура

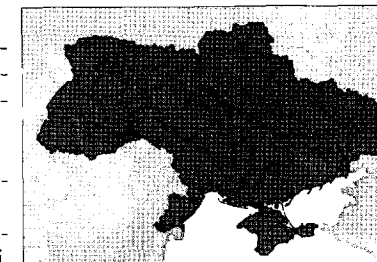
Типова місцевість: Європа.

Поширення: космополітний вид, мігрант з Неотропічної області. В Україні поширена повсюдно. Зустрічається на орних землях, пасовищах, в степу, балках, парках, садах.

Метелик: розмах крил 45–56 мм.

Період льоту: в травні–червні (I), з липня по жовтень (II).

Кормові рослини гусені: поліфаг, в Європі пошкоджує переважно культури закритого ґрунту (овочеві, декоративні тощо).

550. *Diarsia dahlia* (Hübner, [1813])

Совка подорожникова жовто-бура

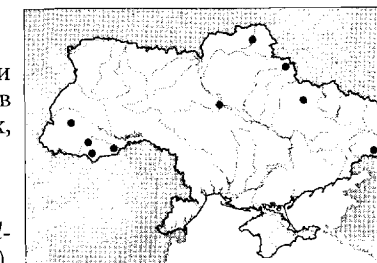
Типова місцевість: Європа.

Поширення: від Центральної та Північної Європи до Кореї та Японії. В Україні поширена на Поліссі, в Карпатах, Лісостепу та Степу. Зустрічається в лісах, парках, садах.

Метелик: розмах крил 32–42 мм.

Період льоту: з липня по вересень, одне покоління.

Кормові рослини гусені: чорниця (*Vaccinium myrtillus*), подорожники (*Plantago*), кульбаби (*Taraxacum*), малина (*Rubus idaeus*), верби (*Salix*).

551. *Diarsia brunnea* ([Denis & Schiffermüller], 1775)

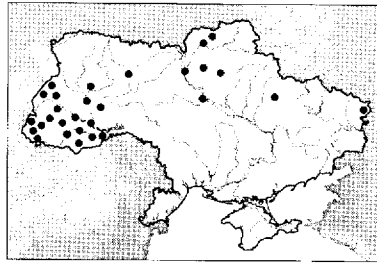
Совка земляна чорнична

Типова місцевість: околиці Відня, Австрія.
Поширення: Європа та палеарктична Азія крім півдня та крайньої півночі. В Україні поширена на Поліссі, в Карпатах, Лісостепу та Степу. Зустрічається в лісах, балках, парках, на болотах.

Метелик: розмах крил 36–45 мм.

Період льоту: з червня по серпень, одне покоління.

Кормові рослини гусені: чорниця (*Vaccinium myrtillus*), буяхи (*V. uliginosum*), кропиви (*Urtica*), малина (*Rubus idaeus*), верби (*Salix*) тощо.

552. *Diarsia mendica* (Fabricius, 1775)

Совка земляна первоцвітова

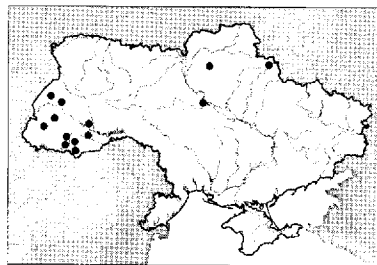
Типова місцевість: Німеччина.

Поширення: Європа та палеарктична Азія крім півдня. В Україні поширена в Карпатах та Лісостепу. Зустрічається на гірських болотах, в лісах, парках.

Метелик: розмах крил 35–40 мм.

Період льоту: з кінця травня по серпень, одне покоління.

Кормові рослини гусені: первоцвіти (*Primula*), чорниця (*Vaccinium myrtillus*), буяхи (*V. uliginosum*), малина (*Rubus idaeus*).

553. *Diarsia rubi* (Vieweg, 1790)

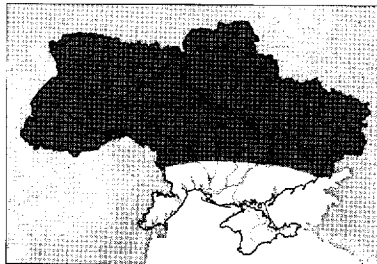
Совка земляна подорожникова

Типова місцевість: околиці Бранденбургу, Німеччина.
Поширення: Європа та палеарктична Азія крім крайніх півдня та півночі. В Україні поширена на Поліссі, в Карпатах, Лісостепу та північних степових районах. Зустрічається на луках, полонинах, орних землях, в лісах, степу, балках, парках, садах.

Метелик: розмах крил 30–34 мм.

Період льоту: першого покоління в червні–липні, другого — з серпня по жовтень.

Кормові рослини гусені: подорожники (*Plantago*), кульбаби (*Taraxacum*), щавлі (*Rumex*), верби (*Salix*), малина (*Rubus idaeus*).

554. *Diarsia florida* (Schmidt, 1859)

Совка калюжницева

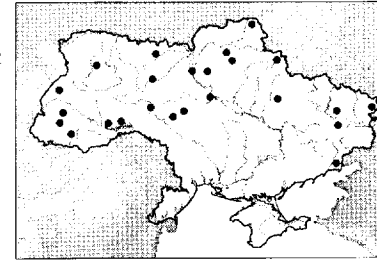
Типова місцевість: невідома (можливо, північ Німеччини).

Поширення: ареал потребує вивчення, оскільки донедавна його змішували з попереднім видом. В Україні поширена на Поліссі, в Карпатах, Лісостепу та Степу. Зустрічається на болотах, луках, поблизу річок та інших прісних водойм.

Метелик: розмах крил 32–35 мм.

Період льоту: з травня по липень, одне покоління.

Кормові рослини гусені: калюжниця болотна (*Caltha palustris*) та інші рослини.

555. *Netrocerocora quadrangula* (Eversmann, 1844)

Совка квадрангула

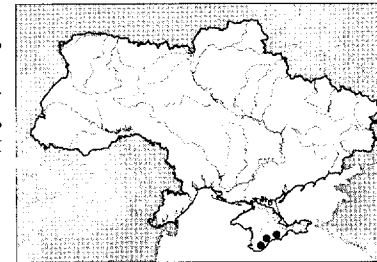
Типова місцевість: передгір'я Уралу, м. Уральськ, Росія.

Поширення: локально в Європі, на Кавказі, в Закавказзі, Малій та Центральній Азії, Західному Сибіру, Монголії. В Україні поширена в Криму. Зустрічається на яйлах, в гірських лісах, парках.

Метелик: розмах крил 35–42 мм.

Період льоту: в червні–липні, одне покоління.

Кормові рослини гусені: невідомі.

556. *Eugnorisma depuncta* (Linnaeus, 1761)

Совка земляна весняна

Типова місцевість: Швеція.

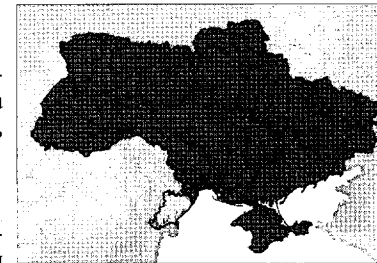
Поширення: від Західної Європи до Малої та Центральної Азії; Північна Африка. В Україні поширена повсюдно. Зустрічається на луках, узліссях, в лісах, балках, парках, садах.

Метелик: розмах крил 34–44 мм.

Період льоту: з червня по вересень, одне покоління.

Кормові рослини гусені: підмаренники (*Galium*), глущі кропиви (*Lamium*), кропиви (*Urtica*), первоцвіти (*Primula*), щавлі (*Rumex*), чорниця (*Vaccinium myrtillus*) тощо.

В Україні виявлено також *Eugnorisma chaldaica* Bsd. (Крим, Нікітський ботсад).

557. *Xestia c-nigrum* (Linnaeus, 1758)

Совка с-чорне

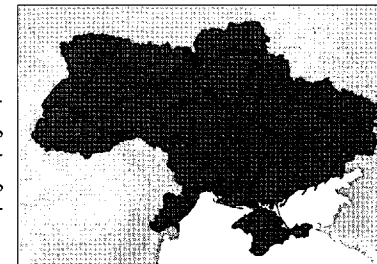
Типова місцевість: Європа.

Поширення: Європа та палеарктична Азія, крім крайньої півночі; Непал, Індостан, південно-східна Азія, Північна Африка, Північна Америка. В Україні поширена повсюдно. Еврибіонт, зустрічається на луках, полонинах, яйлах, болотах, орних землях, у лісах, степу, балках, парках, садах.

Метелик: розмах крил 35–45 мм.

Період льоту: з травня по липень (I), у серпні–вересні (II).

Кормові рослини гусені: поліфаг, шкодить цукровому буряку, овочевим, зерновим злакам, багаторічним травам, лікарським, декоративним культурам.

558. *Xestia ditrapezium* ([Denis & Schiffermüller], 1775)

Совка двотрапецієва

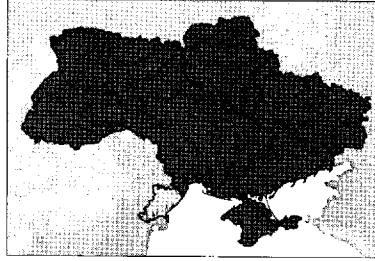
Типова місцевість: околиці Відня, Австрія.

Поширення: Європа та палеарктична Азія крім півночі. В Україні поширена повсюдно. Зустрічається на луках, узліссях, в лісах, балках, степу, парках, садах.

Метелик: розмах крил 38–47 мм.

Період льоту: з червня по серпень, одне покоління.

Кормові рослини гусені: первоцвіти (*Primula*), глухі кропиви (*Lamium*), кульбаби (*Taraxacum*), щавлі (*Rumex*), зірочки (*Stellaria*) тощо.

559. *Xestia triangulum* (Hufnagel, 1766)

Совка трикутна

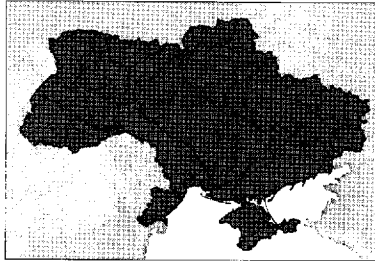
Типова місцевість: околиці Берліна, Німеччина.

Поширення: від Західної Європи до Східного Сибіру, Мала Азія. В Україні поширена повсюдно. Зустрічається на луках, яйлах, узліссях, в лісах, балках, парках, садах.

Метелик: розмах крил 36–48 мм.

Період льоту: з кінця травня по серпень, одне покоління.

Кормові рослини гусені: глухі кропиви (*Lamium*), первоцвіти (*Primula*), зірочки (*Stellaria*), кропиви (*Urtica*), малина (*Rubus idaeus*) тощо.

560. *Xestia ashworthii* (Doubleday, 1855)

Совка земляна попелясто-сіра

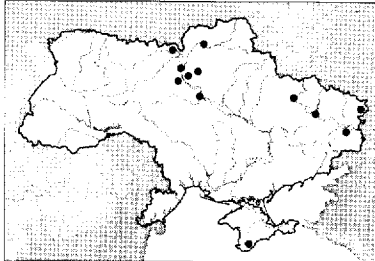
Типова місцевість: Велика Британія.

Поширення: ареал в Європі диз'юнктивний, Закавказзя, Західний та Східний Сибір, Туркменістан, Мала Азія, Тибет. Підвид *Xestia ashworthii candelarum* Stgr. поширений в Україні локально на Поліссі, в Лісостепу, Степу, Кримських горах. Зустрічається на луках, яйлах, узліссях, лісових полянах.

Метелик: розмах крил 38–49 мм.

Період льоту: в червні–липні, одне покоління.

Кормові рослини гусені: подорожники (*Plantago*), малина (*Rubus idaeus*), щавлі (*Rumex*), жовтозілля (*Senecio*), кульбаби (*Taraxacum*).

561. *Xestia baja* ([Denis & Schiffermüller], 1775)

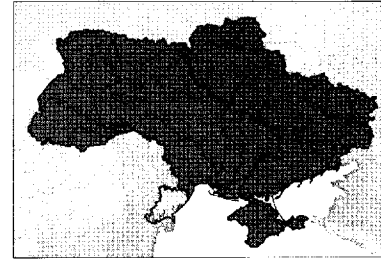
Совка двокрапкова

Типова місцевість: околиці Відня, Австрія.

Поширення: Європа та палеарктична Азія, крім крайньої півночі; Північна Африка. В Україні поширена повсюдно. Зустрічається в лісах, балках, парках, садах, на луках, орних землях.

Метелик: розмах крил 38–44 мм.

Період льоту: з липня по вересень, одне покоління.
Кормові рослини гусені: терен (*Prunus spinosa*), малина (*Rubus idaeus*), берези (*Betula*), горобини (*Sorbus*), щавлі (*Rumex*), чорниці (*Vaccinium myrtillus*).

562. *Xestia stigmatica* (Hübner, [1813])

Совка земляна темно-плямиста

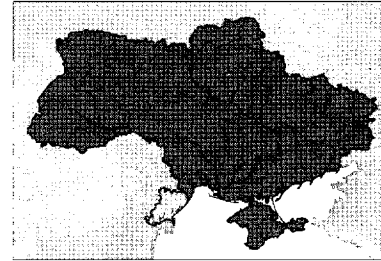
Типова місцевість: Європа.

Поширення: від Західної Європи до Казахстану, півночі Ірану та Малої Азії. В Україні поширена повсюдно. Зустрічається на луках, в лісах, балках, парках, садах.

Метелик: розмах крил 38–41 мм.

Період льоту: з липня по вересень, одне покоління.

Кормові рослини гусені: глухі кропиви (*Lamium*), первоцвіти (*Primula*), подорожники (*Plantago*), зірочки (*Stellaria*), кульбаби (*Taraxacum*).

563. *Xestia trifida* (Fischer von Waldheim, 1820)

Совка трифіда

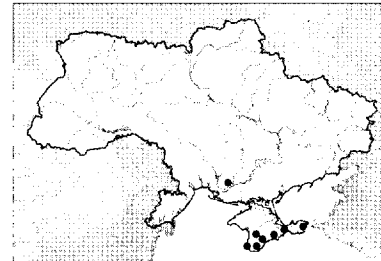
Типова місцевість: Сарєпта (Красноармейськ), Росія. Поширення: локально у Південній Європі та Туреччині. В Україні поширена в Криму та околицях Херсона. Зустрічається в степу та на остепнених схилах.

Метелик: розмах крил 28–36 мм.

Період льоту: у вересні–жовтні, одне покоління.

Кормові рослини гусені невідомі.

В Карпатах та Прикарпатті виявлено також *Xestia collina* Bsd., *X. castanea* Esp., на Поліссі (околиці Луцька) — *X. alpicola* Zett.

564. *Xestia xanthographa* ([Denis & Schiffermüller], 1775)

Совка земляна коричнево-сіра

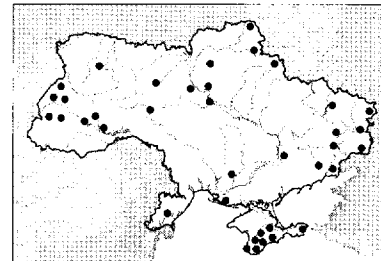
Типова місцевість: околиці Відня, Австрія.

Поширення: від Західної Європи до Закавказзя, Малої та Центральної Азії; Північна Африка. В Україні поширена повсюдно крім Карпат. Зустрічається на сухих луках, узліссях, остепнених схилах, в степу, балках, парках, садах.

Метелик: розмах крил 28–40 мм.

Період льоту: з кінця липня по жовтень, одне покоління.

Кормові рослини гусені: підмаренники (*Galium*), щавлі (*Rumex*), подорожники (*Plantago*), зірочки (*Stellaria*), фіалки (*Viola*) тощо.

565. *Xestia cohaesa* (Herrich-Schäffer, [1849])

Совка кохеза

Типова місцевість: південь Європи.

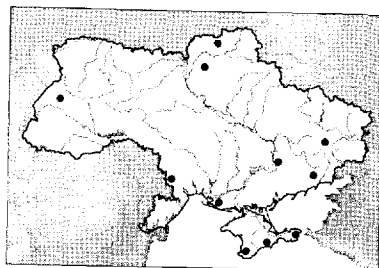
Поширення: локально на півдні Європи, Кавказі, Закавказзі, Передній Азії та Туркменістані; в Україні — локально в Лісостепу, Криму та Степу. *Xestia cohaesa lineata* Fibiger, 1997 описано з Криму (Керч), поширений також на Північному Кавказі (Дагестан) та в Туркменії. Зустрічається в степу, балках, на сухих луках, остепнених схилах.

Метелик: розмах крил 33–38 мм; статевий диморфізм: у самця передні крила сірі, у самиці — червоно-коричневі.

Період льоту: з липня по жовтень, одне покоління.

Кормові рослини гусені невідомі.

У заповіднику «Стрільцівський степ» (Луганська обл.) виявлено *Xestia sexstrigata* Haw.

566. *Eurois occulta* (Linnaeus, 1758)

Совка земляна сіра

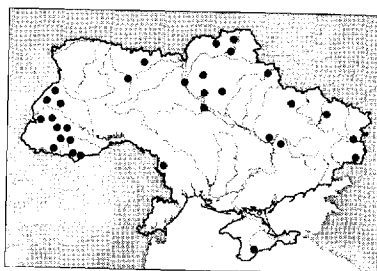
Типова місцевість: Європа.

Поширення: Європа та палеарктична Азія, Північна Америка. В Україні поширена повсюдно. Зустрічається в лісах, балках, парках, садах, на орних землях.

Метелик: розмах крил 52–64 мм.

Період льоту: з червня по вересень, одне покоління.

Кормові рослини гусені: чорниця (*Vaccinium myrtillus*), вереси (*Calluna*), зніти (*Epilobium*), малина (*Rubus idaeus*), шкодить овочевим та плодово-ягідним культурам.

567. *Anaplectoides prasina* ([Denis & Schiffermüller], 1775)

Совка зеленувата

Типова місцевість: Саксонія, Німеччина.

Поширення: Європа та палеарктична Азія крім крайньої півночі, Північна Америка. В Україні поширена повсюдно. Зустрічається в лісах, балках, парках, садах, на орних землях.

Метелик: розмах крил 43–53 мм.

Період льоту: з травня по вересень, одне покоління.

Кормові рослини гусені: гірчаки (*Polygonum*), шавлі (*Rutex*), вереси (*Calluna*), зніти (*Epilobium*), чорниця (*Vaccinium myrtillus*), малина (*Rubus idaeus*), ожина (*R. caesius*) тощо.

568. *Cerastis rubricosa* ([Denis & Schiffermüller], 1775)

Совка весняна червонувата

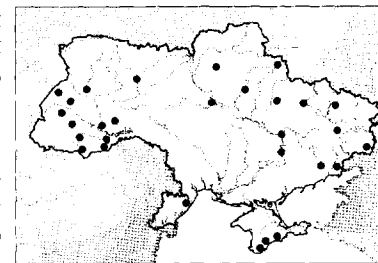
Типова місцевість: околиці Відня, Австрія.

Поширення: Європа та палеарктична Азія крім крайньої півночі. В Україні поширена повсюдно крім високогір'їв Карпат. Зустрічається в лісах, балках, парках, садах, на луках.

Метелик: розмах крил 32–38 мм.

Період льоту: з березня по травень, одне покоління.

Кормові рослини гусені: суниця (*Fragaria*), підмаренники (*Galium*), латуки (*Lactuca*), подорожники (*Plantago*), шавлі (*Rutex*), верби (*Salix*), жовтозілля (*Senecio*), кульбаби (*Taraxacum*), чорниця (*Vaccinium myrtillus*).

569. *Cerastis leucographa* ([Denis & Schiffermüller], 1775)

Совка весняна сіро-бура

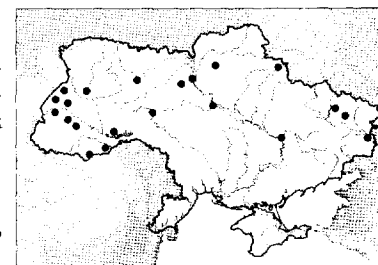
Типова місцевість: Саксонія, Німеччина.

Поширення: Європа та палеарктична Азія крім півночі. В Україні поширена на Поліссі, в Лісостепу, Степу та Прикарпатті. Зустрічається в лісах, парках, на болотах.

Метелик: розмах крил 34–39 мм.

Період льоту: з березня по травень, одне покоління.

Кормові рослини гусені: подорожники (*Plantago*), верби (*Salix*), чорниця (*Vaccinium myrtillus*).

570. *Naenia typica* (Linnaeus, 1758)

Совка темна

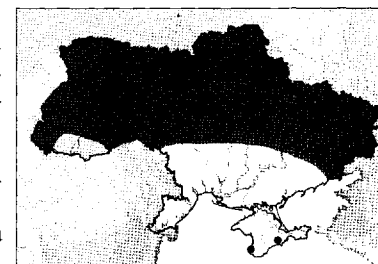
Типова місцевість: Європа.

Поширення: від Західної Європи до Малої та Центральної Азії. В Україні поширена повсюдно. Зустрічається на луках, болотах, орних землях, у лісах, балках, парках, садах.

Метелик: розмах крил 36–46 мм.

Період льоту: з кінця травня по серпень, одне покоління.

Кормові рослини гусені: поліфаг, може жититися на 40 видах рослин з різних ботанічних родин.

Нарис історії досліджень совок України

Територія сучасної України у кінці XVIII сторіччя та протягом усього XIX сторіччя була поділена між Російською та Австро-Угорською імперіями. Вивчення совок України започатковано понад 200 років тому публікацією петербурзького зоолога та ботаніка Йоганна де Бебера (Vöber, 1793), який здійснив наукову подорож з Катеринослава (нині Дніпропетровськ) до Криму. В його статті наведено 13 видів з Криму та 2 види стрічкарок з Бериславу (Херсонська обл.).

Професор Казанського університету Едуард Фридрих Еверсман (Evermann, 1858) у монографії оприлюднив відомості про 82 види совок з околиць Одеси та 28 видів з Криму. В середині XIX сторіччя було опубліковано перші матеріали щодо совок, зібраних в околицях м. Кам'янець-Подільський та м. Радомишль (Belke, 1859, 1866), також перші списки совок, переважно шкідливих та масових видів, знайдених у Харківській, Полтавській та Катеринославській губерніях (Czernay, 1854). Дослідження О. Черная щодо фауни совок м. Харків та його околиць продовжив В. Ярошевський (1879, 1880). Відомий «Каталог чешуекрылых Российской империи» (Ершов, Фильд, 1870) включав 138 видів совок, поширених у Волинській, Київській, Полтавській, Подільській, Херсонській та Бессарабській губерніях.

У цей же час на теренах Східної Галиції працював Максиміліян Сила Новицький (Nowicki, 1860, 1865). Видана у Львові 1865 року книга Новицького «Метелики Галичини» включає список 218 видів совок з околиць Львова та північно-східних передгір'їв Карпат. Вивчення видового складу совок в умовах Прикарпаття було продовжене в роботах Івана (Яна) Верхратського (Werchratski, 1869, 1870, 1893), найбільшою з них є видана 1893 р. праця «Метелики Станиславова (нині Івано-Франківськ) та його околиць». Вивчення видового складу метеликів, в тому числі совок в околицях Львова, Ярослава, Бродів, менше в Карпатах було продовжено в роботах Т. Гарбовського (Garbowski, 1892) та С. Клеменевича (Klemensiewicz, 1894, 1898). Понад 100 видів совок з околиць м. Броди та Івано-Франківська знаходимо в публікації А. Фіртля (Viertl, 1897). В першій половині XX століття продовжувалось інтенсивне вивчення совок на теренах сучасних Львівської, Івано-Франківської та Тернопільської областей (Gatnar, 1907; Hirschler, Romaniszyn, 1909; Brunicki, 1908, 1910, 1911; 1912; Klemensiewicz, 1907; Stöckl, 1908, 1922; Swiatkiewicz, 1924; Kaucki, 1924, 1926, 1928). Зібрані дані узагальнено у відомій монографії Я. Романішина та Ф. Шілле (Romaniszyn, Schille, 1930), родина совок в ній представлена 373 видами. Середнє Придністров'я, тобто територію Заліщицького, Борщівського та Мельнице-Подільського районів Тернопільської обл. досліджено в 30-ті роки (Adamczewski, 1935–1936, 1939; Kremku, 1937, 1937a), тут було виявлено майже 300 видів совок, описано новий підвид *Nadena syriaca podolica* Kremku та новий вид *Cryphia orthogramma* Brsn. Розточчя (Яворівський район Львівської обл.) досліджував Е. Солтис (Soltys, 1938, 1948), тут знайдено майже 300 видів совок. Нечисленні дані щодо фауни совок високогір'їв Східних Карпат зібрано переважно в час літніх канікул у Ворохті та сусідніх селах. Зокрема Й. Соффер (Soffner, 1932) наводить 10 видів, відомості про весняні

та осінні комплекси совок вкрай фрагментарні. В лісах поблизу Клевани Рівненської обл. зареєстровано 33 види (Prüffer, 1948), в с. Красне поблизу Дубно — 6 видів (Круликовський, 1926). Подальші наукові роботи лепідоптерологів на цих теренах перервала Друга світова війна.

Чернівецька область (Буковина) довгий час входила до складу Австро-Угорщини, пізніше Румунії. Видовий склад лускокрилих, зокрема родини совок, тут вивчав протягом всього життя професор Чернівецького університету К. Гормузаки (Hormuzaki, 1892, 1894, 1895, 1897, 1904). Відомості про деяких совок з цієї місцевості, також із сучасної Молдови та західних районів Одеської області знаходимо в публікаціях Е. Міллера, Н. Зубовського (Миллер, Зубовский, 1908, 1912; Miller, Zubovskii, Ruscinski, 1930, 1932; Zubovskii, Ruscinski, 1937 (1938)). Список 87 видів совок з околиць Хотина наведено в публікації А. Алексинського (Alexinski, 1931).

У 10–20-і роки минулого сторіччя порівняно добре вивчено видовий склад совок Поділля (Хмельницька та Вінницька області) завдяки роботам А. Тушина і В. Раєвського (1915), В. Храевича і Д. Богацького (1924), В. Храевича (1927), Л. Круликовського (1926), М. Білозора (1931).

Результати вивчення совок в умовах Житомирської області опубліковано А. Ксенжопольським (1913, 1916) та Л. Круликовським (1926), відповідно наведено 10 видів із Житомира та 14 видів з Коростишева. В Зоологічному музеї Київського національного університету ім. Тараса Шевченка зберігається велика колекція совок, зібрана А. Ксенжопольським на Волині та в інших регіонах України, також на Кавказі, Далекому Сході Росії тощо. Фауні лускокрилих і зокрема совок в умовах м. Новоград-Волинський присвячено велику статтю А. Катеринича (1937), причому особливий ваги їй надає та обставина, що перевіряв визначення сумнівних видів відомий знавець родини совок М. Рябов.

Щодо Києва та його околиць, то видовий склад совок Дарницької лісової дослідної дачі вивчав І. Жихарев (1928), у Голосієві збирав метеликів на світло ламп розжарювання головним чином О. Лебедев (А.Г.Лебедев, 1933, 1935, 1937), разом у Києві ними зібрано близько 220 видів. У Київській області збори були більш скромними, проте тут знайдено совок, відсутніх в умовах Києва (Круликовський, 1901, 1904; Шелюжко, 1923; Совинський, 1927; Костровський, 1928; Лупак, 1943). На околиці Борисполю у 1954 р. виявлено 121 вид совок (Ключко, 1962). На сьогодні в Києві та області зареєстровано понад 320 видів совок.

Невеликі списки совок з кількох пунктів сучасної Черкаської області наведено в роботах Ю. Клеопова (1926), Л. Круликовського (1926), Н. Гроссгейма і В. Пятакової (1928), — відповідно 8, 55 та 27 видів. За результатами багаторічних зборів у Канівському заповіднику складено список 238 видів совок (Францевич, 1962, 1963), який зараз суттєво доповнено (Ключко, 1980, 1991, 1994 (1995), 2004; Ключко, Плющ, Шешурак, 2001). Нині список совок Канівського заповідника та суміжних територій включає 299 видів (Ключко, 2004).

Застосування різноманітних конструкцій світлових пасток для зборів нічних метеликів дозволило одержувати за той же час значно більшу кількість метеликів, розширити досліджувані площі тощо. Особливо велике значення мало застосування у 30–40-х роках минулого сторіччя замість

ламп розжарювання нових типів джерел світла, зокрема таких, що випромінюють багато енергії в ультрафіолетовій частині спектра. Такі лампи спочатку застосовували в країнах Середньої Азії для збору та знищення шкідників на плантаціях бавовнику, проте швидко переконалися в тому, що вони економічно не вигідні. Зараз їх використовують переважно з науковою метою.

У наш час в західних областях України видовий склад совок досить добре вивчено завдяки трьом ентомологічним експедиціям Київського університету, учасники яких зібрили великий матеріал на світлові пастки у Волинській, Львівській, Івано-Франківській, Закарпатській, Чернівецькій та Тернопільській областях (1956–1959 рр.). Результати опрацювання цих зборів опубліковано в монографіях та статтях (Ключко, 1963, 1978 та ін.). Значно розширили та доповнили наші знання про фауну совок Українських Карпат матеріали, зібрані учасниками українсько-фінської експедиції до пасма Чивчино-Гринявських гір (2002–2003 рр., дані готуються до публікації).

Досить повно вивчено видовий склад совок Чернігівської області завдяки роботам В. Совинського (1927), З. Ключко і А. Сметаніна (1981), З. Ключко, П. Шешурака, І. Плюща та А. Миршавко (1997), а також багаторічним зборам викладачів та студентів Ніжинського педуніверситету ім. Миколи Гоголя. В наш час список совок Чернігівської області налічує 351, у заповіднику «Тростянець» — 188 видів.

Порівняно з Чернігівщиною фауна совок Сумської області досліджена дещо менше, тут зареєстровано 305 видів (Совинський, 1927; Ключко, 1992, 1994, 1998а; Говорун, 2001; Ключко, Говорун, 2002 (2003); Ключко, 2003 (2004)). Зокрема в останній роботі йдеться про початкове вивчення фауни совок заповіднику «Михайлівська цілина» у Лебединському районі (63 види).

Відомості про совок Полтавської області обмежені публікаціями М. Маркова (1902), Л. Круликовського (1901, 1904) та М. Воскресенського (1927), в останній наведено список 183 видів, зібраних у Пирятинському та Гребінківському районах. Поблизу Полтави пройшли дитячі та юнацькі роки відомих лепідоптерологів О. Данилевського та Є. Міляновського, тому в колекції Зоологічного інституту РАН (Санкт-Петербург, Росія) є багато метеликів з Полтавщини. Згідно заповіту Є. Міляновського його зібрання метеликів з Полтави та с. Яреськи Шишакського р-ну здійснені у 1920–1930 рр. знаходиться в ЗІН РАН. Опрацювання цієї частини колекції ЗІН РАН та нових зборів свідчить, що на Полтавщині поширено 283 види совок (Ключко, Матов, 2005; Ключко, Матов, in litt.).

Порівняно мало вивчені совки Дніпропетровської області, в літературі є згадки про кілька цікавих знахідок з околиць Дніпропетровська (Alberti, Soffner, 1962; Барсов, 1968, 1975, 1977; Ключко, 1980; Будашкин, Ключко, 1990). У Кіровоградській області відомо 69 видів з парку Весела Боковенька (Obraztsov, 1936), наведено кілька видів з Кіровограда (раніше — Єлисаветград) та околиць Знамянки (Алфераки, 1875, 1876–1877; Шутуров, 1906, 1907; Alberti, Soffner, 1962).

Дані про совок Запорізької області також нечисленні: кілька шкідливих видів згадані в публікаціях С. Медведєва, А. Тремля та інших (1953), Г. Тимченко і А. Тремля (1963). Опубліковано список совок о-ва Хортиця (Святенко, 1993). У Запорізькому районі зареєстровано понад 170 видів совок

(Ключко, Плющ и др., 2001). У заповіднику «Кам'яні могили», більша частина якого знаходиться у Запорізькій обл., виявлено 227 видів совок (Ключко, 1995; Бидзиля, Ключко и др., 2001).

Списки лускокрилих Херсонської губернії, серед них 162 види совок, наведено в публікаціях А.Шугурова (1906, 1907), 59 видів в околицях Николаєва знайшов А.Яната (1910). Згадані та інші публікації, а також оригінальні матеріали стали за основу першого каталогу лепідоптерофауни Бузько-Дніпровського степу, упорядкованого М.Образцовим (1928–1929). Цей каталог налічував 187 видів совок. Пізніші публікації М.Образцова (1929, 1930, 1935, 1941; Obratsov, 1935, 1935a, 1936, 1936–1937) містять фауністичні списки лускокрилих, в тому числі совок, зібраних в різних пунктах українського степу: Николаєва, Вознесенська, Скадовська, Херсона, Цюрупинська тощо. Можливі шляхи формування степової ентомофауни в заповіднику Асканія Нова та Нижньому Придніпров'ї висвітлено в роботах С.Медведева (1929, 1950), в них згадуються 42 види совок. Л.Зелінська (1961, 1977) наводить 33 види совок, гусінь яких пошкоджує листя дубів та інших дерев і кущів у Чорноморському біосферному заповіднику. Зараз у цьому заповіднику зареєстровано 156 видів совок (Ключко, Плющ, Шешурак, 2001; Ключко, 2001 (2002)). Оpubліковано також матеріали зборів у 1961–1963 рр. у Скадовському та сусідніх районах Херсонської обл. і в пмт Татарбунари Одеської обл. (Ключко, 1963a, 1964, 1964a, 1966, 1978; Ключко, Плющ та ін., 2001). В регіональному ландшафтному парку «Гранітно-степове Побужжя» (Миколаївська обл.) зареєстровано 204 види совок (Ключко, Шешурак, 2004).

Відомості про совок з околиць м. Одеса знаходимо в роботах А.Шугурова (1906, 1907), Я.Романішина (Romaniszyn, 1920), М.Образцова (1928–1929). Окремі дані про совок, знайдених у Білгород-Дністровському, Кілії, Вилково, є в публікаціях про лепідоптерофауну Бессарабії (Miller, Zubovschii, Ruscinschi, 1930, 1932). У Дунайському біосферному заповіднику виявлено 18 видів совок (Єрмоленко, 1999), звичайно, їх там набагато більше. Всього на Одещині до останнього часу було зареєстровано 222 види совок, що явно значно менше їх очікуваного числа. На протязі 1985–1988 рр. ентомолог-аматор І.Северов зібрав у Білгород-Дністровському близько 500 метеликів 179 видів совок, І.Гавран в Овідіопольському р-ні та в Одесі близько 100 метеликів 49 видів (2004–2005 рр.), школяр-аматор Ю.Халаїм у Котовська та на суміжних теренах понад 250 особин 118 видів (2004–2006 рр.). На сьогодні в Одеській області зареєстровано 315 видів, всього ж у степах Північного Причорномор'я виявлено зараз 406 видів совок (Ключко, Матов, Северов, in litt.; Ключко, Халаїм, in litt.).

Видовий склад совок Харківської області вивчено вкрай нерівномірно. Крім вже згаданих робіт О.Черная (А. Czernay, 1854) та В.Ярошевського (1879, 1880) можна назвати статті С.Медведева (1950), Г.Тимченко і Л.Тремль (1953), В.Альберті, J.Soffner (1962), Ю.Максимова (1965) та С.Гамаюнової (1994). Остання публікація містить список 198 видів совок з території майбутнього Гомольшанського природного парку у Зміївському районі Харківщини.

Вивчення совок на теренах Луганської обл. започатковано наприкінці XIX ст., тоді працівники експедиції лісового департаменту відзначили в лісі

поблизу Старобільська Луганської обл. 35 видів совок (Блекер, Кавригин, 1898). У 1965 р. ентомологічна експедиція Київського національного університету збрала великий матеріал щодо фауни совок Стрільцівського степу (Kljutschko, 1970). В лісі поблизу Луганська виявлено 23 види (Белик, 1968). О.Бідзиля, О.Пак, П.Шешурак, З.Ключко, І.Плющ та інші ентомологи з 1992 р. по 2004 р. здійснили ряд виїздів у відділення Луганського природного заповідника та інші пункти. Аматор С.Коновалов збирав совок у 1998–2005 рр. у с. Дяково Антрацитівського р-ну. На протязі 1987–2005 рр. аматор І.Северов зібрав на світло та методом ручного збору понад 1200 особин совок 303 видів переважно в Рубіжному та ряді пунктів у долині середньої течії р. Сіверський Донець. Зараз порівняно добре вивчено видовий склад совок у заповіднику Стрільцівський степ (250 видів), дещо менше — в заповідниках Станично-Луганському і Провальський степ (відповідно 226 та 235 видів) (Медведев, 1950б; Kljutschko, 1970; Ключко, 1992; Ключко, Плющ и др., 2001; Ключко, Шешурак, 2005; Ключко, Матов, Северов, 2006).

Оpubліковано два невеликих списки видів совок з Артемівська Донецької області, — А.Розанова (1930) та Г.Варнеке (Warnecke, 1943), що включають відповідно 42 і 23 види. Відомості про совок заказника «Великонадольський ліс» знаходимо у звіті Г.Блекера і В.Кавригіна (1898), роботах С.Медведева (1950, 1953). У 1949–1971 рр. доцент Харківського університету О.Лисецький провадив майже щорічні збори метеликів, в тому числі совок у названому лісі, проте його матеріали залишились, як кажуть ентомологи, «на ваті» у фондах Музею природи Харківського університету. З.Ключко опрацювала збори О.Лисецького та інших аматорів і склала список 148 видів, знайдених у цьому штучно створеному лісі (Ключко, 2005). Список 80 видів совок, зібраних у містах Донецьк, Горлівка, Дружківка, Красний Лиман, наведено у статті Б.Альберті та Й.Соффнера (Alberti, Soffner, 1962). Порівняно добре вивчено совок у заповідниках «Хомутівський степ» та «Кам'яні могили», — відповідно 232 і 227 видів (Ключко, 1994(1995), 1995, 1998; Kljutschko, 1970, 1996; Бидзиля и др., 2001).

Зазначимо, що 1996 року із східноукраїнських степових заповідників описано нові для науки види та підвиди совок: *Hadena scythia* Kljutschko & Hacker, *H. persimilis* Hacker, *H. drenovskii lapidea* Kljutschko & Hacker.

Фауну лускокрилих Криму досліджували П.Грум-Гржимайло (1882) та В.Меліоранський (1897), було зареєстровано відповідно 76 та 96 видів совок. М.Кузнецов (1901, 1903, 1929) вивчав совок Керченського півострова та мису Сарич, В.Вучетич (1917) опублікував список 25 видів совок з Карадагу, В.Плігінський (1931) — 72 види з Севастополю. Масові розмноження совок південної стеблової та тютюнової в Криму описано С.Мокржецьким (1893, 1895, 1900, 1901, 1906). У двох відомих монографіях І.Кожанчикова серії «Фауна СССР» (1937, 1950) знаходимо відомості про поширення совок підродин Agrotinae та Acronictinae на теренах Кримського півострова та деяких інших пунктах України.

У 60–70-х роках минулого сторіччя учасники ентомологічних експедицій Київського університету збрали великий матеріал щодо видового складу лускокрилих Криму, при чому досліджено не лише південні схили Кримських гір, але й гірська та степова частини півострова. Результатом

опрацювання цих зборів була серія робіт (Ключко, 1967, 1968, 1968а, 1969, 1972, 1972а, 1975), що узагальнили дані щодо видового складу, фенології та чисельності 418 видів совок у різних біотопах Криму. Було описано також нові для науки види совок: *Luperina taurica* (Kljutschko, 1967), *Xanthia (Spudaea) pontica* Kljutschko, 1968 та новий підвид *Schrankia balneorum bosporella* Budashkin et Kljutschko, 1990.

У наш час добре вивчено видовий склад лускокрилих, у тому числі совок, заповідника Карадаг, де зареєстровано 332 види совок (Будашкин, Ключко, 1987, 1990, 1993(1994); Будашкин, 1997, 2004). Упорядкування досить повного списку совок цього заповідника стало можливим завдяки організації з 1983 р. стаціонарних досліджень переважно завдяки ентузіазмові Ю. Будашкіна.

У загальному списку лускокрилих Криму зараз нараховують 469 видів совок (Ефетов, Будашкин, 1990; Ключко, Плющ, Шешурак, 2001; Будашкин, Матов, Ключко, 2006). У майбутньому цей список може бути доповнений за рахунок більш детального вивчення совок у лісах та на яйлах гірського Криму, на степових ділянках Керченського і Тарханкутського півостровів, на прибережних засоленних ділянках тощо.

Найбагатший видовий склад совок в Україні на сьогодні зареєстровано в Лісостепу (493), Криму (469) та Степу (467), найбідніший — на Поліссі (362) та в Карпатах (292). Наведені цифри не є абсолютними, у процесі подальших досліджень їх можливо буде змінено.

На наступних сторінках наводиться повний перелік совок фауни України, складений відповідно до нової системи, запропонованої М. Фібігером та Г. Хакером (Fibiger, Hacker, 2004).

Перелік совок фауни України

Родина NOLIDAE

Підродина CHLOEPHORINAE

Триба CHLOEPHORINI
Vena bicolorana (Fuessly, 1775)
Pseudoiops prasinana (Linnaeus, 1758)

Триба SARROTHRIPINI

Nycteola revayana (Scopoli, 1772)
Nycteola degenerana (Hübner, [1799])
Nycteola asiatica (Krulikovskiy, 1904)
 * *Nycteola siculana* (Fuchs, 1899)

Підродина EARIADINAE

Earias clorana (Linnaeus, 1761)
Earias vernana (Fabricius, 1787)

Родина EREBIDAE

Підродина RIVULINAE

Rivula sericealis (Scopoli, 1763)

Підродина BOLETOBINAE

Parascotia fuliginaria (Linnaeus, 1761)

Підродина HYPENODINAE

Hypenodes humidalis Doubleday, 1850
 * *Hypenodes orientalis* Staudinger, 1901
Schrankia costaestrigalis (Stephens, 1834)
Schrankia taenialis (Hübner, [1809])
Schrankia balneorum (Alpheraky, 1880)

Підродина EUBLEMMINAE

Триба EUBLEMMINI

Calymna communimacula ([Denis & Schiffermüller], 1775)
Odice arcuina (Hübner, 1790)
Eublemma minutata (Fabricius, 1794)
 * *Eublemma pulchralis* (Villers, 1789)
Eublemma ostrina (Hübner, [1808])
 * *Eublemma parva* (Hübner, [1808])
Eublemma panonica (Freyer, 1840)
Eublemma rosea (Hübner, 1790)
Eublemma amoena (Hübner, [1803])
Eublemma purpurina ([Denis & Schiffermüller], 1775)
 * *Eublemma pallidula* (Herrich-Schäffer, 1856)
 * *Eublemma parallela* (Freyer, 1842)
 * *Eublemma pusilla* (Eversmann, 1837)
Eublemma polygramma (Duponchel, [1842])
 * *Eublemma pudorina* (Staudinger, 1889)

Підродина HERMINIINAE

Idia calvaria ([Denis & Schiffermüller], 1775)
Simplicia rectalis (Eversmann, 1842)
Paracolax tristalis (Fabricius, 1794)

Macrochilo cribrumalis (Hübner, 1793)
Hermimia tarsipennalis Treitschke, 1835
 * *Hermimia tarsicrinialis* (Knoch, 1782)
 * *Hermimia grisealis* ([Denis & Schiffermüller], 1775)
Polyopogon tentacularia (Linnaeus, 1758)
Pechipogo strigilata (Linnaeus, 1758)
Pechipogo plumigeralis (Hübner, [1825])
Zanclognatha lunalis (Scopoli, 1763)
 * *Zanclognatha zelleralis* (Wocke, 1850)

Підродина HYPENINAE

Zekelita antiqualis (Hübner, [1809])
Hypena proboscidalis (Linnaeus, 1758)
Hypena rostralis (Linnaeus, 1758)
Hypena obesalis Treitschke, 1829
 * *Hypena obsitalis* (Hübner, [1813])
 * *Hypena palpalis* (Hübner, 1796)
Hypena opulenta (Christoph, 1877)
Hypena crassalis (Fabricius, 1787)

Підродина PHYTOMETRINAE

Phytometra viridaria (Clerck, 1759)
Colobochyla salicalis ([Denis & Schiffermüller], 1775)
Trisateles emortualis ([Denis & Schiffermüller], 1775)

Підродина AVENTINAE

Laspeyria flexula ([Denis & Schiffermüller], 1775)

Підродина CALPINAE

Триба CALPINI
Calyptra thalictri (Borkhausen, 1790)

Триба SCOLIOPTERYGINI

Scoliopteryx libatrix (Linnaeus, 1758)

Підродина SATOCALINAE

Триба ТОХОСАМПИНИ
Exophyla rectangularis (Geyer, [1828])
Lygephila lusoria (Linnaeus, 1758)
Lygephila lubrica (Freyer, 1846)
Lygephila ludicra (Hübner, 1790)
Lygephila pastinum (Treitschke, 1826)
Lygephila viciae (Hübner, [1822])
Lygephila cracca ([Denis & Schiffermüller], 1775)
 * *Autophila limbata* (Staudinger, 1871)
Autophila asiatica (Staudinger, 1888)
Apopestes spectrum (Esper, [1787])

Триба ACANTHOLIPINI

* *Acantholipes regularis* (Hübner, [1813])

Триба ARYTRURINI

Arytrura musculus (Menetries, 1859)

Триба MELIPOTINI

Drasteria caucasica (Kolenati, 1846)
Drasteria cailino (Lefebvre, 1827)

* — види, які не потрапили до визначника: вили-двійники, які неможливо визначити за зображенням, але відрізняються за генітальними структурами; види, які за літературними даними поширені в Україні, але відсутні у колекціях зоологічних музеїв Києва, Харкова та Львова, або за останні 50-70 років не зустрічались на території країни; види-мігранти; види, зареєстровані в Україні останнім часом (після 2001 року), але недостатньо вивчені.

Drasteria saisani (Staudinger, 1882)
* *Drasteria rada* (Boisduval, 1848)

Триба EUCLIDIINI
Euclidia glyphica (Linnaeus, 1758)
Euclidia mi (Clerck, 1759)
Euclidia triquetra ([Denis & Schiffermüller], 1775)

Триба OPHIUSINI
Catephia alchynista ([Denis & Schiffermüller], 1775)
Ophiusa tirhaca (Cramer, 1777)
Minucia lunaris ([Denis & Schiffermüller], 1775)
Dysgonia algira (Linnaeus, 1767)
Grammodes stolidia (Fabricius, 1775) (= *Prodotis stolidia* F.)

Триба CATOCALINI
Catocala fulminea (Scopoli, 1763)
Catocala disjuncta (Geyer, [1828])
Catocala conversa (Esper, [1787])
Catocala neonympha (Esper, [1805])
Catocala nymphagoga (Esper, [1787])
Catocala diversa (Geyer, [1828])
Catocala hymenaea ([Denis & Schiffermüller], 1775)
Catocala fraxini (Linnaeus, 1758)
Catocala nupta (Linnaeus, 1767)
Catocala electa (Vieweg, 1790)
Catocala elocata (Esper, [1787])
Catocala deducta Eversmann, 1843
Catocala puerpera (Giorna, 1791)
* *Catocala orientalis* Staudinger, 1877
Catocala dilecta (Hübner, [1808])
Catocala sponsa (Linnaeus, 1767)
Catocala promissa ([Denis & Schiffermüller], 1775)
* *Catocala lupina* Herrich-Schäffer, [1851]
Catocala pacta (Linnaeus, 1758)

Підродина EUTELIINAE
Eutelia adulatrix (Hübner, [1813])
Eutelia adoratrix (Staudinger, 1892)

Родина NOCTUIDAE
Підродина PLUSIINAE
Триба ABROSTOLINI
Abrostola tripartita (Hufnagel, 1766)
Abrostola asclepiadis ([Denis & Schiffermüller], 1775)
Abrostola triplasia (Linnaeus, 1758)

Триба ARGYROGRAMMATINI
Trichoplusia ni (Hübner, [1803])
Chrysodeixis chalcites (Esper, [1789])

Триба PLUSIINI
Підтриба AUTOPUSIINA
Macedonoughia confusa (Stephens, 1850)
Diachrysa chryson (Esper, [1789])
Diachrysa chrysitis (Linnaeus, 1758)
Diachrysa stenochrysis (Warren, 1913)
* *Diachrysa generosa* (Staudinger, 1900)
* *Diachrysa nadeja* (Oberthur, 1880)
Diachrysa zosimi (Hübner, [1822])

Підтриба EUCHALCIINA
Euchalcia variabilis (Piller, 1783)
* *Euchalcia siderifera* (Eversmann, 1846)
Euchalcia consona (Fabricius, 1787)
Euchalcia modestoides Poole, 1989
Polychrysa moneta (Fabricius, 1787)
Panchrysia aurea (Hübner, [1803])
Lamprotes c-aureum (Knoch, 1781)
Plusidia cheiranthi (Tauscher, 1809)

Підтриба PLUSIINA
Autographa gamma (Linnaeus, 1758)
Autographa mandarina (Freyer, 1845)
Autographa pulchrina (Haworth, 1809)
Autographa buratetica (Staudinger, 1892)
Autographa jota (Linnaeus, 1758)
Autographa macrogamma (Eversmann, 1842)
Autographa excelsa (Kretschmar, 1862)
Autographa bractea ([Denis & Schiffermüller], 1775)
Cornutiplusia circumflexa (Linnaeus, 1767)
* *Syngrapha microgamma* (Hübner, [1823])
Syngrapha interrogatioris (Linnaeus, 1758)
Plusia festucae (Linnaeus, 1758)
Plusia putnami (Grote, 1873)

Підродина EUSTROTHINAE
Phyllophyla oblitterata (Rambur, 1833)
Protodeltote pygarga (Hufnagel, 1766)
Deltote deceptoris (Scopoli, 1763)
Deltote uncula (Clerck, 1759)
Deltote bankiana (Fabricius, 1775)

Підродина ACONTIINAE
Триба ACONTIINI
Acontia lucida (Hufnagel, 1766)
Acontia titania (Esper, [1798])
Acontia trabealis (Scopoli, 1763)

Триба AEDINI
Aedia funesta (Esper, [1766])
* *Aedia leucomelas* (Linnaeus, 1758)

Підродина PANTHEINAE
Panthea coenobita (Esper, 1785)
Trichosea ludifica (Linnaeus, 1758)
Colocasia coryli (Linnaeus, 1758)

Підродина DILOBINAE
Diloba caeruleocephala (Linnaeus, 1758)

Підродина ACRONICTINAE
Oxicesta geographica (Fabricius, 1787)
Eogena contaminiae (Eversmann, 1847)
Moma alpium (Osbeck, 1778)
Acronicta alni (Linnaeus, 1767)
Acronicta cuspis (Hübner, [1813])
Acronicta tridens ([Denis & Schiffermüller], 1775)
* *Acronicta psi* (Linnaeus, 1758)
Acronicta aceris (Linnaeus, 1758)
Acronicta leporina (Linnaeus, 1758)

Acronicta megacephala ([Denis & Schiffermüller], 1775)
Acronicta strigosa ([Denis & Schiffermüller], 1775)
Acronicta menyanthidis (Esper, [1789])
Acronicta auricoma ([Denis & Schiffermüller], 1775)
Acronicta euphorbiae ([Denis & Schiffermüller], 1775)
Acronicta rumicis (Linnaeus, 1758)
Craniophora ligustri ([Denis & Schiffermüller], 1775)
Craniophora pontica (Staudinger, 1879)
Simyra nervosa ([Denis & Schiffermüller], 1775)
Simyra albovenosa (Goeze, 1781)
Simyra dentinosa Freyer, 1839

Підродина METORONINAE
Ranemeria tenebrata (Scopoli, 1763)
Araustis ruficola ([Denis & Schiffermüller], 1775)
Aegle kaekeritziana (Hübner, [1799])
Haemerusia renalis (Hübner, [1813])
* *Haemerusia vassiliniinei* A.Bang-Haas, 1912
* *Mesotrosta signalis* (Treitschke, 1829)
Mycetoplus puniceago (Boisduval, 1840)
Tyta luctuosa ([Denis & Schiffermüller], 1775)

Підродина CUCULLINAE
Cucullia argentina (Fabricius, 1787)
Cucullia magnifica Freyer, 1840
Cucullia splendida (Stoll, 1782)
Cucullia scopariae Dorfmeister, 1853
Cucullia fraudatrix Eversmann, 1837
Cucullia absinthii (Linnaeus, 1761)
Cucullia argentea (Hufnagel, 1766)
Cucullia spectabilisoides Poole, 1989
Cucullia artemisiae (Hufnagel, 1766)
Cucullia lactea (Fabricius, 1787)
Cucullia xeranthemi Boisduval, 1840
Cucullia lactucae ([Denis & Schiffermüller], 1775)
Cucullia fraterna Butler, 1878
Cucullia lucifuga ([Denis & Schiffermüller], 1775)
Cucullia umbratica (Linnaeus, 1758)
Cucullia biornata Fischer von Waldheim, 1840
Cucullia balsamitae Boisduval, 1840
Cucullia campanulae Freyer, [1831]
Cucullia chamomillae ([Denis & Schiffermüller], 1775)
* *Cucullia inderiensis* [Herrich-Schäffer, 1856]
Cucullia santonici (Hübner, [1813])
* *Cucullia naruenensis* Staudinger, 1879
Cucullia gnaphalii (Hübner, [1813])
Cucullia tanacetii ([Denis & Schiffermüller], 1775)
Cucullia dracunculi (Hübner, [1813])
Cucullia asteris ([Denis & Schiffermüller], 1775)
Cucullia blattariae (Esper, [1790])
Cucullia scrophulariae ([Denis & Schiffermüller], 1775)
Cucullia lanceolata (Villers, 1789) (= *thapsiphaga* Treitschke, 1826)
Cucullia lychnitis (Rambur, 1833)
Cucullia verbasci (Linnaeus, 1758)
Cucullia prenanthis (Boisduval, 1840)

Підродина ONCOCNEMIDINAE
Calophasia lunula (Hufnagel, 1766)
Calophasia opalina (Esper, [1794])

Omphalophana antirrhinii (Hübner, [1803])
Oncocnemis confusa (Freyer, 1839)
Calliergia ramosa (Esper, [1786])
Epimecia ustula (Freyer, 1835)
Lamprosticta culta ([Denis & Schiffermüller], 1775)

Підродина AMPHIPIRYINAE
Pyrois cinnamomea (Goeze, 1781)
Amphipyra pyramidea (Linnaeus, 1758)
Amphipyra berbera Rungs, 1949
Amphipyra perflua (Fabricius, 1787)
Amphipyra livida ([Denis & Schiffermüller], 1775)
Amphipyra tragopoginis (Clerck, 1759)
Amphipyra tetra (Fabricius, 1787)

Підродина PSAPHIDINAE
Триба PSAPHIDINI
Asteroscopus sphinx (Hufnagel, 1766)
Brachionycha nubeculosa (Esper, 1785)
Valeria oleagina ([Denis & Schiffermüller], 1775)
Meganephria bimaculosa (Linnaeus, 1767)
Allophyes oxyacanthiae (Linnaeus, 1758)

Підродина HELIOTHINAE
Schinia cardui (Hübner, 1790)
Schinia cognata (Freyer, 1833)
Schinia scutosa ([Denis & Schiffermüller], 1775)
Pyrocleptria cora (Eversmann, 1837)
Heliothis viriplaca (Hufnagel, 1766)
Heliothis maritima de Graslin, 1855
Heliothis ononis ([Denis & Schiffermüller], 1775)
Heliothis peltigera ([Denis & Schiffermüller], 1775)
Heliothis nubigera Herrich-Schäffer, 1851
Helicoverpa armigera (Hübner, [1808])
Pyrrhia umbra (Hufnagel, 1766)
Pyrrhia purpurina (Esper, [1804])
* *Periphanes delphinii* (Linnaeus, 1758)
Periphanes victorina (Sodoffsky, 1849)
Periphanes treitschkei (Fivaldsky, 1835)
Chazaria incarnata (Freyer, 1838)
Aedophron rhodites (Eversmann, 1851)

Підродина CONDICINAE
Acosmetia caliginosa (Hübner, [1813])
Eucarta amethystina (Hübner, [1803])
Eucarta virgo (Treitschke, 1835)

Підродина ERIOPINAE
Callopietria juvenina (Stoll, 1782)

Підродина BRYOPHILINAE
Cryphia receptricula (Hübner, [1803])
Cryphia fraudatricula (Hübner, [1803])
Cryphia algae (Fabricius, 1775)
* *Cryphia ravula* (Hübner, [1813])
Cryphia rectilinea (Warren, 1909)
Cryphia raptricula ([Denis & Schiffermüller], 1775)
Cryphia orthogramma Boursin, 1954
Cryphia muralis (Forster, 1771)
* *Victrix umovii* (Eversmann, 1846)

Підродина XYLENINAE
 Триба PSEUDOEUSTROTINI
Pseudeustrotia candidula ([Denis & Schiffermüller], 1775)
 Триба PRODENINI
Spodoptera exigua (Hübner, [1808])
Spodoptera littoralis (Boisduval, 1833)
 Триба ELAPHRIINI
Elaphria venustula (Hübner, 1790)
 Триба SARADRININI
 Підтриба Saradrinina
Saradrina morpheus (Hufnagel, 1766)
Saradrina terrea Freyer, 1840
Saradrina kadenii Freyer, 1836
Saradrina aspersa Rambur, 1834
 * *Saradrina montana* Bremer, 1861
Saradrina albina Eversmann, 1848
Saradrina selini Boisduval, 1840
Saradrina wulschlegeli schwingenschussi (Boursin, 1936)
 * *Saradrina flavirena* Guenee, 1852
Saradrina clavipalpis (Scopoli, 1763)
Hoplodrina octogenaria (Goeze, 1781)
Hoplodrina blanda ([Denis & Schiffermüller], 1775)
Hoplodrina superstes (Ochsenheimer, 1816)
Hoplodrina respersa ([Denis & Schiffermüller], 1775)
Hoplodrina ambigua ([Denis & Schiffermüller], 1775)
Chilodes maritima (Tauscher, 1806)
Rusina ferruginea (Esper, [1785])
Charanyca trigrammica (Hufnagel, 1766)
 Підтриба ATHETISINA
Athetis gluteosa (Treitschke, 1835)
Athetis fuvula (Hübner, [1808])
Hydrillula pallustris (Hübner, [1808])
Proxenus lepigone (Möschler, 1860)
 Триба COSMIINI
Enargia paleacea (Esper, [1788])
Enargia abluta (Hübner, [1808])
Irimorpha retusa (Linnaeus, 1761)
Irimorpha subtusa ([Denis & Schiffermüller], 1775)
 * *Irimorpha contusa* (Freyer, 1849)
Cosmia diffinis (Linnaeus, 1767)
Cosmia affinis (Linnaeus, 1767)
Cosmia trapezina (Linnaeus, 1758)
 * *Cosmia confinis* Herrich-Schäffer, [1849]
Cosmia pyralina ([Denis & Schiffermüller], 1775)
Diacycla oo (Linnaeus, 1758)
Atethmia ambusta ([Denis & Schiffermüller], 1775)
Atethmia centrago (Haworth, 1809)
Mesogona acetosellae ([Denis & Schiffermüller], 1775)
Mesogona oxalina (Hübner, [1803])
 Триба DYPTERYGIINI
Dypterygia scabriuscula (Linnaeus, 1758)
Trachea atriplicis (Linnaeus, 1758)

Mormo maura (Linnaeus, 1758)
Polyphaenis viridis (Villers, 1789)
Talophyla matura (Hufnagel, 1766)
 Триба АСТИНОТИНИ
Hypna rectilinea (Esper, [1788])
Actinotia polyodon (Clerck, 1759)
Actinotia radiosa (Esper, [1804])
Chloanthia hyperici ([Denis & Schiffermüller], 1775)
 Триба ФЛОГОФОРІНИ
 * *Phlogophora scita* (Hübner, 1790)
Phlogophora meticulosa (Linnaeus, 1758)
Euplexia lucipara (Linnaeus, 1758)
Auchmis detersa (Esper, [1787])
 Триба АРАМЕІНИ
 Підтриба ОХУТРІПІНА
Oxytrypia orbiculosa (Esper, [1799])
 Підтриба АРАМЕІНА
Aramea monogypha (Hufnagel, 1766)
Aramea sicula (Turati, 1909)
Aramea lithoxylaea ([Denis & Schiffermüller], 1775)
Aramea sublustris (Esper, [1788])
Aramea crenata (Hufnagel, 1766)
Aramea epomidion (Haworth, 1809)
Aramea lateritia (Hufnagel, 1766)
Aramea furva ([Denis & Schiffermüller], 1775)
Aramea maillardii (Geyer, [1834])
 * *Aramea rubrivena* (Treitschke, 1825)
Aramea platinea (Treitschke, 1825)
Aramea oblonga (Haworth, 1809)
Aramea remissa (Hübner, [1808])
Aramea unanimis (Hübner, [1813])
 * *Aramea illyria* Freyer, 1846
Aramea leucodon (Eversmann, 1837)
Aramea anceps ([Denis & Schiffermüller], 1775)
Aramea sordens (Hufnagel, 1766)
Aramea ferrago (Eversmann, 1837)
Aramea scolopacina (Esper, [1788])
Leucarama ophiogramma (Esper, [1794])
Eremobina pabulatricula (Brahm, 1791)
Oligia strigilis (Linnaeus, 1758)
 * *Oligia versicolor* (Borkhausen, 1792)
Oligia latruncula ([Denis & Schiffermüller], 1775)
Oligia dubia (Heydemann, 1942)
Oligia fasciuncula (Haworth, 1809)
Mesoligia furuncula ([Denis & Schiffermüller], 1775)
Mesoligia literosa (Haworth, 1809)
 * *Mesapamea secalis* (Linnaeus, 1758)
Mesapamea didyma (Esper, 1788)
Xylomoia strix Mikkola, 1980
Xylomoia graminea (Graeser, 1889)
Photedes captiuncula (Treitschke, 1825)
Eremobia ochroleuca ([Denis & Schiffermüller], 1775)
Luperina testacea ([Denis & Schiffermüller], 1775)
Luperina taurica (Kljutschko, 1967)
Luperina rubella (Duponchel, 1826)
Luperina zollikoferi (Freyer, 1836)
Sidemia spilogramma (Rambur, 1871)

Crypsedra gemmea (Treitschke, 1825) (= *Polymixis*)
 * *Amphipoea oculaea* (Linnaeus, 1761)
Amphipoea fucosa (Freyer, 1830)
 * *Amphipoea lucens* (Freyer, 1845)
 * *Amphipoea crinanensis* (Burrows, 1908)
Hydraecia micacea (Esper, [1789])
 * *Hydraecia ultima* Holst, 1965
Hydraecia petasitis Doubleday, 1847
Hydraecia osseola (Staudinger, 1882)
Gortyna flavago ([Denis & Schiffermüller], 1775)
 * *Gortyna moesiaca* Herrich-Schäffer, 1849
Gortyna borelii (Pierret, 1837)
Gortyna cervago Eversmann, 1844
Helotropha leucostigma (Hübner, [1808])
Calamia tridens (Hufnagel, 1766)
Stauropora celsia (Linnaeus, 1758)
 * *Chortodes minima* (Haworth, 1809)
 * *Chortodes extrema* (Hübner, [1809])
Chortodes fluxa (Hübner, [1809])
Chortodes pygmaea (Haworth, 1809)
 * *Chortodes morrisii* (Morris, 1837)
 * *Chortodes brevilinea* (Fenn, 1864)
Oria musculosa (Hübner, [1808])
Nonagria typhae (Thunberg, 1784)
Rhizedra lutosa (Hübner, [1803])
Celaena haworthii (Curtis, 1829)
Phragmatiphila nexa (Hübner, [1808])
Archanara geminipuncta (Haworth, 1809)
Archanara neurica (Hübner, [1808])
Archanara dissoluta (Treitschke, 1825)
Archanara sparganii (Esper, [1790])
Archanara algae (Esper, [1789])
Sedina buettneri (E. Hering, 1858)
Arenostola phragmitidis Hübner, [1803]
 Триба ЕПІСЕМІНИ
Episema glaucina (Esper, [1789])
 * *Episema amasina* Hampson, 1906
 * *Episema tersa* ([Denis & Schiffermüller], 1775)
Episema lederi Christoph, 1885
Episema korsakovi (Christoph, 1885)
Cleoceris scoriacea (Esper, [1789])
Ulochlaena hirta (Hübner, [1813])
 Триба XYLENINI
 Підтриба Xylenina
Brachylomia viminalis (Fabricius, 1777)
Parastichtis suspecta (Hübner, [1817])
Apterogenum ypsilon ([Denis & Schiffermüller], 1775)
Atypha pulmonaris (Esper, [1790])
Tiliacea auraga ([Denis & Schiffermüller], 1775)
Tiliacea sulphurago ([Denis & Schiffermüller], 1775)
Tiliacea citrago (Linnaeus, 1758)
Xanthia togata (Esper, [1788])
Xanthia pontica Kljutschko, 1968
Cirrhia icteria (Hufnagel, 1766)
Cirrhia gilvago ([Denis & Schiffermüller], 1775)
Cirrhia ocellaris (Borkhausen, 1792)
Agrochola lychnidis ([Denis & Schiffermüller], 1775)

Agrochola nitida ([Denis & Schiffermüller], 1775)
Agrochola humilis ([Denis & Schiffermüller], 1775)
Agrochola litura (Linnaeus, 1758)
Agrochola helvola (Linnaeus, 1758)
Agrochola lota (Clerck, 1759)
Agrochola macilentia (Hübner, [1809])
Agrochola circellaris (Hufnagel, 1766)
Agrochola laevis (Hübner, [1803])
Conistra vaccinii (Linnaeus, 1761)
Conistra ligula (Esper, [1791])
Conistra rubiginosa (Scopoli, 1763)
Conistra veronicae (Hübner, [1813])
 * *Conistra metria* Boursin, 1940
Conistra rubiginosa ([Denis & Schiffermüller], 1775)
Conistra erythrocephala ([Denis & Schiffermüller], 1775)
Jodia croceago ([Denis & Schiffermüller], 1775)
Lithophane semibrunnea (Haworth, 1809)
Lithophane socia (Hufnagel, 1766)
Lithophane ornitopus (Hufnagel, 1766)
Lithophane furcifera (Hufnagel, 1766)
 * *Lithophane consocia* (Borkhausen, 1792)
 * *Lithophane merkii* (Rambur, 1832)
 * *Lithophane lapidea* (Hübner, [1808])
Lithomoia solidaginis (Hübner, [1803])
Xylena exsoleta (Linnaeus, 1758)
Xylena vetusta (Hübner, [1813])
Orbona fragariae (Vieweg, 1790) (= *Conistra*)
Eupsilia transversa (Hufnagel, 1766)
 Підтриба АНТИПІПІНА
Rileyana fovea (Treitschke, 1825)
Scotochrosta pulla ([Denis & Schiffermüller], 1775)
Dichonia aeruginea (Hübner, [1808])
Dichonia convergens ([Denis & Schiffermüller], 1775)
Griposia aprilina (Linnaeus, 1758)
Dryobotodes eremita (Fabricius, 1775)
 * *Dryobotodes monochroma* (Esper, [1790])
Dryobotodes carbonis (F. Wagner, 1931)
 * *Pseudohadena immunda* (Eversmann, 1842)
Antitype chi (Linnaeus, 1758)
Ammoconia caecimacula ([Denis & Schiffermüller], 1775)
Aporophyla lutulenta ([Denis & Schiffermüller], 1775)
Aporophyla nigra (Haworth, 1809)
Aporophyla canescens (Duponchel, 1826)
Dasyptolia templi (Thunberg, 1792)
Polymixis polymita (Linnaeus, 1761)
Polymixis rufocincta (Geyer, [1828])
Polymixis flavicincta ([Denis & Schiffermüller], 1775)
 * *Polymixis trisignata* (Menetries, 1848) (= *leuconota* auct. nec Herrich-Schäffer, 1850)
Polymixis latesco Fibiger, 2001
Blepharita amica (Treitschke, 1825)
Mniotype adusta (Esper, [1790])
Mniotype bathensis (Lutza, 1901)
Mniotype satura ([Denis & Schiffermüller], 1775)
 (= *Blepharita*)

- Obraztsov N.S., 1936-1937. Zur Lepidopterenfauna des südlichen Transdneprgebietes. — Festschr 60. Geburtst. E. Strand. 2: 229-242.
- Obraztsov N., 1950. Neue und wenig bekannte Bienen (Lepidoptera). — Ent. Z., Frankfurt-M. 60: 61-64, 71-72.
- Obraztsov N., 1953. Revision der palaearktische Arten der Gattungen *Nycteola* Hb. und *Erschoviella* gen. n. (Lepidoptera, Nycteolidae). — Eos 29: 143-172, 12 Fig.
- Petrovský V. 1937. Lepidopterologické poznámky z Podkarpatské Rusi. Časop. Čsl. spol. ent., XXXIV, 1-2: 32-37.
- Pronin G., 1929. Lepidopterologischer Rückblick meiner Ausbeute in Wolyn. Luck (Polen) im Jahre 1928. — Ent. Anz. 9(17-19): 313-314, 344-345, 356-357.
- Prüffer J., 1948. Przyczynek do znajomości motyli Wołynia. — Studia Soc. Sc. Torun. S. E. 1(5): 188-192.
- Romaniszyn J., 1920. Motyle z okolic Odessy zebrane w roku 1918 i 1919. — Kosmos 45: 59-86.
- Schille F., 1918-1919. Für die galizische Landesfauna neue und seltene Lepidopteren. — Z. wiss. InsBiol. 14(5/6): 119-122.
- Soffner J., 1932. Reise in die Waldkarpathen (Lep.). — Ent. Z. Frankfurt-M. 45: 306-310.
- Soltys E., 1938. Motyle większe (Macrolepidoptera) okolic Szkl. (Ziemia Jaworowska). — Fragm. faun. Mus. zool. Pol. 3(16): 251-314.
- Soltys E., 1948. Uzupełnienia do fauny motyli większych (Macrolepidoptera) okolic Szkl. — Pol. Pismo ent. 18(1): 60-67.
- Stöckl A., 1908. Motyle (Lepidoptera) rzadze i nowe, zebrane w latach 1903 do 1907 w okolicy Lwowa, Janowa, Zółkwi, Mikuliczyna, Zakopanego i t.d. — Kosmos 33: 287-302.
- Stöckl A., 1922. Motyle (Lepidoptera) rzadsze i nowe, zebrane w latach 1911 do 1921 w okolicach Lwowa, Janowa, Mikuliczyna i Worochty. Cz. III. — Pol. Pismo ent. 1(2): 48-73.
- Stöckl A., 1928. Motyle (Lepidoptera) rzadsze i nowe, zebrane w latach 1922 do 1925 w okolicach Lwowa, Janowa i Worochty. Cz. IV. — Pol. Pismo ent. 7(1): 64-75.
- Stöckl A., 1936. Motyle rzadsze i nowe, zebrane w latach 1926-1934 w okolicach Lwowa, Janowa i Worochty. Cz. VI. — Sprawozd. Kom. Fizyogr. Akad. Um. Krakow 70: 101-111.
- Viertl A., 1897. Beiträge zur Lepidopterenfauna der österreichisch-ungarischen Monarchie. — Ent. Z. Guben 11: 69-77, 101-109, 125-141, 149-173.
- Warnecke G., 1943. Großschmetterlinge aus dem mittleren Donezgebiet 1942. — Z. wien. ent. Ges. 28: 115-118.
- Werchratski J., 1869. Przyczynek do krajowej fauny motylj. — Sprawozd. Kom. Fizyogr. Akad. Um. Krakow 3: 50-55.
- Werchratski J., 1870. Dodatek do fauny motylj. — Sprawozd. Kom. Fizyogr. Akad. Um. Krakow 4: 263-264.
- Werchratski J., 1893. Motyle większe Stanisławowa i okolicy. — Sprawozd. Kom. Fizyogr. Akad. Um. Krakow 38: 167-266.
- Zubovschi N., Ruscinschi A., 1937 (1938). Materialien zur Kenntnis der entomologischen Fauna Bessarabiens. — Bul. Mus. Reg. Besarabiei. — Fasc. 8: 23-32.
- Европа загалом**
- Борещиус Ф., 1904. Бабочки Европы. Описание наиболее известных видов и руководство к собиранию и определению бабочек и их гусениц. — Спб.: Тов. Вольф. — 253 с., 18 табл.
- Гофман Э., 1897. Атлас бабочек Европы и отчасти русско-азиатских владений. — Спб.: Изд-во Девриена. — 42+352 с., 72 табл.
- Ламперт К., 1911-1913. Атлас бабочек Европы и отчасти русско-азиатских владений. — Сиб.: Изд-во Девриена. — 486+9 с., 101 табл.
- Рябов М.А., 1956. Типы годичных циклов земляных подгрызающих совок (Lepidoptera, Agrotinae) // Энтомолог. обзор., 35 (1): 69-79.
- Рябов М.А., 1973. Обзор основных морфологических признаков совок ((Lepidoptera, Noctuidae) // Тр. Всесоюзного энтомолог. о-ва, т. 56: 234-264.
- Сливов А., 1976. Ноктуидите (Lepidoptera, Noctuidae) по Българското Черноморско крайбрежие // Сухозем. Фауна на България. Материали. — София: 60-82.
- Тулешков К., 1958. Пеперудите в България. — София, «Наука и искусство». — 344 с.
- Филиппев Н.Н., 1928. Сем. Noctuidae — совки или ночницы. Определитель насекомых. — Москва. — С. 886-917.
- Штаиндфусс М., 1901. Жизнь бабочек, их ловля, воспитание и сохранение. Руководство для собирателей. — Спб.: Просвещение. — 9+315 с.
- Carter D. J., Hargreaves B., 1986. A Field Guide to Caterpillars of Butterflies and Moths in Britain and Europe. — London: Collins. — 296 p.
- [Denis M. & Schiffermüller I.], 1775. Анкündigung eines systematisches Werkes von den Schmetterlingen der Wienergegend. — Wien: Bernardi. 323 S.
- Esper E.J.Ch., (1776-[1807]). Die Schmetterlinge in Abbildungen nach der Natur mit Beschreibungen. Th.IV (1-2)- Erlangen.-698 S.
- Eversmann E., 1837. Kurze Notizen ueber einige Schmetterlinge Russlands. Bull. Soc. Imp.Nat. Moscou.10 (6): 29-66.
- Eversmann E., 1842. Queadam Lepidopterorum species novae, in Rossia orientali observatae, nunc descriptae et depictae. Bull. Soc. Imp. Nat. Moscou 15(3): 543-565.
- Eversmann E., 1848. Beschreibung einiger neuen Falter Russlands. Bull. Soc. Imp.Nat. Moscou 21 (3): 205-232.
- Fibiger M., 1990. Noctuidae I. Noctuidae Europaeae. Vol. 1. — Entomological Press: 1-208.
- Fibiger M., 1993. Noctuidae II. Noctuidae Europaeae. Vol. 2. — Entomological Press: 1-230.
- Fibiger M., 1997. Noctuidae III. Noctuidae Europaeae. Vol. 3. — Entomological Press: 1-418.
- Fibiger M., Hacker H., 1991. Systematic List of the Noctuidae of Europe. — Esperiana 2: 1-109.
- Fibiger M., Hacker H., 1992. Systematic List of the Noctuidae of Europe. Corrigenda et Addenda I. — Esperiana 3: 507-511.
- Fibiger M., Hacker H., 1998. Systematic List of the Noctuidae of Europe. Corrigenda et Addenda II. — Esperiana 6: 9-40.
- Fibiger M., Hacker H., 2004. Systematic List of the Noctuoidea of Europe (Notodontidae, Nolidae, Arctiidae, Lymantriidae, Erebidae, Micronoctuidae, and Noctuidae).|| Esperiana, Bd. 11: 83-172.
- Fibiger M., Lafontaine J.D., 2004. A review of the higher classification of the Noctuoidea (Lepidoptera) with special reference to the Holarctic fauna. || Esperiana, Bd. 11: 7-81.
- Fibiger M., Svendsen P., 1981. Danske natommerfugle. Bd. 1. — Klampenborg: Scandinavian Science Press Ltd. — 272 p.
- Forster W., Wohlfahrt T.A., 1971. Die Schmetterlinge Mitteleuropas. Bd. 4. Eulen Noctuidae. — Stuttgart: Franckh'sche Verlagshandlung. — 317 S.
- Goater B., Ronkay L., Fibiger M., 2003. Noctuidae Europaeae. Vol. 10. Catocalinae & Plusiinae. — Sorø, Entomol. Press: p. 1-452.
- Hacker H., 1999. Die Typen der von E.I.Ch. Esper (1742-1810) in seinem "Die Schmetterlinge in Abbildungen nach der Natur" beschriebenen Bombycoidea, Drepanoidea, Geometroidea, Heliopialoidea, Lasiocampoidae, Noctuoidea, Pyraloidea, Tineoidea (Lepidoptera) II. — Esperiana 7: 443-461.
- Hacker H., Ronkay L., Hrebly M., 2002. Noctuidae Europaeae. Vol. 4. Hadeninae I. — Sorø, Entomol. Press: 419 p.
- Hampson G.F., 1903-1913. Catalogue of the Lepidoptera Phalaenae in the British Museum. Vols.4-13. — London, B.M. (N.H.).
- Harz K., Wittstadt H., 1957. Wanderfalter. - A.Ziemen Verlag-Wittenberg Lutherstadt: S. 1-90.
- Heinicke W., Naumann C., 1982. Beiträge zur Insektenfauna der DDR: Lepidoptera - Noctuidae (aus Beiträge zur Entomologie, Bd. 30-32). — Berlin, Akademie-Verlag: S. 285-418 + 303 Karten.
- Heppner J.P., 1981. The dates of E.J.C. Esper's Die Schmetterlinge in Abbildungen ... 1776-[1830]. - Archives of Natural History 10: 251-254.
- Hoffmeyer S. 1974. De Danske Ugler. Universitetsforlaget i Aarhus: 387 S., tav. 33.
- Hübner J., 1786-1790. Beiträge zur Geschichte der Schmetterlinge. Bd.1(1): 3-4; Bd.II (1):14, (2): 50-51; (4): 95-128. — Augsburg: 128 S.
- Hübner J., 1800-1836. Sammlung europäischer Schmetterlinge, IV: pl. 1-185.
- Hübner J., 1816-[1826]. Verzeichniss bekannter Schmetterlinge. — Augsburg: 431 S.
- Hübner J., 1818. Beiträge zur Sammlung exot. Schmetterlinge, bestehend in Bekanntmachung einzelner Geschlechter, neuer oder seltener, nicht europäischer Gattungen. I- Augsburg.- 40 S.
- Hübner J., 1822. Systematisch-alphabetischer Verzeichniss aller bisher bei den Fürbildungen zur Sammlung europäischer Schmetterlinge angegebenen Gattungsbenennungen. VI. —Augsburg.- 81 S.
- Kaisila J., 1947. Die Makrolepidopterenfauna des Aunus-Gebietes. — Helsinki: 112 S.
- Karsholt O., Razowski J. (eds.), 1996. The Lepidoptera of Europe. A Distributional Checklist. — Stenstrup, Apollo Books: 380 p.
- Kljutschko Z., Hacker H., 1996. Die Verbreitung der Arten der Gattung *Hadena* Schrank, 1802 und verwandter Genera in Osteuropa. — Esperiana 5: 697-720.
- Kostrowicki A. S., 1956. Two new European species of the subfamily Cucullinae (Lepidoptera, Pha-
- laenidae). — Ann. zool. 16: 65-71, 16 figs.
- Kostrowicki A. S., 1961. Studies on the palaearctic species of the subfamily Plusiinae (Lepidoptera, Phalaenidae). — Acta zool. cracov. 6(10): 367-472.
- Kostrowicki A. S., 1963. Studien über die Familie Phalaenidae s.l. (Lepidoptera). I. Beschreibungen von zwei neuen Arten samt Angaben über Morphologie und Verbreitung von einigen weiteren Arten der Familie Phalaenidae. — Ann. zool. 21(4): 23-31.
- Kremky J., 1930. Kleine lepidopterologische Notizen. II. — Fragm. faun. Musei zool. pol. 1(6): 143-145.
- The Lepidoptera of Europe. 1996. A Distributional Checklist. — Stenstrup, Apollo Books: 380 p.
- Mikkola K., Albrecht A., 1986. Radioactivity in Finnish night-flying moths (Lepidoptera) after Chernobyl accident || Notulae Entom. 66: 153-157.
- Nowacki J., 1998. The Noctuids (Lepidoptera, Noctuidae) of Central Europe. — Bratislava. — 120 p., 41+24 pls.
- Obenberger J., 1964. Lepidoptera. — in Entomologie. V, Praha: 69-410.
- Ronkay G. & Ronkay L., 1988. Taxonomic studies on the Palaearctic Cucullinae ((Lepidoptera, Noctuidae), Part IV. || Annales Hist.-Natur. Musei Nat. Hung., T.80: 91-103.
- Ronkay G. & Ronkay L., 1994. Noctuidae Europaeae. Vol. 6. Cucullinae I. — Sorø, Entomol. Press: 282 p., 10 pls., 218 ills.
- Ronkay G. & Ronkay L., 1995. Noctuidae Europaeae. Vol. 7. Cucullinae II. — Sorø, Entomol. Press: 224 p.
- Ronkay L., Yela J., Hrebly M. 2001. Noctuidae Europaeae. Vol. 5. Hadeninae II. — Sorø, Entomol. Press: 452 p.
- Spuler A., [1901]-1908. Die Schmetterlinge Europas. Mit über 3500 Figuren auf 95 Tafeln und ca. 400 Abbildungen im Text. Dritte Auflage von Prof. E. Hofmann's Werk: Die Groß-Schmetterlinge Europas. — Stuttgart: Schweizerbart; Nägele — Bd. 1. — 8+128+8+385 S., Taf. 1-95.
- Spuler A., [1903]-1910. Die Raupen der Schmetterlinge Europas. 2. Auflage von Prof. E. Hofmann's gleichnamigen Werk, 60 Tafeln mit über 2200 Abbildungen. — Stuttgart: Schweizerbart; Nägele — 17+1 S.
- Standfuss M., 1896. Handbuch der palaarktischen Gross-Schmetterlinge für Forscher und Sammler. Zweite gänzlich umgearbeitete und durch Studien zur Descendenztheorie erweiterte Auflage des Handbuchs für Sammler der europäischen Gross-Schmetterlinge. — Jena: Gustav Fischer Vlg., 12+392 S., 8 Textfiguren, 8 Farbtafeln.
- Staudinger O., Rebel H., 1901. Catalog der Lepidopteren des palaearctischen Faunengebietes. 3. Aufl., 1 Theil. — Berlin: Friedländer & Sohn. — 32+411 S.
- Svendsen P., Fibiger M., 1992. The Distribution of European Macrolepidoptera. Noctuidae. Vol. 1. — Copenhagen: EEP. — 293 p.
- Warnecke G., 1961. Rezente Arealvergrößerungen bei Makrolepidopteren in Mittel- und Nordeuropa. — Bonn. zool. Beitr. 12(1-2): 113-141.

- Warren W., 1908–1913. 2. Familie: Noctuidae. — In: Seitz A., Die Großschmetterlinge der Erde. 1. Abt. Die Großschmetterlinge des Palaarktischen Faunengebietes. Bd. 3. Eulenartige Nachtfalter. — Stuttgart : Lehmann Vlg. — S. 9–511, Taf. 3–73.
- Zilli A., Ronkay L. & Fibiger M., 2005.- Noctuidae Europaeae. Vol. 8. Arameini. — Sorø, Entomol. Press: 323 p.
- Суміжні країни**
- Білорусь, країни Прибалтики**
- Мержевская О.И., 1971. Совки (Noctuidae) Белоруссии. — Минск, Изд-во «Наука и техника»: 448 с.
- Мержевская О. И., Литвинова А. Н., Молчанова П. В., 1976. Чешуекрылые Белоруссии. Каталог. — Минск : Наука и техника. — 131 с.
- Ремм Х., Мартин М., 1979. К морфологии и систематике совок подсемейства Нуренинае (Lepidoptera, Noctuidae) || Tartu Ulikooli toimetised, Уч. Зап. Тартус. ун.-га, № 483/12: с.134-163.
- Солодовников И.А., Дорощев А.М., Пискунов В.И., Лакотко А.А., 2001. Орденовые ленты, или лептохитоны Catocalinae (Lepidoptera, Noctuidae) Северной Беларуси //Вестник Вітебскага дзяржаўнага ўніверсітэта, № 3 (21): 118-126.
- Шульц А.А., 1964. Новые и малоизвестные виды фауны чешуекрылых Латвийской ССР.- Фауна Латвийской ССР, IV.-Рига.- С.105-202/
- Ivinskis P., 1993. Check-list of Lithuanian Lepidoptera.- Ekologijos Institutas, Vilnius.- 210 p.
- Kazlauskas R., 1984. Lietuvos drugiai.- Vilnius.- 190 S.
- Prüffer J., 1947. Studien nad motylami Wilenszczyzny. — Torun. — 489 s., Tab.
- Remm H., Viidalepp J., 1986. Catalogus Macrolepidopterorum Estoniae. — Tartu: 36 S.
- Savenkov N., Sulcs I., Kerppola S., Hulden L., 1996. Check-list of Latvian Lepidoptera.- Latvijas Taurinu Katalogs || Vaptria, T.21: 1-71.
- Sulcs A., Viidalepp J., 1969. Verbreitung der Großschmetterlinge (Macrolepidoptera) im Baltikum. III. Eulenfalter || Dt. Ent. Z., N.F., 16 : 217-272.
- Sulcs A., Viidalepp J., Ivinskis P., 1981. 1. Nachtrag zur Verbreitung der Groß-Schmetterlinge (Macrolepidoptera) im Baltikum || Dt. Ent. Z., N.F., 28 : 123-146.
- Польша**
- Adamczewski S., 1950. Uzupełnienia i sprostowania do fauny motyli Polski. II. — Pol. Pismo ent. 20: 75–93.
- Buszko J., Nowacki J., 2000. The Lepidoptera of Poland. A Distributional Checklist. — Polskie Tow. Entom., Poznan-Torun: 178 p.
- Kauci T., 1922. Nowe dla Europy i Małopolski odmiany motyli większych (Macrolepidoptera) — Pol. Pismo ent. 1(2): 38–42.
- Kauci T., 1924–1929. Motyle t. zw. większe rzadkie lub nowe dla Małopolski. I–III. — Pol. Pismo ent. 3(3): 89–93; 5(1–2): 59–68; 7(1–4): 180–188.
- Kostrowicki A.S., 1956. Klucze do oznaczania owadów Polski. Cz. 27. Motyle – Lepidoptera, Zesz. 53a. Sówki – Noctuidae. Cuculliinae. — Warszawa : PWN. — 124 s.
- Kostrowicki A.S., 1959. Klucze do oznaczania owadów Polski. Cz. 27. Motyle – Lepidoptera, Zesz. 53b. Sówki – Noctuidae. Podrodziny Agrotinae, Melicleptriinae. — Warszawa : PWN. — 145 s.
- Nowacki J., 1989. Xylomoia graminea (Graeser, 1888) nowy dla fauny Polski i Europy przedstawiciel sówkowatych (Lep., Noctuidae). — Przegl. zool. 33(3): 445–447.
- Nowacki J., 1990. Stan znajomości rozszedlenia sówkowatych (Lepidoptera: Noctuidae) w Polsce. — Wiad. ent. 9(3-4): 53–59.
- Nowacki J., 1991. Systematic and synonymic checklist of Polish Noctuidae (Lepidoptera). — Ann. Upper Silesian Mus. 2: 127–153.
- Nowacki J., 1996. Klucze do oznaczania owadów Polski. Cz. XXVII. Motyle – Lepidoptera. Sówki – Noctuidae. Podrodzina Hadeninae. — Oficyna Wydawnicza Turpress. Torun: 1-88.
- Nowacki J., 1997. Autographa buraetica (Staudinger, 1892) nowy dla fauny Polski przedstawiciel sówkowatych (Lepidoptera: Noctuidae). — Wiad. ent. 16(1): 39–42.
- Romaniszyn J., 1934. Nowe gatunki i odmiany motyli dla fauny Polski. — Sprawozd. Kom. Fizyogr. Akad. Umiejtn. Kraków 67: 147–153.
- Romaniszyn J., 1937. Über eine ex ovo-Zucht der Athesis (Hydrilla) gluteosa Tr. (Lepidoptera). — Z. österr. ent. Ver. 7: 67–68.
- Romaniszyn J., Schille F., 1930. Fauna Motyli Polski. I. — Pr. monogr. Kom. fizyogr. (1929) 6: 1–552.
- Schnaider J., 1949. Nowe i rzadsze formy motyli. — Pol. Pismo ent. 19(3-4): 237–255.
- Starczewski A., 1935-1936. Przyczynek do fauny Macrolepidoptera okolic Buczacza. — Pol. Pismo ent. 14-15: 370–373.
- Świątkiewicz M., 1924. Motyle rzadsze i nowe dla Polski zebrane w ostatnich latach. — Pol. Pismo ent. 3(3): 94–100.
- Чехія та Словаччина**
- Hruby K., 1964. Prodrum Lepidopter Slovenska. — Bratislava : Vyd. Sloven. Akad. Vied. — 962 s.
- Jaros J., Spitzer K., 1987. The Lepidoptera of Cernis Wetland in south Bohemia. — Ceske Budejovice: 42 p.
- Laštůvka Z. (ed.), 1998. Checklist of Lepidoptera of the Czech and Slovak Republics (Insecta, Lepidoptera). — Brno : Konvoj — 118 p.
- Moucha J., Novak I., 1962. Ergebnisse der Erforschung der Lepidopteren-Fauna der Slowakei (1946-1960), II. Teil || Acta faunistica entomol. Mus. Nat. Prague. Vol.8, No.74: 95-137.
- Novak I., Spitzer K., 1973. Drei Arten aus der Familie Noctuidae (Lepidoptera) neu für die Tschechoslowakei || Acta Ent. Bohemoslov., 70: 408-414.
- Pacit J., 1949. Nomenclator sive enumeratio critica Lepidopterorum Slovaciae. — Ent. Listy 12: 140–155.
- Povolny D., 1956. Die äusseren Genitalien der Lepidopteren und ihre taxonomische Bedeutung. Prace Brnenske zakl.ceskoslov. Akad. VED 7, spis 342, Rocnik XXVIII: 315-345.
- Reiprich A., 1960. Motyle Slovenska. Oblast' Slovenského Raja. — Bratislava : Vyd. Sloven. Akad. Vied. — 556 s.
- Угорщина**
- Abafi-Aigner L., 1907. Magyarország lepkei.- Budapest.- 137 pp.
- Abafi-Aigner L., Pavel J. & Uhrík N., 1896. Lepidoptera.- In: A Magyar Birodalom Allarvilága (Fauna Regni Hungariae) 3: 15-53.
- Benedek B., Ronkay L., Szaboky Cs., 2002. The Lepidopterous fauna of the Hansag area, No. I. The Heteroceran families (Lepidoptera: Diurna and Macroheterocera).- The fauna of the Fertő-Hansag National Park, pp.639-682.
- Kovacs L., 1953. A magyarországi nagylepkek es elterjeddesük, I. Die Groß-Schmetterlinge Ungarns und ihre Verbreitung, I. Folia entomologica hungarica 6: 76-164.
- Kovacs L., 1956. A magyarországi nagylepkek es elterjeddesük, II. Die Groß-Schmetterlinge Ungarns und ihre Verbreitung, II.- Folia entomologica hungarica 9: 89-140.
- Kovacs L., 1958. Die Veränderungen in der Gross-Schmetterlingsfauna von Ungarn seit dem Erscheinen der Fauna Regni Hungariae bzw. Des Schmetterlingsbuches von Abafi-Aigner. — Folia entomologica hungarica 11: 133-188.
- Varga Z., Ronkay L., 1991. Taxonomic Studies on the Genera Sideridis Hübner, Saragossa Staudinger and Conisania Hampson (Lepidoptera, Noctuidae: Hadeninae). — Acta Zoologica Hungarica 37 (1-2): 145-172.
- Румунія**
- Caradja A., 1895. Die Großschmetterlinge des Königreiches Rumänien. — Dt. ent. Z. Iris 8: 10–102.
- Caradja A., 1896. Die Großschmetterlinge des Königreichs Rumänien. — Dt. ent. Z. Iris 9: 1–112.
- Caradja A., 1903. Beitrag zur Lepidopteren-Fauna Rumäniens. — Bull. Soc. Bucarest 12: 121–133, 355–365.
- Caradja A., 1905. Beitrag zur Lepidopteren-Fauna Rumäniens. — Bull. Soc. Bucarest 14: 227–243.
- Caradja A., 1931. Beiträge zur Lepidopteren-Fauna Grossrumäniens für das Jahr 1930. (Dritte biogeographische Skizze: Europa). Memle Sect. Stiint. Acad. rom. (3) & 293-344.
- Fleck E., 1899–1904. Die Macrolepidopteren Rumäniens. — Bull. Soc. Sci. Bucarest (1899) 8: 682–773, 781–783; (1900) 9: 37–142; (1902) 11: 159–177; (1904): 288–308.
- Fleck E., 1901. Die Macrolepidopteren Rumäniens. — Berlin. — 200 S.
- Popescu-Gorj A., 1987. La liste systématique révisée des espèces de macrolépidoptères mentionnées dans la faune de Roumanie. Mise à jour de leur classification et nomenclature. — Trav. Mus. Hist. nat. "Grigore Antipa" 29: 69–123.
- Rusti D., 1994. Additional data to the checklist of Romanian Lepidoptera. — Trav. Mus. Hist. nat. "Grigore Antipa" 34: 81–93.
- Rakosy L., 1997. Die Noctuiden Rumäniens.- Linz: 1-648.
- Rakosy L., Goja M., Kovacs Z., 2003. Catalogul Lepidopterelor Romaniei. — Societatea Lepidopterologica Romana, Cluj-Napoca. — 446 p.
- Rakosy L., Szekely L., 1996. Macrolepidopterele din sudul Dobrogei. || Entomol. Romanica. Vol. 1.- Cluj-Napoca.-S.17-60.
- Молдова**
- Ключко З.Ф., 2003. Краткий обзор фауны совок ((Lepidoptera, Noctuidae) Молдовы. — Вестник зоологии. Энтомологические исследования в Украине. Тр. Укр. энтомол. об-ва, Отд. Выпуск, 16: 41-52.
- Круликовский Л. К., 1906. К сведениям о чешуекрылых Бессарабии. — Рус. энтомол. обозр. 6(3/4): 184–187.
- Миллер Е., Зубовский Н., 1908. Материалы по энтомологической фауне Бессарабии. Чешуекрылые (Macrolepidoptera). — Тр. Бессараб. о-ва любит. ест. 1(3):1-17.
- Миллер Е., Зубовский Н., 1913. Материалы по энтомологической фауне Бессарабии, чешуекрылые (Macrolepidoptera). Дополнение II. — Тр. Бессараб. о-ва любит. ест. 4 (1912): 261–262.
- Ткач М.Т., 1977. Совки и меры борьбы с ними.- Изд-во «Карта Молдовеняскэ, Кишинев.-108 с.
- Alexinschi A., 1931. Fauna Macrolepidopterelor Basarabiei de Nord. — Mem. sect. stiint. Acad. Rep. P. R. Ser. 3: 7: 119–160.
- Miller E., Zubovskii N., Ruscinski A., 1930. Materiale pentru fauna entomologica din Basarabia. Macrolepidoptera. Supl. III. — Bul. Muz. nat. ist. Natur. Chisinau 2-3: 1–34 (окремих відбиток).
- Miller E., Zubovskii N., Ruscinski A., 1932. Materiale pentru fauna entomologica din Basarabia. Macrolepidoptera. Supl. IV. — Bul. Muz. nat. ist. Natur. Chisinau, 2-3: 97–130.
- Російська Федерація та країни Кавказу**
- Азарян Г.Х., Геворкян М.Р., Милиановский Е.С., 1970. Материалы по видовому составу, биологии и экологии совок (Lepidoptera, Noctuidae) Разданского района АрмССР //Тр. Ин-та защиты растений М-ва сельск. Хоз-ва АрмССР, №1: 5-44.
- Алиев С.В., 1984. Совки (Lepidoptera, Noctuidae) Азербайджана.- Баку, «Эль».-228 с.
- Алфераки С., 1875. Чешуекрылые (Lepidoptera) окрестностей Таганрога — Тр. Рус. энтомол. о-ва. 8(2-3): 178-194 (окремих відбиток).
- Алфераки С., 1876-1877. Чешуекрылые окрестностей Таганрога. Добавление I. — Тр. Рус. энтомол. о-ва. 10(1): 35-37 (окремих відбиток).
- Антонова Е.М., 1982. Состав и особенности фауны Macrolepidoptera Березинского государственного заповедника //в сб. «Назем. и вод. экосистемы» (Горький), № 5.- Горький.- С.105-111.
- Антонова Е., Свиридов А.В., 2001. Чешуекрылые заповедника «Галичья гора»// Флора и фауна заповедников, вып. 96.- Москва. - 44 с.
- Бабочки-вредители сельского и лесного хозяйства Дальнего Востока. Определитель., 1988.- Владивосток: ДВО АН СССР: 288 с.
- Большаков Л.В., 1999. Чешуекрылые музея-заповедника «Ясная Поляна» и его ближайших окрестностей. — Тула : Изд. дом «Ясная Поляна»

- на». — 57 с.
- Державец Ю.А., Иванов А.И., Миронов В.Г., Мищенко О.А., Прасолов В.Н., Синев С.Ю., 1986. Список чешуекрылых (Macrolepidoptera) Ленинградской области // Тр. Всес. Энтотом. о-ва, 67.- Ленинград.- С. 186-270.
- Золотаренко Г. С., 1970. Подгрызающие совки Западной Сибири. — Новосибирск: Наука. — 432 с.
- Ковалев О.В. и Т.Д.Рулева, 1970. Совка *Tarachidia candeacta* Hubn. (Lepidoptera, Noctuidae) — перспективный фитофаг в биологической борьбе с сорняками рода *Ambrosia* L. // Энтотом. обозрение, 49, 1: 23-36.
- Кожанчиков И. В., 1930. Обзор рода *Dichagyris* Ld. (Lepidoptera, Noctuidae). — Рус. энтотом. обозр. 24(1-2): 1-30.
- Кожанчиков И. В., 1937. Совки (подсем. Agrotinae). — Москва-Ленинград : Изд-во АН СССР. — 675 с. (Фауна СССР. Насекомые чешуекрылые. Т. XIII, Вып. 3).
- Кожанчиков И. В., 1950. Волнянки (Orgyidae). — Москва-Ленинград : Изд-во АН СССР. — 582 с. (Фауна СССР. Насекомые чешуекрылые. Т. XII, Вып. 4).
- Кожанчиков И. В., Данилевский А. С., Дьяконов А. М., 1955. Отряд Lepidoptera — Чешуекрылые, или бабочки. — В кн. Вредители леса (справочник). Т. 1. — Москва-Ленинград : Изд-во АН СССР. С. 35-285.
- Коростов Г.А., 1982. К экологии совок Калмыкии // В сб. Животный мир Калмыкии, его охрана и рациональное использование.- Элиста.- С.26-39.
- Коростов Г.А., 1984. Новые и редкие виды совок (Lepidoptera, Noctuidae) в Калмыкии // Сб. «Фауна и экол. животных Калмыкии и сопредельных районов». — Элиста: с.42-50.
- Кузнецов В.И., 1960. Материалы по фауне и биологии чешуекрылых (Lepidoptera) Западного Копет-Дага // Тр. Зоол. Ин-та АН СССР, XXVII. — Ленинград: с. 11-93.
- Кузнецов В.И., Мартынова Е.Ф., 1954. Список чешуекрылых района среднего течения р.Урала // Тр. Зоол. Ин-та АН СССР, XVI. — Ленинград: с. 321-350.
- Кузнецов Н. Я., 1915-1926. Список фаунистической и описательной литературы по фауне Российской Империи и сопредельных стран. — В кн. Фауна СССР и сопредельных стран. Насекомые чешуекрылые. Том 1, вып. 2. — Ленинград : Изд-во Академии наук СССР. — С. CCCLXXXVI- DLXXXVI.
- Кумаков А. П., Коршунов Ю. П., 1979. Чешуекрылые Саратовской области. — Саратов, Изд-во Саратов. ун-та: 240 с.
- Львовский А.Л., 1971. Материалы по фауне чешуекрылых (Macrolepidoptera) Астраханской области //Энтотом. обозрение, 50, 4: 800-810.
- Мазохин-Поршняков Г.А., 1965. Зрение насекомых. — М., Изд-во «Наука»: 204 с.
- Матов А.Ю., Безбородкин А.В., Валерский О.В., 2005. Новые и редкие виды совок (Lepidoptera: Noctuidae s. l.) для Санкт-Петербурга и Ленинградской области. // Эверсманния, вып. 3-4. — Тула: с. 77-90.
- Миляновский Е. С., 1964. Фауна чешуекрылых Абхазии //Тр. Сухумской опытной станции эфирномасличных культур, вып.V. — Сухуми: с. 91-190.
- Мирзоян С.А., 1977. Дендрофильные насекомые лесов и парков Армении. — Ереван, Изд-во «Айастан»: 454 с.
- Немцев В.В., Антонова Е.М., Свиридов А.В., 1991. Чешуекрылые Дарвинского заповедника//Флора и фауна заповедников СССР. — М.: 50 с.
- Ольшванг В.Н., Нуппоен К.Т., Лагунов А.В., Горбунов П.Ю., 2004. Чешуекрылые Ильменского заповедника. — Екатеринбург: ИГЗ УрО РАН: 288 с.
- Полтавский А. Н., 1978. К фауне совок (Lepidoptera, Noctuidae) Нижнего Дона. — Ростов-на-Дону : Ростовский университет: 15 с. (Рукопись депонирована в ВИНТИ 10 января 1979 г., № 99-79 Деп.)
- Полтавский А. Н., 1981. Совки (Lepidoptera, Noctuidae) Северо-Западного Кавказа. — // Энтотом. обозрение, 60 (2): 316-322.
- Полтавский А. Н., Арзанов Ю. Г., 1998. Редкие степные виды насекомых (отряды Coleoptera и Lepidoptera) и формирование современной энтомофауны Ростовской области. — Изв. Харьков. энтотом. о-ва 6(1): 64-72.
- Полтавский А.Н., Барсов В.А., 1985. Совки (Lepidoptera, Noctuidae) Кабардино-Балкарской АССР//Энтотом. обозрение, LXIV (2): 325-335.
- Полтавский А.Н., Рыбин С.Н., 1981. Совки (Lepidoptera, Noctuidae) Северной Осетии// Энтотом. обозрение, 59 (1): 98-106.
- Полтавский А.Н., 2002. Изучение фауны высших чешуекрылых (Macrolepidoptera) Ростовской области на примере двух фаунистических рефугиумов. Методические пособия по энтомологии. — Ростов-на-Дону: 118 с.
- Свиридов А.В., 1994. Разноусые бабочки сем. Noctuidae // Флора и фауна заповедников, вып. 56. Чешуекрылые Приокско-Террасного заповедника. — М.: с.16-23.
- Свиридов А.В., Большаков Л.В., 1993. Совки (Lepidoptera, Noctuidae) Тульской области // Acta Russica J. of Sc. Lepidopterology, Vol. 1: p. 105-118.
- Свиридов А.В., Татаренко Д.Е., 2003. Совки (Lepidoptera: Noctuidae) Курской и Белгородской областей // Russian Entomol. J. 12(4): 431-440.
- Свиридов А.В., Тихомиров А.М., 2000. Совки (Lepidoptera: Noctuidae) Ивановской области // Russian Entomol. J. 9 (4): 366-374.
- Свиридов А.В., М.В.Усков, Горькавый В.И., 2003. Совки (Lepidoptera: Noctuidae) Владимирской области // Russian Entomol. J. 12(1): 109-118.
- Синегуб С., 1909. Бабочки России. Выпуск III. Noctuae - ночницы или совки.- Москва, тип. И.Д.Сытина. — 160 с.+ 3 табл.
- Сироткин М. И., 1976. Чешуекрылые (Macrolepidoptera) Московской и Калужской областей РСФСР. — М., Всес. энтотом. о-во АН СССР: 167 с. (Рукопись деп. в ВИНТИ 28 октября 1976 г., № 3815-76 Деп.)
- Сироткин М. И., 1982. Чешуекрылые (Macrolepidoptera) Московской и Калужской областей РСФСР. 1-е дополнение (за 1975-1981 гг. вкл.). — М., Ред. журнала «Биологические науки». : 18 с. (Рукопись депонирована в ВИНТИ 19 мая 1982 г., № 2545-82 Деп.)
- Сироткин М. И., 1986. Список чешуекрылых (Macrolepidoptera) Московской и Калужской областей. — Энтотом. обозр. 45(2): 318-358.
- Сухарева И.Л., 1999. Сем. Noctuidae — совки // В кн. Насекомые и клещи — вредители сельскохозяйственных культур. Т. 3. Чешуекрылые. Ч. 2. — С.-Петербург: с. 332-378.
- Усков М.В., Свиридов А.В., Антонова Е.М., 2000. Разноусые чешуекрылые северной части Мещеры Владимирской области (Lepidoptera: Macroheterosega): Аннотированный список видов // Лепидоптерофауна Владимирской области. Вып. 1. — Владимир: 40 с.
- Усков М.В., Свиридов А.В., Антонова Е.М., 2001. Высшие чешуекрылые (Lepidoptera: Macrolepidoptera) северной части Мещеры Владимирской области и прилегающих территорий: Аннотированный список видов //Лепидоптерофауна Владимирской области. Вып. 2. — Владимир: 40 с.
- Шлыков О.В., 1988. Список чешуекрылых (Macrolepidoptera) Пензенской области// Энтотом. обозрение, 67 (1): 48-61 .
- Anikin V.V., Sachkov S.A., Zolotuchin V.V., Sviridov A.V., 2000. Fauna lepidopterologica Volgo-Uralensis' 150 years later: changes and additions. Part 5. Noctuidae (Insecta, Lepidoptera). — Atalanta, 31(1-2): p. 327-367.
- Eversmann, von, E. F., 1855-1857. Les Noctuelites de la Russie // Bull. Soc. Imp. Nat. Moscou: 28 (1855): 129-203, 313-427, 29 (1856): 161-233, 30 (1857): 48-150, 355-438.
- Найважливіші монографічні опрацювання окремих груп совок Палеарктики, праці систематико-номенклатурного змісту, довідники та каталоги
- Верхратський Ів., 1869. Початки до уложення номенклатури і термінології природописної народної. Ч. III. Наукова номенклатура артрозоологічна. — Львів : Друкарня Ставропільського Інституту: 24 с.
- Карлашук С.В., Андрюшенко Т.Г., Хлус Л.М., Третьяков Л. Д., 2000. Лусокрили (Lepidoptera). Каталог фондової колекції зоомузею Чернівецького університету. — Чернівці, Рута: 123 с.
- Ключко З. Ф., 1996 (1994). [Рец.]. Ronkay G. & Ronkay L. Noctuidae Europaeae. Vol. 6. Cucullinae I. Soro, Entomol. Press., 1994. 282 p., 10 pls., 218 ills. — Ж. Укр. ентотом. т-ва 2(3-4): 9-10.
- Крыжановский О.Л. 2002. Состав и распространение энтомофаун земного шара. — М., Товарищество научных изданий КМК: 237 с.
- Лопатин И.К. 1989. Зоогеография. — Минск, Вышэйшая школа: 318 с.
- Міжнародний кодекс зоологічної номенклатури, 2003. Четверте видання. Ухвалений Міжнародним союзом біологічних наук. — К., Бібліотека офіційних видань: 43+175 с.
- Некрутенко Ю. П., 2003а. Колекція лусокрилих Зоологічного музею Київського національного університету імені Тараса Шевченка — національний скарб України. — Праці Зоол. муз. Київ. нац. ун-ту ім. Тараса Шевченка 1(1): 5-15.
- Некрутенко Ю., 2003б. Передмова до українського перекладу. — В кн.: Міжнародний кодекс зоологічної номенклатури. Четверте видання. Ухвалений Міжнародним союзом біологічних наук. — К.: Бібліотека офіційних видань. — С. IX-XXV.
- Определитель насекомых Дальнего Востока России. 2003. Том V. Ручейники и чешуекрылые. Ч. 4. — Владивосток, Дальнаука: 688 с.
- Щоголів Ір., 1928. Комахи (Insecta). — В кн. І. Щоголів, С. Паночіні. Словник зоологічної номенклатури. Частина III. Назви безхребетних тварин Evertebrata (проект). — [Київ; Харків], Держ. вид-во України: с. 11-114.
- Терсков И.А., Коломиен Н.Г., 1966. Световые ловушки и их использование в защите растений. — М., Изд-во «Наука»: 146 с.
- Хотько Э.И., 1968. Определитель куколок совок. — Минск, Изд-во «Наука и техника»: 192 с.
- Чырвоная кніга Рэспублікі Беларусь. 1993. — Мінск: 352 с.
- Beck H., 1999-2000. Die Larven der Europäischen Noctuidae. Revision der Systematik der Noctuidae (Lepidoptera: Noctuidae). — Herbiopoliana. Buchreihe zur Lepidopterologie, Verlag Dr. Ulf Eitschberger, Markt-leuthen, Germany. - Band 5|1, 5|3, 5|4. Vol.1-IV. S. 860, 448, 336, 512.
- Boursin C., 1940. Beitrage zur Kenntniss der "Agrotidae-Iriffiniae". XXIII. — Mitt. münch. ent. Ges. 30: 474-543, 5 Taf.
- Boursin Ch., 1954. Eine neue palaearktische (und europaeische) Cryphia Hb. (Bryophila) — Z. wien. ent. Ges. 39(2): 78-85, 2 Taf.
- Draudt M., 1933-1934. Revision einiger Dianthoecia-Gruppen. — Ent. Rdsch. Stuttgart 50 (1933): 291-294; 304-307; 316-322; 51 (1934): 9-13; 57-62; 100-105; 113-116; 194-200.
- Dufay Cl., 1975. Mise a jour de la liste des Lépidoptères Noctuidae de France. — Entomops 37: 134-188.
- Hacker H., 1990. Die Noctuidae Vorderasiens (Lepidoptera). — Neue ent. Nachr. 27: 1-708.
- Hacker H., 1996. Revision der Gattung Hadena Schrank, 1802 (Lepidoptera: Noctuidae). — Esperiana 5: 7-696.
- Hacker H., 1998. Revision der Gattungen Hadula Staudinger, 1889 (= Discestra Hampson, 1905; Aglossestra Hampson, 1905; = Cardiastrea Boursin, 1963), Anartomorpha Alpherakia, 1892, Trichanarta Hampson, 1895, Anarta Ochsenheimer, 1816 und Cardeпия Hampson, 1905 mit Beschreibung einer neuen Gattung Hadumorphia gen. n. — Esperiana 6: 577-843.
- Heinicke W., 1975. Vier Verzeichnisse über die

Показчик наукових назв совок

	(№ — номер видового нарису та зображення у кольоровій таблиці)	№ стор.	
Antonec Н.В., Барсов В.А., 2000. Краснокнижные виды насекомых Днепровско-Орельского заповедника. — Вестн. зоол. 34(1-2): 84.			<i>Apterogenum</i> 106
Бартенева А. Ф., Грамма В. Н., 1996. К изучению насекомых и других членистоногих из Красной книги Украины. — Изв. Харьков. энто- мол. о-ва 4(1-2): 14-18.			<i>aquilina, Euxoa</i> 498 165
Закон України «Про охорону навколишнього природного середовища». — Відомості Верховної Ради України, 41: 546 (№ 1264-XII 25.06.1991). — Введено в дію Постановою ВР №1268-XII від 26.06.1991.			<i>Archanara</i> 138
Закон України «Про тваринний світ» — Відомості Верховної Ради 1993, 18: 191(№ 3041-XII 03.03.1993).			<i>arcuinna, Odice</i> 117 69
Ключко З. Ф., 1994. Родина совки - Noctuidae. — В кн. Червона книга України. Тваринний світ. — Київ: Українська енциклопедія: 150-163.			<i>arenacea, Rhyacia</i> 526 173
Ключко З.Ф. 2005. Редкие виды совок (Lepidoptera, Noctuidae) в степных заповедниках Украины. — Рідкісні та зникаючі види комах і концесії Червоної книги України. Збірник наукових праць. Київ.- С.52-55.			<i>Arenostola</i> 139
Котенко А. Г., Котенко Т. И., 1999. Насекомые из Красной книги Украины в Олукском природном заповеднике (Крым). — Вестн. зоол. 33(4-5): 34.			<i>areola, Xylocampa</i> 324 121
Мальцев И. В., 1988. Насекомые. — В кн. Редкие растения и животные Крыма. — Симферополь: Таврия. — С. 133-153.			<i>argentea, Cucullia</i> 161 80
Плюц І. Г., Грамма В. М. Охорона комах. — У кн.: Охорона тваринного світу. — К., Урожай, 1992: с. 57-71.			<i>argentina, Cucullia</i> 155 79
Постанова Верховної Ради України «Про Червону книгу України» (№ 2750-XII від 29.10.1992).			<i>armigera, Helicoverpa</i> 210 92
Редкие насекомые, 1982. Под ред. С.А.Мирзояна.-Москва, Лесная промышленность.- 166 с.			<i>artemisiae, Cucullia</i> 163 81
Солодовникова В. С., Бартенева А. Ф., 1993. Редкие, исчезающие или сокращающиеся в численности виды насекомых, обитающие в Харьковской области. Сообщение I. — Изв. Харьков. энто- мол. о-ва. 1(1): 27-37.			<i>Arytrura</i> 56
Хлус Л.М., Чередарик М.І., Скільський І.В., Череватов В.Ф., 2002. «Червона книга» Буковини. Тваринний світ.- Золоті литаври, Чернівці: 144 с.			<i>asclepiadis, Abrostola</i> 153 78
Шешурак П. М., Вобленко О. С., 1996 (1997). До вивчення поширення комах, занесених до Червоної книги України, Європейського Червоного списку та Червоної книги МСОП. — Наук. зап. Ніжин. держ. пед. ін-ту 16(1): 43-46.			<i>ashworthii, Xestia</i> 560 182
			<i>asiatica, Autophila</i> 59 53
			<i>asiatica, Nycteola</i> 73 57
			<i>aspersa, Caradrina</i> 226 96
			<i>asteris, Cucullia</i> 178 84
			<i>Asteroscopus</i> 88
			<i>Atethmia</i> 109
			<i>Athetis</i> 100
			<i>atriplices, Trachea</i> 250 102
			<i>Atypha</i> 99
			<i>Auchmis</i> 104
			<i>augur, Graphiphora</i> 545 178
			<i>aurago, Xanthia</i> 280 110
			<i>aurea, Panchrysia</i> 131 72
			<i>auricoma, Acronicta</i> 93 63
			<i>Autographa</i> 74
			<i>Autophila</i> 53
			<i>Axylia</i> 172
			<i>baja, Xestia</i> 561 182
			<i>balneorum bosporella, Schrankia</i> 18 42
			<i>balsamitae, Cucullia</i> 171 83
			<i>bankiana, Deltote</i> 115 68
			<i>bathensis, Mnio-type</i> 344 126
			<i>Bena</i> 58
			<i>berbera, Amphipyra</i> 196 89
			<i>bicolorana, Bena</i> 76 58
			<i>bicolorata, Hecatera</i> 419 145
			<i>bigramma, Agrotis</i> 512 169
			<i>bimaculosa, Meganephrina</i> 325 121
			<i>biornata, Cucullia</i> 170 82
			<i>birivia, Euxoa</i> 492 164
			<i>blanda, Hoplodrina</i> 232 98
			<i>blattariae, Cucullia</i> 179 85
			<i>blenna, Lacanobia</i> 412 143
			<i>Blepharita</i> 125
			<i>bombycina, Polia</i> 450 153
			<i>borelii, Gortyna</i> 383 136
			<i>Brachionycta</i> 88
			<i>Brachylomia</i> 118
			<i>bractea, Autographa</i> 145 76
			<i>brassicae, Mamestra</i> 449 153
			<i>brunnea, Diarsia</i> 551 180
			<i>buettneri, Sedina</i> 396 139
			<i>buraetica, Autographa</i> 143 76
			<i>caecimacula, Ammonoconia</i> 335 124
			<i>abbluta, Enargia</i> 263 106
			<i>Abrostola</i> 78
			<i>absinthii, Cucullia</i> 160 80
			<i>aceris, Acronicta</i> 88 62
			<i>acetosellae, Mesogona</i> 272 108
			<i>Acontia</i> 67
			<i>ACONTIINAE</i> 67
			<i>Acosmetia</i> 95
			<i>Acronicta</i> 61
			<i>ACRONICTINAE</i> 60
			<i>Actebla</i> 170
			<i>Actinotia</i> 108
			<i>adoratrix, Eutelia</i> 70 57
			<i>adulatrix, Eutelia</i> 69 56
			<i>adusta, Mnio-type</i> 343 126
			<i>Aedia</i> 54
			<i>Aedophron</i> 94
			<i>Aegle</i> 95
			<i>aeruginea, Dichonia</i> 331 123
			<i>affinis, Cosmia</i> 269 107
			<i>Agrochola</i> 112
			<i>Agrotis</i> 167
			<i>albimacula, Hadena</i> 424 147
			<i>albina, Caradrina</i> 224 96
			<i>albipuncta, Mythimna</i> 461 156
			<i>albovenosa, Simyra</i> 99 64
			<i>alchymista, Catephia</i> 61 54
			<i>algae, Archanara</i> 395 139
			<i>algae, Cryphia</i> 103 65
			<i>algira, Dysgonia</i> 47 50
			<i>aliena, Lacanobia</i> 409 143
			<i>Allophyes</i> 122
			<i>alni, Acronicta</i> 85 61
			<i>alopecuri, Mythimna</i> 468 158
			<i>alpestris, Chersotis</i> 529 174
			<i>alpium, Moma</i> 84 61
			<i>ambigua, Hoplodrina</i> 235 99
			<i>ambusta, Atethmia</i> 277 109
			<i>amethystina, Eucarta</i> 258 104
			<i>amica, Blepharita</i> 341 125
			<i>Ammonoconia</i> 124
			<i>amoena, Eublemma</i> 123 70
			<i>Amphipoea</i> 135
			<i>Amphipyra</i> 89
			<i>Anaplectoides</i> 184
			<i>Anarta</i> 141
			<i>anceps, Apamea</i> 358 130
			<i>Anorthoa</i> 161
			<i>antiqualis, Zekelita</i> 19 43
			<i>antirrhinii, Omphalophana</i> 187 87
			<i>Antitype</i> 124
			<i>Apamea</i> 126
			<i>Apaustis</i> 94
			<i>Apopestes</i> 53
			<i>Aporophyla</i> 118
			<i>aprilina, Dichonia</i> 329 122

Охорона метеликів

Наведено основні праці з питань охорони метеликів в Європі та в Україні, законодавчі акти України про охорону природи, а також міжнародні природоохоронні угоди, до яких приєдналася Україна.

Совка смугаста бурувато-сіра	465	157	Совка шафранова	298	114
Совка смугаста жовта	462	156	Совка швидка	491	164
Совка смугаста жовто-бура	459	155	Совка широкоплеча	480	161
Совка смугаста жовтувата	464	157	Совка широкосинна вільхова	273	108
Совка смугаста звичайна	454	154	Совка широкоспинна дубова	272	108
Совка смугаста срібляста	460	156	Совка шавлева попеляста	503	167
Совка сокиркова	213	93	Совка яблунева зубецкрила	277	109
Совка соснова	479	160	Совка ярова	378	135
Совка спілограма	377	134	Совка-листовійка біло-сіра	116	69
Совка спряжена	1	37	Совка-листовійка бура	114	68
Совка стеблова бурувато-сіра	398	140	Совка-листовійка мала	220	95
Совка стеблова дідіма	369	132	Совка-листовійка ряба	113	68
Совка стеблова осокова	399	140	Совка-листовійка срібляста	115	68
Совка стеблова південна	400	140	Совка-листовійка темно-сіра	112	68
Совка стеблова чорнувата	370	133	Совка-лицайниця	84	61
Совка степова	339	125	Сподонтера літораліс	238	99
Совка стрічкова велика	534	175	Спудея понтійська	296	114
Совка стрічкова мала	536	175	Стрільниця березова	92	63
Совка стрічкова середня	538	176	Стрільниця бурувато-сіра	93	63
Совка стрічкова схожа	537	176	Стрільниця великоголова	90	62
Совка строга	494	164	Стрільниця вилоносець	86	61
Совка сунична	305	116	Стрільниця вільхова	85	61
Совка сфінкс	192	88	Стрільниця зайчик	89	62
Совка східна	409	143	Стрільниця кленова	88	62
Совка східна псевдозигніфера	520	171	Стрільниця мала	91	62
Совка таврійська	373	133	Стрільниця молочайна	94	63
Совка татарникова	123	70	Стрільниця тризуба	87	61
Совка темна	570	185	Стрільниця шавлева	95	63
Совка темнокрайня	523	172	Стрічкарка блакитна	30	46
Совка темноплямиста	63	55	Стрічкарка вербова	37	48
Совка тефролевка азіатська	430	148	Стрічкарка дедукта	34	47
Совка товстонога	321	120	Стрічкарка довга	36	47
Совка трав'яна бура	244	101	Стрічкарка жовта	42	49
Совка Трейчке	214	93	Стрічкарка жовта дубова	39	48
Совка трикутна	559	182	Стрічкарка жовта південна	40	48
Совка трифіда	563	183	Стрічкарка жовта східна	32	46
Совка трукс	509	168	Стрічкарка кутаста	43	49
Совка тупокрила	401	140	Стрічкарка малинова	28	45
Совка тютюнова	513	169	Стрічкарка рожева	38	48
Совка фімбріюла	533	175	Стрічкарка руда	44	49
Совка фовеа	327	122	Стрічкарка темно-жовта	41	49
Совка фоеда	502	166	Стрічкарка тополева	33	47
Совка Хайварда	540	177	Стрічкарка цеглисто-червона	35	47
Совка хардинії	541	177	Стрічкарка червона	31	46
Совка хижа	297	114	Стрічкарка червона південна	29	46
Совка центральна	278	109	Трихоплюзія ні	150	77
Совка церваго	384	136	Тризателес сірувата	3	37
Совка циркумфлекса	148	77	Філофіда бурувато-сіра	111	67
Совка цминова	119	69	Фітометра червоно-зелена	25	44
Совка чайна	243	101	Хілодес марітіма	239	100
Совка червонувата	122	70	Хризодіксіс хальцитес	151	78
Совка червонувата пухнастонога ...	257	104	Човнянка букова	77	59
Совка чорнична	451	153	Човнянка дубова	76	58
Совка чорноплеча	521	171	Шранкія бальнеорум боспорська	18	42
Совка чотирикранкова	229	97	Шранкія бура	17	42
Совка чубаткова	27	45	Шранкія коричневата	16	42
Совка шавлієва	208	92			

Помічені помилки		
стор.	номер малюнка	має бути
201	341	342
201	342	341
203	392	393
203	393	392
206	464	замість <i>Mythimna straminea</i> зображено <i>Mythimna impura</i>

1

10

21a

2

11

21b

3

12

22

4

13

14

23

5

15

16

24

6

17

18

25

7

19

26

8

20

27

9

28

32

29

36

31

38

39

30

40 a

41

33

42

35

43

34

44

40 b

37

